

URZĄD STATYSTYCZNY W GDAŃSKU
STATISTICAL OFFICE IN GDAŃSK

Ochrona środowiska
w województwie pomorskim w latach 2011-2015

Environmental protection
in Pomorskie Voivodship in the years 2011-2015

ZESPÓŁ REDAKCYJNY EDITORIAL BOARD

Przewodniczący *President*

Jerzy Auksztol

Redaktor główny *Editor-in-chief*

Małgorzata Buńko

Członkowie *Members*

Beata Bojarska, Sylwia Czajka, Małgorzata Kłoz, Monika Kowalewska,
Magdalena Poleszuk, Aleksandra Sarnowska, Andrzej Sirocki

Tłumaczenie *Translation*

Małgorzata Kruszewska

**Projekt okładki, grafika
i skład komputerowy *Cover design, graphics
and computer typesetting***

Małgorzata Kłoz, Monika Kowalewska

WYDAWCA *EDITOR*

Urząd Statystyczny w Gdańsku *Statistical Office in Gdańsk*

ul. Danusi 4, 80-434 Gdańsk

tel. 58 768 31 00, 768 31 30, fax 58 768 32 70,

e-mail: SekretariatUSGDK@stat.gov.pl

<http://gdansk.stat.gov.pl>

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

ISSN 2084-0934

Druk: Zakład Wydawnictw Statystycznych / *Statistical Publishing Establishment*

00-925 Warszawa, Al. Niepodległości 208

Nakład: 55 egz. Format B-5 Cena 27,00 zł

Oddano do druku: grudzień 2016 r.

Przedmowa

Publikacja *Ochrona środowiska w województwie pomorskim w latach 2011-2015* stanowi kontynuację wcześniejszych opracowań poświęconych tej tematyce wydanych przez Urząd Statystyczny w Gdańsku.

Opracowanie zawiera szereg danych niezbędnych do oceny stanu środowiska naturalnego w województwie, m.in. informacje dotyczące warunków naturalnych oraz problematyki związanej z ochroną ziemi, wód i powietrza.

Podstawowym źródłem prezentowanych danych są materiały oparte na badaniach i sprawozdawczości realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny. Dodatkowo, w celu pełniejszego przedstawienia zagadnień z zakresu ochrony środowiska, wykorzystano dane ze sprawozdawczości resortowej oraz instytucji działających na terenie województwa pomorskiego.

Dla zobrazowania zachodzących zmian oraz umożliwienia porównań, informacje dla województwa pomorskiego przedstawiono w retrospekcji, a także na tle kraju i pozostałych województw. Ponadto wybrane dane zaprezentowano w układzie regionów, podregionów, powiatów i gmin.

Dane ujęto w dziesięciu działach tematycznych, które poprzedzają uwagi metodyczne wyjaśniające zasady grupowania danych oraz ważniejsze pojęcia i definicje dotyczące prezentowanej tematyki. Całość wzbogacono wykresami.

Wyrażam nadzieję, że opracowanie będzie cennym i interesującym źródłem informacji o zasobach środowiska naturalnego i jego ochronie na terenie województwa pomorskiego.

Jerzy Auksztoł

Dyrektor
Urzędu Statystycznego
w Gdańsku

Preface

The publication Environmental protection in Pomorskie Voivodship in the years 2011-2015 is a continuation of earlier papers on this subject issued by the Statistical Office in Gdańsk.

The study contains a number of data needed to assess the state of the environment in the Voivodship, i.a. information on natural conditions and issues related to protection of land, water and air.

The presented data have been mainly drawn from the surveys and reports of the Central Statistical Office. Moreover, in order to more fully present the issues of environmental protection, the data from departmental reporting as well as from institutions operating in Pomorskie Voivodship were used.

To illustrate the undergoing changes and allow for comparisons, information on Pomorskie Voivodship was presented retrospectively, as well as against the country and other voivodships. In addition, selected data were broken down into regions, subregions, powiats, as well as for gminas.

The data have been organized in ten chapters which are preceded by methodological notes explaining the principles of grouping the data, as well as the basic concepts and definitions of the topics presented. All was enriched with graphs.

I trust that the elaboration will be a valuable and interesting source of information about resources of natural environment and its protection in Pomorskie Voivodship.

*Jerzy Auksztol
Director
of Statistical Office
in Gdańsk*

SPIS TREŚCI

CONTENTS

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Uwagi ogólne	15
<i>General notes</i>	
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	18
<i>Symbols. Abbreviations</i>	

TABLICE PRZEGLĄDOWE

REVIEW TABLES

I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska w województwie pomorskim ...	30
<i>Major data on the state of the environment, environmental threat and protection in Pomorskie Voivodship</i>	
II. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według regionów w 2015 r.	38
<i>Major data on the state of the environment, environmental threat and protection by regions in 2015</i>	
III. Pomorskie na tle kraju i innych województw w 2015 r.	40
<i>Pomorskie on the background of the country and other voivodships in 2015</i>	
IV. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według podregionów w 2015 r.	48
<i>Major data on the state of the environment, environmental threat and protection by subregions in 2015</i>	

TABLICE SZCZEGÓŁOWE

PARTICULAR TABLES

Dział I. Ważniejsze dane o stanie, zagrożeniu i ochronie środowiska według powiatów i gmin	
<i>Chapter I. Major data on the state of the environment, environmental threat and protection by powiats and gminas</i>	
Tabl. 1. Stan geodezyjny i wybrane kierunki wykorzystania powierzchni w 2016 r.	54
<i>Geodesic status and selected directions of land use in 2016</i>	
Tabl. 2. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2015 r.	63
<i>Water consumption for needs of the national economy and population in 2015</i>	
Tabl. 3. Gospodarowanie wodą w przemyśle w 2015 r.	64
<i>Water management in industry in 2015</i>	
Tabl. 4. Wodociągi i kanalizacja w 2015 r.	65
<i>Water supply and sewage systems in 2015</i>	
Tabl. 5. Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych w 2015 r.	66
<i>Area and water abstraction for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds in 2015</i>	
Tabl. 6. Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2015 r.	67
<i>Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants in 2015</i>	
Tabl. 7. Charakterystyka komunalnych oczyszczalni ścieków w 2015 r.	68
<i>Characteristics of municipal wastewater treatment plants in 2015</i>	
Tabl. 8. Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2015 r.	69
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2015</i>	

Tabl. 9.	Ochrona przyrody i krajobrazu w 2015 r.	70
	<i>Nature and landscape protection in 2015</i>	
Tabl. 10.	Ważniejsze dane o leśnictwie w 2015 r.	71
	<i>Major data on forestry in 2015</i>	
Tabl. 11.	Pozyskanie drewna (grubizny) w lasach prywatnych w 2015 r.	72
	<i>Removals (timber) in private forest in 2015</i>	
Tabl. 12.	Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania w 2015 r.	73
	<i>Waste generated and landfilled to date (accumulated) as well as their storage yards in 2015</i>	
Tabl. 13.	Odpady komunalne i nieczystości ciekłe w 2015 r.	74
	<i>Municipal waste and liquid waste in 2015</i>	
Tabl. 14.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania (ceny bieżące) w 2015 r.	75
	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing (current prices) in 2015</i>	
Tabl. 15.	Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania (ceny bieżące) w 2015 r.	77
	<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing (current prices) in 2015</i>	
Tabl. 16.	Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące) w 2015 r.	79
	<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sources of financing (current prices) in 2015</i>	
Dział II.	Warunki naturalne	
	<i>Chapter II. Natural conditions</i>	
Tabl. 1(17).	Położenie geograficzne województwa	81
	<i>Geographic location of the Voivodship</i>	
Tabl. 2(18).	Powierzchnia i granice województwa w 2015 r.	81
	<i>Area and borders of the Voivodship in 2015</i>	
Tabl. 3(19).	Układ pionowy powierzchni	82
	<i>Elevations</i>	
Tabl. 4(20).	Większe rzeki	82
	<i>Principal rivers</i>	
Tabl. 5(21).	Większe i głębsze jeziora	83
	<i>Larger and deeper lakes</i>	
Tabl. 6(22).	Temperatura powietrza	83
	<i>Air temperatures</i>	
Tabl. 7(23).	Średnie miesięczne temperatury powietrza w 2015 r.	84
	<i>Average monthly air temperatures in 2015</i>	
Tabl. 8(24).	Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, usłonecznienie i zachmurzenie	84
	<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness</i>	
Tabl. 9(25).	Miesięczne sumy opadów atmosferycznych w 2015 r.	84
	<i>Total monthly atmospheric precipitation in 2015</i>	

Dział III. Wykorzystanie i ochrona powierzchni ziemi i gleby*Chapter III. Use and protection of land and soil*

Uwagi metodyczne	85
Methodological notes	
Tabl. 1(26). Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa	91
<i>Geodesic status, directions and changes of Voivodship land use</i>	
Tabl. 2(27). Powierzchnia geodezyjna terenów miejskich i wiejskich	93
<i>Urban and rural geodesic area</i>	
Tabl. 3(28). Powierzchnia gruntów ugorowanych na użytkach rolnych	93
<i>Area of fallow land within agricultural land</i>	
Tabl. 4(29). Grunty rolne i leśnie wyłączone z produkcji rolnej i leśnej	94
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes</i>	
Tabl. 5(30). Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane	95
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land</i>	
Tabl. 6(31). Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych	95
<i>Area of reclaimed agricultural land</i>	
Tabl. 7(32). Pożary upraw rolnych, łąk, rżysk i nieużytków	96
<i>Fires of agricultural crops, meadows, stubbles and wasteland</i>	
Tabl. 8(33). Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony gleb	96
<i>Activity of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the scope of soil protection</i>	
Tabl. 9(34). Powierzchnia, zasoby i eksploatacja złóż torfów	97
<i>Area, resources and exploitation of peat resources</i>	
Dział IV. Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód	
<i>Chapter IV. Resources, use, pollution and protection of waters</i>	
Uwagi metodyczne	98
Methodological notes	
Tabl. 1(35). Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych	105
<i>Exploitable underground water resources</i>	
Tabl. 2(36). Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności według źródeł poboru	105
<i>Water abstraction for needs of the national economy and population by sources of abstraction</i>	
Tabl. 3(37). Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	106
<i>Water consumption for needs of the national economy and population</i>	
Tabl. 4(38). Zużycie wody w zakładach i ich wyposażenie w zamknięte obiegi wody	107
<i>Consumption of water in plants and their equipment with closed water cycles</i>	
Tabl. 5(39). Miasta o decydującym zużyciu wody w gospodarce narodowej w 2015 r.	107
<i>Cities crucial for water consumption in the national economy in 2015</i>	
Tabl. 6(40). Bilans gospodarowania wodą w przemyśle	108
<i>Balance of water management in industry</i>	
Tabl. 7(41). Gospodarowanie wodą w przemyśle według wybranych sekcji i działów w 2015 r.	108
<i>Water management in industry by selected sections and divisions in 2015</i>	
Tabl. 8(42). Wodociągi i kanalizacja	110
<i>Water supply and sewage systems</i>	
Tabl. 9(43). Melioracje podstawowe	111
<i>Main drainage</i>	

Tabl. 10(44). Melioracje podstawowe wymagające odbudowy lub modernizacji	111
<i>Main drainage requiring rebuilding or modernization</i>	
Tabl. 11(45). Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napelniania i uzupełniania stawów rybnych	112
<i>Area and water abstraction for irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>	
Tabl. 12(46). Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi	112
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground</i>	
Tabl. 13(47). Miasta o dużej skali zagrożenia ściekami w 2015 r.	113
<i>Cities with high wastewater threat in 2015</i>	
Tabl. 14(48). Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane	113
<i>Treated and untreated industrial wastewater</i>	
Tabl. 15(49). Ścieki przemysłowe oczyszczane i nieoczyszczane według wybranych sekcji i działów w 2015 r.	114
<i>Treated and untreated industrial wastewater by selected sections and divisions in 2015</i>	
Tabl. 16(50). Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną oczyszczane i nieoczyszczane	116
<i>Treated and untreated municipal wastewater discharged through sewage network</i>	
Tabl. 17(51). Oczyszczalnie ścieków	117
<i>Wastewater treatment plants</i>	
Tabl. 18(52). Zakłady według wyposażenia w oczyszczalnie ścieków	117
<i>Plants by having wastewater treatment plants</i>	
Tabl. 19(53). Charakterystyka oczyszczalni i podczyszczalni ścieków przemysłowych	118
<i>Characteristics of industrial wastewater treatment plants and pretreatment plants</i>	
Tabl. 20(54). Osady z oczyszczalni ścieków przemysłowych	119
<i>Sewage sludge from industrial wastewater treatment plants</i>	
Tabl. 21(55). Oczyszczalnie ścieków komunalnych	119
<i>Municipal wastewater treatment plants</i>	
Tabl. 22(56). Miasta i oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta	120
<i>Cities and wastewater treatment plants servicing cities</i>	
Tabl. 23(57). Ładunki zanieczyszczeń w ściekach komunalnych odprowadzonych po oczyszczeniu do wód lub do ziemi	121
<i>Mass of pollutants in municipal wastewater discharged after treatment into waters or into the ground</i>	
Tabl. 24(58). Osady z oczyszczalni ścieków komunalnych	121
<i>Sewage sludge from municipal wastewater treatment plants</i>	
Tabl. 25(59). Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie ochrony wód	122
<i>Activity of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the scope of water protection</i>	
Tabl. 26(60). Stan ekologiczny jednolitych części wybranych rzek kontrolowanych w 2015 r.	124
<i>Ecological condition of uniform bodies of selected rivers controlled in 2015</i>	
Tabl. 27(61). Stan ekologiczny jednolitych części wybranych jezior kontrolowanych w 2015 r. ...	124
<i>Ecological condition of uniform bodies of selected lakes controlled in 2015</i>	
Tabl. 28(62). Stan sanitarny wód w kąpieliskach	125
<i>Sanitary quality of water in bathing resorts</i>	
Tabl. 29(63). Zanieczyszczenia Morza Bałtyckiego wykryte przy wykorzystaniu wyposażenia teledetekcyjnego	125
<i>Pollutants of the Baltic Sea detected by means of teledetective equipment</i>	
Tabl. 30(64). Zanieczyszczenia w wybranych portach wykryte śmigłowcem SP-SHO	126
<i>Pollutants in selected ports detected by SP-SHO helicopter</i>	

Dział V. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza*Chapter V. Pollution and protection of air*

Uwagi metodyczne	127
Methodological notes	
Tabl. 1(65). Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	131
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality</i>	
Tabl. 2(66). Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza emitujące zanieczyszczenia powietrza według wielkości emisji zanieczyszczeń	132
<i>Plants of significant nuisance to air quality emitting air pollutants by the size of emission of pollutants</i>	
Tabl. 3(67). Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	133
<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality</i>	
Tabl. 4(68). Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wielkości emisji	135
<i>Emission sources in plants of significant nuisance to air quality by emission size</i>	
Tabl. 5(69). Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach oczyszczających	135
<i>Pollutants retained and neutralized in cleaning devices</i>	
Tabl. 6(70). Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według rodzaju substancji	136
<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by types of substances</i>	
Tabl. 7(71). Miasta o dużej skali zagrożenia środowiska emisją zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2015 r.	137
<i>Cities with environmental threat of air pollutant emission from plants of significant nuisance to air quality in 2015</i>	
Tabl. 8(72). Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według wybranych sekcji i działów	138
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by selected sections and divisions</i>	
Tabl. 9(73). Poważne awarie	139
<i>Major breakdowns</i>	
Tabl. 10(74). Działalność Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Środowiska w zakresie ochrony powietrza	139
<i>Activity of the Voivodship Inspectorates for Environmental Protection in the scope of air protection</i>	
Dział VI. Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej	
<i>Chapter VI. Nature and biodiversity protection</i>	
Uwagi metodyczne	141
Methodological notes	
Tabl. 1(75). Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	152
<i>Area of special nature value under legal protection</i>	
Tabl. 2(76). Obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione	152
<i>Objects of special nature value under legal protection</i>	
Tabl. 3(77). Parki narodowe	153
<i>National parks</i>	
Tabl. 4(78). Parki narodowe według kategorii gruntów	153
<i>National parks by land categories</i>	
Tabl. 5(79). Parki narodowe według kategorii ochronności	154
<i>National parks by protection categories</i>	

Tabl. 6(80). Parki narodowe według form własności	154
<i>National parks by ownership forms</i>	
Tabl. 7(81). Turystyka w parkach narodowych	155
<i>Tourism in national parks</i>	
Tabl. 8(82). Parki narodowe – działalność dydaktyczna	155
<i>National parks – didactic activity</i>	
Tabl. 9(83). Stan liczebny głównych gatunków zwierząt łownych i chronionych w parkach narodowych	155
<i>Number of the main species of game animals and protected animals in national parks</i>	
Tabl. 10(84). Regulacja populacji zwierząt łownych w parkach narodowych	156
<i>Regulation of population of game animals in national parks</i>	
Tabl. 11(85). Ochrona lasu w parkach narodowych	156
<i>Protection of forest in national parks</i>	
Tabl. 12(86). Pozyskanie drewna w parkach narodowych według kategorii cięć	157
<i>Wood harvest in national parks by categories of fellings</i>	
Tabl. 13(87). Szkodnictwo i ochrona przed szkodnictwem w parkach narodowych	157
<i>Pest damage and protection against pest damage in national parks</i>	
Tabl. 14(88). Rezerwy przyrody	158
<i>Nature reserves</i>	
Tabl. 15(89). Rezerwy przyrody w 2015 r.	159
<i>Nature reserves in 2015</i>	
Tabl. 16(90). Parki krajobrazowe	179
<i>Landscape parks</i>	
Tabl. 17(91). Parki krajobrazowe w 2015 r.	180
<i>Landscape parks in 2015</i>	
Tabl. 18(92). Obszary chronionego krajobrazu według kategorii gruntów	183
<i>Protected landscape areas by land category</i>	
Tabl. 19(93). Obszary chronionego krajobrazu w 2015 r.	185
<i>Protected landscape areas in 2015</i>	
Tabl. 20(94). Obszary Natura 2000 – obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO)	191
<i>Natura 2000 areas – areas of special bird protection</i>	
Tabl. 21(95). Obszary Natura 2000 – specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO)	192
<i>Natura 2000 areas – areas of special habitat protection</i>	
Tabl. 22(96). Pomniki przyrody	194
<i>Monuments of nature</i>	
Tabl. 23(97). Indywidualne formy ochrony przyrody	195
<i>Individual forms of nature protection</i>	
Tabl. 24(98). Stan liczebny ważniejszych zwierząt chronionych	195
<i>The number of major protected animals</i>	
Tabl. 25(99). Koła i członkowie Ligi Ochrony Przyrody	195
<i>Clubs and members of the Nature Protection League</i>	
Tabl. 26(100). Parki i ogrody historyczne	196
<i>Parks and historical gardens</i>	
Tabl. 27(101). Tereny zieleni w miastach	196
<i>Green areas in cities</i>	
Tabl. 28(102). Tereny zieleni i lasów gminnych w miastach	197
<i>Green areas and gmina forests in cities</i>	
Tabl. 29(103). Powierzchnia gruntów leśnych	197
<i>Forest land</i>	

Tabl. 30(104). Powierzchnia lasów w zarządzie Lasów Państwowych według klas wieku i składu gatunkowego drzewostanów	198
<i>Forest areas managed by the State Forests by age groups and species structure of tree stands</i>	
Tabl. 31(105). Pożary lasów	199
<i>Forest fires</i>	
Tabl. 32(106). Pożary lasów według przyczyn powstania	199
<i>Forest fires by causes</i>	
Tabl. 33(107). Powierzchnia lasów ochronnych	200
<i>Protective forest area</i>	
Tabl. 34(108). Powierzchnia lasów ochronnych w zarządzie Lasów Państwowych	201
<i>Protective forest area managed by the State Forests</i>	
Tabl. 35(109). Zasoby drzewne na pniu w lasach w zarządzie Lasów Państwowych według klas wieku i składu gatunkowego drzewostanów	202
<i>Growing stock of standing wood in forest areas managed by the State Forests by age groups and species structure of tree stands</i>	
Tabl. 36(110). Pozyskanie drewna według form własności i sortymentów	203
<i>Removals by form of ownership and range</i>	
Tabl. 37(111). Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień	204
<i>Trees and shrubs outside the forest and removals</i>	
Tabl. 38(112). Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane	205
<i>Renewals, afforestations and other arboricultural work</i>	
Tabl. 39(113). Rodzinne ogrody działkowe	207
<i>Family allotment gardens</i>	
Tabl. 40(114). Ważniejsze zwierzęta łowne	207
<i>Major game species</i>	
Tabl. 41(115). Odstrzał ważniejszych zwierząt łownych	208
<i>Shoot of main game species</i>	
Dział VII. Odpady	
<i>Chapter VII. Waste</i>	
Uwagi metodyczne	209
<i>Methodological notes</i>	
Tabl. 1(116). Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania	213
<i>Waste generated and landfilled (accumulated) to date and its storage yards</i>	
Tabl. 2(117). Odpady według rodzajów w 2015 r.	214
<i>Waste by type in 2015</i>	
Tabl. 3(118). Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania w wybranych miastach w 2015 r.	215
<i>Waste generated and landfilled (accumulated) to date and its storage yards in selected cities in 2015</i>	
Tabl. 4(119). Odpady wytworzone dotychczas składowane (nagromadzone) według wybranych sekcji i działów	215
<i>Waste generated and landfilled (accumulated) to date by selected sections and divisions</i>	
Tabl. 5(120). Osiągnięte poziomy recyklingu odpadów opakowaniowych	217
<i>Achieved levels of recycling of packaging waste</i>	
Tabl. 6(121). Odpady komunalne i nieczystości ciekłe	217
<i>Municipal waste and liquid waste</i>	

Tabl. 7(122). Składowiska (wysypiska) odpadów komunalnych	218
<i>Landfill sites of municipal waste</i>	
Tabl. 8(123). Odgazowywanie składowisk (wysypisk) odpadów komunalnych	219
<i>Outgassing of municipal waste landfill sites</i>	
Tabl. 9(124). Działalność Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie gospodarki odpadami	219
<i>Activity of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection in the scope of waste management</i>	
Dział VIII. Promieniowanie. Hałas	
<i>Chapter VIII. Radiation. Noise</i>	
Uwagi metodyczne	220
<i>Methodological notes</i>	
Tabl. 1(125). Moc dawki promieniowania gamma	222
<i>Dose rate of gamma radiation</i>	
Tabl. 2(126). Średnie roczne stężenie cezu 137 oraz strontu 90 w opadzie całkowitym w Polsce	223
<i>Average annual caesium 137 and strontium 90 concentration in total fall-out in Poland</i>	
Tabl. 3(127). Stężenia radionuklidów w powietrzu	224
<i>Radionuclides concentrations in the air</i>	
Tabl. 4(128). Hałas przemysłowy	225
<i>Industrial noise</i>	
Tabl. 5(129). Hałas drogowy w dzień w miastach w latach 2012-2015	225
<i>Traffic noise during a day in the cities in the years 2012-2015</i>	
Dział IX. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	
<i>Chapter IX. Economic aspects of environmental protection</i>	
Uwagi metodyczne	226
<i>Methodological notes</i>	
Tabl. 1(130). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące)	235
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management (current prices)</i>	
Tabl. 2(131). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według kierunków inwestowania (ceny bieżące)	237
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by directions of investing (current prices)</i>	
Tabl. 3(132). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według rodzajów inwestycji (ceny bieżące)	242
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by type of investments (current prices)</i>	
Tabl. 4(133). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według źródeł finansowania (ceny bieżące)	243
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sources of financing (current prices)</i>	
Tabl. 5(134). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania oraz kierunków inwestowania w 2015 r.	244
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection by sources of financing and directions of investing in 2015</i>	
Tabl. 6(135). Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według kierunków inwestowania oraz źródeł finansowania w 2015 r. (ceny bieżące)	246
<i>Outlays on fixed assets in water management by directions of investing and sources of financing in 2015 (current prices)</i>	

Tabl. 7(136). Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej według sekcji w 2015 r. (ceny bieżące)	247
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection and water management by sections in 2015 (current prices)</i>	
Tabl. 8(137). Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej	248
<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management</i>	
Tabl. 9(138). Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną na wsi	250
<i>Investment outlays on environmental protection and water management in rural areas</i>	
Tabl. 10(139). Stan wyposażenia wsi w niektóre urządzenia i obiekty ochrony środowiska i gospodarki wodnej	253
<i>Equipment with some appliances and facilities of environmental protection and water management in rural areas</i>	
Tabl. 11(140). Mała retencja wodna	254
<i>Small water retention</i>	
Tabl. 12(141). Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej	255
<i>Receipts from fees and fines for environmental protection and water management funds</i>	
Tabl. 13(142). Gospodarowanie powiatowymi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	256
<i>Management of the powiat environmental protection and water management funds</i>	
Tabl. 14(143). Gospodarowanie gminnymi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	257
<i>Management of the gmina environmental protection and water management funds</i>	
Tabl. 15(144). Wpływy, gospodarowanie i wykorzystanie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	258
<i>Receipts, management and use of money from the agricultural land protection fund</i>	
Tabl. 16(145). Gromadzenie środków pieniężnych z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	259
<i>Collection of funds for protection of agricultural and forest land</i>	
Tabl. 17(146). Prace i przedsięwzięcia zrealizowane w oparciu o środki pieniężne z tytułu ochrony gruntów rolnych i leśnych	259
<i>Works and projects carried out using funds for protection of agricultural and forest land</i>	
 Dział X. Źródła odnawialne	
<i>Chapter X. Renewable sources</i>	
Uwagi metodyczne	260
<i>Methodological notes</i>	
Tabl. 1(147). Elektrownie w 2016 r.	263
<i>Power stations in 2016</i>	
Tabl. 2(148). Elektrownie biogazowe w 2016 r.	263
<i>Biogas power stations in 2016</i>	
Tabl. 3(149). Elektrownie wiatrowe na lądzie w 2016 r.	264
<i>Wind power stations in 2016</i>	
Tabl. 4(150). Elektrownie wodne w 2016 r.	265
<i>Hydro power stations in 2016</i>	
Tabl. 5(151). Elektrownie słoneczne w 2016 r.	266
<i>Solar power stations in 2016</i>	

SPIS WYKRESÓW*LIST OF CHARTS*

Położenie geograficzne województwa pomorskiego	20
<i>Geographic location of Pomorskie Voivodship</i>	
Powierzchnia geodezyjna województwa według kierunków wykorzystania w 2016 r.	21
<i>Geodesic area of the voivodship by direction of use in 2016</i>	
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	22
<i>Water abstraction for needs of the national economy and population</i>	
Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania odprowadzonych do wód lub do ziemi w 2015 r.	22
<i>Structure of industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground in 2015</i>	
Ścieki przemysłowe i komunalne oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków według powiatów w 2015 r.	23
<i>Industrial and municipal wastewater and population connected to wastewater treatment plants by powiats in 2015</i>	
Struktura emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2015 r.	24
<i>Structure of emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2015</i>	
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2015 r.	24
<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality in 2015</i>	
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza według powiatów w 2015 r.	25
<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality by powiats in 2015</i>	
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona według kategorii i powiatów w 2015 r.	26
<i>Area of special nature value under legal protection by categories and powiats in 2015</i>	
Powierzchnia lasów według powiatów w 2015 r.	27
<i>Forests area by powiats in 2015</i>	
Odpady wytworzone według powiatów w 2015 r.	28
<i>Waste generated by powiats in 2015</i>	
Odpady wytworzone według rodzajów w 2015 r.	29
<i>Waste generated by types in 2015</i>	
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska	29
<i>Outlays on fixed assets in environmental protection</i>	

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w publikacji dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą całej gospodarki narodowej.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885, z późniejszymi zmianami).

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

2) według **sektorów własności**:

a) **sektor publiczny** – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego.

b) **sektor prywatny** – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE)

General notes

1. Data presented in the publication, unless otherwise indicated, concern the entire national economy.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers of 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885, with later amendments).

Within PKD 2007, the item **“Industry”** was introduced as an additional grouping, including sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

2) according to **ownership sectors**:

a) **public sector** – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), ownership of local government entities as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of public sector entities,

b) **private sector** – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union pursuant to

Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r., z późniejszymi zmianami). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2007 r. Klasyfikacja ta ma na celu zapewnienie zbierania, opracowywania i udostępniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych państw członkowskich.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Informacje dla województwa w podziale według **podregionów, powiatów i gmin** oraz na **miasta i wieś** – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

6. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

7. Przy **przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.)** danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

8. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

9. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania i zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić nieznacznie od podanych wielkości „ogółem”.

10. W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003, with later amendments). NTS, in force since 1 I 2008, was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573) replacing the NTS in force until 31 XII 2007. The Classification is to ensure the collection, elaboration and dissemination on the EU territory of comparable data for particular regional statistics of Member States.

4. Data – unless otherwise indicated – are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Information for a voivodship by **subregions, powiats and gminas** as well as by **urban areas and rural areas** is presented according to administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

6. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in the tables.

7. When **computing data per capita (per 1000 population, etc.)** as of the end of a year, the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI.

8. Selected information for the past year have been presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

9. Due to the electronic method and rounding of data processing, some components in tables may not sum up to the “totals”.

10. The names of some classification levels used in the publication have been abbreviated; abbreviations were marked in tables with sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

**skrót
abbreviation**

**pełna nazwa
full name**

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007
STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN
COMMUNITY – NACE Rev. 2

**sekcje
sections**

Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

**działy
divisions**

Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	Wytwarzanie i przetwarzanie koksu i produktów rafinacji ropy naftowej

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (*) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 10 na str. 16.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 10 on page 16.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” *indicates that not all elements of the sum are given.*
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

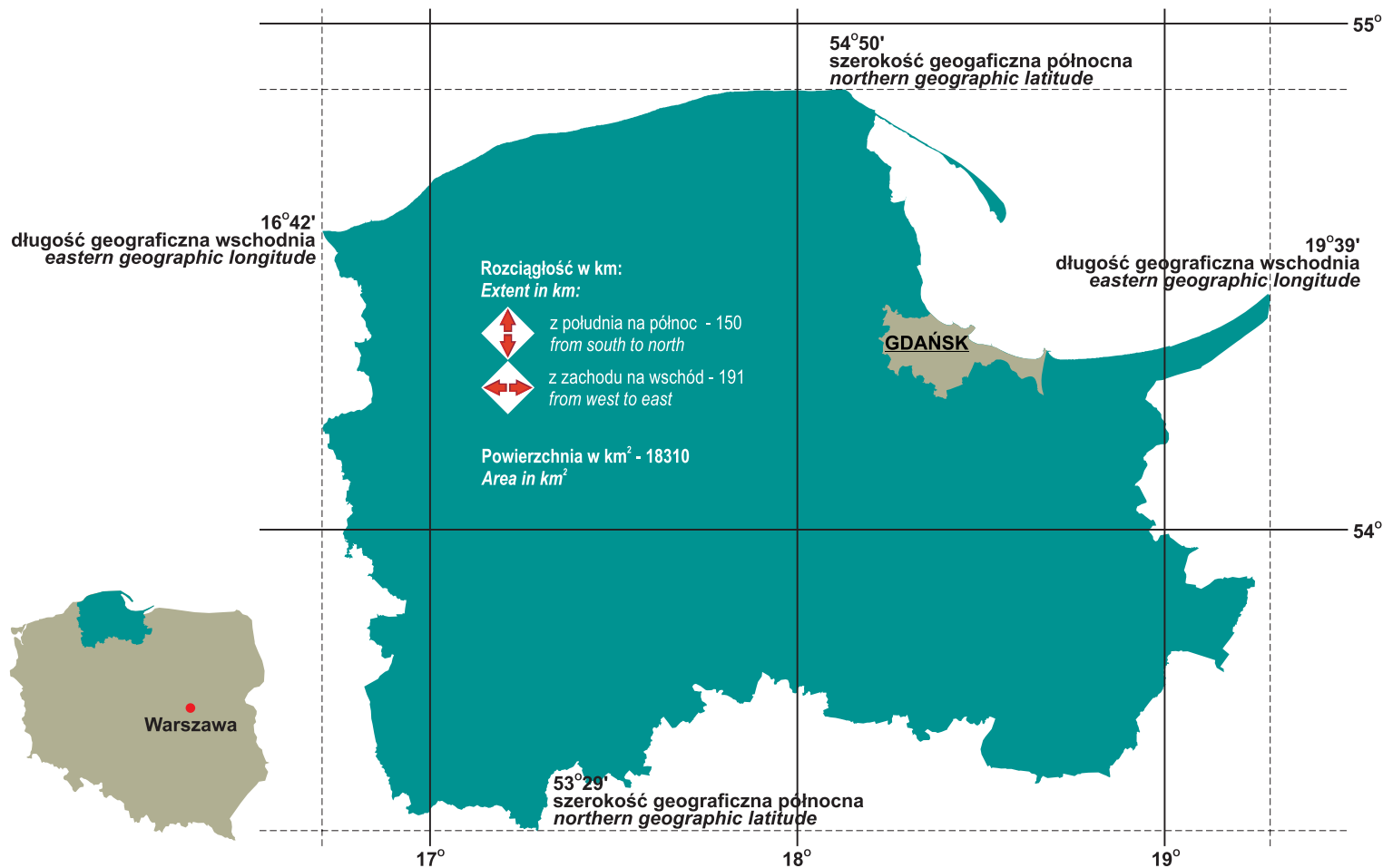
Skróty

Abbreviations

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	m	= metr <i>metre</i>
mln <i>m.</i>	= milion = <i>million</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
zł <i>PLN</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
szt. <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
g	= gram <i>gram</i>	ha	= hektar <i>hectare</i>
kg	= kilogram <i>killogram</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic decametre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>
mm	= milimetr <i>millimetre</i>	hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>
cm	= centymetr <i>centimetre</i>	MW	= megawat <i>megawatt</i>

GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt•hour</i>	twz. <i>i.e.</i>	= tak zwany = <i>that is</i>
Hz	= herc <i>hertz</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
kHz	= kiloherc <i>kilohertz</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	itd. <i>etc.</i>	= i tak dalej = <i>and the like</i>
dB	= decybel <i>decibel</i>	gm.	= gmina
Bq	= bekerel <i>becquerel</i>	m.	= miasto
μBq	= mikrobekerel <i>microbecquerel</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
Gy	= grej <i>gray</i>	Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy
nGy	= nanogrej <i>nanogray</i>	nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>
s	= sekunda <i>second</i>	art. <i>Art.</i>	= artykuł = <i>article</i>
h	= godzina <i>hour</i>	poz.	= pozycja
d	= doba	ust.	= ustęp
24 h	= 24 hours	pkt	= punkt
r.	= rok	str.	= strona
y	= year	UE	= Unia Europejska
w.	= wiek	EU	= <i>European Union</i>
n.p.m.	= nad poziomem morza	WE	= Wspólnoty Europejskie
tabl.	= tablica <i>table</i>	EC	= <i>European Communities</i>
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	EKG <i>ECE</i>	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	EWG <i>ECC</i>	= Europejska Wspólnota Gospodarcza = <i>European Economic Community</i>
np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>	ONZ <i>UN</i>	= Organizacja Narodów Zjednoczonych = <i>United Nations</i>
m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
i in.	= i inne	SNA	= System Rachunków Narodowych <i>System of National Accounts</i>
		RLM <i>PE</i>	= równoważna liczba mieszkańców = <i>population equivalents</i>

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
GEOGRAPHIC LOCATION OF POMORSKIE VOIVODSHIP

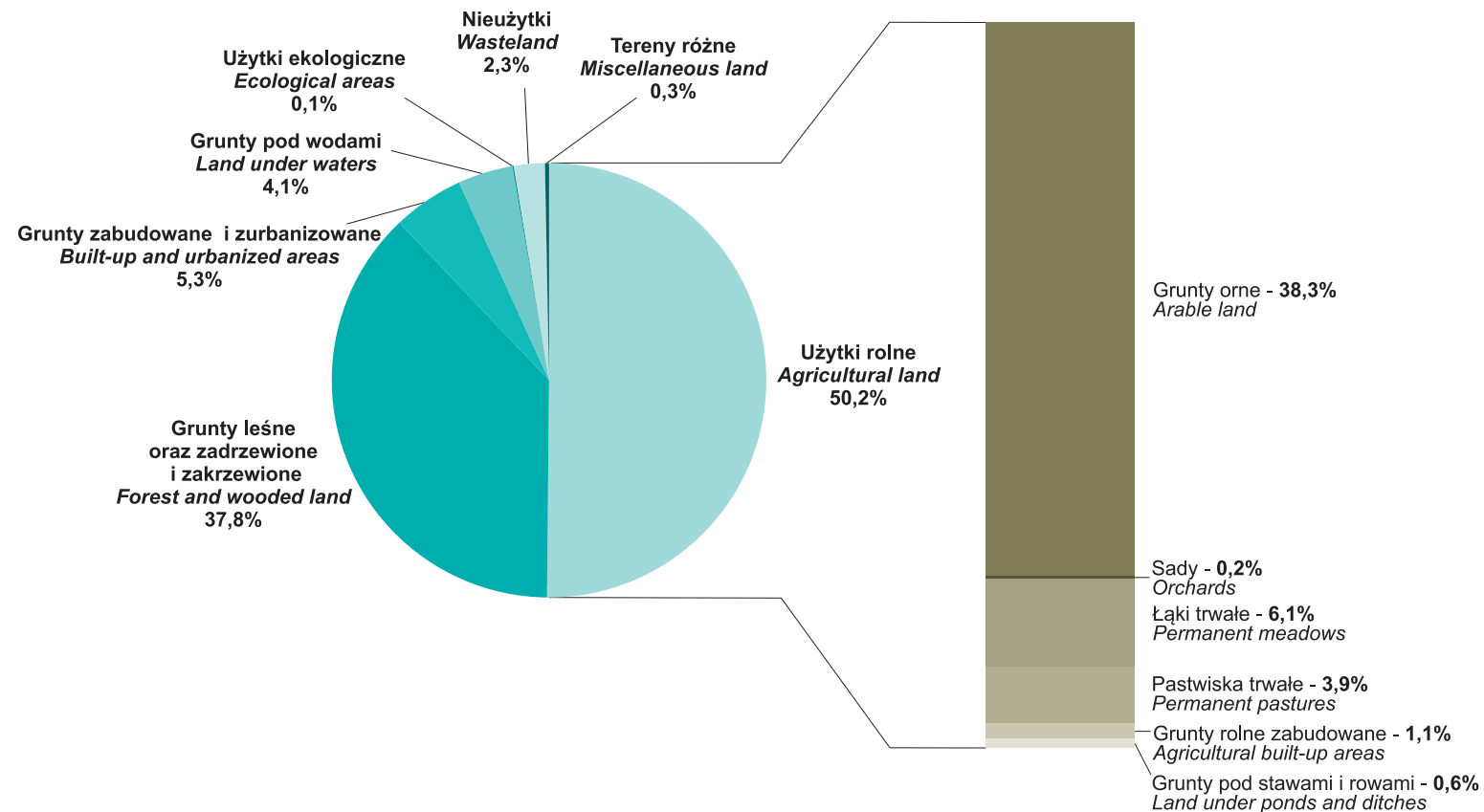

POWIERZCHNIA GEODEZYJNA WOJEWÓDZTWA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA W 2016 R.

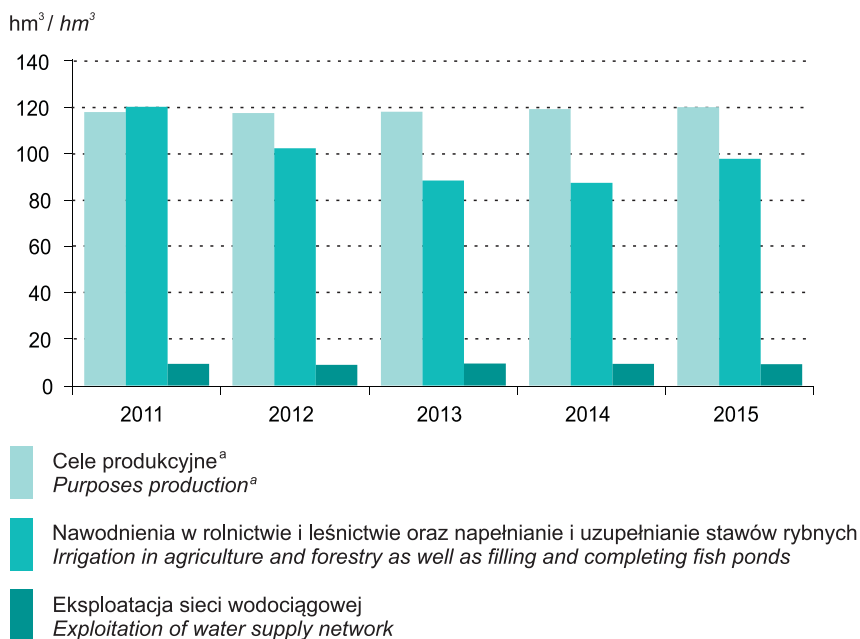
Stan w dniu 1 I

GEODESIC AREA OF THE VOIVODSHIP BY DIRECTION OF USE IN 2016

As of 1 I

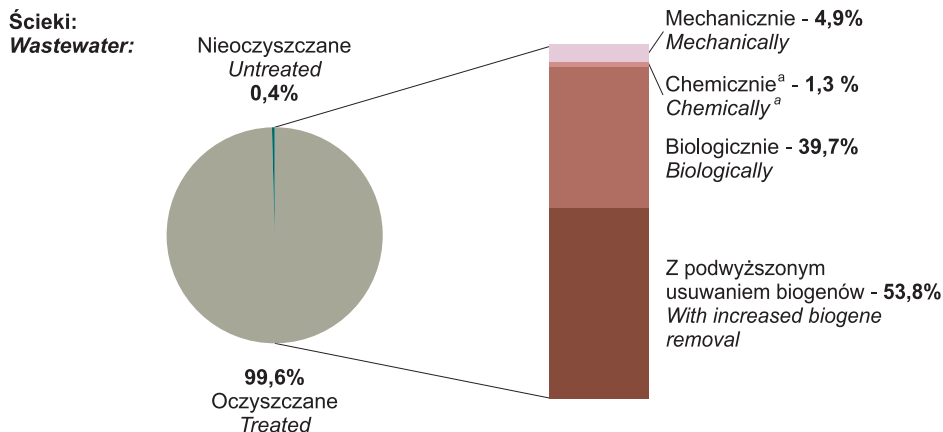

POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WATER ABSTRACTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION

^a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem; z ujęć własnych.
^a Excluding agriculture, forestry and fishing; from own intakes.

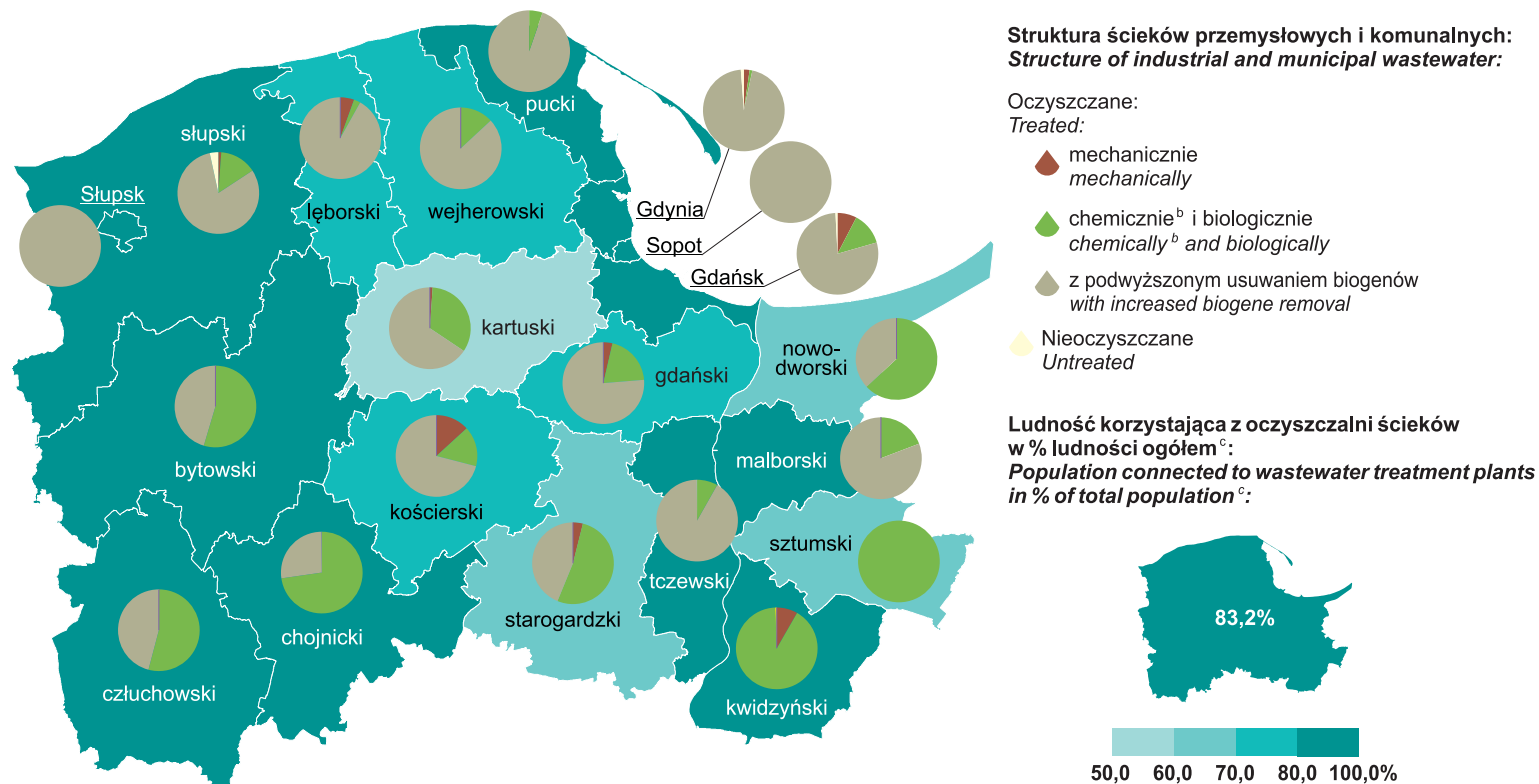
STRUKTURA ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH I KOMUNALNYCH WYMAGAJĄCYCH OCZYSZCZANIA
ODPROWADZONYCH DO WÓD LUB DO ZIEMI W 2015 R.
STRUCTURE OF INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER REQUIRING TREATMENT
DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND IN 2015

^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
^a Data concern only industrial wastewater.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R.

INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER^a AND POPULATION CONNECTED TO WASTEWATER TREATMENT PLANTS BY POWIATS IN 2015

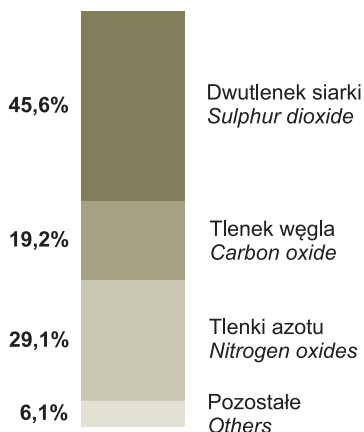

^a Wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi. ^b Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków - dane szacunkowe; ludność ogółem - na podstawie bilansów.

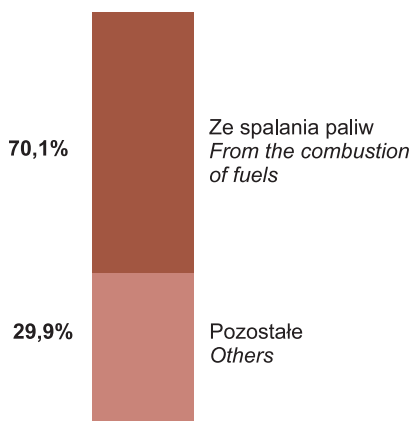
^a Requiring treatment, discharged into waters or into the ground. ^b Concerns only industrial wastewater. ^c Population connected to wastewater treatment plants - estimated data; total population - based on balances.

STRUKTURA EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2015 R.
STRUCTURE OF EMISSION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY IN 2015

Zanieczyszczenia gazowe (bez CO₂)
Gaseous pollutants (excluding CO₂)

Zanieczyszczenia pyłowe
Particulate pollutants

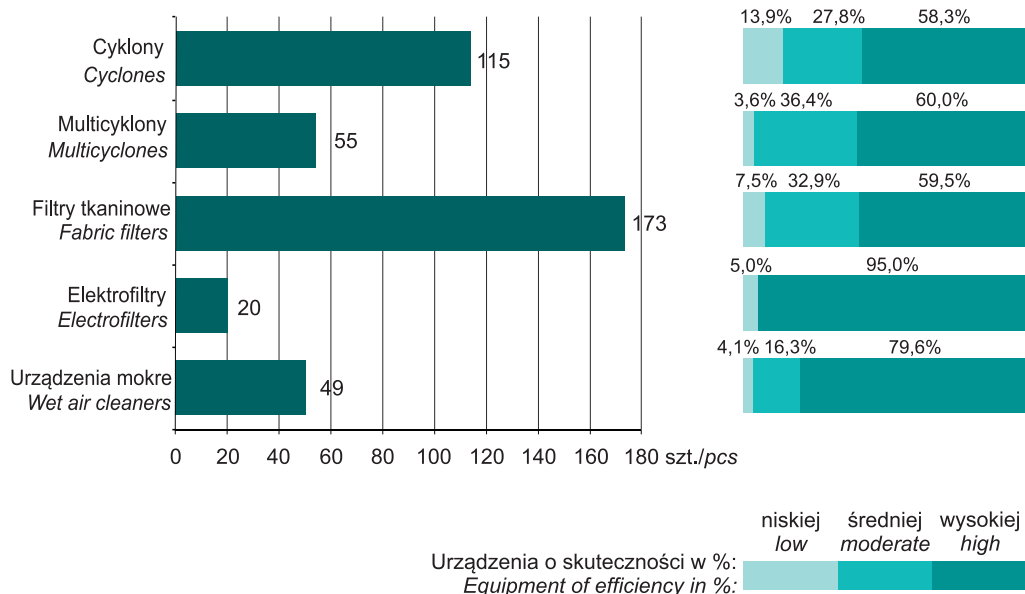

URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

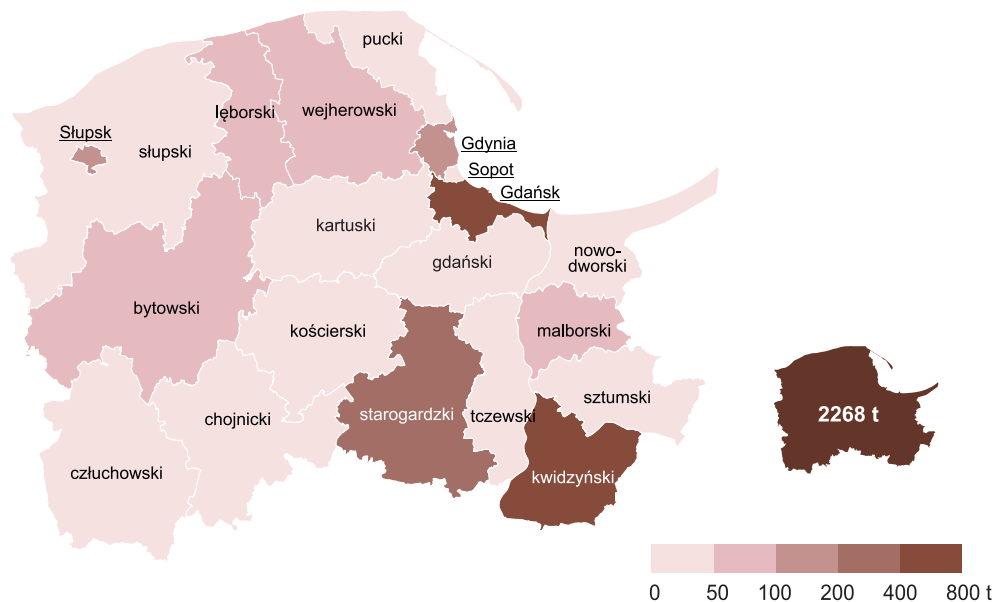
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY IN 2015

As of 31 XII

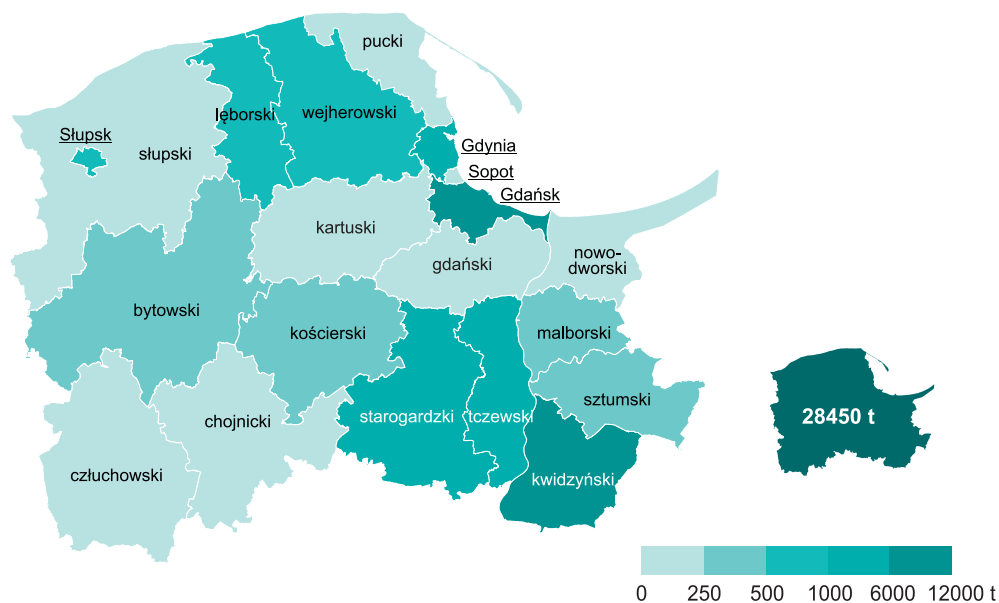

**EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE
UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R.**
*EMISSION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE
TO AIR QUALITY BY POWIATS IN 2015*

ZANIECZYSZCZENIA PYŁOWE
PARTICULATE POLLUTANTS

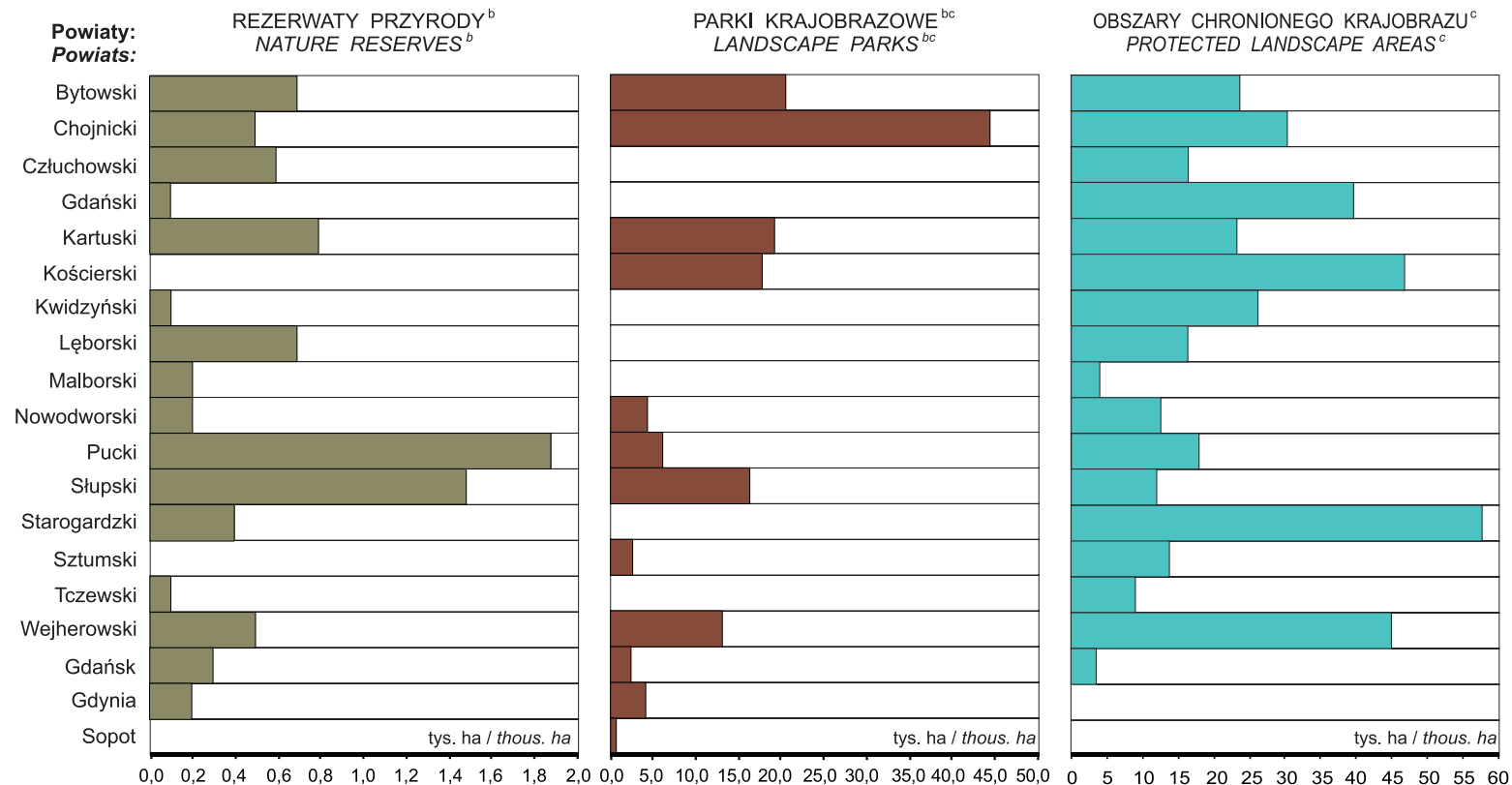

ZANIECZYSZCZENIA GAZOWE (bez CO₂)
GASEOUS POLLUTANTS (excluding CO₂)

POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a WEDŁUG KATEGORII I POWIATÓW W 2015 R.

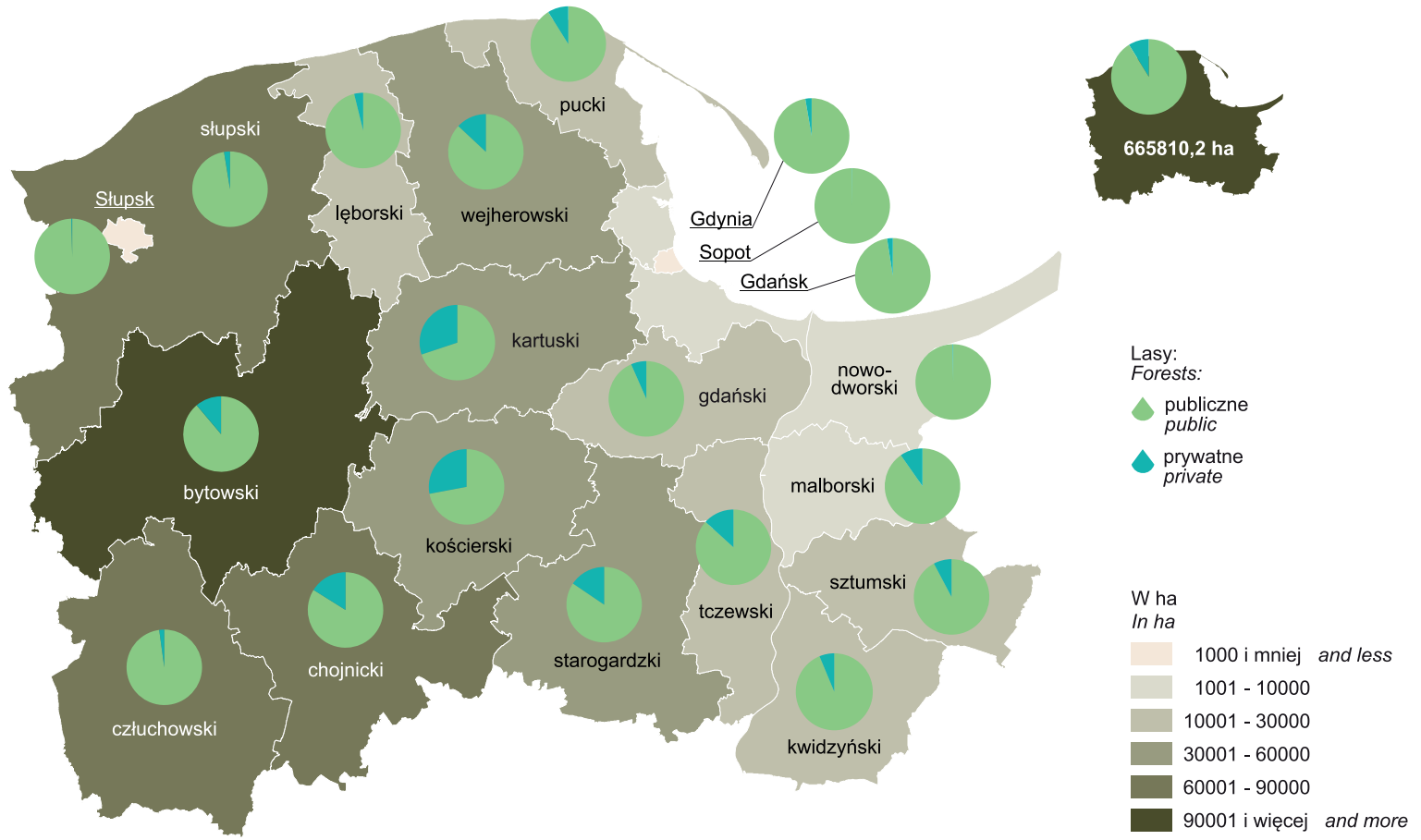
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a BY CATEGORIES AND POWIATS IN 2015

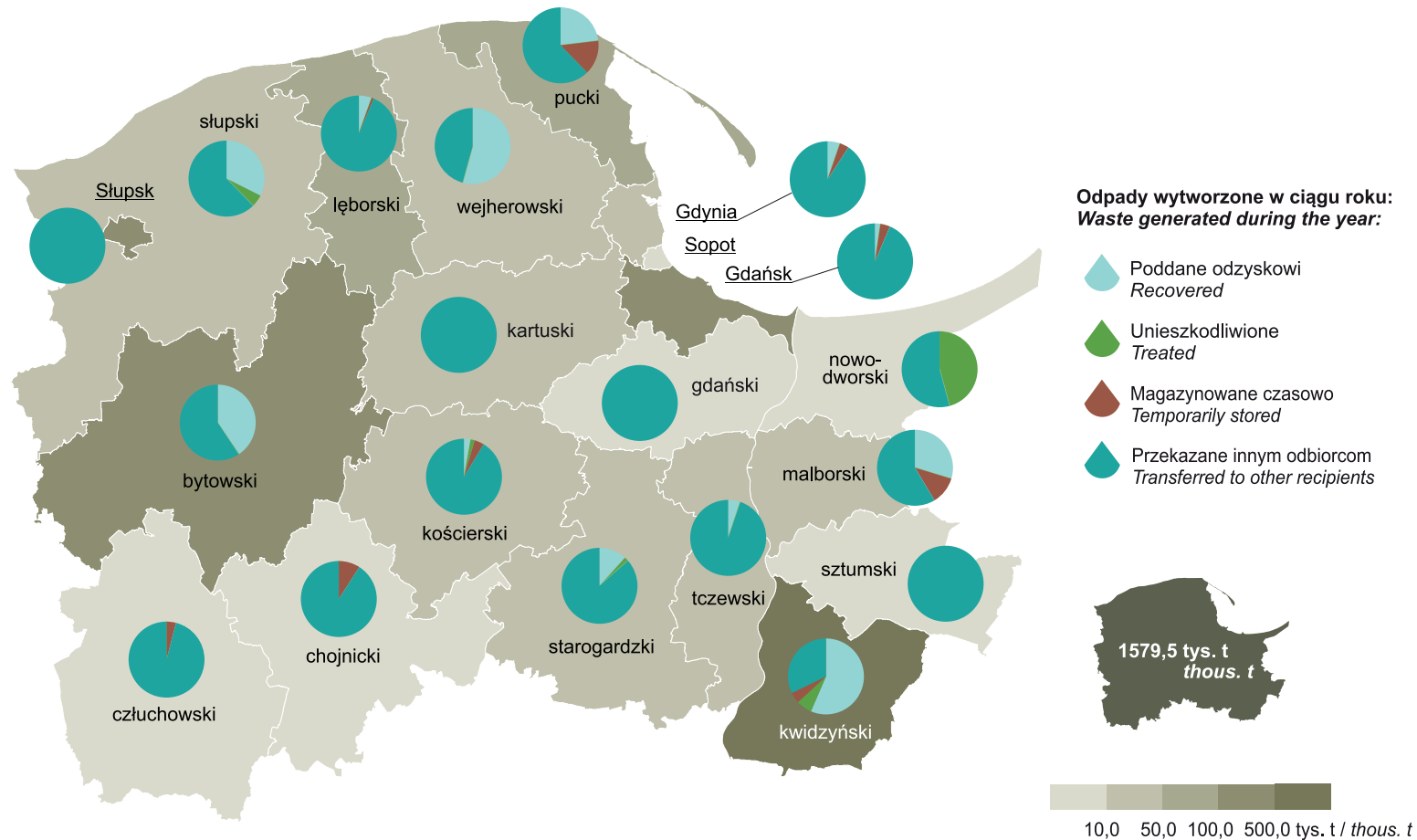
a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. b Excluding protection zone. c Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

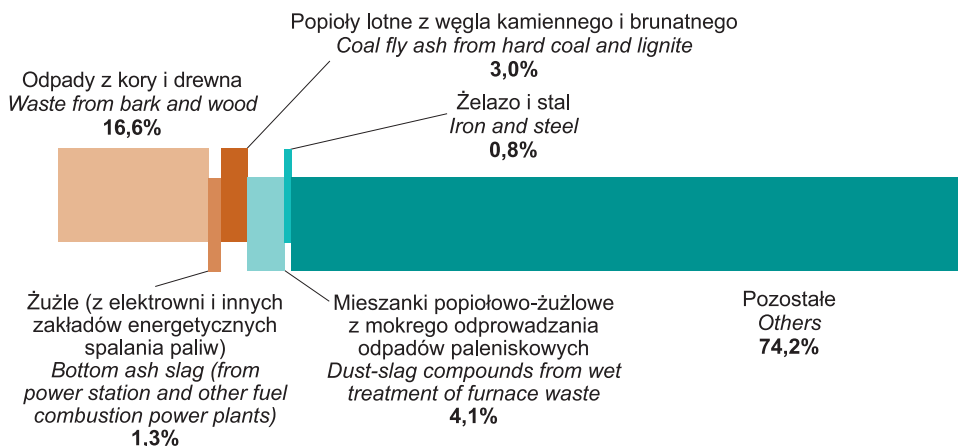
POWIERZCHNIA LASÓW WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R.
FOREST AREA BY POWIATS IN 2015

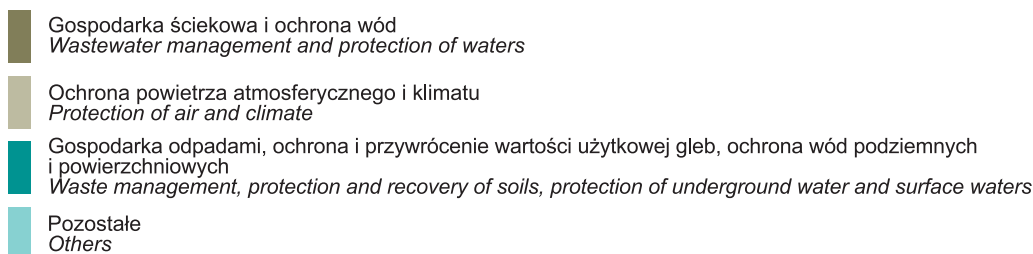
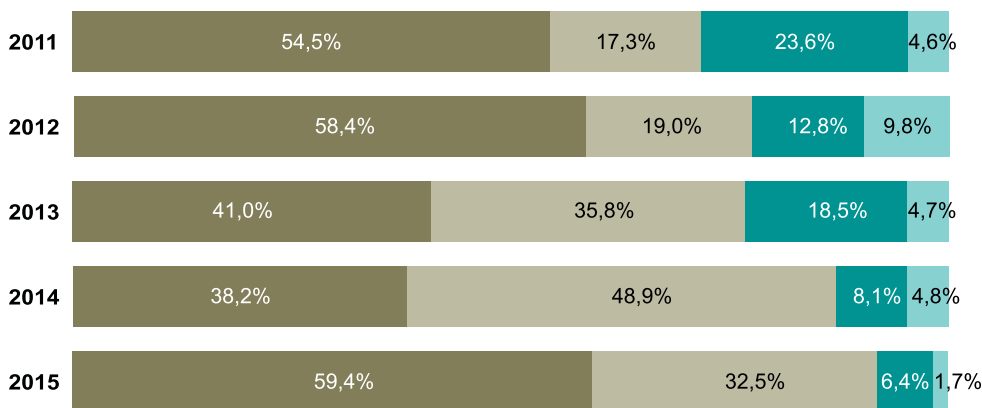
ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG POWIATÓW W 2015 R.
WASTE^a GENERATED BY POWIATS IN 2015

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.
a Excluding municipal waste.

ODPADY^a WYTWORZONE WEDŁUG RODZAJÓW W 2015 R.
WASTE^a GENERATED BY TYPES IN 2015

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.
^a Excluding municipal waste.

NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION

^a Według lokalizacji inwestycji.
^a By site location of investment.

TABLICE PRZEGLĄDOWE

REVIEW TABLES

I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIMMAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL							
Powierzchnia ogólna województwa w tys. ha (stan w dniu 1 I)	1829288	1831034	1831034	1831034	1831034	1831034	1831034
<i>Total area of the Voivodship in thous. ha (as of 1 I)</i>							
użytki rolne	942562	929232	927057	924739	922613	921475	920236
<i>agricultural land</i>							
grunty leśne oraz zadrzewione i za- krzewione	676976	685717	686414	688037	689185	689714	690492
<i>forest and wooded land</i>							
grunty pod wodami	70440	70440	74201	74228	74237	74181	74199
<i>land under waters</i>							
użytki ekologiczne	1272	1765	1839	1848	1856	1864	1870
<i>ecological areas</i>							
nieużytki	43094	42145	41945	41854	41649	41618	41585
<i>wasteland</i>							
tereny różne ^a	8740	6968	6947	6795	6760	6755	6435
<i>miscellaneous land^a</i>							
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospoda- rowania oraz grunty zrehabilitowane i zagospodarowane w tys. ha (stan w dniu 31 XII)	2620	2924	2952	3050	2915	2935	2844
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land in thous. ha (as of 31 XII)</i>							
Grunty w tys. ha w ciągu roku: <i>Land in thous. ha during the year:</i>							
zrehabilitowane	34	43	86	74	111	79	143
<i>reclaimed</i>							
zagospodarowane	12	10	-	-	-	-	61
<i>managed</i>							
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS							
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	276,4	227,0	245,9	227,4	214,5	214,7	225,6
<i>Water abstraction for needs of the national economy and population in hm³</i>							
na 1 km ² w dam ³	15,1	12,4	13,4	12,4	11,7	11,7	12,3
<i>per 1 km² in dam³</i>							

a Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

a Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not designated for car traffic.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (cd.) RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS (cont.)							
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³ (dok.): <i>Water abstraction for needs of the national economy and population in hm³ (cont.):</i>							
na cele: <i>for purposes of:</i>							
produkcyjne (poza rolnictwem, leś- nictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	147,9	99,6	119,5	101,7	87,9	86,9	97,1
<i>production (excluding agriculture, fore- stry and fishing) – from own intakes</i>							
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	8,8	9,0	9,3	8,9	9,4	9,3	9,2
<i>irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>							
eksploatacji sieci wodociągowej ^a	119,7	118,4	117,2	116,7	117,3	118,5	119,3
<i>exploitation of water supply network^a</i>							
Zużycie wody z wodociągów w gospodar- stwach domowych w hm ³	75,2	74,8	74,9	73,8	73,4	74,8	75,7
<i>Consumption of water from water supply systems in households in hm³</i>							
miasta	55,5	52,8	52,6	51,6	51,5	51,7	51,4
<i>urban areas</i>							
wieś	19,7	22,0	22,3	22,2	21,9	23,1	24,3
<i>rural areas</i>							
na 1 mieszkańca w m ³	34,2	33,4	33,4	32,3	32,0	32,6	32,8
<i>per capita in m³</i>							
w tym miasta	37,5	35,8	35,6	34,5	34,4	34,6	34,6
<i>of which urban areas</i>							
Ścieki przemysłowe i komunalne odpro- wadzone do wód lub do ziemi w hm ³ ...	225,1	171,4	184,9	168,5	157,5	153,7	165,2
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in hm³</i>							
w tym wody chłodnicze	85,2	46,1	60,5	43,2	30,5	29,3	37,3
<i>of which cooling waters</i>							
Ścieki wymagające oczyszczania w hm ³	139,9	125,3	124,4	125,3	127,0	124,4	127,8
<i>Wastewater requiring treatment in hm³</i>							
w tym oczyszczane w % wymaga- jących oczyszczania	92,3	99,5	99,6	99,6	99,5	99,8	99,6
<i>of which treated in % of requiring treatment</i>							

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water abstraction through intakes before entering the network.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD (dok.) RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS (cont.)							
Ścieki wymagające oczyszczenia w hm ³ (dok.): <i>Wastewater requiring treatment in hm³ (cont.):</i>							
oczyszczone	129,1	124,7	123,9	124,8	126,4	124,1	127,3
<i>treated</i>							
mechanicznie	5,3	5,3	5,2	5,5	5,5	6,1	6,3
<i>mechanically</i>							
chemicznie ^a	2,1	2,6	2,4	2,6	2,1	2,0	2,1
<i>chemically^a</i>							
biologicznie	57,8	49,5	49,2	49,9	52,1	48,7	50,5
<i>biologically</i>							
z podwyższonym usuwaniem biogenów	63,9	63,3	67,1	66,8	66,8	67,3	68,5
<i>with increased biogene removal</i>							
nieoczyszczone	10,8	0,6	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5
<i>untreated</i>							
w tym odprowadzone siecią kanali- zacyjną	10,4	-	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5
<i>of which discharged by sewage network</i>							
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b	78,4	80,6	80,8	81,8	83,1	83,7	83,2
<i>Population connected to wastewater treat- ment plants in % of total population^b</i>							

**ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA
POLLUTION AND PROTECTION OF AIR**

Zakłady szczególnie uciążliwe dla czysto- ści powietrza ^c	76	81	82	81	81	79	87
<i>Plants of significant nuisance to air quality^c</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń: <i>possessing systems to reduce the emission of:</i>							
pyłowych	59	56	57	54	59	56	60
<i>particulates</i>							
gazowych	9	16	16	15	12	11	11
<i>gases</i>							

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych. b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie bilansów. c Stan w dniu 31 XII; emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a Data concern only industrial wastewater. b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data; total population – based on balances. c As of 31 XII; emitting particulates, gases or particulates and gases.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA (dok.)							
POLLUTION AND PROTECTION OF AIR (cont.)							
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (dok.): <i>Plants of significant nuisance to air quality ^a (cont.):</i>							
nieposiadające wyników pomiarów: <i>without the results of measurements of:</i>							
emisji: <i>emission:</i>							
pyłów <i>particulates</i>	28	32	31	31	30	29	33
gazów <i>gases</i>	27	29	27	26	27	26	29
imisji <i>imission</i>	70	74	77	78	77	75	83
Emisja zanieczyszczeń pyłowych w tys. t/r <i>Emission of particulates pollutants in thous. t/y</i>	3,4	3,4	2,8	2,8	2,4	2,2	2,3
w tym pyły ze spalania paliw <i>of which particulates from the combustion of fuels</i>	2,7	2,4	2,0	1,9	1,7	1,4	1,4
Emisja zanieczyszczeń gazowych w tys. t/r <i>Emission of gases pollutants in thous. t/y</i>	6366,0	6523,9	6908,8	6901,8	6511,6	6407,8	6618,4
w tym: <i>of which:</i>							
dwutlenek węgla <i>carbon dioxide</i>	6324,3	6488,6	6872,5	6868,0	6482,5	6382,0	6590,0
dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	25,2	18,1	19,6	16,8	13,4	11,3	13,0
tlenek węgla <i>carbon oxide</i>	6,0	5,9	5,7	5,8	5,4	5,0	5,4
tlenki azotu <i>nitrogen oxides</i>	9,1	9,7	9,7	9,7	9,0	8,2	8,3
Zanieczyszczenia powietrza zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w tys. t/r: <i>Air pollutants retained in pollutant reduction system in thous. t/y:</i>							
pyłowe <i>particulates</i>	327,8	390,1	301,0	339,7	339,8	262,9	310,9
gazowe (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	37,8	70,7	98,0	108,3	82,3	97,5	103,5
w % zanieczyszczeń wytworzonych: <i>in % of pollutants produced:</i>							
pyłowych <i>particulates</i>	98,9	99,1	99,1	99,2	99,3	99,2	99,3
gazowych (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	47,6	66,7	73,0	76,2	73,9	79,0	78,4

a Stan w dniu 31 XII; emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a As of 31 XII; emitting particulates, gases or particulates and gases.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ PROTECTION OF NATURE AND BIODIVERSITY							
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{ab} : <i>Area of special nature value under legal protection^{ab}:</i>							
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	596,1	598,1	598,2	598,2	598,0	598,3	598,3
w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the Voivodship</i>	32,6	32,7	32,7	32,7	32,7	32,7	32,7
na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>	2711	2628	2620	2612	2605	2599	2593
Parki narodowe ^a : <i>National parks^a:</i>							
obiekty <i>objects</i>	2	2	2	2	2	2	2
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	26,2	26,2	26,2	26,2	26,2	26,2	26,2
w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the Voivodship</i>	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Rezerваты przyrody ^a : <i>Nature reserves^a:</i>							
obiekty <i>objects</i>	130	129	130	130	130	132	132
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	7,0	8,7	8,8	8,8	8,8	8,8	8,9
w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the Voivodship</i>	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Parki krajobrazowe ^{ac} : <i>Landscape parks^{ac}:</i>							
obiekty <i>objects</i>	7	7	7	7	7	7	7
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	152,7	155,1	155,1	155,1	154,8	154,8	152,2
w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the Voivodship</i>	8,3	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,3
Obszary chronionego krajobrazu ^{ac} : <i>Protected landscape areas^{ac}:</i>							
obiekty <i>objects</i>	53	42	42	42	42	42	42
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	394,0	390,4	390,4	390,4	390,4	390,4	390,3
w % powierzchni ogólnej województwa <i>in % of total area of the Voivodship</i>	21,5	21,3	21,3	21,3	21,3	21,3	21,3
Pomniki przyrody ^a <i>Monuments of nature^a</i>	2619	2784	2795	2809	2802	2816	2821

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. c Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a As of 31 XII. b Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. c Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ (dok.)							
PROTECTION OF NATURE AND BIODIVERSITY (cont.)							
Lasy ^a w tys. ha	657,0	662,7	663,4	664,4	665,2	665,5	665,8
<i>Forests^a in thous. ha</i>							
na 1 mieszkańca w ha	0,30	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29
<i>per capita in ha</i>							
publiczne	587,4	589,1	589,2	589,2	589,1	589,1	589,3
<i>public</i>							
prywatne	69,6	73,6	74,2	75,2	76,2	76,3	76,5
<i>private</i>							
Grunty związane z gospodarką leśną ^a w tys. ha	17,3	17,8	17,7	17,7	17,7	17,7	17,7
<i>Land connected with silviculture^a in thous. ha</i>							
Lesistość ^a w %	35,9	36,2	36,2	36,3	36,3	36,3	36,4
<i>Forest cover^a in %</i>							
Lasy ochronne w tys. ha	185,9	184,5 ^b	184,0	184,0	186,2	190,7	191,0
<i>Protective forests in thous. ha</i>							
Pozyskanie drewna (grubizny) ^c w dam ³ <i>Removals (timber)^c in dam³</i>	2421,9	2712,4	2858,3	2875,4	2998,3	3152,1	3192,1
na 1 mieszkańca w m ³	1,10	1,19 ^b	1,25	1,26	1,31	1,37	1,38
<i>per capita in m³</i>							
Zadrzewienia w tys. szt.:							
<i>Trees and shrubs outside the forest in thous. units:</i>							
sadzenie drzew	76,5	43,5	39,1	33,0	23,3	22,2	18,8
<i>plantings of trees</i>							
sadzenie krzewów	90,1	60,9	61,8	40,5	35,4	16,5	14,5
<i>plantings of shrubs</i>							
Odnowienia i zalesienia ^d :							
<i>Renewals and afforestation^d:</i>							
w tys. ha	4,9	3,4	4,1	4,1	4,1	4,1	4,6
<i>in thous. ha</i>							
w % powierzchni województwa	0,27	0,19	0,22	0,22	0,23	0,22	0,25
<i>in % of the Voivodship area</i>							

a Stan w dniu 31 XII. b Dane zmieniono w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji. c Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. d Bez dolesień luk w drzewostanach i wprowadzenia II piętra.

a As of 31 XII. b Data have been changed in relation to data published in the previous edition. c Excluding logging (large timber) from trees and shrubs outside the forest. d Excluding the afforestation of tree stand gaps and introduction of the second layer.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ODPADY WASTE							
Odpady ^a wytworzone w ciągu roku: Waste ^a generated during the year:							
w tys. t in thous. t	2197,9	1822,7	2400,7	2909,1	2127,7	2214,0	1579,5
w tym: of which:							
poddane odzyskowi recovered	1676,9	1482,2	2158,8	2652,3	1963,0	909,5 ^b	445,3 ^b
unieszkodliwione treated	449,3	261,1	168,1	134,4	97,4	42,4 ^b	68,9 ^b
w tym składowane ^c of which landfilled ^c	354,5	152,9	118,7	72,0	53,4	30,1	46,3
na 1 km ² w t per 1 km ² in t	120,1	99,5	131,1	158,9	116,2	120,9	86,3
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone) ^d ; stan w końcu roku w tys. t Waste landfilled to date (accumulated) ^d ; as of end of year in thous. t	22141,4	21828,4	4065,5	3783,8	3792,1	3394,9	3839,9
Tereny składowania odpadów w ha: Waste landfill sites in ha:							
niezrekultywowane (stan w końcu roku) non-reclaimed (as of end of year)	160,5	174,6	135,0	123,6	124,5	81,7	124,5
zrekultywowane w ciągu roku reclaimed during the year	2,3	-	38,6	15,1	-	-	-

**EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA
ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION**

Nakłady ^e na środki trwałe służące ochronie środowiska (ceny bieżące): Outlays ^e on fixed assets in environmental protection (current prices):							
w tys. zł in PLN thous.	232914,8	835580,0	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1
w tym na: of which on:							
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	34232,6	111130,5	130774,9	99938,2	226410,4	371990,8	275382,4
gospodarkę ściekową i ochronę wód wastewater management and protection of waters	162428,0	472468,7	410642,3	307500,6	259362,6	290964,6	503298,6
gospodarkę odpadami, ochronę i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochronę wód podziemnych i powierzchniowych waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters	27708,1	239990,9	177956,2	67346,9	116874,2	61741,8	54183,9
na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN	106	368	331	230	276	331	368

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. e Według lokalizacji inwestycji.

a Excluding municipal waste. b By waste producer on site. c On own and other landfills (heaps, settling ponds). d On own landfills (heaps, settling ponds). e By site location of investment.

**I. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (dok.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION IN POMORSKIE VOIVODSHIP (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA (dok.)							
ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)							
Nakłady ^a na środki trwałe służące gospodarce wodnej (ceny bieżące): <i>Outlays^a on fixed assets in water management (current prices):</i>							
w tys. zł <i>in PLN thous.</i>	50639,2	242291,0	189443,8	270645,2	234025,4	160987,8	209405,2
w tym na: <i>of which on:</i>							
ujęcia i doprowadzenia wody <i>water intakes and supply systems</i>	28107,8	110746,7	81620,0	56207,5	52363,4	52495,6	93429,4
zbiorniki i stopnie wodne <i>water reservoirs and falls</i>	4074,4	2187,5	2545,4	3373,7	3185,0	2054,0	5260,3
regulację i zabudowę rzek i potoków <i>regulation and management of rivers and streams</i>	362,9	1348,0	5432,4	9542,8	8851,6	9500,3	37610,4
obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp <i>flood embankments and pump stations</i>	11416,1	24275,6	51538,7	184960,2	116381,0	71342,7	51830,4
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in PLN</i>	23	107	83	118	102	70	91

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG REGIONÓW^a W 2015 R.

MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT AND PROTECTION BY REGIONS^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	POLSKA POLAND	Centralny Central	Połud- niowy Southern	Wschodni Eastern	Północno- zachodni North- -Western	Połud- niowo- zachodni South- -Western	Północny Northern
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	10502,6	3142,0	946,2	2083,4	3143,6	568,8	618,5
<i>Water abstraction for needs of the national economy and population in hm³</i>							
w tym w % ogółem na cele: <i>of which in % of total for purposes of:</i>							
produkcyjne (poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	71,1	81,4	42,6	73,5	83,7	22,0	35,1
<i>production (excluding agriculture, forestry and fishing) – from own intakes</i>							
eksploatacji sieci wodociągowej ^b <i>exploitation of water supply network^b</i>	19,5	14,2	44,7	14,2	11,2	39,0	50,1
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania w hm ³	2122,1	344,5	631,1	256,0	375,4	220,1	295,1
<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment in hm³</i>							
w tym oczyszczane w % ogółem	95,0	97,2	88,8	93,6	99,6	97,3	99,1
<i>of which treated in % of total</i>							
w tym chemicznie ^c , biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów	75,9	96,5	56,8	85,2	70,3	76,7	91,4
<i>of which chemically^c, biologically and with increased biogene removal</i>							
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^d	72,7	70,3	73,6	64,7	75,5	78,4	77,4
<i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^d</i>							
w tym z podwyższonym usuwaniem biogenów	58,9	59,6	63,9	46,8	60,6	62,9	60,8
<i>of which with increased biogene removal</i>							
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:							
<i>Emission from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>							
pyłowych	44,3	6,7	13,0	6,2	8,1	4,3	5,9
<i>particulates</i>							
gazowych	211566,3	70830,6	49601,7	22571,0	26910,0	25204,4	16448,7
<i>gases</i>							
w tym:							
<i>of which:</i>							
dwutlenek siarki	392,3	152,6	94,1	37,6	41,4	31,6	34,9
<i>sulphur dioxide</i>							
tlenki azotu	268,8	77,8	66,4	35,9	38,8	27,2	22,9
<i>nitrogen oxides</i>							
dwutlenek węgla	209961,6	70548,1	48723,2	22430,8	26788,1	25112,1	16359,4
<i>carbon dioxide</i>							

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 15. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. ^d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie bilansów.

^a See general notes, item 3 on page 15. ^b Water abstraction through intakes before entering the network. ^c Concerns only industrial wastewater. ^d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data; total population – based on balances.

II. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG REGIONÓW^a W 2015 R. (dok.)

MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT AND PROTECTION BY REGIONS^a IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	POLSKA POLAND	Centralny Central	Połud- niowy Southern	Wschodni Eastern	Północno- zachodni North- -Western	Połud- niowo- zachodni South- -Western	Północny Northern
Zanieczyszczenia powietrza zatrzy- mane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych: <i>Air pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants generated:</i>							
pyłowe <i>particulates</i>	99,8	99,9	99,6	99,6	99,7	99,9	99,3
gazowe (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	58,6	70,5	31,1	59,3	61,2	88,0	78,4
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{ab} : <i>Area of special nature value under legal protection^{ab}:</i>							
w tys. ha <i>in thous. ha</i>	10176,0	1413,5	1078,3	2776,7	1980,8	627,4	2299,2
w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	32,5	26,3	39,2	37,1	29,7	21,4	38,0
Pomniki przyrody ^a <i>Monuments of nature^a</i>	36510	7552	3730	5781	8169	3224	8054
Odpady ^c wytworzone (w ciągu roku) w tys. t <i>Waste^c generated (during the year) in thous. t</i>	130985,2	16730,4	42597,3	17165,6	11331,0	37159,8	6001,1
w tym: <i>of which:</i>							
poddane odzyskowi ^d <i>recovered^d</i>	28636,0	1557,3	19418,0	3732,0	1149,7	1861,9	917,1
unieszkodliwione ^d <i>treated^d</i>	26471,0	11151,6	2757,4	4950,0	5410,2	313,9	1887,9
w tym składowane ^e <i>of which landfilled^e</i>	22025,5	8792,2	2674,6	4726,5	3724,7	282,4	1825,1
Odpady ^c dotychczas składowane (nagro- madzone ^f); stan w końcu roku w tys. t <i>Waste^c landfilled to date (accumulated^f); as of end of year in thous. t</i>	1681410,9	137681,7	590651,6	89431,2	185378,8	652258,5	26009,1
Odpady komunalne zmieszane zebrane (bez wyselekcjonowanych) w tys. t ... <i>Mixed municipal waste collected (exclu- ding selected) in thous. t</i>	8326,1	1721,9	1658,5	1004,4	1606,5	987,7	1347,0
Nakłady ^g na środki trwałe w mln zł służące: <i>Outlays^g on fixed assets in PLN m. in:</i>							
ochronie środowiska <i>environmental protection</i>	15160,0	3017,7	3639,2	1825,1	3159,8	1585,3	1933,0
gospodarce wodnej <i>water management</i>	3294,6	569,9	826,9	319,0	314,5	858,0	406,3

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chro-
nionych. ^c Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^d We własnym zakresie przez wytwórcę. ^e Na składowiskach (hałdach,
stawach osadowych) własnych i innych. ^f Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. ^g W cenach bieżących;
według lokalizacji inwestycji.

^a As of 31 XII. ^b Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection.
^c Excluding municipal waste. ^d By waste producer on site. ^e On own and other landfills (heaps, settling ponds). ^f On own
landfills (heaps, settling ponds). ^g In current prices; by site location of investment.

III. POMORSKIE NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2015 R.

POMORSKIE ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY AND OTHER VOIVODSHIPS IN 2015

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA POLAND	Dolno- śląskie	Kujaw- sko- pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie
1	Powierzchnia ogólna ^a w tys. ha	31268,0	1994,7	1797,1	2512,2	1398,8	1821,9	1518,3	3555,8
2	użytki rolne	18620,7	1181,8	1164,9	1754,9	564,2	1281,7	917,6	2375,7
3	grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione	9714,7	628,1	439,4	611,0	719,0	403,5	466,2	890,5
4	grunty pod wodami	649,0	18,2	48,2	18,9	25,0	11,7	20,7	42,7
5	grunty zabudowane i zurbanizowane	1678,2	141,6	92,9	96,9	64,4	103,6	96,6	205,1
6	użytki ekologiczne	38,0	3,8	5,0	4,6	3,2	1,3	0,6	1,8
7	nieużytki	469,5	12,5	42,0	22,3	17,0	14,6	11,4	34,2
8	tereny różne ^b	97,8	8,8	4,7	3,6	6,1	5,5	5,1	5,9
9	Ubytek (-) lub przyrost (+) gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych w ha	3964	-4557	-4059	-2072	-837	-2924	-5402	-12019
10	Grunty zdewastowane i zde- gradowane wymagające rekułtywacji i zagospoda- rowania ^{cd} w ha	63374	7946	4257	3183	1661	4860	1956	3886
11	zdewastowane	56531	5988	4150	3113	761	4676	1841	3576
12	zdegradowane	6843	1958	107	70	900	184	115	310
13	Powierzchnia zmeliorowanych użytków rolnych ^e w tys. ha	6411,2	442,4	463,1	317,9	176,5	473,6	203,3	776,0
	Zużycie nawozów (w przeli- czeniu na czysty składnik) w kg na 1 ha użytków rol- nych w roku gospodar- czym 2014/15:								
14	mineralnych ^e	123,2	159,0	183,9	127,3	104,9	126,9	87,6	87,3
15	wapniowych ^f	39,0	55,5	67,6	24,2	29,2	32,0	9,5	17,8
16	Zasoby złóż torfów udoku- mentowane w tys. ha	927,4	•	40,2	103,5	36,8	23,7	2,4	38,2
17	Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	10502,6	436,1	252,2	336,1	98,2	304,6	518,0	2837,4
18	na 1 km ² w dam ³	33,6	21,9	14,0	13,4	7,0	16,7	34,1	79,8
	na cele:								
19	produkcyjne ^g	7463,3	82,7	86,0	113,6	12,1	107,4	303,8	2449,1
20	nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napel- nianie i uzupełnianie stawów rybnych	991,8	180,8	49,7	131,4	34,6	54,4	57,5	84,8
21	eksploatacji sieci wodo- ciąagowej ^h	2047,4	172,6	116,5	91,1	51,5	142,8	156,6	303,5

a Stan w dniu 1 I; według ewidencji geodezyjnej. b Grunty przeznaczone do rekułtywacji oraz niezagospodarowane grunty i Rozwoju Wsi. e Łącznie z wieloskładnikowymi. f Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym. do sieci.

a As of 1 I; according to geodesic register. b Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not f Most frequently in the form of quicklime; including defecation lime. g Excluding agriculture, forestry and fishing – from

Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
941,2	1784,6	2018,7	1831,0	1233,3	1171,1	2417,3	2982,7	2289,2	Total area ^a in thous. ha	1
599,2	923,0	1211,5	918,5	629,0	748,3	1304,0	1931,3	1115,1	agricultural land	2
263,2	741,0	646,1	691,2	414,2	348,7	799,9	796,4	856,2	forest and wooded land	3
13,2	20,8	27,9	74,3	18,4	8,7	136,8	44,0	119,6	land under waters	4
57,6	84,9	75,8	97,2	152,5	55,3	93,1	159,8	101,1	built-up and urbanized areas	5
0,5	1,6	1,9	2,0	0,3	0,4	3,3	3,0	4,6	ecological areas	6
4,0	10,9	54,0	41,5	13,9	8,5	73,4	34,9	74,4	wasteland	7
3,6	2,3	1,4	6,4	4,9	1,2	6,8	13,2	18,2	miscellaneous land ^b	8
									Decrease (-) or increase (+) in arable land, orchards, permanent meadows and pastures in ha	9
-1413	-14840	-1759	-1608	-1154	-3192	-1169	64385	-3417	Devastated and degraded land requiring reclamation and management ^{cd} in ha	10
2516	1444	2632	2844	4889	3501	4673	10246	2880	devastated	11
2236	1256	2528	2282	3812	3468	4532	10023	2289	degraded	12
280	188	104	562	1077	33	141	223	591	Area of reclaimed agricultural land ^c in thous. ha	13
248,5	220,6	350,5	421,8	202,7	115,6	620,4	973,5	405,0	Consumption of fertilizers (in terms of pure ingredient) in kg per 1 ha of agricultural land in the 2014/15 farming year:	
199,8	70,6	88,7	126,0	114,7	121,8	97,9	155,1	110,4	mineral ^e	14
94,3	19,7	20,4	46,7	22,2	20,9	29,4	66,9	59,3	lime ^f	15
									Resources of documented peat resources in thous. ha	16
2,6	6,3	187,1	51,3	3,1	8,3	139,3	44,5	239,9	Water abstraction for needs of the national economy and population in hm ³	17
132,7	292,7	100,5	225,6	428,3	1354,1	140,7	1543,5	1501,9	per 1 km ² in dam ^g	18
14,1	16,4	5,0	12,3	34,7	115,6	5,8	51,7	65,6	for purposes of:	
42,5	172,1	12,7	97,1	98,9	1233,0	34,1	1242,3	1375,8	production ^g	19
									irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds	20
40,8	35,8	26,0	9,2	63,1	63,8	32,7	95,5	31,9	exploitation of water supply network ^h	21
49,4	84,8	61,8	119,3	266,4	57,2	74,0	205,7	94,2		

zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. c Stan w dniu 31 XII. d Dane Ministerstwa Rolnictwa g Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. h Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem

designated for car traffic. c As of 31 XII. d Data of Ministry of Agriculture and Rural Development. e Including mixed fertilizers. own intakes. h Water abstraction through intakes before entering the network.

III. POMORSKIE NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2015 R. (cd.)

POMORSKIE ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY AND OTHER VOIVODSHIPS IN 2015

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA POLAND	Dolno- śląskie	Kujaw- sko- pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie
1	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	10058,7	394,7	223,4	316,7	84,1	277,8	469,7	2784,9
	na cele:								
2	przemysłu	7471,7	90,7	81,6	112,6	11,3	107,4	296,4	2447,9
3	rolnictwa i leśnictwa ^a	991,8	180,8	49,7	131,4	34,6	54,4	57,5	84,7
4	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	1595,1	123,2	92,1	72,7	38,3	116,0	115,7	252,2
	Melioracje podstawowe ^c :								
5	rzeki i kanały w km	79191	6275	3282	4881	4015	3946	3727	7950
6	wały w km	8474	1326	179	190	818	162	1023	602
7	pojemność użytkowa zbiorników wodnych w dam ³	277778	4383	13716	67026	7067	12683	973	16734
8	stacje pomp odwadniających w szt.	581	33	29	23	45	2	21	24
9	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w hm ³	88278,8	196,8	124,2	152,9	36,4	98,7	511,8	2613,6
10	bezpośrednio z zakładów ^d	7569,5	89,4	60,4	103,8	5,4	16,8	405,9	2408,3
11	w tym wody chłodnicze	6705,7	37,4	5,3	82,6	0,7	0,5	247,9	2367,3
12	siecią kanalizacyjną	1258,4	107,4	63,8	49,1	30,9	81,9	105,9	205,3
13	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ^e w hm ³	2122,1	159,4	118,9	70,3	35,7	98,2	263,8	246,3
14	oczyszczane	2015,1	154,4	116,8	69,9	35,4	95,2	250,7	239,4
15	nieoczyszczane	107,0	5,0	2,1	0,4	0,3	3,0	13,1	6,9
	Oczyszczalnie ścieków ^c :								
16	przemysłowe	929	69	48	66	26	64	67	115
17	komunalne ^f	3268	226	137	286	105	205	245	319
18	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^g w tys.	27955,7	2315,2	1504,0	1222,9	754,3	1699,5	2179,7	3811,3
19	w % ludności ogółem	72,7	79,7	72,1	57,2	74,1	68,2	64,6	71,3
	w tym z oczyszczalni:								
20	biologicznych	13,7	16,0	17,0	15,9	20,6	9,4	13,0	11,2
21	z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	58,9	63,7	54,6	41,2	53,4	58,8	51,7	60,0
	Osady z oczyszczalni ścieków wytworzone w ciągu roku w tys. t masy suchej:								
22	komunalnych	568017	49148	24369	19726	15556	41774	47923	83788
23	w tym składowane	40458	8413	1004	908	-	4665	18440	86
24	przemysłowych	383525	62201	36064	17653	3815	14880	26133	45076
25	w tym składowane	91037	57818	2632	8202	81	350	14605	3703

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia i spótek wodnych. c Stan w dniu 31 XII. d Łącznie z wodami chłodniczymi, wodami z odwadniania zakładów górniczych f Miejskie i wiejskie. g Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. water companies. c As of 31 XII. d Including cooling water and polluted water from mine drainage as well as building connected to wastewater treatment plants – estimated data; total population – based on balances.

(cont.)

Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
122,6	266,6	87,4	200,3	377,9	1339,3	123,9	1505,7	1483,6	Water consumption for needs of the national economy and population in hm ³ for purposes of:	1
41,2	168,3	13,0	95,2	119,8	1231,3	34,6	1243,2	1377,1	industry	2
40,8	35,8	26,0	9,2	63,1	63,8	32,7	95,5	31,9	agriculture and forestry ^a	3
40,6	62,5	48,4	96,0	195,1	44,2	56,6	166,9	74,5	exploitation of water supply network ^b	4
2907	3893	4368	4735	2343	2551	6470	7069	6779	Main drainage ^c :	
380	635	31	657	340	346	435	786	564	rivers and canals in km	5
									rollers in km	6
									usable capacity of water reservoirs in dam ³	7
4891	14198	59973	0	4262	5759	4201	53878	8034	drainage pump stations in units	8
4	6	14	93	3	10	89	51	134	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in hm ³	9
63,6	217,3	39,1	165,2	372,8	1299,1	69,4	1428,5	1438,6	directly from plants ^d	10
32,9	159,0	7,0	83,9	223,4	1263,9	24,6	1318,5	1366,2	of which cooling waters	11
2,9	148,1	0,1	37,3	5,5	1221,6	21,0	1205,8	1321,6	by sewerage system	12
30,7	58,3	32,0	81,3	149,3	35,2	44,8	110,0	72,4	Industrial and municipal wastewater requiring treatment ^e in hm ³	13
60,7	69,2	39,0	127,8	367,3	77,5	48,4	222,7	117,0	treated	14
59,8	68,1	39,0	127,3	309,9	62,6	48,1	222,3	116,2	untreated	15
0,9	1,1	-	0,5	57,4	14,9	0,3	0,4	0,8	Wastewater treatment plants ^c :	
29	51	26	27	148	39	18	92	44	industrial	16
76	228	122	173	204	115	237	344	246	municipal ^f	17
742,1	1540,9	801,6	1920,4	3663,7	776,0	1092,6	2499,2	1432,5	Population connected to wastewater treatment plants ^g in thous.	18
74,5	72,4	67,4	83,2	80,2	61,7	75,9	71,9	83,7	in % of total population of which wastewater treatment plants:	19
13,8	24,0	14,0	15,1	7,2	14,4	17,8	13,4	14,4	biological	20
60,7	48,4	53,4	68,2	73,0	47,3	58,1	58,5	69,2	with increased biogene removal	21
19003	24933	14453	37393	64980	16016	18740	64552	25663	Sewage sludge from wastewater treatment plants generated during the year in thous. t of dry solid:	
295	1668	-	1511	105	586	1251	1462	64	municipal	22
7831	2514	3325	26888	24911	4827	4645	16707	86055	of which landfilled	23
-	34	10	1332	1905	23	17	316	9	industrial	24
									of which landfilled	25

wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. e Odprowadzone do wód lub do ziemi. bilansów.

b Excluding water consumption for industrial purposes from water supply system of gminas, voivodship waterworks and construction, and polluted precipitation water. c Discharged into waters or into the ground. d Urban and rural. e Population

III. POMORSKIE NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2015 R. (cd.)

POMORSKIE ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY AND OTHER VOIVODSHIPS IN 2015

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA POLAND	Dolno- śląskie	Kujaw- sko- pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie
1	Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a	1816	136	92	94	67	113	135	134
2	Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t pyłowych	44,3	2,8	2,6	2,0	0,9	2,8	2,8	3,9
3	w tym ze spalania paliw	27,9	1,8	1,6	0,9	0,7	2,2	1,7	3,4
4	gazowych	211566,3	12834,2	8380,3	5000,2	2000,1	42262,6	10841,9	28568,0
5	w tym dwutlenek węgla	209961,6	12789,4	8328,7	4978,7	1981,3	42108,5	10738,1	28439,6
6	Emitory na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza ...	32275	2623	2151	1346	810	1989	3020	1718
7	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{ab} w tys. ha	10176,0	371,1	571,4	571,5	542,8	357,8	804,6	1055,7
8	parki narodowe	314,7	11,9	-	18,2	13,6	0,1	38,0	38,5
9	rezerwy przyrody	166,9	10,7	9,6	11,9	3,9	7,4	3,4	18,9
10	parki krajobrazowe ^c	2606,1	26,3	232,8	241,2	77,2	98,3	178,2	173,3
11	obszary chronionego krajobrazu ^c	7093,9	138,9	334,3	303,2	438,2	243,9	573,1	835,1
12	stanowiska dokumentacyjne	0,9	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5
13	użytki ekologiczne	52,3	5,2	5,4	7,0	3,6	1,7	1,2	1,8
14	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	112,4	9,5	3,0	0,7	10,2	11,8	14,0	5,3
15	Pomniki przyrody ^a	36510	2541	2668	1514	1337	3278	2190	4274
16	Powierzchnia gruntów leśnych ^a w tys. ha	9420,1	609,4	431,2	592,4	709,4	395,4	440,7	839,6
17	w tym lasy	9214,9	593,4	421,3	584,0	688,4	388,2	435,4	827,5
18	publiczne	7449,8	572,8	372,3	345,0	675,9	255,2	245,4	456,3
19	prywatne	1765,1	20,5	49,0	239,1	12,5	133,0	190,0	371,2
20	Lesistość: w %	29,5	29,7	23,4	23,2	49,2	21,3	28,7	23,3
21	lokata województwa	x	8	13	15	1	16	9	14
22	Pożary lasów	12257	914	598	637	645	918	348	3559
23	Odpady ^d wytworzone w tys. t	130985,2	35462,7	3372,4	6837,8	631,6	10945,6	6069,2	5784,8
24	poddane odzyskowi	28636,0	999,4	330,1	82,5	164,6	978,3	3731,3	579,0
25	unieszkodliwione	26471,0	302,1	1782,7	2379,7	36,4	8532,2	156,5	2619,4
26	przekazane innym odbiorcom	74056,3	33687,6	1193,9	4367,9	413,3	1357,6	2051,5	2491,8
27	magazynowane czasowo	1821,9	473,6	65,7	7,7	17,3	77,5	129,9	94,6
28	Odpady komunalne zmieszane zebrane ^e : w tys. t	8326,1	787,3	464,8	297,6	271,6	477,5	605,4	1244,4
29	na 1 mieszkańca w kg	173,1	210,7	171,3	105,1	204,3	160,4	149,8	202,8

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. ^d Z wyłączeniem

^a As of 31 XII. ^b Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. located within landscape parks and protected landscape areas. ^d Excluding municipal waste. ^e Estimated data.

(cont.)

Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
83	87	66	87	328	85	65	138	106	Plants of significant nuisance to air quality ^a	1
1,5	1,4	0,9	2,3	10,2	1,9	1,0	4,9	2,3	Emission of pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t: particulates	2
0,8	1,0	0,7	1,4	4,5	1,2	0,8	4,1	1,2	of which from the combustion of fuels	3
12370,1	3053,4	1978,2	6618,4	38759,8	12539,2	1450,0	16306,0	8604,0	gases	4
12322,7	3034,2	1968,6	6590,0	37985,1	12449,2	1440,6	16229,5	8577,3	of which carbon dioxide	5
1955	3051	438	1157	5427	1482	763	2617	1728	Emission sources in plants of significant nuisance to air quality	6
256,2	801,2	642,3	598,3	273,7	761,6	1129,5	944,1	494,0	Area of special nature value under legal protection ^{ab} in thous. ha	7
-	46,7	92,2	26,2	-	7,6	-	8,0	13,6	national parks	8
0,9	11,1	23,6	8,9	4,4	3,8	31,5	4,1	12,9	nature reserves	9
62,6	283,7	88,1	167,9	229,7	126,4	144,9	179,9	115,7	landscape parks ^c	10
192,0	469,1	459,2	393,7	37,0	626,8	956,3	750,6	342,5	protected landscape areas ^c	11
0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	documentation sites	12
0,7	2,2	2,2	4,4	0,8	0,6	5,3	3,6	6,7	ecological areas	13
3,3	0,3	0,1	16,3	4,6	0,1	21,4	2,3	9,3	landscape-nature complexes	14
683	1560	1993	2821	1540	714	2565	3884	2948	Monuments of nature ^a	15
257,3	689,7	630,9	683,5	403,8	337,6	773,7	787,9	837,6	Forest land ^a in thous. ha	16
250,4	679,6	620,9	665,8	393,9	331,0	753,3	767,8	813,8	of which forests	17
238,0	559,7	417,8	589,3	314,7	236,1	694,1	683,7	793,5	public	18
12,4	119,9	203,1	76,5	79,1	95,0	59,2	84,1	20,4	private	19
26,6	38,1	30,8	36,4	31,9	28,3	31,2	25,7	35,6	Forest cover:	20
11	2	7	3	5	10	6	12	4	in %	21
258	457	475	431	832	665	337	837	346	voivodship's placing	22
1697,1	2329,5	871,1	1579,5	36528,1	7127,2	1049,2	5758,0	4941,4	Forest fires	23
862,5	170,2	304,9	445,3	15686,7	3174,4	141,7	368,1	617,0	Waste ^d generated in thous. t	24
11,8	39,3	9,1	68,9	2600,9	2521,9	36,3	1793,8	3580,0	recovered	25
754,1	2103,2	374,1	1013,2	17859,8	1419,8	849,4	3460,5	658,6	treated	26
68,7	16,8	183,0	52,1	380,7	11,1	21,8	135,6	85,8	transferred to other recipients	27
200,4	319,4	233,3	546,4	1053,1	154,1	335,7	873,1	461,9	temporarily stored	28
161,4	114,5	158,9	179,2	189,3	93,3	177,3	197,3	194,7	Mixed municipal waste collected ^e :	29
									in thous. t	
									per capita in kg	

prawnie chronionych. c Bez rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych odpadów komunalnych. e Dane szacunkowe.

c Excluding the area of nature reserves, documentaction sites, landscape-nature complexes and ecological areas

III. POMORSKIE NA TLE KRAJU I INNYCH WOJEWÓDZTW W 2015 R. (dok.)

POMORSKIE ON THE BACKGROUND OF THE COUNTRY AND OTHER VOIVODSHIPS IN 2015

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	POLSKA POLAND	Dolno- śląskie	Kujaw- sko- -pomor- skie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Mało- polskie	Mazo- wieckie
	Składowiska kontrolowane czynne ^a :								
1	liczba	347	31	25	39	13	20	19	37
2	powierzchnia w ha	1851,7	180,7	156,0	94,6	83,7	125,0	96,8	163,5
3	Nakłady ^b na środki trwałe służące ochronie środowiska w mln zł	15160,0	1170,7	807,1	483,5	429,8	812,2	1636,3	2205,5
4	na 1 mieszkańca w zł	394	403	387	226	422	325	485	413
	w tym na:								
5	ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	4259,5	539,8	116,4	158,4	95,4	147,1	460,5	784,8
6	gospodarkę ściekową i ochronę wód	6644,7	522,1	357,2	266,4	267,2	451,7	587,5	1110,5
7	gospodarkę odpadami, ochronę różnorodności biologicznej krajobrazu	3118,1	49,0	235,8	16,0	26,9	122,7	459,3	159,9
8	zmniejszanie hałasu i wibracji	350,1	10,5	43,0	2,7	0,1	13,6	76,8	110,1
9	Nakłady ^b na środki trwałe służące gospodarce wodnej w mln zł	3294,6	616,8	125,4	91,0	100,2	132,2	380,4	437,8
10	na 1 mieszkańca w zł	86	212	60	42	98	53	113	82
	w tym na:								
11	ujęcia i doprowadzenia wody	1230,2	100,5	44,8	60,7	19,0	90,5	205,2	187,0
12	obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	442,3	123,6	34,0	13,4	28,7	6,5	30,7	41,6

a Stan w dniu 31 XII. b W cenach bieżących; według lokalizacji inwestycji.

a As of 31 XII. b In current prices; by site location of investment.

(cont.)

Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie	SPECIFICATION	No.
21	16	13	14	24	13	12	36	14	Controlled landfill sites in operation ^a :	1
117,7	55,5	50,7	88,2	149,3	59,9	60,8	207,3	162,0	number	2
									area in ha	3
414,7	495,7	379,7	847,0	2002,9	466,2	278,8	2021,8	708,2	Outlays ^b on fixed assets in environmental protection in PLN m.	4
415	233	319	368	438	370	193	582	413	per capita in PLN	5
									of which for:	6
206,7	78,3	56,6	275,4	729,3	137,1	11,9	284,3	177,4	protection of air and climate	7
									wastewater management and protection of waters	8
166,8	269,9	99,8	503,3	792,8	250,3	110,2	696,2	192,7	waste management, protection of biodiversity and landscape	9
22,0	98,8	214,8	52,9	191,1	22,5	142,9	1007,6	295,8	noise and vibration reduction	10
0,7	15,4	-	6,7	58,5	0,3	0,9	10,9	-	Outlays ^b on fixed assets in water management in PLN m.	11
241,2	133,2	36,6	209,4	446,6	58,2	71,5	139,5	74,8	per capita in PLN	12
242	63	31	91	98	46	50	40	44	of which for:	
									water intakes and systems	
21,2	70,7	23,8	93,4	158,1	37,6	19,8	46,3	51,5	flood embankments and pump stations	
17,5	33,8	-	51,8	16,5	11,9	20,5	7,9	4,0		

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R.**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	śląpski	starogardzki	trójmiejski
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w hm ³	225,6	11,8	34,2	21,5	71,0	87,1
<i>Water abstraction for needs of the national economy and population in hm³</i>						
na cele: <i>for the purposes of:</i>						
produkcyjne ^a	97,1	1,6	1,1	2,9	46,7	44,8
<i>production^a</i>						
w tym wody: <i>of which:</i>						
powierzchniowe ^b	85,1	-	0,0	0,5	45,0	39,6
<i>surface waters^b</i>						
podziemne	12,0	1,6	0,9	2,4	1,8	5,2
<i>underground waters</i>						
nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	9,2	0,0	6,7	2,4	0,0	-
<i>irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>						
eksploatacji sieci wodociągowej ^c	119,3	10,2	26,4	16,2	24,2	42,3
<i>exploitation of water supply network^c</i>						
wody: <i>waters:</i>						
powierzchniowe	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	3,8
<i>surface</i>						
podziemne	115,4	10,2	26,4	16,2	24,2	38,4
<i>underground</i>						
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania ^d w hm ³	127,8	6,7	16,8	13,5	51,7	39,1
<i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment^d in hm³</i>						
oczyszczane	127,3	6,7	16,8	13,4	51,7	38,7
<i>treated</i>						
mechanicznie	6,3	0,0	0,0	0,0	3,5	2,2
<i>mechanically</i>						
chemicznie ^e	2,1	-	-	-	-	2,1
<i>chemically^e</i>						
biologicznie	50,5	3,5	3,4	1,7	40,5	1,4
<i>biologically</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów	68,5	2,9	13,3	11,4	7,8	33,1
<i>with increased biogene removal</i>						
nieoczyszczane	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>untreated</i>						

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi. c Pobór wód na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. d Odprowadzone do wód lub do ziemi. e Dotyczy tylko ścieków przemysłowych.

a Excluding agriculture, forestry and fishing – from own intakes. b Including sea internal waters. c Water abstraction through intakes before entering the network. d Discharged into waters or into the ground. e Concerns only industrial wastewater.

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R. (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	ślupski	starogardzki	trójmiejski
Oczyszczalnie ścieków komunalnych ^a : <i>Municipal wastewater treatment plants ^a:</i>						
obiekty <i>objects</i>	173	33	39	52	46	3
przepustowość w dam ³ /d <i>capacity in dam³/24h</i>	512,5	42,8	153,9	114,5	80,9	120,4
równoważna liczba mieszkańców (RLM) w tys. <i>population equivalents (PE) in thous.</i>	3146,3	277,5	1124,1	667,9	424,4	652,3
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^b w tys. <i>Population connected to wastewater treatment plants ^b in thous.</i>	1920,4	177,8	406,3	292,1	337,7	706,6
w tym z oczyszczalni biologicznych i z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>of which connected to biological and with increased biogene removal wastewater treatment plants</i>	1920,4	177,8	406,3	292,1	337,7	706,6
Emisja zanieczyszczeń z zakładów szczególnie uciążliwych dla czysto- ści powietrza w tys. t: <i>Emission of pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>						
pyłowych <i>particulates</i>	2,3	0,1	0,1	0,3	1,1	0,6
gazowych <i>gases</i>	6618,4	90,8	106,6	282,8	2400,6	3737,7
w tym: <i>of which:</i>						
dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	13,0	0,2	0,3	0,7	4,4	7,5
tlenki azotu <i>nitrogen oxides</i>	8,3	0,2	0,2	0,4	3,5	4,0
tlenek węgla <i>carbon oxide</i>	5,4	0,3	0,5	0,9	2,5	1,3
dwutlenek węgla <i>carbon dioxide</i>	6590,0	90,1	105,5	280,8	2389,4	3724,2

a Miejskich i wiejskich. b Dane szacunkowe.

a Urban and rural. b Estimated data.

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R. (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	śląski	starogardzki	trójmiejski
Zanieczyszczenia z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w t:						
<i>Pollutants from plants of significant nuisance to air quality retained and neutralized in reduction system in t:</i>						
pyły <i>particulates</i>	310906	739	328	2566	185878	121395
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	99,3	91,0	78,7	88,1	99,4	99,5
gazy: <i>gases:</i>						
dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	12971	-	5	-	1178	1481
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	17,0	-	1,9	-	21,3	16,5
tlenki azotu <i>nitrogen oxides</i>	8289	7	1	-	82	858
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	10,3	4,3	0,5	-	2,3	17,7
tlenek węgla <i>carbon oxide</i>	5449	1	41	-	-	130
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	3,1	0,3	8,3	-	-	9,1
węglowodory <i>hydrocarbons</i>	1985	-	-	3	-	1982
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	65,9	-	-	11,5	-	82,7
inne ^a <i>other^a</i>	97752	-	-	5	145	97602
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	99,3	-	-	20,8	30,1	99,7
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{bc} w ha	598303,4	160835,2	195696,9	117859,7	112291,4	11620,2
<i>Area of special nature value under legal protection^{bc} in ha</i>						
w % powierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	32,7	39,2	44,0	22,5	27,4	28,0
na 1 mieszkańca w m ² <i>per capita in m²</i>	2593	7144	3452	3512	2593	156
parki narodowe <i>national parks</i>	26185,9	4613,0	-	21572,9	-	-
rezerваты przyrody <i>nature reserves</i>	8866,6	1159,8	3486,5	2911,3	957,9	451,0

a Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodor, związki chloroorganiczne. b Stan w dniu 31 XII. c Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych.

a Mostly ammonia, carbon disulphide, fluorine, hydrogen sulphide, organochlorine compounds. b As of 31 XII. c Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection.

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R. (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	ślupski	starogardzki	trójmiejski
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^{ab} w ha (dok.): <i>Area of special nature value under legal protection^{ab} in ha (cont.):</i>						
parki krajobrazowe ^c <i>landscape parks^c</i>	167855,3	63326,0	57495,0	37040,0	2640,3	7354,0
obszary chronionego krajobrazu ^c ... <i>protected landscape areas^c</i>	393720,0	92061,0	137097,0	51471,0	109538,0	3553,0
stanowiska dokumentacyjne <i>documentation sites</i>	29,8	-	1,0	18,7	-	10,1
użytki ekologiczne <i>ecological areas</i>	4447,0	635,9	973,7	2537,8	182,7	116,8
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe <i>landscape-nature complexes</i>	16272,4	72,0	12948,9	2787,4	9,3	454,8
Pomniki przyrody ^a <i>Monuments of nature^a</i>	2821	399	648	1045	461	268
Powierzchnia gruntów leśnych ^a w ha <i>Forest land^a in ha</i>	683476,2	204780,2	131470,4	232882,6	102550,5	11792,6
w tym lasy <i>of which forests</i>	665810,2	199761,0	128253,3	226687,1	99675,4	11433,3
publiczne <i>public</i>	589291,9	172212,9	108018,7	210652,0	87249,0	11159,3
prywatne <i>private</i>	76518,2	27548,1	20234,6	16035,1	12426,5	274,0
Lesistość ^a w % <i>Forest cover^a in %</i>	36,4	48,7	28,9	43,2	24,3	27,6
Zakłady wytwarzające odpady ^{ad} <i>Plants generating waste^{ad}</i>	98	10	16	23	25	24
Odpady ^d wytworzone (w ciągu roku) w tys. t <i>Waste^d generated (during the year) in thous. t</i>	1579,5	36,0	118,2	423,7	724,8	276,8
poddane odzyskowi ^e <i>recovered^e</i>	445,3	0,6	17,9	60,6	358,3	7,9
unieszkodliwione <i>treated</i>	68,9	0,4	24,2	2,5	41,8	0,0
w tym: <i>of which:</i>						
termicznie <i>thermal</i>	22,4	0,0	21,9	0,0	0,5	0,0
składowane ^f <i>landfilled^f</i>	46,3	0,4	2,3	2,5	41,1	0,0
magazynowane czasowo <i>temporarily stored</i>	52,1	1,7	7,7	0,7	30,7	11,3

a Stan w dniu 31 XII. b Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. c Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. d Z wyłączeniem odpadów komunalnych. e We własnym zakresie przez wytwórcę. f Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a As of 31 XII. b Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. c Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas. d Excluding municipal waste. e By waste producer on site. f On own and other landfills (heaps, settling ponds).

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R. (cd.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	śląpski	starogardzki	trójmiejski
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku) w tys. t <i>Waste landfilled to date (accumulated^a; as of end of year) in thous. t</i>	3839,9	8,9	28,9	26,7	1463,7	2311,7
Tereny składowania odpadów ^b w ha <i>Storage yards^b in ha</i>	124,5	4,5	2,2	2,3	42,3	73,2
niezrekultywowane ^c <i>non-reclaimed^c</i>	124,5	4,5	2,2	2,3	42,3	73,2
Odpady komunalne zmieszane zebrane ^d (bez wyselekcjonowanych) w tys. t <i>Mixed municipal waste collected^d (excluding selected) in thous. t</i>	546,4	46,4	124,9	751,5	94,3	205,6
z gospodarstw domowych <i>from households</i>	413,0	39,1	96,6	53,3	79,7	144,3
z handlu, małego biznesu, biur i instytucji <i>from trade, small business, offices and institutions</i>	115,8	6,6	24,0	16,7	13,0	55,5
z usług komunalnych <i>from municipal services</i>	17,6	0,7	4,2	5,2	1,7	5,8
Składowiska kontrolowane czynne ^e ... <i>Controlled landfill sites in operation^e</i>	14	2	4	4	3	1
Nieczystości ciekłe wywiezione ^f w dam ³ <i>Liquid waste removed^f in dam³</i>	1532,0	88,8	821,6	100,4	201,8	319,5
w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	1074,6	65	618,8	69,5	143,1	178,1
Nakłady ^g na środki trwale służące ochro- nie środowiska w tys. zł (ceny bieżące) <i>Outlays^g on fixed assets in environmental protection in PLN thous. (current prices)</i>	847046,1	131280,0	192434,2	79541,9	68433,4	375356,6
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in PLN</i>	368	584	341	237	158	503
Polska = 100% <i>Poland = 100%</i>	5,6	0,9	1,3	0,5	0,5	2,5
w tym: <i>of which:</i>						
ochrona powietrza atmosferycz- nego i klimatu <i>protection of air and climate</i>	275382,4	4178,7	3577,4	3316,8	8236,0	256073,5
w tym nakłady na: <i>of which outlays on:</i>						
urządzenia do redukcji zanie- czyszczeń <i>devices designed to reduce pollutants</i>	133235,2	3554,3	2646,8	1569,1	2659,2	122805,8
nowe techniki i technologie spalania paliw <i>modern fuel combustion tech- nologies and techniques</i>	74378,5	-	61,2	847,0	1718,8	71751,5

a Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. c Stan w końcu roku. d Dane szacunkowe. e Stan w dniu 31 XII. f Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych. g Według lokalizacji inwestycji.

a On own landfills (heaps, settling ponds). b Excluding municipal waste. c As of the end of year. d Estimated data. e As of 31 XII. f Collected temporarily in septic tanks. g By site location of investment.

**IV. WAŻNIEJSZE DANE O STANIE, ZAGROŻENIU I OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG PODREGIONÓW W 2015 R. (dok.)**
**MAJOR DATA ON THE STATE OF THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL THREAT
AND PROTECTION BY SUBREGIONS IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podregiony Subregions				
		chojnicki	gdański	ślupski	starogardzki	trójmiejski
Nakłady ^a na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące) (dok.): <i>Outlays^a on fixed assets in environmental protection in PLN thous. (current prices) (cont.):</i>						
w tym (dok.): <i>of which (cont.):</i>						
gospodarka ściekowa i ochrona wód <i>wastewater management and protection of waters</i>	503298,6	125264,2	181546,5	53660,0	40149,8	102678,1
w tym nakłady na: <i>of which outlays on:</i>						
sieć kanalizacyjną odprowadzającą: <i>sewage network for the transport of:</i>						
ścieki <i>wastewater</i>	227790,6	26690,0	87512,8	37572,7	20767,4	55247,7
wody (ścieki) opadowe <i>precipitation water</i>	77231,7	9924,7	16482,7	5970,8	4517,3	40336,2
oczyszczanie ścieków <i>wastewater treatment</i>	189322,1	88649,5	77551,0	8826,5	7672,6	6622,5
gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych <i>waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters</i>	54183,9	354,8	3080,3	21358,7	14913,7	14476,4
Nakłady ^a na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące) <i>Outlays^a on fixed assets in water management in PLN thous. (current prices)</i>	209405,2	10921,6	90988,2	19805,9	21379,0	66310,5
na 1 mieszkańca w zł <i>per capita in PLN</i>	91	49	161	59	49	89
Polska = 100% <i>Poland = 100%</i>	6,4	0,3	2,8	0,6	0,6	2,0
ujęcia i doprowadzenia wody <i>water intakes and supply systems</i>	93429,4	7004,2	18352,6	13254,0	11532,2	43286,4
stacje uzdatniania wody <i>water treatment plants</i>	21274,7	3494,4	9373,3	5883,0	1747,6	776,4
zbiorniki i stopnie wodne <i>water reservoirs and falls</i>	5260,3	-	4941,0	-	319,3	-
regulacja i zabudowa rzek i potoków <i>regulation and management of rivers and streams</i>	37610,4	423,0	36670,7	79,7	-	437,0
obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp <i>flood embankments and pump stations</i>	51830,4	-	21650,6	589,2	7779,9	21810,7

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

DZIAŁ I
WAŻNIEJSZE DANE O STANIE,
ZAGROŻENIU I OCHRONIE
ŚRODOWISKA WEDŁUG
POWIATÓW I GMIN

CHAPTER I
MAJOR DATA ON THE STATE OF
THE ENVIRONMENT, ENVIRONMENTAL
THREAT AND PROTECTION BY
POWIATS AND GMINAS

TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
		w ha	in ha		
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	1831034	918497	691228	97220	41469
PODREGION CHOJNICKI SUBREGION	410515	165467	205801	13754	8869
POWIATY: POWIATS:					
Chojnicki	136421	50117	72316	4673	2319
Gmina miejska: Urban gmina:					
Chojnice	2104	992	100	973	30
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Brusy	40045	12168	23789	826	601
w tym miasto	520	350	-	167	3
of which city					
Czersk	38011	10742	24722	1201	789
w tym miasto	973	536	109	314	8
of which city					
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Chojnice	45821	22192	18013	1460	649
Konarzyny	10440	4023	5692	213	250
Człuchowski	157527	65779	80376	4336	3389
Gmina miejska: Urban gmina:					
Człuchów	1278	485	15	444	24

a Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
w ha in ha					
PODREGION CHOJNICKI (dok.):					
SUBREGION (cont.):					
POWIATY (dok.):					
POWIATS (cont.):					
Czuchowski (dok.) (cont.):					
Gminy miejsko-wiejskie:					
<i>Urban-rural gminas:</i>					
Czarne	23483	8918	13054	605	494
w tym miasto	4643	548	3543	235	29
<i>of which city</i>					
Debrzno	22403	14764	6270	725	429
w tym miasto	751	458	68	143	2
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Człuchów	36147	19902	13636	1143	626
Koczała	22339	5305	15787	355	480
Przechlewo	24397	8823	12870	558	825
Rzeczennica	27480	7582	18744	506	511
Kościerski	116567	49571	53109	4745	3161
Gmina miejska:					
<i>Urban gmina:</i>					
Kościerzyna	1586	773	81	608	45
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Dziemiany	12538	3296	7491	375	365
Karsin	16943	6400	8701	534	318
Kościerzyna	30989	11707	14993	1545	807
Liniewo	11003	7055	2786	358	386
Lipusz	10895	2442	7530	266	204
Nowa Karczma	11340	7852	2254	438	506
Stara Kiszewa	21273	10046	9273	621	530

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
		w ha	in ha		
PODREGION GDAŃSKI	444321	245673	133408	27145	9731
SUBREGION					
POWIATY:					
POWIATS:					
Gdański	79375	54404	15959	5400	1298
Gmina miejska:					
Urban gmina:					
Pruszcz Gdański	1647	516	42	750	19
Gminy wiejskie:					
Rural gminas:					
Cedry Wielkie	12427	10782	419	647	100
Kolbudy	8266	3792	3346	721	189
Pruszcz Gdański	14380	11382	777	1440	169
Przywidz	12934	6180	5711	437	324
Pszczółki	5012	4276	111	508	94
Suchy Dąb	8451	7608	211	338	35
Trąbki Wielkie	16258	9868	5342	559	368
Kartuski	112054	61434	35231	6339	3142
Gminy miejsko-wiejskie:					
Urban-rural gminas:					
Kartuzy	20645	8265	9638	1141	448
w tym miasto	680	160	150	222	11
of which city					
Żukowo	16404	10534	3535	1718	350
w tym miasto	473	216	19	220	10
of which city					
Gminy wiejskie:					
Rural gminas:					
Chmielno	7861	4887	1125	455	235
Przodkowo	8518	6603	1081	423	298
Sierakowice	18222	10852	5366	720	603
Somonino	11211	5935	4316	536	322
Stężyca	16047	8503	5119	829	447
Sulęczyńno	13146	5855	5051	517	439

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
w ha in ha					
PODREGION GDAŃSKI (cd.): SUBREGION (cont.):					
POWIATY (cd.): POWIATS (cont.):					
Nowodworski	67153	41723	5815	2711	1177
Gmina miejska: <i>Urban gmina:</i>					
Krynica Morska	11601	133	1753	170	264
Gmina miejsko-wiejska: <i>Urban-rural gmina:</i>					
Nowy Dwór Gdański	21320	19138	224	1156	281
w tym miasto	507	243	-	252	-
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie: <i>Rural gminas:</i>					
Ostaszewo	6070	5464	44	245	46
Stegna	17009	13225	1920	825	376
Sztutowo	11153	3763	1874	315	210
Pucki	57214	30571	18576	4938	2097
Gminy miejskie: <i>Urban gminas:</i>					
Hel	2172	8	1548	349	134
Jastarnia	780	150	280	193	146
Puck	479	186	3	281	9
Gmina miejsko-wiejska: <i>Urban-rural gmina:</i>					
Władysławowo	3922	1895	881	768	252
w tym miasto	1259	665	95	369	102
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie: <i>Rural gminas:</i>					
Kosakowo	5014	2516	842	818	271
Krokowa	21109	11564	7446	1228	796
Puck	23738	14252	7576	1301	489
Wejherowski	128525	57541	57827	7757	2017
Gminy miejskie: <i>Urban gminas:</i>					
Reda	3346	1278	1488	538	28
Rumia	3010	779	1320	888	15
Wejherowo	2699	426	1389	842	9

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
		w ha	in ha		
PODREGION GDAŃSKI (dok.):					
SUBREGION (cont.):					
POWIATY (dok.):					
POWIATS (cont.):					
Wejherowski (dok.) (cont.):					
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Choczewo	18313	8876	8251	608	366
Gniewino	17627	7295	7572	691	217
Linia	11981	6230	4608	502	358
Luzino	11147	5594	4746	584	170
Łęczyce	23286	9482	12522	816	205
Szemud	17691	11592	4110	1169	453
Wejherowo	19425	5989	11821	1119	196
PODREGION SŁUPSKI	520233	231345	233931	17847	14440
SUBREGION					
POWIATY:					
POWIATS:					
Bytowski	219207	81840	117959	5994	5973
Gminy miejsko-wiejskie:					
<i>Urban-rural gminas:</i>					
Bytów	19692	9672	7888	1093	491
w tym miasto	872	288	65	422	8
<i>of which city</i>					
Miastko	46610	16383	25327	1399	1696
w tym miasto	568	198	64	272	10
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Borzytucho	10852	4446	5626	272	252
Czarna Dąbrówka	29806	10311	16888	561	705
Kołczygłowy	17002	6251	9617	391	502
Lipnica	30881	11520	16330	735	705
Parchowo	13121	5274	6785	312	317
Studzienice	17626	4034	11930	466	375
Trzebielino	22597	6839	14722	394	446
Tuchomie	11020	7110	2846	371	484

a Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
w ha in ha					
PODREGION SŁUPSKI (dok.): SUBREGION (cont.):					
POWIATY (dok.): POWIATS (cont.):					
Lęborski	70602	32658	29745	3530	1327
Gminy miejskie: <i>Urban gminas:</i>					
Lębork	1786	497	347	900	27
Łeba	1481	248	712	274	212
Gminy wiejskie: <i>Rural gminas:</i>					
Cewice	18761	5707	11680	519	250
Nowa Wieś Lęborska	27045	15641	9621	1117	381
Wicko	21529	10565	7385	720	457
Słupski	230424	116847	86227	8323	7140
Gmina miejska: <i>Urban gmina:</i>					
Ustka	1019	139	491	325	35
Gmina miejsko-wiejska: <i>Urban-rural gmina:</i>					
Kępcice	29305	8897	18466	798	713
w tym miasto	611	11	446	122	10
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie: <i>Rural gminas:</i>					
Damnica	16766	10815	5133	565	123
Dębica Kaszubska	29952	12347	15770	823	488
Główczyce	32197	18701	10179	1036	1491
Kobylnica	24391	14761	7982	1189	341
Potęgowo	22846	14983	6573	667	460
Słupsk	26173	16079	7824	1419	327
Smółdzino	26029	7954	6926	445	2148
Ustka	21746	12171	6883	1056	1014
MIASTO NA PRAWACH POWIATU: CITY WITH POWIAT STATUS:					
Słupsk	4315	1552	570	2120	43

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
		w ha	in ha		
PODREGION STAROGARDZKI	410212	263854	105037	20757	7453
SUBREGION					
POWIATY:					
POWIATS:					
Kwidzyński	83470	53720	20515	4058	1747
Gmina miejska:					
<i>Urban gmina:</i>					
Kwidzyn	2154	535	566	1007	18
Gmina miejsko-wiejska:					
<i>Urban-rural gmina:</i>					
Prabuty	19713	12577	4381	847	477
w tym miasto	729	374	68	258	23
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Gardeja	19270	13585	3990	578	472
Kwidzyn	20737	13989	4866	867	421
Ryjewo	10371	6528	2935	348	222
Sadlinki	11225	6506	3777	411	167
Malborski	49423	41852	1150	3246	363
Gmina miejska:					
<i>Urban gmina:</i>					
Malbork	1716	605	1	980	26
Gmina miejsko-wiejska:					
<i>Urban-rural gmina:</i>					
Nowy Staw	11430	10153	421	539	101
w tym miasto	467	291	-	142	13
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie:					
<i>Rural gminas:</i>					
Lichnowy	8891	8102	143	375	15
Malbork	10067	8723	152	650	92
Miłoradz	9370	8012	480	316	95
Stare Pole	7949	6257	353	386	34

a Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

**TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI
W 2016 R. (cd.)**

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
w ha in ha					
PODREGION STAROGARDZKI (cd.): SUBREGION (cont.):					
POWIATY (cd.): POWIATS (cont.):					
Starogardzki	134534	63314	58878	6224	2457
Gminy miejskie: <i>Urban gminas:</i>					
Skórcz	363	199	29	124	10
Starogard Gdański	2528	1239	210	999	47
Gminy miejsko-wiejskie: <i>Urban-rural gminas:</i>					
Czarna Woda	2773	928	1560	185	53
w tym miasto	994	314	529	125	8
<i>of which city</i>					
Skarszewy	16958	10934	4204	828	550
w tym miasto	1079	507	279	229	30
<i>of which city</i>					
Gminy wiejskie: <i>Rural gminas:</i>					
Bobowo	5163	4159	662	170	147
Kaliska	11058	2229	8055	367	124
Lubichowo	16090	5337	9659	501	153
Osieczna	12298	2121	9661	282	77
Osiek	15616	2419	11621	308	175
Skórcz	9686	7401	1702	342	178
Smętowo Graniczne	8601	6335	1658	476	86
Starogard Gdański	19621	11687	5846	1029	617
Zblewo	13779	8326	4011	613	240
Sztumski	73074	54030	13460	2687	1494
Gminy miejsko-wiejskie: <i>Urban-rural gminas:</i>					
Dzierzgoń	13103	11744	480	556	208
w tym miasto	390	183	53	136	12
<i>of which city</i>					
Sztum	18106	11211	4942	753	444
w tym miasto	459	144	3	179	8
<i>of which city</i>					

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

TABL. 1. STAN GEODEZYJNY I WYBRANE KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS AND SELECTED DIRECTIONS OF LAND USE IN 2016 (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem ^a Total ^a	W tym Of which			
		użytki rolne agricultural land	grunty leśne oraz zakrzewione i zakrzewione forest and wooded land	grunty zabudowane i zurbanizo- wane built-up and urbanized areas	nieużytki wasteland
		w ha	in ha		
PODREGION STAROGARDZKI (dok.): SUBREGION (cont.):					
POWIATY (dok.): POWIATS (cont.):					
Sztumski (dok.) (cont.):					
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Mikołajki Pomorskie	9160	7139	1418	289	185
Stary Dzierzgoń	18570	12316	5062	573	355
Stary Targ	14135	11620	1558	516	302
Tczewski	69711	50938	11034	4542	1392
Gmina miejska: Urban gmina:					
Tczew	2238	818	68	1171	27
Gminy miejsko-wiejskie: Urban-rural gminas:					
Gniew	19412	13023	4187	820	499
w tym miasto	604	350	52	162	15
of which city					
Pelplin	14102	11380	1586	796	153
w tym miasto	442	220	8	197	5
of which city					
Gminy wiejskie: Rural gminas:					
Morzeszczyn	9119	6686	1701	371	316
Subkowy	7780	6190	954	318	112
Tczew	17060	12841	2538	1066	285
PODREGION TRÓJMIEJSKI	41438	10606	12081	15597	933
SUBREGION					
MIASTA NA PRAWACH POWIATU: CITIES WITH POWIAT STATUS:					
Gdańsk	26196	8607	4886	10314	843
Gdynia	13514	1937	6263	4585	81
Sopot	1728	62	932	698	9

a Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2. ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2015 R.
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ^a Agriculture and forestry ^a	Eksplata- cja sieci wodo- ciągowej ^b Exploitation of water supply network ^b	Przemysł Industry	Rolnictwo i leśnictwo ^a Agriculture and forestry ^a	Eksplata- cja sieci wodo- ciągowej ^b Exploitation of water supply network ^b
	w dam ³ in dam ³			w % ogółem in % of total			
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	200331	95155	9168	96008	47,5	4,6	47,9
Powiaty: Powiats:							
Bytowski	3267	427	300	2540	13,1	9,2	77,7
Chojnicki	4453	565	83	3805	12,7	1,9	85,4
Człuchowski	3272	841	-	2431	25,7	-	74,3
Gdański	4651	117	22	4512	2,5	0,5	97,0
Kartuski	5402	560	-	4842	10,4	-	89,6
Kościerski	2284	332	-	1952	14,5	-	85,5
Kwidzyński	44456	41229	11	3216	92,7	0,0	7,2
Lęborski	3716	717	-	2999	19,3	-	80,7
Malborski	2710	30	52	2628	1,1	1,9	97,0
Nowodworski	1958	-	-	1958	-	-	100,0
Pucki	11018	137	6249	4632	1,2	56,7	42,0
Słupski	7551	1429	2051	4071	18,9	27,2	53,9
Starogardzki	7869	3584	-	4285	45,5	-	54,5
Sztumski	1857	370	-	1487	19,9	-	80,1
Tczewski	4596	110	-	4486	2,4	-	97,6
Wejherowski	7804	239	400	7165	3,1	5,1	91,8
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:							
Gdańsk	64971	43075	-	21896	66,3	-	33,7
Gdynia	11925	1003	-	10922	8,4	-	91,6
Słupsk	4266	390	-	3876	9,1	-	90,9
Sopot	2305	-	-	2305	-	-	100,0

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a A water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes from water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 3. GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE W 2015 R.
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pobór wody z ujęć własnych <i>Water abstraction from own water intakes</i>		Zakup wody <i>Purchase of water</i>	Zużycie wody na potrzeby przemysłu <i>Water consumption for industry</i>	
	powierzchniowych ^a <i>surface^a</i>	podziemnych <i>underground</i>		ogółem <i>total</i>	na 1 km ² <i>per 1 km²</i>
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	85050	11958	894	95155,0	5,2
Powiaty: Powiats:					
Bytowski	213	225	2	427,0	0,2
Chojnicki	-	298	286	565,0	0,4
Człuchowski	-	921	-	841,0	0,5
Gdański	-	116	1	117,0	0,1
Kartuski	-	450	-	560,0	0,5
Kościerski	-	350	3	332,0	0,3
Kwidzyński	42022	332	161	41229,0	49,4
Lęborski	-	582	139	717,0	1,0
Malborski	-	30	-	30,0	0,1
Pucki	-	150	11	137,0	0,2
Słupski	288	1247	4	1429,0	0,6
Starogardzki	2943	964	47	3584,0	2,7
Sztumski	-	340	30	370,0	0,5
Tczewski	-	117	1	110,0	0,2
Wejherowski	22	219	1	239,0	0,2
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:					
Gdańsk	39562	4035	161	43075,0	164,4
Gdynia	-	1193	45	1003,0	7,4
Słupsk	-	389	2	390,0	9,1

a Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi.

a Including internal seawaters.

TABL. 4. WODOCIĄGI I KANALIZACJA W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Sieć rozdzielcza w km Distribution network in km		Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) Consumption of water from water supply systems in households (during the year)	
	wodociągowa water supply	kanaliza- cyjna ^a sewage ^a	wodocią- gowe water supply system	kanali- zacyjne sewage system	w dam ³ in dam ³	na 1 miesz- kańca w m ³ per capita in m ³
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	15667,8	10306	281612	196749	75692,3	32,8
Powiaty: Powiats:						
Bytowski	1079	634,3	11859	9268	2106,0	26,8
Chojnicki	976,2	584,2	14663	12825	2761,7	28,7
Człuchowski	599	519,5	7214	5559	1743,7	30,6
Gdański	925,2	702,7	19782	15645	3905,5	36,0
Kartuski	1649,2	828,5	27991	14063	4036,8	31,5
Kościerski	759,9	553,8	11288	9027	1577,5	22,1
Kwidziński	940,9	383,9	10609	5928	2413,0	28,9
Lęborski	381,5	200,8	8047	5103	2294,1	34,7
Malborski	398,0	268,7	6359	5959	2027,3	31,6
Nowodworski	527,7	319,5	6922	4987	1177,4	32,5
Pucki	797,3	725,0	17096	14814	3339,5	40,4
Słupski	942,7	935,8	15161	11633	2979,1	30,5
Starogardzki	1151,5	525,3	19846	9849	3712,2	29,2
Sztumski	431,9	175,0	4425	2481	1221,8	28,8
Tczewski	722,9	444,7	12106	9653	3528,4	30,4
Wejherowski	1524,4	838,2	28683	14947	6152,8	29,5
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Gdański	1102,0	996,4	37278	28383	17436,3	37,8
Gdynia	498,1	437,2	13266	8718	8699,3	35,1
Słupsk	176,7	157,2	5255	4880	3074,3	33,1
Sopot	83,7	75,3	3762	3027	1505,6	40,2

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 5. POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH W 2015 R.

AREA AND WATER ABSTRACTION FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia Area of		Pobór wody Water abstraction				
	nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a <i>irrigated agricultural land and forest land^a</i>	napelnianych stawów rybnych ^b <i>filled fish ponds^b</i>	ogółem <i>grand total</i>	do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ^c <i>for irrigation of agricultural land and forest land^c</i>		do napelniania stawów rybnych <i>for filling fish ponds</i>	
				razem <i>total</i>	na 1 ha <i>per 1 ha</i>	razem <i>total</i>	na 1 ha <i>per 1 ha</i>
				w ha in ha			
WOJEWÓDZTWO	7591	95	9168	7418	1,0	1750	18,4
VOIVODSHIP							
Powiaty:							
Powiats:							
Bytowski	-	15	300	-	-	300	20,0
Chojnicki	40	-	83	83	2,1	-	-
Gdański	31	-	22	22	0,7	-	-
Kwidzyński	29	-	11	11	0,4	-	-
Malborski	155	-	52	52	0,3	-	-
Pucki	6249	-	6249	6249	1,0	-	-
Słupski	687	80	2051	601	0,9	1450	18,1
Wejherowski	400	-	400	400	1,0	-	-

ab Obiekty o powierzchni co najmniej: a – 20 ha; b – 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

ab Facilities with an area of at least: a – 20 ha; b – 10 ha. c Including wastewater abstraction for irrigation.

TABL. 6. ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE^a ORAZ LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW W 2015 R.
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER^a AND POPULATION CONNECTED TO WASTEWATER TREATMENT PLANTS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Oczyszczane <i>Treated</i>				Nieoczyszczane <i>Untreated</i>	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^b <i>Population connected to wastewater treatment plants in % of total population^b</i>
		razem <i>total</i>	mechanicznie <i>mechanically</i>	chemicznie ^c i biologicznie <i>chemically^c and biologically</i>	z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>with increased biogene removal</i>		
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	127822,0	127305,0	4,9	41,3	53,8	517,0	83,2
Powiaty: Powiats:							
Bytowski	1898,0	1898,0	-	54,6	45,4	-	80,5
Chojnicki	3006,0	3004,0	-	72,8	27,2	2,0	81,2
Człuchowski	1904,0	1904,0	-	54,1	45,9	-	85,3
Gdański	3025,0	3025,0	3,6	20,1	76,3	-	76,8
Kartuski	2962,0	2962,0	1,1	33,3	65,7	-	56,8
Kościerski	1755,0	1755,0	13,2	15,8	70,9	-	71,0
Kwidziński	39308,0	39308,0	8,3	91,1	0,7	-	82,5
Lęborski	3032,0	3031,0	5,5	2,6	91,9	1,0	78,3
Malborski	2247,0	2247,0	-	19,2	80,8	-	82,6
Nowodworski	1363,0	1363,0	-	63,1	36,9	-	63,2
Pucki	4015,0	4013,0	-	5,3	94,7	2,0	86,8
Słupski	4259,0	4112,0	1,2	15,1	83,7	147,0	86,0
Starogardzki	5279,0	5277,0	3,9	52,3	43,8	2,0	69,4
Sztumski	1192,0	1192,0	-	100,0	-	-	67,2
Tczewski	3715,0	3710,0	-	8,2	91,8	5,0	85,5
Wejherowski	5416,0	5414,0	-	13,1	86,9	2,0	73,6
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:							
Gdańsk	25611,0	25397,0	7,7	13,0	79,3	214,0	94,9
Gdynia	11574,0	11432,0	2,3	1,1	96,6	142,0	93,7
Słupsk	4350,0	4350,0	-	-	100,0	-	99,9
Sopot	1911,0	1911,0	-	-	100,0	-	96,7

^a Wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi. ^b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe; ludność ogółem – na podstawie bilansu. ^c Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

^a Wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground. ^b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data; total population – based on balance. ^c Data concern only industrial wastewater.

TABL. 7. CHARAKTERYSTYKA KOMUNALNYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW^a W 2015 R.
CHARACTERISTICS OF MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Oczyszczalnie Wastewater treatment plants			Przepustowość oczyszczalni Capacity of wastewater treatment plant		Ścieki oczyszczane ^b w dam ³ Wastewater treated ^b in dam ³
	ogółem total	biologiczne biological	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów with increased biogene removal	biologicznych biological	z podwyż- szonym usuwaniam biogenów with increased biogene removal	
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	173	127	46	79471	433003	101447
Powiaty: Powiats:						
Bytowski	17	15	2	5537	3920	2247
Chojnicki	9	6	3	18172	5898	3512
Człuchowski	8	7	1	5135	5400	1820
Gdański	10	9	1	3470	576	895
Kartuski	7	4	3	7442	14050	2882
Kościerski	16	9	7	1957	6207	1936
Kwidzyński	9	8	1	1625	2000	506
Lęborski	12	10	2	529	19170	3972
Malborski	5	4	1	1157	18000	2575
Nowodworski	4	3	1	8564	6000	1638
Pucki	10	3	7	1206	107150	24686
Słupski	22	17	5	6393	18985	3886
Starogardzki	11	6	5	3599	17378	4049
Sztumski	11	11	-	8485	-	1350
Tczewski	10	7	3	2047	26605	3857
Wejherowski	8	6	2	3770	1664	1209
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Gdańsk	3	2	1	383	120000	33963
Słupsk	1	-	1	-	60000	6444

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Bez ścieków komunalnych oczyszczanych przez oczyszczalnie przemysłowe; bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Excluding municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants; excluding precipitation wastewater and transported wastewater as well as excluding infiltration water.

TABL. 8. EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNE UCIĄŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA^a W 2015 R.
EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Emisja zanieczyszczeń w t <i>Emission of pollutants in t</i>						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced</i>	
	pyłowych <i>particulates</i>		gazowych <i>gases</i>					
	ogółem <i>total</i>	w tym pyły ze spalania paliw <i>of which particulates from the combustion of fuels</i>	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>			pyłowych <i>particulates</i>	gazo- wych ^b <i>gases^b</i>
			dwutle- nek węgla <i>carbon dioxide</i>	dwutle- nek siarki <i>sulphur dioxide</i>	tlenki azotu <i>nitrogen oxides</i>			
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	2268	1431	6618438	6589988	12971	8289	99,3	78,4
Powiaty: Powiats:								
Bytowski	57	50	30253	29962	108	39	89,5	-
Chojnicki	6	4	27336	27139	76	45	91,2	-
Człuchowski	39	39	21178	20946	38	41	79,0	-
Gdański	-	-	24	-	-	-	-	-
Kartuski	13	13	12626	12485	37	22	43,5	-
Kościerski	28	16	42294	42028	52	71	95,0	2,9
Kwidzyński	782	160	2001640	1994368	3298	3020	99,5	11,7
Lęborski	77	73	99769	99094	177	99	90,2	-
Malborski	73	70	92069	91597	211	107	87,9	-
Nowodworski	10	9	11276	11167	23	12	56,5	30,1
Pucki	15	15	10332	10208	28	16	85,3	-
Słupski	43	42	24047	23823	53	46	77,2	-
Starogardzki	244	229	186808	185526	558	233	96,9	25,6
Sztumski	4	4	26954	26650	21	34	42,9	-
Tczewski	26	14	93165	91265	265	147	99,7	-
Wejherowski	51	48	72305	71635	172	160	81,0	-
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:								
Gdańsk	474	348	3053035	3042737	5792	2855	99,4	90,8
Gdynia	158	132	675401	672233	1702	1127	99,6	0,0
Słupsk	168	165	128706	127920	360	201	88,0	1,0
Sopot	-	-	9220	9205	-	14	-	-

a Emitujących pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. b Bez dwutlenku węgla.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.* b *Excluding carbon dioxide.*

TABL. 9. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

NATURE AND LANDSCAPE PROTECTION IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^a <i>Area of special nature value under legal protection^a</i>					Pomniki przyrody <i>Monuments of nature</i>
	ogółem <i>total</i>		w tym <i>of which</i>			
	w ha <i>in ha</i>	w % po- wierzchni ogólnej <i>in % of total area</i>	rezerwy przyrody <i>nature reserves</i>	parki krajo- brazowe ^b <i>landscape parks^b</i>	obszary chronionego krajobrazu ^b <i>protected landscape areas^b</i>	
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	598303,4	32,5	8866,6	152187,4	390314,2	2821
Powiaty: Powiats:						
Bytowski	45658,8	20,8	725,2	20510,4	23204,3	330
Chojnicki	80183,8	58,8	480,0	44800,9	29796,4	226
Człuchowski	16695,6	10,6	634,3	-	16048,1	90
Gdański	38865,0	49,0	86,1	-	38762,3	78
Kartuski	55176,5	49,2	833,7	19232,4	22831,3	120
Kościerski	63955,8	54,9	45,5	17845,6	45863,4	83
Kwidzyński	25884,7	31,0	117,1	-	25725,5	117
Lęborski	19596,3	27,8	670,2	-	16115,9	124
Malborski	4080,2	8,3	224,2	-	3839,4	75
Nowodworski	16842,6	25,1	241,1	4300,5	12301,0	36
Pucki	25977,6	45,4	1863,6	6200,5	17470,9	115
Słupski	52604,6	22,8	1515,9	16359,8	11841,2	496
Starogardzki	57100,6	42,4	422,1	-	56599,2	112
Sztumski	16371,3	22,4	34,2	2640,3	13683,0	77
Tczewski	8854,5	12,7	60,4	-	8754,0	80
Wejherowski	58835,3	45,8	462,1	13055,2	44132,7	299
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:						
Gdańsk	6554,8	25,0	270,3	2396,1	3345,6	166
Gdynia	4359,7	32,3	169,0	4153,4	-	65
Słupsk	-	-	-	-	-	95
Sopot	705,7	40,8	11,7	692,3	-	37

a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 10. WAŻNIEJSZE DANE O LEŚNICTWIE W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

MAJOR DATA ON FORESTRY IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów leśnych Forest land				Lesistość w % Forest cover in %	Zalesienia gruntów nieleśnych ^a (w ciągu roku) Afforestation of non- forest land ^a (during the year)	Powierz- chnia gruntów nieleśnych przezna- czona do zalesienia Area of non-forest land designated to affore- station
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests					
		razem total	publiczne public	prywatne private			
	w ha in ha	w % powierzchni lasów in % of forest area		w ha in ha			
WOJEWÓDZTWO VOIVODSHIP	683476,2	665810,2	88,5	11,5	36,4	122,6	417,8
Powiaty: Powiats:							
Bytowski	117983,6	114995,8	88,8	11,2	52,5	26,4	135,0
Chojnicki	72142,6	70368,9	83,9	16,1	51,6	3,4	38,6
Człuchowski	79425,4	77302,5	97,8	2,2	49,1	29,6	138,0
Gdański	14922,0	14575,5	93,4	6,6	18,4	10,5	-
Kartuski	35242,4	34493,6	69,9	30,1	30,8	9,3	0,8
Kościerski	53212,2	52089,6	72,1	27,9	44,7	9,1	-
Kwidzyński	19680,3	19144,0	93,7	6,3	22,9	-	1,5
Lęborski	29213,5	28395,2	96,1	3,9	40,2	19,5	7,6
Malborski	1195,3	1163,9	90,3	9,7	2,4	1,3	-
Nowodworski	5640,3	5452,3	99,7	0,3	8,1	-	-
Pucki	18174,1	17720,6	91,1	8,9	31,0	0,4	-
Słupski	85181,2	82822,3	97,5	2,5	35,9	9,3	81,7
Starogardzki	58382,5	56642,0	84,5	15,5	42,1	-	-
Sztumski	12863,5	12576,4	92,2	7,8	17,2	3,8	7,9
Tczewski	10428,9	10149,1	86,7	13,3	14,6	-	0,4
Wejherowski	57491,6	56011,4	87,0	13,0	43,6	-	6,5
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:							
Gdańsk	4706,1	4581,7	97,6	2,4	17,5	-	-
Gdynia	6157,0	5951,4	97,3	2,7	44,0	-	-
Słupsk	504,3	473,8	99,6	0,4	11,0	-	-
Sopot	929,5	900,2	99,9	0,1	52,1	-	-

a Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego.

a Agricultural land and wasteland designated to afforestation in land development plan.

TABL. 11. POZYSKANIE DREWNA (GRUBIZNY) W LASACH PRYWATNYCH W 2015 R.
REMOVALS (TIMBER) IN PRIVATE FOREST IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Grubizna iglasta Coniferous			Grubizna liściasta Non-coniferous		
		razem total	drewno dłużycowe log wood	drewno stosowe short wood	razem total	drewno dłużycowe log wood	drewno stosowe short wood
WOJEWÓDZTWO	127992	115728	40585	75143	12264	3106	9158
VOIVODSHIP							
Powiaty:							
Powiats:							
Bytowski	35796	33112	11118	21994	2684	892	1792
Chojnicki	22198	21539	8193	13346	659	175	484
Człuchowski	2741	1522	306	1216	1219	302	917
Gdański	434	225	64	161	209	16	193
Kartuski	11048	9214	4021	5193	1834	243	1591
Kościerski	30083	29241	8932	20309	842	133	709
Kwidzyński	1074	587	158	429	487	56	431
Lęborski	262	188	52	136	74	3	71
Malborski	47	31	4	27	16	0	16
Pucki	1358	973	375	598	385	128	257
Słupski	2051	1155	688	467	896	418	478
Starogardzki	13919	12927	3990	8937	992	190	802
Sztumski	900	625	347	278	275	42	233
Tczewski	1608	1360	239	1121	248	24	224
Wejherowski	4404	2970	2087	883	1434	479	955
Miasta na prawach powiatu:							
Cities with powiat status:							
Gdańsk	28	27	-	27	1	-	1
Gdynia	41	32	11	21	9	5	4

TABL. 12. ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA W 2015 R.
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED TO DATE (ACCUMULATED) AS WELL AS THEIR STORAGE YARDS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady Waste						Tereny składowania odpadów, niezrekul- tywowane (stan w końcu roku) w ha Storage yards, non- reclaimed (as of end of the year) in ha
	wytworzone w ciągu roku generated during the year					dotychczas składowane (nagroma- dzone ^b ; stan w koń- cu roku) landfilled to date (accumula- ted ^b ; as of the end of year)	
	ogółem total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c treated ^c	przekaza- ne innym odbiorcom transferred to other recipients	magazy- nowane czasowo temporarily stored		
w tys. t in thous. t							
WOJEWÓDZTWO	1579,5	445,3	68,9	1013,2	52,1	3839,9	124,5
VOIVODSHIP							
Powiaty:							
Powiats:							
Bytowski	103,9	42,1	0,2	61,6	-	-	-
Chojnicki	4,4	-	-	4,0	0,4	-	-
Człuchowski	9,9	-	-	9,5	0,4	-	-
Gdański	9,3	-	-	9,3	-	-	-
Kartuski	38,3	-	-	38,3	-	-	-
Kościerski	21,7	0,6	0,4	19,8	0,9	8,9	4,5
Kwidzyński	610,1	344,7	41,1	196,2	28,1	1463,7	42,3
Lęborski	82,0	4,5	-	76,8	0,7	-	-
Malborski	22,2	6,6	-	13,0	2,6	-	-
Nowodworski	7,3	-	-	7,3	-	-	-
Pucki	52,8	12,2	24,2	8,7	7,7	28,9	2,2
Słupski	43,2	14,0	2,3	26,9	-	26,7	2,3
Starogardzki	39,2	4,6	0,7	33,9	-	-	-
Sztumski	6,8	-	-	6,8	-	-	-
Tczewski	46,5	2,4	-	44,1	-	-	-
Wejherowski	10,5	5,7	-	4,8	-	-	-
Miasta na prawach powiatu:							
Cities with powiat status:							
Gdańsk	228,2	5,3	-	213,5	9,4	1912,7	30,4
Gdynia	48,6	2,6	-	44,1	1,9	399,0	42,8
Słupsk	194,6	-	-	194,6	-	-	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on site.

TABL. 13. ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a W 2015 R.
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady komunalne zmieszane zebrane ^b <i>Mixed municipal waste collected^b</i>		Nieczystości ciekłe ^c wywiezione <i>Liquid waste^c removed</i>		Czynne składowiska kontrolowane odpadów komunalnych ^d <i>Controlled landfill sites with municipal waste in operation^d</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	ogółem <i>total</i>	powierzchnia w ha <i>area in ha</i>
	w tys. t	<i>in thous. t</i>	w dam ³	<i>in dam³</i>		
WOJEWÓDZTWO	546,4	413,0	1532,0	1074,6	14	88,2
VOIVODSHIP						
Powiaty:						
Powiats:						
Bytowski	11,2	7,0	18,1	12,0	1	6,4
Chojnicki	20,9	16,1	25,1	20,6	1	2,6
Człuchowski	10,1	8,6	22,2	17,3	-	-
Gdański	25,2	19,9	91,2	72,8	-	-
Kartuski	26,4	20,3	399,4	287,7	-	-
Kościerski	15,4	14,3	41,5	27,2	1	5,8
Kwidzyński	13,3	10,5	27,8	20,5	1	2,9
Lęborski	16,2	12,7	35,9	24,4	1	10,0
Malborski	17,9	15,8	19,1	10,8	-	-
Nowodworski	7,8	5,3	31,6	23,2	-	-
Pucki	26,0	18,0	23,2	10,3	-	-
Słupski	22,4	15,3	43,8	32,0	2	15,2
Starogardzki	29,3	26,2	85,3	54,4	-	-
Sztumski	5,7	4,4	38,8	33,1	1	2,0
Tczewski	28,1	22,8	30,7	24,4	1	7,2
Wejherowski	39,5	33,1	276,3	224,8	4	23,9
Miasta na prawach powiatu:						
Cities with powiat status:						
Gdańsk	125,1	80,8	254,7	142,7	1	12,2
Gdynia	67,7	54,9	64,2	35,1	-	-
Słupsk	25,3	18,3	2,6	1,1	-	-
Sopot	12,8	8,6	0,7	0,3	-	-

a Dane szacunkowe. b Bez wyselekcjonowanych. c Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych. d Stan w dniu 31 XII.

a Estimated data. b Excluding selected. c Sewage stored temporarily in septic tanks. d As of 31 XII.

TABL. 14. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R.
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu <i>Protection of air and climate</i>		Gospodarka ściekowa i ochrona wód <i>Wastewater management and protection of waters</i>				Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych <i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters</i>	Zmniejszenie hałasu i wibracji <i>Noise and vibration reduction</i>	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu <i>Protection of biodiversity and landscape</i>	Pozostała działalność <i>Other activities</i>
	razem <i>total</i>	w tym na urządzenia do redukcji zanieczyszczeń <i>of which on devices designated to reduce pollutants</i>	razem <i>total</i>	w tym na <i>of which on</i>		oczyszczanie ścieków komunalnych <i>municipal wastewater treatment</i>				
				sieć kanalizacyjną odprowadzającą <i>sewage network for the transport of</i>						
				ścieki <i>waste-water</i>	wody (ścieki) opadowe <i>precipitation water</i>					
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN PLN THOUSAND										
WOJEWÓDZ-TWO VOIVODSHIP	275382,4	133235,2	503298,6	227790,6	77231,7	181992,8	54183,9	6708,4	32,4	5680,4
Powiaty: Powiats:										
Bytowski	1700,7	800,0	13607,7	6880,2	71,9	4344,7	-	-	-	-
Chojnicki	941,4	914,0	100250,2	10944,5	8248,8	81007,9	45,6	-	-	1318,9
Człuchowski	7,0	-	9292,7	1529,3	1011,2	6752,2	308,5	-	-	163,4
Gdański	605,6	-	26252,2	14076,4	7096,5	4890,1	108,1	-	-	230,0
Kartuski	865,0	865,0	28945,6	18855,8	892,1	9143,0	-	677,1	-	1035,9
Kościerski	3230,3	2640,3	15721,3	14216,2	664,7	750,4	0,7	-	-	-
Kwidziński	2906,9	-	4827,7	2674,0	1692,9	-	46,7	-	-	734,0
Lęborski	-	-	5674,5	4223,4	1109,0	296,1	-	-	-	802,4
Malborski	1281,7	1281,7	7934,4	2004,6	803,3	5126,5	-	3905,6	-	203,0
Nowodworski	31,0	-	3641,9	220,9	16,0	3405,0	12,0	-	-	415,0
Pucki	-	-	80661,5	21736,4	916,1	58009,0	318,1	54,0	-	-
Słupski	1616,1	769,1	23972,3	16181,6	4671,9	828,8	21288,7	201,7	-	202,3
Starogardzki	2602,9	-	15803,9	6318,1	1178,0	6,6	14606,0	-	32,4	258,9
Sztumski	37,0	37,0	1519,6	598,5	319,1	602,0	46,3	-	-	-
Tczewski	1407,5	1340,5	10064,2	9172,2	524,0	368,0	214,7	-	-	-
Wejherowski	2075,8	1781,8	42045,3	32623,3	7562,0	-	2642,1	-	-	58,0
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:										
Gdańsk	255981,4	122805,8	42919,7	34672,3	1313,2	6462,5	8783,4	1870,0	-	258,6
Gdynia	92,1	-	45666,2	20270,4	25235,8	-	5693,0	-	-	-
Słupsk	-	-	10405,5	10287,5	118,0	-	70,0	-	-	-
Sopot	-	-	14092,2	305,0	13787,2	-	-	-	-	-

^a Według lokalizacji inwestycji.

^a By site location of investment.

TABL. 14. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R. (dok.)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu <i>Protection of air and climate</i>		Gospodarka ściekowa i ochrona wód <i>Wastewater management and protection of waters</i>				Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych <i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters</i>	Zmniejszenie hałasu i wibracji <i>Noise and vibration reduction</i>	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu <i>Protection of biodiversity and landscape</i>	Pozostała działalność <i>Other activities</i>
	razem <i>total</i>	w tym na urządzenia do redukcji zanieczyszczeń of which on devices designated to reduce pollutants	razem <i>total</i>	w tym na <i>of which on</i>		oczyszczanie ścieków komunalnych <i>municipal wastewater treatment</i>				
				sieć kanalizacyjną odprowadzającą <i>sewage network for the transport of</i>						
				ścieki <i>waste-water</i>	wody (ścieki) opadowe <i>precipitation water</i>					
				W %	IN %					
WOJEWÓDZTWO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
VOIVODSHIP										
Powiaty:										
Powiats:										
Bytowski	0,6	0,6	2,7	3,0	0,1	2,4	-	-	-	-
Chojnicki	0,3	0,7	19,9	4,8	10,7	44,5	0,1	-	-	23,2
Człuchowski	0,0	-	1,8	0,7	1,3	3,7	0,6	-	-	2,9
Gdański	0,2	-	5,2	6,2	9,2	2,7	0,2	-	-	4,0
Kartuski	0,3	0,6	5,8	8,3	1,2	5,0	-	10,1	-	18,2
Kościerski	1,2	2,0	3,1	6,2	0,9	0,4	0,0	-	-	-
Kwidziński	1,1	-	1,0	1,2	2,2	-	0,1	-	-	12,9
Lęborski	-	-	1,1	1,9	1,4	0,2	-	-	-	14,1
Malborski	0,5	1,0	1,6	0,9	1,0	2,8	-	58,2	-	3,6
Nowodworski	0,0	-	0,7	0,1	0,0	1,9	0,0	-	-	7,3
Pucki	-	-	16,0	9,5	1,2	31,9	0,6	0,8	-	-
Słupski	0,6	0,6	4,8	7,1	6,0	0,5	39,3	3,0	-	3,6
Starogardzki	0,9	-	3,1	2,8	1,5	0,0	27,0	-	100,0	4,6
Sztumski	0,0	0,0	0,3	0,3	0,4	0,3	0,1	-	-	-
Tczewski	0,5	1,0	2,0	4,0	0,7	0,2	0,4	-	-	-
Wejherowski	0,8	1,3	8,4	14,3	9,8	-	4,9	-	-	1,0
Miasta na prawach powiatu:										
Cities with powiat status:										
Gdańsk	93,0	92,2	8,5	15,2	1,7	3,6	16,2	27,9	-	4,6
Gdynia	0,0	-	9,1	8,9	32,7	-	10,5	-	-	-
Słupsk	-	-	2,1	4,5	0,2	-	0,1	-	-	-
Sopot	-	-	2,8	0,1	17,9	-	-	-	-	-

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 15. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R.
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS
OF INVESTING (current prices) IN 2015**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ujęcia i doprowa- dzenia wody Water intakes and systems	Stacje uzdatniania wody Water treatment plants	Zbiorniki i stopnie wodne Water reservoirs and falls	Regulacja i zabudowa rzek i potoków Regulation and manage- ment of rivers and streams	Obwałowania przeciwpowo- dziowe i stacje pomp Flood embankments and pump stations
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN PLN THOUSAND						
WOJEWÓDZTWO	209405,2	93429,4	21274,7	5260,3	37610,4	51830,4
VOIVODSHIP						
Powiaty:						
Powiats:						
Bytowski	3280,7	2650,4	580,1	-	50,2	-
Chojnicki	4056,9	3560,9	73,0	-	423,0	-
Człuchowski	2157,4	970,6	1186,8	-	-	-
Gdański	49203,3	1233,4	1031,0	-	36533,4	10405,5
Kartuski	15543,2	7781,8	7761,4	-	-	-
Kościerski	4707,3	2472,7	2234,6	-	-	-
Kwidzyński	4728,3	2991,7	1736,6	-	-	-
Lęborski	1739,8	1096,7	643,1	-	-	-
Malborski	10688,1	2588,9	-	319,3	-	7779,9
Nowodworski	7782,3	905,6	-	-	15,5	6861,2
Pucki	6427,3	1921,6	-	-	121,8	4383,9
Słupski	13119,8	7841,3	4659,8	-	29,5	589,2
Starogardzki	4224,6	4224,6	-	-	-	-
Sztumski	561,8	561,8	-	-	-	-
Tczewski	1176,2	1165,2	11,0	-	-	-
Wejherowski	12032,1	6510,2	580,9	4941,0	-	-
Miasta na prawach powiatu:						
Cities with powiat status:						
Gdańsk	38107,5	30562,3	497,0	-	-	7048,2
Gdynia	27008,0	11529,1	279,4	-	437,0	14762,5
Słupsk	1665,6	1665,6	-	-	-	-
Sopot	1195,0	1195,0	-	-	-	-

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 15. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R. (dok.)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS
OF INVESTING (current prices) IN 2015 (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ujęcia i doprowa- dzenia wody Water intakes and systems	Stacje uzdatniania wody Water treatment plants	Zbiorniki i stopnie wodne Water reservoirs and falls	Regulacja i zabudowa rzek i potoków Regulation and manage- ment of rivers and streams	Obwałowania przeciwpowo- dziowe i stacje pomp Flood embankments and pump stations
			W %			
			IN %			
WOJEWÓDZTWO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
VOIVODSHIP						
Powiaty:						
Powiats:						
Bytowski	1,6	2,8	2,7	-	0,1	-
Chojnicki	1,9	3,8	0,3	-	1,1	-
Człuchowski	1,0	1,0	5,6	-	-	-
Gdański	23,5	1,3	4,8	-	97,1	20,1
Kartuski	7,4	8,3	36,5	-	-	-
Kościerski	2,2	2,6	10,5	-	-	-
Kwidzyński	2,3	3,2	8,2	-	-	-
Lęborski	0,8	1,2	3,0	-	-	-
Malborski	5,1	2,8	-	6,1	-	15,0
Nowodworski	3,7	1,0	-	-	0,0	13,2
Pucki	3,1	2,1	-	-	0,3	8,5
Słupski	6,3	8,4	21,9	-	0,1	1,1
Starogardzki	2,0	4,5	-	-	-	-
Sztumski	0,3	0,6	-	-	-	-
Tczewski	0,6	1,2	0,1	-	-	-
Wejherowski	5,7	7,0	2,7	93,9	-	-
Miasta na prawach powiatu:						
Cities with powiat status:						
Gdańsk	18,2	32,7	2,3	-	-	13,6
Gdynia	12,9	12,3	1,3	-	1,2	28,5
Słupsk	0,8	1,8	-	-	-	-
Sopot	0,6	1,3	-	-	-	-

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

TABL. 16. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R.

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING (current prices) IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA	Ogółem Total	Środki Funds					z zagranicy ^c from abroad ^c	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje) Ecological funds (loans, credits and grants)	Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe Domestic credits and loans, including bank credits and loans	Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane Other funds, of which non-financed outlays
		z budżetu from the budget of								
		własne ^b own ^b	centralnego state	województwa voivodship	powiatu powiat	gminy gmina				
w tys. zł in PLN thous.										
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION										
WOJEWÓDZ-TWO	847046,1	302272,4	10030,6	790,0	78,2	19272,2	374902,4	82631,2	32791,6	24277,5
VOIVOD-SHIP										
Powiaty:										
Powiats:										
Bytowski	15308,4	5341,9	-	-	-	124,0	6861,9	2978,6	-	2,0
Chojnicki	102556,1	5843,3	574,2	-	78,2	932,0	59383,1	23406,5	12309,8	29,0
Człuchowski	9771,6	2139,5	4119,0	-	-	466,0	455,1	367,0	2225,0	-
Gdański	27195,9	13782,8	-	-	-	-	9283,5	1059,0	3010,0	60,6
Kartuski	31523,6	9065,0	519,4	-	-	-	13073,2	7997,0	800,0	69,0
Kościerski ...	18952,3	6785,6	299,5	-	-	438,0	7265,2	2585,0	1355,0	224,0
Kwidzyński	8515,3	6748,5	-	-	-	156,8	-	1610,0	-	-
Lęborski	6476,9	3712,7	-	-	-	-	1327,2	1435,2	-	1,8
Malborski	13324,7	6582,4	1608,0	-	-	179,2	4528,1	427,0	-	-
Nowodworski	4099,9	448,9	-	-	-	3189,0	156,0	306,0	-	-
Pucki	81033,6	8575,9	-	-	-	-	24554,9	15432,0	11214,8	21256,0
Słupski	47281,1	17658,3	436,3	790,0	-	-	18364,7	9457,3	-	574,5
Starogardzki	33304,1	16783,4	-	-	-	-	16006,7	514,0	-	-
Sztumski	1602,9	1102,9	500,0	-	-	-	-	-	-	-
Tczewski	11686,4	8249,6	-	-	-	-	2831,1	603,0	-	2,7
Wejherowski	48581,2	29402,7	793,5	-	-	-	14161,8	288,3	1877,0	2057,9
Miasta na prawach powiatu:										
Cities with powiat status:										
Gdańsk	309813,1	109814,1	1180,7	-	-	-	184653,0	14165,3	-	-
Gdynia	51451,3	39703,3	-	-	-	-	11748,0	-	-	-
Słupsk	10475,5	10226,6	-	-	-	-	248,9	-	-	-
Sopot	14092,2	305,0	-	-	-	13787,2	-	-	-	-

^a Według lokalizacji inwestycji. ^b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. ^c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

^a By site location of investment. ^b Including funds from budgets of gminas, which are investors. ^c Non-refundable and refundable funds received from international programmes, assistance funds (including Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion.

TABL. 16. NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące) W 2015 R. (dok.)

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING (current prices) IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECYFIKACJA	Ogółem Total	Środki Funds						Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty i dotacje) Ecological funds (loans, credits and grants)	Kredyty i pożyczki krajowe, w tym bankowe Domestic credits and loans, including bank credits and loans	Inne środki, w tym nakłady niesfinansowane Other funds, of which non-financed outlays
		z budżetu		from the budget of						
		własne ^b own ^b	centralnego state	województwa voivodship	powiatu powiat	gminy gmina	z zagranicy ^c from abroad ^c			
w tys. zł in PLN thous.										
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT										
WOJEWÓDZTWO	209405,2	79253,7	18761,4	1065,7	35,0	1435,0	57467,2	47721,6	2978,2	687,4
VOIVODSHIP										
Powiaty: Powiats:										
Bytowski	3280,7	1467,5	50,2	-	-	3,0	1139,4	440,0	-	180,6
Chojnicki	4056,9	2148,9	165,4	-	-	262,0	257,6	1049,0	174,0	-
Człuchowski	2157,4	1568,6	-	-	-	489,8	-	99,0	-	-
Gdański	49203,3	1447,6	7240,6	-	-	-	9075,3	31046,8	393,0	-
Kartuski	15543,2	2225,9	-	-	-	-	8952,3	4365,0	-	-
Kościerski	4707,3	1661,1	66,2	-	-	412,7	1538,7	800,0	-	228,6
Kwidziński	4728,3	1964,7	-	1065,7	-	12,5	434,0	1251,4	-	-
Lęborski	1739,8	1677,8	-	-	-	-	62,0	-	-	-
Malborski	10688,1	1960,4	1167,0	-	-	-	6612,9	947,8	-	-
Nowodworski	7782,3	905,6	2397,9	-	-	-	4478,8	-	-	-
Pucki	6427,3	1319,8	4505,7	-	-	-	601,8	-	-	-
Słupski	13119,8	2827,0	733,2	-	35,0	-	9089,2	166,0	-	269,4
Starogardzki	4224,6	3410,6	-	-	-	-	814,0	-	-	-
Sztumski	561,8	286,0	-	-	-	-	275,8	-	-	-
Tczewski	1176,2	1021,2	-	-	-	-	152,8	-	-	2,2
Wejherowski	12032,1	8192,2	-	-	-	255,0	1167,1	-	2411,2	6,6
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:										
Gdański	38107,5	30379,7	171,2	-	-	-	-	7556,6	-	-
Gdynia	27008,0	11928,5	2264,0	-	-	-	12815,5	-	-	-
Słupsk	1665,6	1665,6	-	-	-	-	-	-	-	-
Sopot	1195,0	1195,0	-	-	-	-	-	-	-	-

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Funduszu Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas, which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes, assistance funds (including Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion.

DZIAŁ II
WARUNKI NATURALNE
CHAPTER II
NATURAL CONDITIONS
TABL. 1(17). POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	W stopniach i minutach In degrees and minutes	W km In km	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Extreme points of the Voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna) – Przylądek Rozewie	Władysławowo	54°50'	x	<i>in the north (northern geographic latitude) – Rozewie Cape</i>
na południe (szerokość geograficzna północna) – Stare Gronowo	Debrzno	53°29'	x	<i>in the south (northern geographic latitude) – Stare Gronowo</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia) – Zalesin	Ustka	16°42'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude) – Zalesin</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia) – Piaski	Krynica Morska	19°39'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude) – Piaski</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	-	1°21'	150	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	-	2°57'	191	<i>from west to east</i>

Ź r ó ł o: dane Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 2(18). POWIERZCHNIA I GRANICE WOJEWÓDZTWA W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

AREA AND BORDERS OF THE VOIVODSHIP IN 2015

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych In absolute numbers	W % In %	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	18310 ^a	x	<i>Area in km²</i>
Długość granic w km	962	100,0	<i>Length of borders in km</i>
lądowych	703	73,1	<i>land borders</i>
z województwem:			<i>with Voivodship:</i>
warmińsko-mazurskim	196	20,4	<i>Warmińsko-mazurskie</i>
kujawsko-pomorskim	249	25,9	<i>Kujawsko-pomorskie</i>
wielkopolskim	66	6,9	<i>Wielkopolskie</i>
zachodniopomorskim	191	19,9	<i>Zachodniopomorskie</i>
z Rosją	1	0,1	<i>with Russia</i>
morskich (bez półwyspu Helskiego)	259	26,9	<i>sea borders (excluding Hel Peninsula)</i>
Na 1000 km ² powierzchni przypada granic w km	52,5	x	<i>Borders in km per 1000 km² of area</i>

^a Powierzchnia ogólna województwa stanowi 5,9% powierzchni Polski.

U w a g a. Powierzchnia ogólna województwa według podziału administracyjnego obejmuje obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych, tj. część Zalewu Wiślanego wraz z wodami portów oraz wody portów Zatoki Gdańskiej i portów graniczących z wodami morza terytorialnego.

Ź r ó ł o: dane Centralnego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w oparciu o dane PRG (Państwowy Rejestr Granic).

a The total area of the Voivodship is 5.9% of the national area.

N o t e. The total area of the Voivodship according to the administrative division includes a land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters, i.e. part of the Wisła Bay including waters of ports and waters of the Gulf of Gdańsk and ports bordering on territorial seawaters.

S o u r c e: data of the Geodesic and Cartographic Documentation Center based on data of the National Register of Boundaries.

TABL. 3(19). UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above the sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – Wieżyca	Stężyca	329	<i>The highest point – Wieżyca</i>
Najniżej położony punkt – rów w Cedrach Małych	Cedry Wielkie	-1,5	<i>The lowest point – ditch in Cedry Małe</i>

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Geodezyjnego i Kartograficznego Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Geodesy and Cartography Inspectorate of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 4(20). WIĘKSZE RZEKI
PRINCIPAL RIVERS

RZEKI ^a <i>RIVERS ^a</i>	Recypient ^b <i>Recipient ^b</i>	Długość całkowita <i>Total length</i>		W tym na terenie województwa <i>Of which on the Voivodship territory</i>
		w km	<i>in km</i>	
Wisła	Morze Bałtyckie	1022,4		86,9
Brda	Wisła	249,2		135,6
Wda (Czarna Woda)	Wisła	203,2		142,8
Wierzyca	Wisła	177,0		177,0
Słupia	Morze Bałtyckie	157,6		157,6
Łeba	Morze Bałtyckie	135,3		135,3
Wieprza	Morze Bałtyckie	130,7		67,9
Liwa	Nogat	114,7		88,7
Łupawa	Morze Bałtyckie	112,9		112,9
Radunia	Motława	87,4		87,4
Nogat	Zalew Wiślany	62,7		51,8
Czernica	Gwda	55,1		51,8
Motława	Martwa Wisła	42,2		42,2

^a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. ^b Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ.

Ź r ó d ł o: Wydział Katastru Wodnego – Departament Planowania i Zasobów Wodnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10000.

a Listed according to hydrographic order. b River or reservoir into which the water flows.

S o u r c e: Planning and Water Resources Department, National Water Management Authority, on the basis of Raster Hydrographical Map of Poland at a scale 1:10000.

TABL. 5(21). WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Gmina Gmina	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha	Objętość w tys. m ³ Capacity in thous. m ³	Głębokość w m Depth in m	
				maksymalna maximum	średnia average
WEDŁUG POWIERZCHNI BY AREA					
Łebsko	Smółdzino, Wicko	7033,7	117521,0	6,3	1,6
Charzykowskie	Chojnice	1346,9	134533,2	30,5	9,8
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	932,8	180100,0	68,0	18,7
Dzierżoń	Prabuty	780,6	50952,7	15,0	6,4
Raduńskie Dolne	Chmielno	689,7	82522,7	35,4	11,2
Sarbsko	Wicko	618,6	8074,2	3,2	1,2
Szczytno Wielkie	Rzeczonica, Prze- chlewo, Człuchów	587,5	51762,6	21,4	8,0
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	518,5	48985,2	48,0	9,1
Kruszyńskie	Brusy	462,4	14546,3	7,0	3,1
Kałębie	Osiek	420,4	11056,4	6,4	2,4
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI BY DEPTH					
Wdzydze Południowe	Karsin, Dziemiany	932,8	180100,0	68,0	18,7
Bobięcińskie Wielkie	Miastko	518,5	48985,2	48,0	9,1
Mausz	Sulęczyño	398,6	49550,5	45,0	12,8
Gwiazdy	Lipnica	206,2	29589,7	43,7	14,0
Raduńskie Górne	Stężyca	379,7	60162,6	43,0	15,5
Ostrowite	Chojnice	265,7	29989,8	43,0	10,7
Borzechowskie Wielkie	Zblewo	229,8	27002,0	43,0	11,0
Ocypel Wielki	Lubichowo	105,1	8135,2	40,0	6,7
Raduńskie Dolne	Chmielno	689,7	82522,7	35,4	11,2
Jeleń	Bytów	84,1	8461,1	33,2	9,5

^a Zwierciadła wody i wysp na jeziorze.

Źródło: Dane Wydziału Katastru Wodnego – Departament Planowania i Zasobów Wodnych, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski w skali 1:10000 (w zakresie powierzchni jezior) oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku.

^a Water and island lake level.

Source: Data of the Planning and Water Resources Department, National Water Management Authority, on the basis of Raster Hydrographical Map of Poland at a scale 1:10000 (in regard to lakes area) and Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Gdańsk.

TABL. 6(22). TEMPERATURA POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEORO- LOGICZNA METEORO- LOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C					skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures
		średnie average					maksimum maximum	minimum minimum	
		2011	2012	2013	2014	2015			1971-2015
Chojnice	164	8,3	7,8	7,8	9,0	9,0	36,3	-25,7	62,0
Hel	1	8,8	8,4	8,7	9,4	9,6	33,7	-18,2	51,9
Łeba	2	8,5	8,0	8,5	9,2	9,1	37,2	-25,0	62,2

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 7(23). ŚREDNIE MIESIĘCZNE TEMPERATURY POWIETRZA W 2015 R.

AVERAGE MONTHLY AIR TEMPERATURES IN 2015

MIESIĄCE	Stacje meteorologiczne Meteorological stations			MONTHS
	Chojnice	Hel	Łeba	
	w °C		in °C	
Styczeń	0,9	2,3	2,1	January
Luty	0,4	2,0	1,2	February
Marzec	4,3	4,5	4,6	March
Kwiecień	7,4	7,1	6,9	April
Maj	11,5	11,2	11,0	May
Czerwiec	14,7	14,9	14,0	June
Lipiec	17,6	17,5	16,9	July
Sierpień	20,9	19,1	18,7	August
Wrzesień	13,8	14,9	14,3	September
Październik	7,4	9,2	8,0	October
Listopad	5,4	6,9	6,5	November
Grudzień	4,0	5,4	5,1	December

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 8(24). OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE

ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEORO- LOGICZNA METEORO- LOGICAL STATION	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm				Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velo- city in m/s	Usłonecz- nienie w h Insolation in h	Średnie za- chmurze- nie w ok- tantach ^a Average cloudiness in octans ^a	
	2011	2012	2013	2014				2015
Chojnice	537	684	545	508	433	3,7	1921	5,5
Hel	521	695	583	455	519	4,2	•	5,0
Łeba	652	868	740	433	493	5,6	2106	5,3

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 9(25). MIESIĘCZNE SUMY OPADÓW ATMOSFERYCZNYCH W 2015 R.

TOTAL MONTHLY ATMOSPHERIC PRECIPITATION IN 2015

MIESIĄCE	Stacje meteorologiczne Meteorological stations			MONTHS
	Chojnice	Hel	Łeba	
	w mm		in mm	
Styczeń	56	53	44	January
Luty	5	3	6	February
Marzec	52	40	47	March
Kwiecień	15	29	15	April
Maj	27	28	41	May
Czerwiec	29	38	31	June
Lipiec	45	97	51	July
Sierpień	8	19	15	August
Wrzesień	53	58	56	September
Październik	22	20	26	October
Listopad	65	81	106	November
Grudzień	56	54	55	December

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

DZIAŁ III WYKORZYSTANIE I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEBY

CHAPTER III USE AND PROTECTION OF LAND AND SOIL

Uwagi metodyczne

Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1034).

Ewidencja ta wprowadziła od 2002 r. zmiany polegające głównie na włączeniu do użytków rolnych: gruntów rolnych zabudowanych (poprzednio ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **użytkach rolnych** dotyczą: gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk trwałych, gruntów rolnych zabudowanych zajętych pod budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia budowlane służące produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (kotłownie, komórki, garaże, szopy, stodoły, wiaty, spichlerze, budynki inwentarskie, place składowe i manewrowe w obrębie zabudowy itp.), a także ogródków przydomowych w gospodarstwach rolnych, gruntów pod stawami obejmującymi zbiorniki wodne (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód) wyposażone w urządzenia hydrotechniczne, nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz z terenami przyległymi do stawów i z nimi związane, a należącymi do obiektu stawowego, gruntów pod rowami do których zalicza się otwarte rowy pełniące funkcję urządzeń melioracji wodnych dla gruntów wykorzystywanych do produkcji rolniczej.

Dane o **gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych** dotyczą:

– **lasów**, do których zalicza się grunty określone jako „las” w ustawie z dnia 28 IX 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 2100),

Methodological notes

Information regarding the **geodesic status and directions of voivodship land use** is classified according to ownership and register groups of land included in the land register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction dated 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws, 2016 item 1034).

As a result of changes to the land register introduced in 2002, the following have been hence included into the agricultural land: built-up agricultural land (which previously was included in the item “built-up and urbanized land”), land under ponds (included in the item “standing inland water”) as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data on the **agricultural land** refer to: arable land, orchards, permanent meadows and pastures, agricultural land occupied by residential and other buildings as well as facilities designed for agricultural production, including fishery production and food-processing industry (boiler houses, shed, garages, shanties, barns, umbrella roofs, granaries, buildings for livestock, stockyards and manoeuvring yards within developed area etc.) as well as home gardens in farms, land under ponds including water reservoirs (excluding lakes and dam reservoirs for water level adjustment) equipped with hydro-technical installations suitable for fish farming and keeping, covering diked areas including ditches and areas adjacent and linked to ponds, land under ditches including open ditches serving as water drainage facilities for land used in agricultural production.

Data on **forest and wooded land** refer to:

– **forests**, including land identified as “forest” in the Act of 28 IX 1991 – on forests (uniform text Journal of Laws 2015 item 2100),

- **gruntów zadrzewionych i zakrzewionych**, do których zalicza się grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze niż 0,1000 ha, a także: śródpolne skupiska drzew i krzewów, niezaliczone do lasów; tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych; grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym i krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu; przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych; jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami naturalnie lub sztucznie w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów; wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami; zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy, poza zwartymi kompleksami lasów; skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, niewyposażone w urządzenia i budowle dla rekreacji i wypoczynkowi.

Dane o **gruntach pod wodami** dotyczą :

- **gruntów pod morskimi wodami wewnętrznymi**, są to grunty pokryte morskimi wodami wewnętrznymi, do których zalicza się: część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego, wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdujące się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec oraz rzekę Odrę pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin, część Zatoki Gdańskiej zamkniętą linią podstawową biegnącą od punktu o współrzędnych 54°37'36" szerokości geograficznej północnej i 18°49'18" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Helskiej) do punktu o współrzędnych 54°22'12" szerokości geograficznej północnej i 19°21'00" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Wiślanej), część Zalewu Wiślanego znajdującą się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Federacją Rosyjską na tym Zalewie, wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego;
 - **gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami płynącymi w rzekach, potokach górskich, kanałach i innych ciekach, o przepływach stałych lub okresowych oraz źródła, z których ciekі biorą początek, a także grunty pod wodami znajdującymi się w jeziorach i zbiornikach sztucznych, z których ciekі wypływają lub do których wpływają;
- Data on land under waters refer to:*
- **land under internal seawaters**, including: part of Nowe Warpno Lake and part of the Szczecin Bay together with the Świna and the Dziwna and the Kamień Bay, lying east of the border between the Republic of Poland and Germany, and the Odra river between the Szczecin Bay and the waters of the port of Szczecin; part of the Bay of Gdańsk closed by a baseline running from the point latitude 54°37'36" north and longitude 18°49'18" east (on the Hel Peninsula) to the point of latitude 54°22'12" north and longitude 19°21'00" east (on the Wisła Sandbar); the part of the Wisła Bay south-west of the border between Republic of Poland and Russian Federation lying on the Bay. Harbor waters marked from the sea by the line connecting the outermost permanent harbour facilities which form an integral part of the harbour system;
 - **land under surface flowing waters**, which covers land under waters flowing in permanently or seasonally rivers, mountain streams, channels, and other water courses, and their sources, as well as land under lakes and artificial water reservoirs, from or to which the water courses flow;

- **gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi**, do których zalicza się grunty pod wodami w jeziorach i zbiornikach innych niż określone powyżej.
- Dane o **gruntach zabudowanych i zurbanizowanych** dotyczą:
 - **terenów mieszkaniowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki mieszkalne, urządzenia funkcjonalnie związane z budynkami mieszkalnymi (podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier i zabaw itp.), a także ogródki przydomowe;
 - **terenów przemysłowych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia służące produkcji przemysłowej, a także ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków, stacje transformatorowe, czynne hałdy i wysypiska, urządzenia magazynowo-składowe, bazy transportowe i remontowe itp.;
 - **innych terenów zabudowanych**, do których zalicza się grunty zajęte pod budynki i urządzenia związane z administracją, służbą zdrowia, handlem, kultem religijnym, rzemiosłem, usługami, nauką, oświatą, kulturą i sztuką, wypoczynkiem, łącznością itp., czynne cmentarze, grzebowiska zwierząt oraz inne grunty zabudowane (nie ujęte w pozycjach dotyczących terenów mieszkaniowych i przemysłowych);
 - **zurbanizowanych terenów niezabudowanych**, do których zalicza się grunty niezabudowane, ale przeznaczone w planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, wyłączone z produkcji rolniczej i leśnej;
 - **terenów rekreacyjno-wypoczynkowych**, do których zalicza się niezajęte pod budynki:
 - tereny ośrodków wypoczynkowych, zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic),
 - tereny o charakterze zabytkowym: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody itp.,
 - tereny sportowe: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska itp.,
 - tereny spełniające funkcje rozrywkowe: lunaparki, wesołe miasteczka itp.,
 - ogrody zoologiczne i botaniczne,
 - tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych;
 - **land under surface lentic water**, which covers land under water in lakes and reservoirs other than those described above.
- Data on **built-up and urbanized areas** refer to:
 - **residential areas** which include land under residential buildings, devices functionally related to dwelling buildings (yards, drives, passages, playgrounds adjacent to houses), as well as home gardens;
 - **industrial areas** include land under buildings and devices for industrial production, as well as water intakes, waste water treatment plants, transformer station, active waste-dumps and landslides, storage devices, transport and repair bases etc.;
 - **other built-up areas** include land under buildings and devices related to administration, health services, commerce, worship, crafts, services, science, education, culture and art, recreation, communication etc., cementeries open for burials, animal cemeteries and other built-up land not listed as residential and industrial areas;
 - **undeveloped urbanized areas** include undeveloped land allocated in spatial management plans to building development and excluded from agricultural and forest production;
 - **recreational and resting areas** comprise the following types of undeveloped land:
 - areas of recreational centres, children's playgrounds, beaches, arranged parks, squares, lawns (outside street lanes),
 - areas of historical significance: ruins of castles, strongholds, barrows, natural monuments etc.,
 - sport grounds: stadiums, football fields, ski-jumps take-offs, toboggan-run, sports rifle-ranges, public baths etc.,
 - area designated for entertainment: funfairs, amusement parks, etc.,
 - zoological and botanical gardens,
 - areas of non-arranged greenery, not listed under woodlands or land planted with trees or shrubbery;

- **terenów komunikacyjnych**, do których zalicza się grunty zajęte pod:
 - drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz do obiektów użyteczności publicznej; place postojowe i manewrowe przy dworcach kolejowych, autobusowych i lotniczych, portach morskich i rzecznych, i innych oraz ogólnodostępne dojazdy do ramp wyładowniczych i placów składowych,
 - tereny kolejowe,
 - inne tereny komunikacyjne obejmujące: porty lotnicze i inne budowle oraz urządzenia służące komunikacji lotniczej, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską, urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe, wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego;
- **użytków kopalnych** dotyczą gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin.

Dane o **użytkach ekologicznych** dotyczą prawnie chronionych pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne określa się na podstawie rozporządzenia właściwego wojewody lub uchwały właściwej rady gminy, podjętych na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Dane o **nieużytkach** dotyczą:

- niezakwalifikowanych do użytków ekologicznych: bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty), piaski (piaski ruchome, plaże nieurządzone, piaski nadbrzeżne, wydmy), naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska,
- nieprzeznaczonych do rekultywacji wyrobisk po wydobywaniu kopalin.

Dane o **terenach różnych** dotyczą wszystkich pozostałych gruntów, których nie można zaliczyć do innych użytków, takich jak: grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrehabilitowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego. Do terenów przeznaczonych do rekultywacji zalicza się zdegradowane lub zdewastowane grunty,

- **transport areas including land under:**
 - roads: national roads; voivodship roads; powiat roads; communal roads; roads within housing estates; access roads to agricultural land and woodlands and to public utility facilities; parking and manoeuvring yards next to railway stations, bus stations and airports, sea and river ports and other ports, as well as access to unloading platforms and storage yards,
 - railway grounds,
 - other transport grounds comprise land under: airports and other building and air transport facilities; seaport facilities, piers, facilities and buildings for water transport; tramway lines outside driving lanes as well as municipal transport facilities and devices, arranged parking lots outside the state forests, bus stations, protective dams fit for road traffic;
- **mining grounds** comprise land under active quarries extracting minerals.

Data on **ecological areas** comprise legally protected remains of ecosystems: natural water basins, field and forest ponds, tree and bush clusters, swamps, peat-bogs, dunes, areas of unused flora, old river-beds, rock outcrops, scarps, and gravel-banks. Ecological areas are determined on the basis of the regulation by appropriate voivode or the municipal council, in accordance with the environmental protection law.

Data on **wastelands** comprise:

- land not qualified as ecological land: marshes (swamps, whirlpools, sloughs, bogs); sands (quick sands, non-arranged beaches, coastal sands, dunes); natural physiographical formations such as: crags, steep slopes, faults, rocks, rubble,
- excavations after extraction of minerals not designated for reclamation.

Data on **various areas** comprise all other land which cannot be classified as other usable area such as: land to be reclaimed and undeveloped reclaimed land, dikes not suitable for vehicle traffic. Land to be reclaimed comprises degraded or devastated land such as: inactive dumps, landfills, post-industrial zones and post-mining areas, post military

takie jak: nieczynne hałdy, wysypiska, zapadliska, tereny po działalności przemysłowej i górniczej oraz po poligonach wojskowych, dla których właściwe organy zatwierdziły projekty rekultywacji.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej. Klasa I określa najwyższą wartość rolniczą, a klasa VI – najniższą. Grunty orne oraz pastwiska zaliczone do klasy VI z odpowiednim symbolem RZ (grunty orne) lub PsZ (pastwiska) są to grunty, które ze względu na niską jakość zostały uznane w toku gleboznawczej klasyfikacji gruntów za nieprzydatne do uprawy i przeznaczone do zalesienia.

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w oparciu o ustawę z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 909).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych w myśl tej ustawy polega na:

- ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze lub nieleśne,
- zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych oraz szkodom w produkcji rolniczej lub leśnej oraz w drzewostanach powstającym wskutek działalności nierolniczej lub nieleśnej, a także wskutek ruchów masowych ziemi,
- rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze,
- zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych,
- przywracaniu i poprawianiu wartości użytkowej gruntem, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej, a także na zapobieganiu obniżania produktywności gruntów leśnych.

Dane nie uwzględniają ubytku gruntów rolnych niezwiązanego ze zmianą właściciela, np. ubytku tych gruntów w ramach rozwoju budownictwa indywidualnego na gruntach własnych gospodarstw rolnych.

Ustawa z dnia 3 II 1995 r. chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych. Od 2010 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych stanowiących użytki rolne położonych w granicach administracyjnych miast.

range areas, for which appropriate bodies approved land reclamation projects.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production. Class I corresponds to the highest agricultural value, whereas Class VI to the lowest. Arable land pastures classified in Class VI with an appropriate symbol RZ (arable land) or PsZ (pastures) covers the land which owing to its low quality was recognized as unsuitable for cultivation in the course of soil classification and designed for afforestation.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** for which payment and fees were collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 on protection of agricultural and forest land (uniform text Journal of Laws 2015 item 909).

The protection of agricultural and forests lands means:

- limiting the conversion of such land to non-agricultural and non-forestry uses,
- the prevention of degradation and devastation of agricultural land and damage to agricultural production caused by non-agricultural or non-forest activities, as well as due to mass earth movements,
- land reclamation and developing land for agricultural use,
- preservation of peat bogs and small natural water reservoirs,
- enhancing the value of forest lands and preventing decreases in their productivity.

The data do not comprise the loss of agricultural land not associated with a change of the owner e.g. loss of land due to development of individual constructions on lands owned by farms.

The Law of 3 II 1995 protects all agricultural land included in quality classes I-III, as well as quality classes IV-VI comprised of organic soils. Since 2010, the provisions of the Law have not applied to agricultural land lying within the administrative borders of urban areas.

Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Melioracje wodne szczegółowe obejmują: ciekły wodne naturalne i sztuczne odwadniające i nawadniające o szerokości dna do 1,5 m w ich dolnym biegu oraz rurociągi o średnicy do 1 m z wyjątkiem rurociągów o średnicy większej niż 0,4 m na odcinkach przebiegających przez zabudowane tereny wsi i miast, groble na obszarach nawadnianych, drenowania, deszczownice wraz z pompami przenośnymi, stawy rybne i inne podobne urządzenia. Melioracje scharakteryzowano powierzchnią zmeliorowanych gruntów oraz łąk i pastwisk zagospodarowanych według rodzajów melioracji szczegółowych.

Data regarding devastated and degraded land requiring reclamation and management concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and the land, the utility agricultural or forest value of which has declined as a result of deterioration of natural conditions or environmental changes and industrial activity, or due to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Field drainage system covers: natural and artificial drainage and irrigation water courses up to 1.5 m bottom width in their lower reaches and up to 1 m – diameter water pipes, except for more than 0.4 m – diameter pipes on sections running through villages, towns and cities, dikes on irrigated and drainage areas, sprinkling machines and mobile pumps, fish ponds and similar. Field drainage has been characterized according to the area of reclaimed land, meadows and pastures developed by types of field drainage.

TABL. 1(26). STAN GEODEZYJNY^a, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS^a, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016		
	w ha in ha					na 1 miesz- kańca ^b w ha per capita ^b in ha	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2015 r. increase (+) or de- crease (-) in ha in relation to 2015
POWIERZCHNIA OGÓLNA^c TOTAL AREA^c	1831034	1831034	1831034	1831034	1831034	0,79	-
Użytki rolne Agricultural land	924739	922613	921475	920236	918497	0,40	-1739
Grunty orne	704127	702732	702060	701314	700709	0,30	-605
<i>Arable land</i>							
Sady	4820	4746	4648	4593	4540	0,00	-53
<i>Orchards</i>							
Łąki trwałe	111993	111781	111542	111297	110792	0,05	-505
<i>Permanent meadows</i>							
Pastwiska trwałe	71495	71194	71033	70955	70510	0,03	-445
<i>Permanent pastures</i>							
Grunty rolne zabudowane ...	20389	20226	20171	20083	19995	0,01	-88
<i>Agricultural built-up areas</i>							
Grunty pod stawami	652	686	786	810	856	0,00	+46
<i>Land under ponds</i>							
Grunty pod rowami	11262	11248	11235	11184	11095	0,00	-89
<i>Land under ditches</i>							
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione Forest and wooded land	688037	689185	689714	690492	691228	0,30	+736
Lasy Forests	679898	681014	681537	682244	682783	0,30	+539
Grunty zadrzewione i zakrzewione	8139	8171	8177	8248	8445	0,00	+197
<i>Wooded land</i>							
Grunty pod wodami Land under waters	74228	74237	74181	74199	74287	0,03	+88
Morskimi wewnętrznymi	15129	15118	15144	15146	15151	0,01	+5
<i>Internal seawaters</i>							
Powierzchniowymi płynącymi	51464	51435	51494	51772	51904	0,02	+132
<i>Surface flowing</i>							
Powierzchniowymi stojącymi	7635	7684	7543	7281	7232	0,00	-49
<i>Surface standing</i>							

^a Patrz uwagi metodyczne na str. 85. ^b Stan ludności w dniu 31 XII 2015 r. ^c Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych.

^a See methodological notes on page 85. ^b Population as of 31 XII 2015. ^c Land area (including inland waters) as well as a part of internal seawaters.

TABL. 1(26). STAN GEODEZYJNY^a, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA (dok.)

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS^a, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE (cont.)
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2012	2013	2014	2015	2016		
	w ha in ha					na 1 miesz- kańca ^b w ha per capita ^b in ha	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2015 r. increase (+) or de- crease (-) in ha in relation to 2015
Grunty zabudowane i zurbanizowane	93532	94734	95427	96217	97220	0,04	+1003
Built-up and urbanized areas							
Tereny mieszkaniowe	18859	19367	19739	20243	20768	0,01	+525
<i>Residential areas</i>							
Tereny przemysłowe	5504	5660	5594	5698	5790	0,00	+92
<i>Industrial areas</i>							
Tereny inne zabudowane	7900	8173	8441	8587	8899	0,00	+312
<i>Other built-up areas</i>							
Tereny zurbanizowane niezabudowane	5649	5593	5587	5620	5609	0,00	-11
<i>Urbanized non-built-up areas</i>							
Tereny rekreacji i wypoczynku	3565	3544	3544	3536	3684	0,00	+148
<i>Recreational areas</i>							
Tereny komunikacyjne	51319	51655	51811	51799	51760	0,02	-39
<i>Transport areas</i>							
drogi	44347	44564	44854	44854	44781	0,02	-73
<i>roads</i>							
kolejowe	6245	6345	6215	6191	6221	0,00	+30
<i>railway</i>							
inne ^c	727	746	742	754	758	0,00	+4
<i>others^c</i>							
Użytki kopalne	735	741	712	734	709	0,00	-25
<i>Mining grounds</i>							
Użytki ekologiczne	1848	1856	1864	1870	1967	0,00	+97
Ecological areas							
Nieuzytki	41854	41649	41618	41585	41469	0,02	-116
Wasteland							
Tereny różne^d	6795	6760	6755	6435	6366	0,00	-69
Miscellaneous land^d							

a Patrz uwagi metodyczne na str. 85. b Stan ludności w dniu 31 XII 2015 r. c Porty lotnicze, urządzenia portowe, przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. d Grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See methodological notes on page 85. b Population as of 31 XII 2015. c Airports, airport devices, harbours, buildings and other structures of water communication, ground structures, etc. d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2(27). POWIERZCHNIA GEODEZYJNA TERENÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH

Stan w dniu 1 I
 URBAN AND RURAL GEODESIC AREA
 As of 1 I

LATA YEARS	Powierzchnia województwa Voivodship area		Tereny Areas						Ludność na 1 km ² Population per 1 km ²
			miejskie urban			wiejskie rural			
	w ha in ha	na 1 miesz- kańca ^a w ha per capita ^a in ha	w ha in ha	na 1 miesz- kańca miast ^a w ha per urban capita ^a in ha	w % ogółem in % of total	w ha in ha	na 1 miesz- kańca wsi ^a w ha per rural capita ^a in ha	w % ogółem in % of total	
2012	1831034	0,80	111203	0,07	6,1	1719831	2,19	93,9	125
2013	1831034	0,80	111203	0,07	6,1	1719831	2,17	93,9	125
2014	1831034	0,80	109424	0,07	6,0	1721610	2,15	94,0	125
2015	1831034	0,80	106761	0,07	5,8	1724273	2,13	94,2	126
2016	1831034	0,79	106761	0,07	5,8	1724273	2,10	94,2	126

a Stan ludności w dniu 31 XII odpowiednio dla lat 2011-2015.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a Population as of 31 XII for 2011-2015, respectively.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 3(28). POWIERZCHNIA GRUNTÓW UGOROWANYCH NA UŻYTKACH ROLNYCH

Stan w czerwcu
 AREA OF FALLOW LAND WITHIN AGRICULTURAL LAND
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM w tys. ha	26,7	19,5	21,4	21,2	4,9
TOTAL in thous. ha					
w tym w gospodarstwach indywidualnych of which in private farms	18,5	13,5	20,8	20,3	3,7
Z ogółem w % powierzchni użytków rolnych Of total in % of agricultural land	3,6	2,6	2,9	3,4	0,6

TABL. 4(29). GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNEJ I LEŚNEJ ^a
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w ha in ha				
OGÓŁEM	562	454	298	279	410
TOTAL					
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW <i>BY TYPE OF LAND</i>					
Grunty rolne	531	410	268	244	340
Agricultural land					
Użytki rolne	282	228	220	210	272
<i>Agricultural areas</i>					
klasy bonitacyjne: <i>quality classes:</i>					
mineralne: <i>mineral:</i>					
I-II	12	6	3	20	4
III	94	66	54	88	80
IV	159	151	133	86	171
organiczne: <i>organic:</i>					
IV	14	4	8	12	8
V-VI	3	1	22	4	9
Inne grunty rolne	249	182	48	34	68
<i>Other agricultural land</i>					
Grunty leśne	31	44	30	35	70
Forest land					
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA <i>BY DIRECTION OF DESIGNATION</i>					
Grunty rolne i leśne: Agricultural and forest land:					
Tereny komunikacyjne	27	9	16	28	11
<i>Transport areas</i>					
Tereny osiedlowe	292	287	150	181	262
<i>Residential areas</i>					
Tereny przemysłowe	136	49	56	14	44
<i>Industrial areas</i>					
Użytki kopalne	57	41	27	32	47
<i>Mining grounds</i>					
Zbiorniki wodne	1	-	-	2	-
<i>Water reservoirs</i>					
Inne	49	67	50	22	45
<i>Other</i>					

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie wyłączonych w trybie przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych: gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to designated land according to the legal regulations on the protection of agricultural and forest land: agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; forest land – data of the Ministry of the Environment.

TABL. 5(30). GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2952	3050	2915	2935	2844
<i>Land requiring reclamation (as of 31 XII)</i>					
zdeastowane	2411	2445	2371	2338	2282
<i>devastated</i>					
zdegradowane	541	605	544	597	562
<i>degraded</i>					
Grunty zreklamowane	86	74	111	79	143
<i>Reclaimed land</i>					
w tym na cele:					
<i>of which for purposes:</i>					
rolnicze	44	31	86	46	103
<i>agricultural</i>					
leśne	37	41	21	30	37
<i>forest</i>					
Grunty zagospodarowane	-	-	-	-	61
<i>Managed land</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 6(31). POWIERZCHNIA ZMELIOROWANYCH UŻYTKÓW ROLNYCH

Stan w dniu 31 XII
 AREA OF RECLAIMED AGRICULTURAL LAND
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. ha		in thous. ha		
OGÓŁEM	421,8	421,8	421,8	421,8	421,8
TOTAL					
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych	56,5	56,2	57,1	57,6	57,6
<i>in % of total area of agricultural land</i>					
Grunty orne	286,6	286,6	286,6	286,6	286,6
<i>Arable land</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
zdrenowane	164,3	164,3	164,3	164,4	164,5
<i>drained</i>					
nawadniane	14,3	14,3	14,3	14,3	14,3
<i>irrigated</i>					
Łąki i pastwiska	135,2	135,2	135,2	135,2	135,2
<i>Meadows and pastures</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
zdrenowane	22,5	22,5	22,5	22,5	22,5
<i>drained</i>					
nawadniane	33,6	33,6	33,6	33,6	33,6
<i>irrigated</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 7(32). POŻARY^a UPRAW ROLNYCH, ŁĄK, RŻYSK I NIEUŻYTKÓW*FIRES^a OF AGRICULTURAL CROPS, MEADOWS, STUBBLES AND WASTELAND*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Požary: <i>Fires of:</i>					
upraw rolnych, łąk i rżysk	54	97	118	301	290
<i>agricultural crops, meadows, stubbles</i>					
nieużytków	590	413	454	444	439
<i>wasteland</i>					
Powierzchnia pożarów w ha: <i>Area of fires in ha:</i>					
upraw rolnych, łąk i rżysk	66	48	115	739	459
<i>of agricultural crops, meadows, stubbles</i>					
nieużytków	177	146	161	121	131
<i>of wasteland</i>					

a Powstałe w wyniku wypalania pozostałości roślinnych.

Źródło: dane Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej.

a Resulting from the burning down of plant remains.

Source: data of the National Headquarters of the State Fire Service.

**TABL. 8(33). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZAKRESIE OCHRONY GLEB***ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE SCOPE OF SOIL PROTECTION*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Pobrane próbki pierwotne	90	69	34	60	23
<i>Primary samples collected</i>					
z tego w ramach: <i>of which as part of:</i>					
kontroli	26	39	25	60	19
<i>control</i>					
akcji związanych z poważnymi awariami ...	14	9	-	-	-
<i>activities related to serious breakdowns</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	50	21	9	-	4
<i>own works and others^a</i>					
Wykonane oznaczenia	289	430	268	340	176
<i>Tests performed</i>					
w tym w ramach: <i>of which as part of:</i>					
kontroli	137	184	235	335	139
<i>control</i>					
w tym wskaźników fizyko-chemicznych <i>of which physico-chemical indicators</i>	135	184	235	335	139
akcji związanych z poważnymi awariami <i>activities related to serious breakdowns</i>	14	9	-	-	-

a Prace zlecone (inne niż monitoring) i prace własne prowadzone w laboratoriach.

a Works commissioned (other than monitoring) and own works conducted in laboratories

TABL. 8(33). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE OCHRONY GLEB (dok.)**ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE SCOPE OF SOIL PROTECTION (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Wykonane oznaczenia (dok.): <i>Tests performed (cont.):</i>					
w tym w ramach (dok.): <i>of which as part of (cont.):</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	138	237	33	5	37
<i>own works and others ^a</i>					
w tym wskaźników fizyko-chemicznych <i>of which physico-chemical indicators</i>	138	237	33	5	37

a Prace zlecone (inne niż monitoring) i prace własne prowadzone w laboratoriach.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

a Works commissioned (other than monitoring) and own works conducted in laboratories.

S o u r c e: data of the Chief Inspectorate of Environmental Protection.

TABL. 9(34). POWIERZCHNIA, ZASOBY I EKSPLOATACJA ŻŁÓŻ TORFÓW**AREA, RESOURCES AND EXPLOITATION OF PEAT RESOURCES**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Zasoby: Resources:					
w tym eksploatowane: w ha	18	18	11	18	18
<i>of which exploited: in ha</i>					
w mln m ³	0,5	0,5	0,3	0,4	0,2
<i>in million m³</i>					
udokumentowane w ha	51265	51265	51282	51277	51267
<i>documented in ha</i>					
szacunkowe w mln m ³	1003,6	1003,6	1003,9	1002,9	1003,6
<i>estimated in million m³</i>					
W tym w ha: <i>Of which in ha:</i>					
trwale użytki zielone (z) według komplek- sów glebowo-rolniczych ^a : <i>permanent grassland (g) by soil-agricul- tural complexes ^a:</i>					
1 z ^b	22	22	26	22	26
<i>g^b</i>					
2 z ^c	25555	25555	25551	25551	25551
<i>g^c</i>					
3 z ^d	14262	14262	14262	14262	14262
<i>g^d</i>					
inne użytki rolne	1620	1620	1638	1637	1628
<i>other agricultural land</i>					
nieużytki rolnicze	9806	9806	9805	9805	9800
<i>wasteland</i>					

a Określonych na podstawie waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowanej przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa. b Użytki zielone w klasie gruntów „bardzo dobre i dobre”. c Użytki zielone w klasie gruntów „średnie”. d Użytki zielone w klasie gruntów „słabe i bardzo słabe”.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Defined on the basis of the agricultural valorization of production space, developed by the Institute of Soil Science and Plant Cultivation. b Grasslands classes "very good and good". c Grasslands class "medium". d Grasslands classes "very poor and poor".

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

DZIAŁ IV ZASOBY, WYKORZYSTANIE, ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA WÓD

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto informacje dotyczące: zasobów wodnych i głównych kierunków ich wykorzystania, ścieków przemysłowych i komunalnych oraz stopnia ich oczyszczania, wyposażenia miast i wsi w instalacje wodne i oczyszczalnie ścieków, a także stanu czystości wód powierzchniowych (rzek i jezior oraz Morza Bałtyckiego) i wód podziemnych.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych to część zasobów, które z uwzględnieniem zasad ich ochrony i warunków technicznych, mogą być pobierane z określonego poziomu wodonośnego bez naruszania równowagi hydrogeologicznej.

Przyrost zasobów wód podziemnych jest to ilość wody dodatkowo udokumentowana w wyniku prowadzonych w danym roku prac hydrogeologiczno-studiennych przy budowie ujęć wód podziemnych i przekazana do wykorzystania.

Informacje o **poborze i zużyciu wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt oraz zakładów zajmujących się produkcją roślinną), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – wszystkich jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie: minimum 5 dam³ wody podziemnej albo minimum 20 dam³ wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie co najmniej 20 dam³ ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania.

Od 2003 r. uwzględnia się w województwach nadmorskich wielkość poboru z morskich wód wewnętrznych, które obejmują na terenie województwa pomorskiego:

– część Zatoki Gdańskiej zamkniętą linią łączącą określone punkty geograficzne na Mierzei Helskiej i Mierzei Wiślanej;

CHAPTER IV RESOURCES, USE, POLLUTION AND PROTECTION OF WATERS

Methodological notes

The chapter presents information on: water resources and major trends in their consumption, industrial and municipal wastewaters and the degree of their treatment, water installations in urban and rural areas and wastewater treatment plants, as well as the state of surface waters (rivers, lakes, the Baltic Sea) and underground waters.

Exploitable underground water resources are part of resources which considering principles of their protection and technical condition, may be abstracted from a particular aquifer horizon without disturbing the hydrogeological balance.

The increment of underground water resources means a volume of water documented in the course of hydro-geological research during construction of underground water intakes and their commissioning.

Information regarding **water abstraction and consumption** concern:

1) in the item “for production purposes” – excluding agriculture (except industrial livestock farming and crop production plants), forestry, hunting and fishing – all organizational entities making payments for the annual abstraction of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually. Data regarding water abstraction for needs of the national economy and population do not include drainage waters from mines and construction facilities, discharged to tanks without using it.

Since 2003, the volume of the internal seawater abstraction has been indicated in the seaside voivodships. In Pomorskie Voivodship, the following are included:

– part of Gulf of Gdańsk enclosed by the line connected specific geographical points on the Hel Peninsula and on the Wisła Peninsula;

- część Zalewu Wiślanego, znajdującą się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczypospolitą Polską a Rosją na tym Zalewie;
- wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego;

- *part of Wisła Bay situated to the south-west of the national border between the Republic of Poland and Russia on the Bay;*
- *port waters defined from the sea side by a line connecting the farthest extended in the sea port stationary installations constituting an integral part of the port system;*

2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni minimum 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni co najmniej 10 ha;

2) *in the item “irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds” – agricultural, forestry and fishing organizational entities irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more, and for the purpose of exploiting fish ponds of 10 ha or more;*

3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

3) *in the item “exploitation of water supply network” – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing co-operatives, water companies, waterworks, workplaces etc.).*

Dane o **recykulacji wody w przemyśle** dotyczą zakładów przemysłowych wyposażonych w zamknięte obiegi wody oraz ilościowego udziału wody ujętej w obiegach zamkniętych w ogólnym zużyciu wody na cele produkcyjne.

Data on recirculation of water in the industry refer to industrial plants equipped with closed circulation of water and a share of used water in closed circulations in the total volume of water used for production purposes.

Przez **obieg zamknięty** rozumie się układ, w którym woda raz użyta nie jest odprowadzana do odbiornika, lecz zwracana do punktu bezpośredniego podawania wody do obiegu celem powtórnych rotacji i wykorzystania.

Closed circulation is a system in which water, once used is not discharged to the receiver but turned back to the direct water supply point to be reused and recirculated.

Wskaźnik ujęcia pobieranej wody w obiegach zamkniętych obliczono dzieląc ilość wody pobieranej w ciągu roku na uzupełnienie obiegów zamkniętych z tytułu strat wody (bezzwrotnych i w sieci – np. zrzutów wód zanieczyszczonych dla odświeżenia obiegu zamkniętego) przez ilość wody zużytej w ciągu roku na cele produkcyjne. Wyrażona w procentach wartość tego wskaźnika może być zawarta w granicach od zera (obieg otwarty) do 100 (wartość teoretyczna w warunkach całkowitego zamknięcia obiegów i braku uzupełniającego poboru wody).

The indicator of water used to fill closed circulation was calculated by dividing the volume of water used throughout the year to refill closed circulations due to water loss (irreversible and in network), e.g. contaminated water discharged to refresh closed circulation by the volume of water used for production purposes within a year. The value of this indicator expressed as a percentage can range from zero (open circulation) to 100 (theoretical value in the conditions of absolute closure and lack of water intake).

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna to prze wody wodociągowe i kanalizacyjne wraz z uzbrojeniem i urządzeniami, którymi jest dostarczana woda lub którymi odprowadzane są ścieki.

Water supply and sewage networks are water supply and sewage conduits as well as related equipment for water supply and sewage discharge.

Do **miast wyposażonych w wodociąg** zaliczono te miasta, w których sieć wodociągowa rozdzielcza (uliczna) wynosiła co najmniej 250 m i równocześnie obsługiwała 5 budynków mieszkalnych posiadających co najmniej 25 mieszkań lub 2 źródła uliczne.

The cities with water supply system include those cities where the (street) water distribution network was at least 250 m long and simultaneously served 5 residential buildings with at least 25 flats or 2 street outlets.

Do **miast wyposażonych w kanalizację** zaliczono te miasta, w których sieć kanalizacyjna (uliczna) ogólnospławna i na ścieki gospodarcze wynosiła co najmniej 250 m, od której prowadzi co najmniej 5 połączeń do budynków mieszkalnych lub do wpustów podwórzowych oraz miasta posiadające sieć na wody opadowe, jeżeli do tej sieci są odprowadzane również ścieki gospodarcze.

Do **miast obsługiwanych przez oczyszczalnię ścieków** zaliczono te miasta, z których ścieki komunalne przed odprowadzaniem ich do odbiornika były poddawane procesom oczyszczania mechanicznego, biologicznego lub z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku wyposażenia miasta w kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o klasyfikacji miasta do obsługiwanego przez poszczególny rodzaj oczyszczalni ścieków decydowała przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

Dane o **ludności miast korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

Ścieki przemysłowe to ścieki nie będące ściekami bytowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, powstałe w związku z prowadzoną przez zakład działalnością handlową, przemysłową, składową, transportową lub usługową, a także będące ich mieszaniną ze ściekami innego podmiotu, odprowadzane urządzeniami kanalizacyjnymi tego zakładu.

Dane o **ściekach przemysłowych** dotyczą ścieków odprowadzonych z jednostek, które według PKD 2007 zostały ujęte w „Przemysle” obejmującym sekcje „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”, jak również w pozostałych sekcjach, których udział w ilości odprowadzanych ścieków w województwie jest niewielki – w 2015 r. stanowił 3,9%. Do tych samych jednostek odnoszą się dane o poborze i zużyciu wód oraz wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków.

Jako **ścieki przemysłowe wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej

The cities with sewage system include those cities where the (street) combined sewage network was at least 250 m long and provided at least 5 connections to residential buildings or to yard inlets, as well as cities with precipitation water network, if the network is used to discharge household wastewaters as well.

The cities served by wastewater treatment plants include those cities in which municipal sewerage was subjected to mechanical, biological or to increased biogene removal, before it was discharged to a collector. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominant amount of wastewater treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area to a particular type of wastewater treatment plant.

Data on urban population using wastewater treatment plants are presented on the basis of the number of people served by wastewater treatment plants operating within a sewage system.

Industrial wastewater includes sewage which is not residential sewage or precipitation waters produced as a result of commercial, industrial, storage, transportation or service activity, as well as their mixture with sewage produced by other entities and discharged by sewage network owned by this plant.

Data on industrial wastewater refer to sewage discharged by the entities which, according to PKD2007/NACE Rev. 2, were included in "Industry" comprising "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities", as well as other sections whose share in the volume of discharged sewage is insignificant – in 2015, it accounted 3.9% in the Voivodship. The data on water abstraction and consumption and wastewater treatment plants installations refer to the same entities.

Industrial wastewater requiring treatment means sewage discharged via a network of open canals or ditches directly to waters, earth or sewage network from pro-

z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz zanieczyszczonymi wodami wykorzystanymi w przemyśle do celów chłodniczych).

Wody chłodnicze są to wody używane w procesach produkcyjnych, głównie w elektrowniach ciepłych do celów chłodzenia. Są one zwykle podgrzane i powodują tzw. zanieczyszczenie termiczne wód.

Za **wody chłodnicze nie wymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji i nie następuje mieszanie ich z innymi ściekami wymagającymi oczyszczania,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych (po procesie produkcyjnym) nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura określona w pozwoleniu wodno-prawnym dla wód chłodniczych odprowadzanych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz o podwyższonym usuwaniu biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych lub neutralizacji ścieków metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych w procesie biologicznego rozkładu. Proces mineralizacji przebiega w środowisku wodnym, poprzez działanie mikroorganizmów i drobnoustrojów. Oczyszczanie biologiczne następuje w sposób naturalny (np. przez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny).

duction entities (including contaminated drainage water from mines and cooling waters used in industry.

Cooling water means water used in production processes, mainly in heat and power generating plants for cooling. This is usually hot water, which causes so-called thermal pollution of water.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- *it is drained off to surface waters via a separate drainage system and is not mixed with other wastewater which requires treatment,*
- *the quantity of pollutants in cooling waters after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature specified in water-legal permit for cooling waters discharged into lakes and their outflows does not exceed 26°C, and in the case of other waters, except territorial sea – 35°C.*

Data on treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fat subjects to settlement or floatation through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of wastewater consists in removal of organic pollutants, biogenic and refractive compounds in process of biological decomposition. The mineralization process takes place in an aqueous environment through the action of microorganisms and microbes. Biological treatment occurs naturally (e.g. through agricultural use of wastewater, sprinkling of fields, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge).

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie ścieków, np. mechaniczno-chemicznie lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania ścieków (z podwyższonym usuwaniem biogenów, chemicznego lub biologicznego).

Ścieki komunalne to ścieki bytowe lub mieszanina ścieków bytowych ze ściekami przemysłowymi albo wodami opadowymi lub roztopowymi, odprowadzane urządzeniami służącymi do realizacji zadań własnych gminy w zakresie kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych.

Dane o **ściekach komunalnych** obejmują ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną przez jednostki będące w gestii przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych, dla których organem założycielskim jest wojewoda (lub będących pod zarządem samorządów terytorialnych) oraz wszystkich jednostek nadzorujących pracę zbiorowego odprowadzania ścieków poprzez sieć kanalizacyjną (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.). Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika powinny być w całości poddane procesom oczyszczania, stąd w statystyce zostały ujęte jako **ścieki wymagające oczyszczenia**. Dane nie obejmują wód opadowych i infiltracyjnych odprowadzanych siecią kanalizacyjną.

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nie są objęte badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (przyzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie nie pracujące na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ściekach oczyszczanych odprowadzonych kanalizacją** obejmują ścieki oczyszczane w oczyszczalniach mechanicznych, biologicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Ładunek zanieczyszczeń w ściekach to masa zanieczyszczeń zawartych w ściekach odprowadzona w jednostce czasu, równa iloczynowi natężenia przepływu ścieków i stężenia zanieczyszczeń.

Increased biogene removal from wastewater occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment, e.g. mechanical and chemical or mechanical, chemical and biological wastewater treatment was classified as the highest degree of treatment process (with increased biogene removal, chemical or biological).

Municipal wastewater means residential or municipal sewage including industrial sewage or mixture of residential sewage and precipitation water or mixture of residential sewage and industrial sewage and precipitation water discharged through sewage system and wastewater treatment plants under management of a gmina.

Data on **municipal wastewaters** cover sewage discharged via a sewerage system by the units managed by water supply and sewerage enterprises and plants established by a voivode (or managed by territorial governments) and all units supervising collective discharge of wastewater via sewerage network (including housing cooperatives, water companies, water service plants, enterprises etc.). Prior to discharge to the recipient, all the sewage should be treated. Thus, in the statistics, the wastewater was included as the **wastewater requiring treatment**. Data do not include precipitation waters and infiltration water discharged via sewerage network.

Municipal wastewater treatment plants cover all wastewater treatment plants operating within a sewerage network. The statistical surveys do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewerage network).

Data on **treated wastewater discharged via sewerage system** include wastewater treated in mechanical, biological wastewater treatment plants and wastewater treatment plant with increased biogene removal.

Pollutants mass in wastewater discharged to wastewater treatment plant devices in time unit equals a product of intensity of wastewater flow and concentration of pollutants in it.

Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZT₅) jest to ilość tlenu zużyta w ciągu 5 dni w procesie biochemicznego utleniania substancji (głównie organicznych) zawartych w ściekach, przy użyciu żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Pięciodniowe dlatego, że procesy mineralizacji najbardziej intensywnie przebiegają w ciągu pierwszych 5 dni.

Chemiczne zapotrzebowanie tlenu (ChZT) jest to ilość tlenu pobrana w procesie chemicznego utleniania ścieków.

Zawiesiny w ściekach to nierozpuszczone, zawieszone substancje i materiały o różnym stopniu rozdrobnienia.

Stopień redukcji zanieczyszczeń w ściekach jest to wyrażona w procentach redukcja ładunków zanieczyszczeń w ściekach w wyniku zastosowania procesów oczyszczania.

Równoważna liczba mieszkańców (RLM) wyraża wielokrotność ładunku zanieczyszczeń w ściekach w stosunku do jednostkowego ładunku w ściekach odprowadzonych od jednego mieszkańca w ciągu doby (określonego jako BZT₅), równego 60g O₂ na dobę.

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków. Ilość i skład osadów uzależnione są od sposobu i stopnia oczyszczania ścieków.

Za **wykorzystanie osadów do celów rolniczych** uważa się zastosowanie osadów ściekowych do uprawy wszystkich plodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

Unieszkodliwianie osadów ściekowych polega na ich usuwaniu lub ograniczeniu uciążliwości poprzez spalanie, pirolizę (odgazowanie), utlenianie na mokro, neutralizację chemiczną, chlorowanie lub inne metody, których efektem jest zmniejszenie lub likwidacja uciążliwości osadów.

Przez **osady ściekowe nagromadzone** należy rozumieć osady nagromadzone na terenie oczyszczalni na składowiskach, w okresie sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Informacje o **stanie jednolitych części wód rzek** oraz o **stanie wód jezior** pozyskiwane są w ramach monitoringu jakości wód będącego podsystemem Państwowego Monitoringu Śró-

Biochemical oxygen demand (BOD₅) refers to the amount of oxygen used within 5 days time for the aerobic oxidation of organic matter, contained in water or sewage, by live bacteria and extracellular enzymes. Biochemical oxidation of organic matters is the most intensive during the first five days.

Chemical oxygen demand (COD) is a conventional concept referring to the amount of oxygen used in the chemical process of oxidization of wastewater by using potassium dichromate.

Suspension in wastewater means non-dissolved, suspended substances and materials of various degree of break-up.

Degree of pollutants reduction in wastewater is the reduction of charge of pollutants due to treatment expressed as a percentage.

Population equivalent (PE) is a number expressing the ratio of the sum of the pollution load produced during 24 hours by industrial facilities and services to the individual pollution load in household sewage produced by one person. In Poland, the BOD₅ load from 1 person is assumed to be equal 60 g O₂ per 24 hours.

Sewage sludge from wastewater treatment plants are understood as sludge from sludge digesters and other installations, used for purifying wastewater. The quantity and composition of sludge depend on the method and degree of wastewater treatment.

The use of sludge for agricultural purposes means the use of sludge for cultivation of crops sold on the market, including crops used in production of feed.

Sewage sludge treatment means disposal or reduction of burden through combustion, pyrolysis (degasification), wet oxidation, chemical treatment or other methods resulting in reduction or liquidation of the sludge burden.

Accumulated sludge means sludge at the premises of a wastewater treatment plant in the storage yards, in a reporting period and in previous years.

Information on the **status of uniform bodies of river waters and lakes** is given on the basis of water quality monitoring which is a subsystem of the State Environmental

dowiska realizowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Monitoring jakości wód realizowany jest w oparciu o wyznaczone jednolite części wód stanowiące podstawową jednostkę gospodarowania wodami.

Jednolita część wód powierzchniowych oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych takich jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych. Ocena jednolitych części wód powierzchniowych wykonywana jest na podstawie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 X 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016 poz. 1187). Rozporządzenie to, dokonuje wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej – dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 X 2000 r. (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1) w zakresie oceny jakości wód.

Stan jednolitych części wód rzek i jezior ocenia się jako dobry lub zły, analizując wyniki klasyfikacji ich stanu lub potencjału ekologicznego (na podstawie wyników badań wskaźników jakości wód wchodzących w skład elementów fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych) z wynikami klasyfikacji stanu chemicznego (na podstawie wartości granicznych chemicznych wskaźników jakości wód).

Informacje o **stanie sanitarnym wód w kąpieliskach** opracowano na podstawie wyników badań prowadzonych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Analiza wyników badań wód prowadzona jest w oparciu o Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 IV 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. Nr 86, poz. 478, z późniejszymi zmianami).

Informacje o **zanieczyszczeniach Morza Bałtyckiego** pochodzą z badań realizowanych w ramach „Międzynarodowej Konwencji o zapobieganiu zanieczyszczeń morza przez statki” zwanej w skrócie MARPOL. Do kontrolowania wód w polskiej strefie ekonomicznej wykorzystywane są samoloty wyposażone w specjalistyczny sprzęt do wykrywania zanieczyszczeń morza, niezależnie od pory dnia i warunków pogodowych. Kontrolują one polskie wody wewnętrzne z wyłączeniem wód Zalewu Wiślanego i Szczecińskiego. Samoloty wykrywają zanieczyszczenia olejowe, definiowane jako mieszaninę z zawartością jakiegokolwiek oleju.

Monitoring realized by Chief Inspectorate of Environmental Protection. Water quality monitoring is based on designated uniform water bodies which are the basic unit for water management.

The uniform body of surface water means a discrete and significant element of surface waters such as: a lake, a reservoir, a stream, river or canal, part of a stream, river or canal, a transitional water or a stretch of coastal waters. Assessment of uniform surface water bodies is presented in accordance with the decree of the Minister of the Environment of 22 X 2014 on the method of classifying the status of uniform bodies of surface water and environmental quality standards for priority substances (Journal of Laws of 2016, item 1187). This decree implements the Framework Water Directive – Directive 2000/60/EC of the European Parliament and Council of 23 X 2000 (Official Journal EC L 327, page 1) in the scope of assessment of water quality.

The status of uniform bodies of river and lake waters is evaluated as good or bad by comparing results of the classification of ecological uniform surface water body status (on the basis of research results concerning quality indices of waters constituting physico-chemical, biological and hydromorphological elements) with results of the classification of their chemical status (on the basis of limit values of chemical quality indices).

Information about the sanitary state of water in bathing resorts was developed based on results of research conducted by the sanitary and epidemiological stations. The analysis of the results of water testing is carried out based on the Regulation of the Minister of Health of 8 IV 2011 on supervision of bathing water quality and bathing site (Journal of Laws No. 86, item 478, with later amendments).

Information on pollutants of the Baltic Sea comes from the research carried out under the "International Convention for the Prevention of marine pollution from ships" called MARPOL. To control the water in the Polish economic zone, the aircrafts are equipped with specialized equipment for the detection of marine pollution, regardless of time of day and weather conditions. They control Polish internal waters excluding the waters of the Wisła Bay and Szczecin Bay. The aircrafts detect oil pollution defined as a mixture with any oil content.

TABL. 1(35). ZASOBY EKSPLOATACYJNE WÓD PODZIEMNYCH

Stan w dniu 31 XII

EXPLOITABLE UNDERGROUND WATER RESOURCES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w hm ³ in hm ³				
OGÓŁEM	1431,7	1438,1	1433,2	1435,8	1443,2
TOTAL					
z utworów geologicznych: from geological formations of the:					
czwartorzędowych	1185,2	1190,9	1187,7	1190,6	1198,2
quaternary period					
trzeciorzędowych	140,5	140,9	140,3	140,1	140,8
tertiary period					
kredowych	105,7	106,0	104,8	104,8	103,8
cretaceous period					
starszych	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
older					
Przyrost lub ubytek (-) zasobów w stosunku do poprzedniego roku	-0,1	6,4	-4,9	2,7	7,4
Increase or decrease (-) in resources on the previous year					

Źródło: dane Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

Source: data of the Polish Geological Institute – National Research Institute.

TABL. 2(36). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI
WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORUWATER ABSTRACTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY
AND POPULATION BY SOURCES OF ABSTRACTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w hm ³ in hm ³					w % in %
OGÓŁEM	245,9	227,4	214,5	214,7	225,6	100,0
TOTAL						
na 1 km ² ^a	13,4	12,4	11,7	11,7	12,3	x
per 1 km ² ^a						
na cele: for purposes of:						
Produkcyjne (poza rolnictwem, leśnic- twem, łowiectwem i rybactwem) – z ujęć własnych	119,5	101,7	87,9	86,9	97,1	43,1
Production (excluding agriculture, fore- stry and fishing) – from own intakes						
wody powierzchniowe ^b	107,0	89,2	75,7	74,2	85,1	37,7
surface waters ^b						
wody podziemne	12,3	12,5	12,0	12,5	12,0	5,3
underground waters						

a W dam³. b Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi.a In dam³. b Including internal seawaters.

TABL. 2(36). POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI WEDŁUG ŹRÓDEŁ POBORU (dok.)**WATER ABSTRACTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION BY SOURCES OF ABSTRACTION (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015		
	w hm ³ in hm ³					w % in %	
O G Ó Ł E M (dok.):							
TOTAL (cont.):							
na cele (dok.): for purposes of (cont.):							
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych	9,3	8,9	9,4	9,3	9,2	4,1	
<i>Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds</i>							
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	117,2	116,7	117,3	118,5	119,3	52,9	
<i>Exploitation of water supply network ^a</i>							
wody powierzchniowe	7,2	4,7	4,8	4,0	3,8	1,7	
<i>surface waters</i>							
wody podziemne	110,0	112,0	112,5	114,5	115,5	51,2	
<i>underground waters</i>							

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water abstraction through intakes before entering the network.

TABL. 3(37). ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w hm ³ in hm ³					w % in %
O G Ó Ł E M	221,3	201,9	188,4	188,4	200,3	100,0
TOTAL						
Przemysł	117,9	99,9	86,1	84,6	95,2	47,5
<i>Industry</i>						
w tym na cele produkcyjne	114,2	96,3	83,0	81,6	92,2	46,0
<i>of which for purposes of production</i>						
Rolnictwo i leśnictwo ^a	9,3	8,9	9,4	9,3	9,2	4,6
<i>Agriculture and forestry ^a</i>						
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	94,2	93,1	92,9	94,5	96,0	47,9
<i>Exploitation of water supply network ^b</i>						

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water used for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding water consumption for industrial purposes from water supply network of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 4(38). ZUŻYCIEM WODY W ZAKŁADACH I ICH WYPOSAŻENIE W ZAMKNIĘTE OBIEGI WODY
CONSUMPTION OF WATER IN PLANTS AND THEIR EQUIPMENT WITH CLOSED
WATER CYCLES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Zużycie wody na cele produkcyjne w hm ³ <i>Consumption of water for production purposes in hm³</i>	114,2	96,3	83,0	81,6	92,2
w tym w obiegach zamkniętych w % ogółem <i>of which in closed cycles in % of total</i>	1,5	2,0	2,2	2,3	1,9
Zakłady wyposażone w obiegi zamknięte: <i>Plants equipped with closed water cycles:</i>					
w % zakładów ogółem ^a	32,0	32,6	30,3	29,2	27,8
in % of all plants ^a					
według wskaźnika ujęcia w obiegi zużywanego wody: <i>by indicator of withdrawal to fill used water circulation:</i>					
poniżej 10,0%	22	21	22	21	18
below					
10,1-50,0	5	6	5	4	5
50,1-90,0	2	2	2	2	1
90,1-99,0	-	1	1	1	1
99,1% i więcej	1	1	-	-	-
and more					

a Zużywających wodę do produkcji.

a Using water for production.

TABL. 5(39). MIASTA O DECYDUJĄCYM ZUŻYCIU WODY W GOSPODARCE NARODOWEJ W 2015 R.
CITIES CRUCIAL FOR WATER CONSUMPTION IN THE NATIONAL ECONOMY IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zużycie wody na cele przemysłowe ^a <i>industrial ^a</i>				eksploatacji sieci wodociągowej ^b <i>exploitation of water supply network ^b</i>		
	ogółem <i>total</i>	w tym do produkcji <i>of which for production</i>		z zakupu <i>from purchase</i>	ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa domowe <i>of which households</i>	na 1 mieszka- niaka w m ³ <i>per capita</i> <i>in m³</i>
		z ujęć własnych zakładu <i>from plant's own intakes</i>	z sieci wodociągowej <i>from water supply network</i>				
	w hm ³ <i>in hm³</i>						
OGÓŁEM	89,4	87,2	0,3	0,7	44,7	34,9	35,3
TOTAL							
Chojnice	0,5	0,2	0,3	0,3	1,9	1,2	28,7
Gdańsk	43,1	42,0	0,0	0,2	21,9	17,4	37,8
Gdynia	1,0	0,7	0,0	0,0	10,9	8,7	35,1
Kwidzyn	41,2	41,1	-	0,2	1,8	1,2	30,3
Stupsk	0,4	0,3	0,0	0,0	3,9	3,1	33,1
Starogard Gdański	3,2	2,9	-	0,0	1,7	1,4	28,8
Tczew	0,0	0,0	-	-	2,5	2,0	32,9

a Poza rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Excluding agriculture, forestry and fishing. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6(40). BILANS GOSPODAROWANIA WODĄ W PRZEMYSŁE
BALANCE OF WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w hm ³ in hm ³				
Przychód wody	120,5	102,7	89,1	87,9	98,0
Income of water					
Z ujęć własnych	119,5	101,7	87,9	86,9	97,1
<i>From own intakes</i>					
wody powierzchniowe ^a	107,0	89,2	75,7	74,2	85,1
<i>surface waters^a</i>					
wody podziemne	12,3	12,5	12,0	12,5	12,0
<i>underground waters</i>					
wody z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>from mine drainage and building constructions</i>					
Z zakupu od innych jednostek	1,1	0,9	1,3	1,0	0,9
<i>From purchase from other entities</i>					
Rozchód wody	120,5	102,7	89,1	87,9	98,0
Outcome of water					
Zużycie na potrzeby zakładów	117,9	99,9	86,1	84,6	95,2
<i>Consumption for plants' needs</i>					
w tym do produkcji	114,2	96,3	83,0	81,6	92,2
<i>of which for production</i>					
w tym z sieci wodociągowej	0,4	0,4	0,6	0,5	0,5
<i>of which from water supply network</i>					
Sprzedaż wody	1,3	1,4	1,5	1,7	1,4
<i>Water sale</i>					
Straty w sieci	1,4	1,4	1,5	1,5	1,5
<i>Losses in network</i>					

a łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi.

a Including the internal seawaters.

**TABL. 7(41). GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYSŁE WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI
I DZIAŁÓW W 2015 R.**

*WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS
IN 2015*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychód wody <i>Income of water</i>				Rozchód wody <i>Outcome of water</i>		
	ogółem <i>grand total</i>	z ujęć własnych <i>from own intakes</i>			z zakupu <i>from purchase</i>	zużycie na potrzeby zakładu <i>consump- tion for plant's needs</i>	sprzedaż <i>sale</i>
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
			powierz- niowych ^a <i>surface^a</i>	podziemi- nych <i>undergro- und</i>			
w hm ³ in hm ³							
OGÓŁEM	98,0	97,1	85,1	12,0	0,9	95,2	1,4
TOTAL							
w tym: <i>of which:</i>							
Górnictwo i wydobywanie	0,4	0,4	0,2	0,0	0,0	0,4	-
Mining and quarrying							

a łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi.

a Including the internal seawaters.

TABL. 7(41). GOSPODAROWANIE WODĄ W PRZEMYŚLE WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW W 2015 R. (dok.)
WATER MANAGEMENT IN INDUSTRY BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychód wody Income of water				Rozchód wody Outcome of water		
	ogółem grand total	z ujęć własnych from own intakes			z zakupu from purchase	zużycie na potrzeby zakładu consumption for plant's needs	sprzedaż sale
		razem total	w tym of which				
			powierzchniowych ^a surface ^a	podziemnych underground			
		w hm ³	in hm ³				
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	67,7	67,0	59,9	7,1	0,7	65,7	0,6
w tym: of which:							
Produkcja artykułów spożywczych <i>Manufacture of food products</i>	3,8	3,3	-	3,3	0,4	3,7	0,1
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,3	0,3	0,3	-	0,0	0,1	0,2
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>							
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	42,2	42,0	42,0	-	0,2	40,9	0,0
<i>Manufacture of paper and paper products</i>							
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	3,7	3,7	3,5	0,2	-	3,6	0,1
<i>Manufacture of coke and refined petroleum products</i>							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	11,6	11,6	11,3	0,3	0,0	11,6	0,0
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>							
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	0,4	0,4	-	0,4	-	0,4	0,0
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>							
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,2	0,2	-	0,2	-	0,2	0,0
<i>Manufacture of other transport equipment</i>							
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	26,3	26,2	24,8	1,5	0,0	26,1	0,2
<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							

a Łącznie z morskimi wodami wewnętrznymi.

a Including the internal seawaters.

TABL. 8(42). WODOCIĄGI I KANALIZACJA

Stan w dniu 31 XII

WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Sieć rozdzielcza w km:					
Distribution network in km:					
Wodociągowa	14316,0	14633,2	14980,2	15274,1	15667,8
<i>Water supply</i>					
Kanalizacyjna ^a	8291,8	8826,8	9551,9	9954,9	10306,0
<i>Sewage ^a</i>					
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:					
Connections leading to residential buildings in units:					
Wodociągowe	250521	260387	268295	277604	281612
<i>Water supply system</i>					
miasta	114081	120198	121846	124001	121882
<i>urban areas</i>					
wieś	136440	140189	146449	153603	159730
<i>rural areas</i>					
Kanalizacyjne	166190	175445	182937	189500	196749
<i>Sewage system</i>					
miasta	94346	97798	99149	100412	98502
<i>urban areas</i>					
wieś	71844	77647	83788	89088	98247
<i>rural areas</i>					
Zdroje uliczne	181	179	287	300	320
Street outlets					
Miasta	70	70	71	70	88
<i>Urban areas</i>					
Wieś	111	109	216	230	232
<i>Rural areas</i>					
Zużycie wody z wodociągów w gospodar- stwach domowych (w ciągu roku):					
Consumption of water from water supply systems in households (during the year):					
w hm ³	74,9	73,8	73,4	74,8	75,7
<i>in hm³</i>					
na 1 mieszkańca w m ³	33,4	32,3	32,0	32,6	32,8
<i>per capita in m³</i>					
Miasta:					
<i>Urban areas:</i>					
w hm ³	52,6	51,6	51,5	51,7	51,4
<i>in hm³</i>					
na 1 mieszkańca w m ³	35,6	34,5	34,4	34,6	34,6
<i>per capita in m³</i>					
Wieś:					
<i>Rural areas:</i>					
w hm ³	22,3	22,2	21,9	23,1	24,3
<i>in hm³</i>					
na 1 mieszkańca w m ³	29,1	28,1	27,5	28,7	29,7
<i>per capita in m³</i>					

a Łącznie z kolektorami.

a Including collectors.

TABL. 9(43). MELIORACJE PODSTAWOWE

Stan w dniu 31 XII
 MAIN DRAINAGE
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Rzeki i kanały w km	4710	4709	4715	4738	4735
<i>Rivers and canals in km</i>					
w tym rzeki uregulowane	1699	1703	1706	1707	1704
<i>of which regulated rivers</i>					
Wały w km	653	653	651	656	675
<i>Rollers in km</i>					
obszar chroniony w tys. ha	141,0	141,0	140,9	140,5	140,5
<i>protected area in thous. ha</i>					
Stacje pomp odwadniających	95	95	96	95	93
<i>Drainage pump stations</i>					
obszar oddziaływania w tys. ha	112,0	112,0	112,0	113,2	112,8
<i>area of interaction in thous. ha</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 10(44). MELIORACJE PODSTAWOWE WYMAGAJĄCE ODBUDOWY LUB MODERNIZACJI

Stan w dniu 31 XII
 MAIN DRAINAGE REQUIRING REBUILDING OR MODERNIZATION
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Melioracje podstawowe:					
<i>Main drainage:</i>					
rzeki w km	449	442	421	399	396
<i>rivers in km</i>					
wały w km	253	245	228	343	343
<i>rollers in km</i>					
stacje pomp w szt.	39	36	26	25	18
<i>pump stations in units</i>					
Powierzchnia użytków rolnych z urządze- niami wymagającymi odbudowy lub modernizacji w tys. ha	111,3	110,5	110,5	110,5	110,5
<i>Area of agricultural land with equipment requiring rebuilding or modernization in thous. ha</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
grunty orne	71,1	70,3	70,3	70,3	70,3
<i>arable land</i>					
użytki zielone	40,2	40,2	40,2	40,2	40,2
<i>grassland</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 11(45). POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA I UZUPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH
AREA AND WATER ABSTRACTION FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS FILLING AND COMPLETING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	7241	7259	7091	7094	7591
<i>Area of irrigated agricultural land and forest land^a in ha</i>					
Powierzchnia napełnianych stawów rybnych ^b w ha	95	95	95	95	95
<i>Area of filled fish ponds^b in ha</i>					
Pobór wody w dam ³	9261	8929	9371	9333	9168
<i>Water abstraction in dam³</i>					
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ^c	7511	7179	7621	7583	7418
<i>for irrigation of agricultural and forest lands^c</i>					
na 1 ha	1,0	1,0	1,1	1,1	1,0
<i>per 1 ha</i>					
do napełniania i uzupełniania stawów rybnych	1750	1750	1750	1750	1750
<i>for filling and completing fish ponds</i>					
na 1 ha	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4
<i>per 1 ha</i>					

ab Obiekty o powierzchni co najmniej: a – 20 ha; b – 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.

ab Facilities with an area of at least: a – 20 ha; b – 10 ha. c Including wastewater abstraction for irrigation.

TABL. 12(46). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w hm ³ in hm ³				w %	in %
OGÓŁEM	184,9	168,5	157,5	153,7	165,2	100,0
TOTAL						
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	105,5	89,1	77,6	73,7	83,9	50,8
<i>discharged directly from plants^a</i>						
w tym wody chłodnicze	60,5	43,2	30,5	29,3	37,3	22,6
<i>of which cooling waters</i>						
odprowadzone siecią kanalizacyjną	79,4	79,4	79,9	80,1	81,3	49,2
<i>discharged by sewage network</i>						
W tym ścieki wymagające oczyszczania	124,4	125,3	127,0	124,4	127,8	77,4
<i>Of which wastewater requiring treatment</i>						
oczyszczane	123,9	124,8	126,4	124,1	127,3	77,1
<i>treated</i>						
mechanicznie	5,2	5,5	5,5	6,1	6,3	3,8
<i>mechanically</i>						
chemicznie ^b	2,4	2,6	2,1	2,0	2,1	1,3
<i>chemically^b</i>						
biologicznie	49,2	49,9	52,1	48,7	50,5	30,6
<i>biologically</i>						
z podwyższonym usuwaniem biogenów	67,1	66,8	66,8	67,3	68,5	41,5
<i>with increased biogene removal</i>						
nieoczyszczane	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5	0,3
<i>untreated</i>						
odprowadzone bezpośrednio z zakładów	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5	0,3
<i>discharged directly from plants</i>						

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Including cooling water and polluted waters from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water. b Data concern only industrial wastewater.

TABL. 13(47). MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚCIEKAMI W 2015 R.

CITIES WITH HIGH WASTEWATER THREAT IN 2015

MIASTA CITIES	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi <i>Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground</i>						nieoczyszczane <i>untreated</i>
	ogółem <i>grand total</i>	oczyszczone <i>treated</i>					
		razem <i>total</i>	mechanicznie <i>mechanically</i>	chemicznie ^a <i>chemically^a</i>	biologicznie <i>biologically</i>	z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>with increased biogenic removal</i>	
		w hm ³ in hm ³					

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	127,8	127,3	6,3	2,1	50,5	68,5	0,5
GRAND TOTAL							

W tym MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA ŚCIEKAMI

Of which CITIES WITH HIGH WASTEWATER THREAT

RAZEM	96,6	96,2	5,5	2,1	40,4	48,2	0,3
TOTAL							
Kwidzyn	38,6	38,6	3,2	-	35,3	-	-
Gdańsk	25,6	25,4	2,0	2,0	1,4	20,1	0,2
Gdynia	11,6	11,4	0,3	0,1	-	11,0	0,1
Stupsk	4,4	4,4	-	-	-	4,4	-
Starogard Gdański	3,9	3,9	-	-	2,1	1,8	-
Tczew	2,3	2,3	-	-	-	2,3	-
Sopot	1,9	1,9	-	-	-	1,9	-
Lębork	1,8	1,8	-	-	1,6	-	-
Rumia	1,7	1,7	-	-	-	1,7	-
Wejherowo	1,6	1,6	-	-	-	1,6	-
Chojnice	1,6	1,6	-	-	-	-	-
Malbork	1,6	1,6	-	-	-	1,6	-

a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.

a Data concern only industrial wastewater.

TABL. 14(48). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE

TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w hm ³ in hm ³				
Ścieki odprowadzone ^a	111,7	95,5	84,3	80,2	90,4
Discharged wastewater ^a					
w tym bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>of which directly into waters or into the ground</i>	105,5	89,1	77,6	73,7	83,9
w tym wody chłodnicze	60,5	43,2	30,5	29,3	37,3
<i>of which cooling waters</i>					

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted waters from mine drainage and building constructions – data also includes cooling waters used by heat power stations in tank cooling systems of turbine condensers.

TABL. 14(48). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE (dok.)

TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w hm ³ in hm ³				
Ścieki odprowadzone^a (dok.): Discharged wastewater^a (cont.):					
W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi	45,0	45,9	47,1	44,4	46,6
<i>Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground</i>					
oczyszczane	44,5	45,4	46,5	44,0	46,1
<i>treated</i>					
mechanicznie	5,2	5,5	5,5	6,1	6,3
<i>mechanically</i>					
chemicznie	2,4	2,6	2,1	2,0	2,1
<i>chemically</i>					
biologicznie	36,7	37,0	38,7	35,6	37,4
<i>biologically</i>					
z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>with increased biogene removal</i>	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
nieoczyszczane	0,5	0,5	0,6	0,3	0,5
<i>untreated</i>					

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including polluted waters from mine drainage and building constructions – data also includes cooling waters used by heat power stations in tank cooling systems of turbine condensers.

TABL. 15(49). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW W 2015 R.

TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ścieki odprowadzone ^a <i>Discharged wastewater^a</i>	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi <i>Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground</i>						nieoczyszczane <i>untreated</i>
		ogółem <i>grand total</i>	oczyszczane <i>treated</i>					
			razem <i>total</i>	mechani- cznie <i>mechani- cally</i>	chemicz- nie <i>chemically</i>	biologicz- nie <i>biologi- cally</i>	z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów <i>with increased biogene removal</i>	
OGÓŁEM TOTAL	90,4	46,6	46,1	6,3	2,1	37,4	0,3	0,5
w tym: <i>of which:</i>								
Przetwórstwo przemy- słowe Manufacturing	61,7	44,8	44,8	5,7	1,7	37,1	0,3	0,0

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłe w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including contaminated drainage water from mines and building constructions – data also includes cooling waters used by heat power stations in tank cooling systems of turbine condensers.

TABL. 15(49). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW W 2015 R. (cd.)

TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ścieki odprowa- dzone ^a Discharged waste- water ^a	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground						nieoczysz- czane untreated
		ogółem grand total	oczyszczone treated				z podwyż- szonym usuwa- niem biogenów with increased biogene removal	
			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	chemicz- nie chemically	biologicz- nie biologi- cally		
		w hm ³		in hm ³				
Przetwórstwo przemy- słowe (dok.): Manufacturing (cont.): w tym: of which:								
Produkcja artykułów spożywczych	3,6	0,4	0,4	0,1	-	0,3	-	0,0
<i>Manufacture of food products</i>								
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	0,2	0,2	0,2	0,2	-	-	-	-
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>								
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	37,5	36,7	36,7	3,2	-	33,4	-	-
<i>Manufacture of paper and paper products</i>								
Produkcja koksu i pro- duktów rafinacji ropy naftowej ^Δ	4,8	4,8	4,8	1,9	1,7	1,2	-	-
<i>Manufacture of coke and refined petroleum products^Δ</i>								
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	11,3	-	-	-	-	-	-	-
<i>Manufacture of chemi- cals and chemical products</i>								
Produkcja wyrobów z pozostałych mine- ralnych surowców niemetalicznych	0,2	0,2	0,2	0,2	-	-	-	-
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>								
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	0,2	-	-	-	-	-	-	-
<i>Manufacture of other transport equipment</i>								

a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

a Including contaminated drainage water from mines and building constructions – data also includes cooling waters used by heat power stations in tank cooling systems of turbine condensers.

TABL. 15(49). ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW W 2015 R. (dok.)
TREATED AND UNTREATED INDUSTRIAL WASTEWATER BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ścieki odprowadzone ^a Discharged wastewater ^a	W tym ścieki wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi Of which wastewater requiring treatment discharged directly into waters or into the ground							
		ogółem grand total	oczyszczone treated					z podwyższonym usuwan- iem biogenów with increased biogene removal	nieoczysz- czone untreated
			razem total	mecha- nicznie mechani- cally	chemicz- nie chemically	biologicz- nie biologi- cally			
		w hm ³		in hm ³					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ Electricity, gas, steam and air conditioning supply ^Δ	25,5	0,4	0,4	0,1	0,3	-	-	-	

^a Łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych – dane obejmują również wody chłodnicze używane przez elektrownie ciepłowne w zbiornikowych układach chłodzenia skraplaczy turbin.

^a Including contaminated drainage water from mines and building constructions – data also includes cooling waters used by heat power stations in tank cooling systems of turbine condensers.

TABL. 16(50). ŚCIEKI KOMUNALNE ODPROWADZONE SIECIĄ KANALIZACYJNĄ OCZYSZCZANE I NIEOCZYSZCZANE
TREATED AND UNTREATED MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED THROUGH SEWAGE NETWORK

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w dam ³		in dam ³		
OGÓŁEM	79380	79373	79932	80069	81251
TOTAL					
Oczyszczone	79380	79373	79932	80069	81251
Treated					
mechanicznie	19	17	16	10	-
mechanically					
biologicznie	12466	12847	13426	13047	13021
biologically					
z podwyższonym usuwaniem biogenów	66895	66509	66490	67012	68230
with increased biogene removal					
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^a w % ludności ogółem ^b	80,8	81,8	83,1	83,7	83,2
Population connected to wastewater treatment plants ^a in % of total population ^b					
biologicznych	14,8	15,2	16,0	15,8	15,1
biological					
z podwyższonym usuwaniem biogenów with increased biogene removal	66,0	66,6	67,1	67,9	68,2

^a Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne. ^b Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

^a Including population connected to industrial wastewater treatment plants treated municipal wastewater. ^b Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 17(51). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
PRZEMYSŁOWE INDUSTRIAL					
OGÓŁEM	40	33	33	26	27
TOTAL					
Mechaniczne	12	8	8	4	4
<i>Mechanical</i>					
Chemiczne	4	4	4	4	6
<i>Chemical</i>					
Biologiczne	20	17	17	14	13
<i>Biological</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	4	4	4	4	4
KOMUNALNE^a MUNICIPAL^a					
OGÓŁEM	199	188	187	180	173
TOTAL					
Mechaniczne	3	3	3	2	-
<i>Mechanical</i>					
Biologiczne	150	141	142	134	127
<i>Biological</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogene removal</i>	46	44	42	44	46

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; bez oczyszczalni chemicznych.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system; excluding chemical wastewater treatment plants.

TABL. 18(52). ZAKŁADY^a WEDŁUG WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a BY HAVING WASTEWATER TREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM	117	114	119	122	119
TOTAL					
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	45	42	42	37	35
<i>Discharging wastewater requiring treatment directly into waters or into the ground</i>					
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	39	35	34	32	28
<i>with wastewater treatment plants</i>					
o wystarczającej przepustowości	30	28	30	28	25
<i>of sufficient capacity</i>					
o niewystarczającej przepustowości	9	7	4	4	3
<i>of insufficient capacity</i>					
bez oczyszczalni ścieków	6	7	8	5	7
<i>without wastewater treatment plants</i>					
Odprowadzające ścieki do sieci kanalizacyj- nej (bez oczyszczalni ścieków)	72	72	77	85	84
<i>Discharging wastewater into the sewage sys- tem (without wastewater treatment plant)</i>					

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 19(53). CHARAKTERYSTYKA OCZYSZCZALNI I PODCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

Stan w dniu 31 XII

CHARACTERISTICS OF INDUSTRIAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS
AND PRETREATMENT PLANTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OCZYSZCZALNIE WASTEWATER TREATMENT PLANTS					
OGÓŁEM	40	33	33	26	27
TOTAL					
Mechaniczne	12	8	8	4	4
Mechanical					
Przepustowość projektowa w m ³ /d	17375	12580	13941	6894	5406
<i>Design capacity in m³/24h</i>					
Ścieki oczyszczane w m ³ /d	3828	2401	1565	934	1032
<i>Wastewater treated in m³/24h</i>					
Chemiczne	4	4	4	4	6
Chemical					
Przepustowość projektowa w m ³ /d	7298	7298	7298	7418	5750
<i>Design capacity in m³/24h</i>					
Ścieki oczyszczane w m ³ /d	1516	1691	1449	1458	1741
<i>Wastewater treated in m³/24h</i>					
Biologiczne	20	17	17	14	13
Biological					
Przepustowość projektowa w m ³ /d	201397	201408	201446	201277	199699
<i>Design capacity in m³/24h</i>					
Ścieki oczyszczane w m ³ /d	107072	110885	113002	104018	110446
<i>Wastewater treated in m³/24h</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów	4	4	4	4	4
With increased biogene removal					
Przepustowość projektowa w m ³ /d	960	960	960	960	960
<i>Design capacity in m³/24h</i>					
Ścieki oczyszczane w m ³ /d	680	753	757	754	768
<i>Wastewater treated in m³/24h</i>					
PODCZYSZCZALNIE PRETREATMENT PLANTS					
OGÓŁEM	60	62	69	48	48
TOTAL					
Mechaniczne	25	27	31	27	28
Mechanical					
Ścieki podczyszczane w m ³ /d	10502	10536	11705	4566	4469
<i>Wastewater pretreated in m³/24h</i>					
Chemiczne	31	31	34	16	16
Chemical					
Ścieki podczyszczane w m ³ /d	4071	4545	4932	4575	4826
<i>Wastewater pretreated in m³/24h</i>					
Biologiczne	4	4	4	5	4
Biological					
Ścieki podczyszczane w m ³ /d	2374	2480	3107	3765	2071
<i>Wastewater pretreated in m³/24h</i>					

TABL. 20(54). OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW PRZEMYSŁOWYCH

SEWAGE SLUDGE FROM INDUSTRIAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. t suchej masy		in thous. t of dry solid		
Osady wytworzone (w ciągu roku)	25,9	28,2	27,2	31,6	26,9
<i>Sewage sludge generated (during the year)</i>					
w tym: of which:					
stosowane: applied:					
do rekultywacji terenów ^a	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
<i>in land reclamation^a</i>					
w rolnictwie ^b	0,7	0,7	0,8	1,1	1,4
<i>agricultural purposes^b</i>					
do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	-	-	1,2	0,0	0,0
<i>in agriculture in cultivation of plants intended for compost production</i>					
przekształcone termicznie	16,7	18,7	18,1	20,6	20,1
<i>thermally transformed</i>					
składowane	1,3	1,6	1,9	1,4	1,3
<i>landfilled</i>					
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie własnym zakładu – stan w końcu roku	2,9	3,6	4,1	4,6	5,1
<i>Sewage sludge landfilled to date (accumulated) on the plant's own ground – as of end of the year</i>					
Osady wykorzystane z dotychczas składowanych (nagromadzonych)	0,3	0,0	0,1	0,1	0,0
<i>Sewage sludge used from landfilled to date (accumulated)</i>					

a W tym gruntów na cele rolne. b Do uprawy wszystkich plodów rolnych wprowadzonych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

a Including land for agricultural purposes. b To cultivation of all crops sold on the market, including crops intended for fodder production.

TABL. 21(55). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH^aMUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a

LATA YEARS	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII) Wastewater treatment plants (as of 31 XII)		Wielkość oczyszczalni Size of wastewater treatment plants		Ścieki komunalne w dam ³ Municipal wastewater in dam ³		
	ogółem total	nieposiadające pozwoleń wodno-praw- nych of which not holding water- legal permits	przepusto- wość w m ³ /d capacity in m ³ /24h	równoważna liczba mies- kańców (RLM) population equivalent (PE)	dopływające do oczysz- czalni entering wastewater treatment plants	w tym oczyszczone ^b of which treated ^b	
						ogółem total	w tym bez wód opadowych i infiltracyjnych of which exclud- ing precipita- tion and infil- tration water
			TYPU MECHANICZNEGO		MECHANICAL		
2011	3	2	80	602	19	19	19
2012	3	2	80	602	17	17	17
2013	3	2	80	602	16	16	16
2014	2	2	30	500	10	10	10

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnie przemysłowe.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. b Including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

TABL. 21(55). OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH ^a (dok.)MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS ^a (cont.)

LATA YEARS	Oczyszczalnie (stan w dniu 31 XII) Wastewater treatment plants (as of 31 XII)		Wielkość oczyszczalni Size of wastewater treatment plants		Ścieki komunalne w dam ³ Municipal wastewater in dam ³		
	ogółem total	nieposiadające pozwoleń wodno-praw- nych of which not holding water- legal permits	przepusto- wość w m ³ /d capacity in m ³ /24h	równoważna liczba miesz- kańców (RLM) population equivalent (PE)	dopływające do oczysz- czalni entering wastewater treatment plants	w tym oczyszczone ^b of which treated ^b	
						ogółem total	w tym bez wód opadowych i infiltracyjnych of which exclud- ing precipita- tion and infil- tration water

TYPU BIOLOGICZNEGO BIOLOGICAL

2011	150	14	81822	461568	14862	14862	12299
2012	141	8	83542	499260	15837	15837	12847
2013	142	12	85398	507239	15749	15749	13434
2014	134	8	83310	500514	15500	15500	13055
2015	127	6	79471	502751	15265	15265	13026

Z PODWYŻSZONYM USUWANIEM BIOGENÓW WITH INCREASED BIOGENE REMOVAL

2011	46	2	401122	2448588	91790	91790	66895
2012	44	-	398617	2477865	91595	91595	66335
2013	42	-	419152	2556835	89222	89222	66321
2014	44	-	421212	2579531	85855	85855	66836
2015	46	1	433003	2643509	88862	88862	68053

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^b Łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewage system. ^b Including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

TABL. 22(56). MIASTA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW OBSŁUGUJĄCE MIASTA

Stan w dniu 31 XII

CITIES AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS SERVICING CITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Miasta obsługiwane przez oczyszczal- nie ścieków	42	42	42	42	42
Cities served by wastewater treatment plants					
Biologiczne	11	11	11	10	10
<i>Biological</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	31	31	31	32	32
<i>With increased biogene removal</i>					
Oczyszczalnie ścieków obsługujące miasta	31	30	30	29	28
Wastewater treatment plants servicing cities					
Biologiczne	13	13	13	11	11
<i>Biological</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	18	17	17	18	17
<i>With increased biogene removal</i>					

TABL. 22(56). MIASTA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW OBSŁUGUJĄCE MIASTA (dok.)

Stan w dniu 31 XII

CITIES AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS SERVICING CITIES (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność w miastach korzystająca^a z oczyszczalni ścieków^b w tys.	1438,2	1441,4	1447,5	1442,5	1422,6
Population in cities connected^a to wastewater treatment plants^b in thous.					
Biologicznych	133,7	133,3	133,2	128,1	127,9
<i>Biological</i>					
Z podwyższonym usuwaniem biogenów ...	1304,5	1308,1	1314,3	1314,4	1294,7
<i>With increased biogene removal</i>					

a Dane szacunkowe. b Pracujące na sieci kanalizacyjnej.

a Estimated data. b Working on sewage system.

TABL. 23(57). ŁADUNKI ZANIECZYSZCZEŃ W ŚCIEKACH KOMUNALNYCH ODPROWADZONYCH
PO OCZYSZCZENIU DO WÓD LUB DO ZIEMIMASS OF POLLUTANTS IN MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED AFTER
TREATMENT INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w kg/r in kg/y				
Azot ogólny	951831	886129	910110	807501	821481
<i>Nitrogen</i>					
BZT ₅	481634	414941	422525	395100	435992
<i>BOD₅</i>					
ChZT	4040208	3706358	3797443	3883490	4044075
<i>COD</i>					
Fosfor ogólny	53307	54647	54459	55715	60402
<i>Phosphorus</i>					
Zawiesina	816586	675206	666805	627821	642929
<i>Suspension</i>					

TABL. 24(58). OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

SEWAGE SLUDGE FROM MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w t suchej masy in t of dry solid				
Osady wytworzone (w ciągu roku)	30298	35114	36662	36466	37393
<i>Sewage sludge generated (during the year)</i>					
w tym: of which:					
stosowane: applied:					
do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne	647	746	480	44	323
<i>in land reclamation, including reclamation of land for agricultural purposes</i>					
w rolnictwie ^a	4926	5634	7545	7669	8684
<i>in agriculture^a</i>					
do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu	1714	1794	734	872	619
<i>in cultivation of plants intended for compost production</i>					

a Do uprawy wszystkich płodów rolnych wprowadzonych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz.

a To cultivation of all crops sold on the market, including crops intended for fodder production.

TABL. 24(58). OSADY Z OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH (dok.)
SEWAGE SLUDGE FROM MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w t suchej masy in t of dry solid				
Osady wytworzone (w ciągu roku) (dok.): Sewage sludge generated (during the year) (cont.):					
w tym (dok.): of which (cont.):					
przekształcone termicznie thermally transformed	3619	3274	7883	10059	12873
składowane landfilled	2916	2793	2350	2202	1511
Osady dotychczas składowane (nagromadzone) na terenie własnym zakładu – stan w końcu roku Sewage sludge landfilled to date (accumulated) on the plant's own ground – as of end of the year	244	-	-	-	-
Osady wykorzystane z dotychczas składowanych (nagromadzonych) Sewage sludge used from landfilled to date (accumulated)	-	244	-	-	-

**TABL. 25(59). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD**
**ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE SCOPE OF WATER PROTECTION**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Monitoring: Monitoring of:					
rzek (punkty pomiarowo-kontrolne) rivers (measurement and control sites)	62	62	12	50	10
jezior: lakes:					
jeziora zbadane investigated lakes	17	16	21	22	20
stanowiska pomiarowo-kontrolne test and control stations	26	26	21	22	20
wód podziemnych (punkty pomiarowe) underground waters (test points)	53	51	35	35	34
wód przejściowych, przybrzeżnych i Morza Bałtyckiego (punkty pomiarowo-kontrolne) transitional, coastal and the Baltic Sea waters (measurement and control sites)	8	5	6	21	11
Pobrane próbki Collected samples	2764	2860	2619	2117	2951
w ramach: in the framework of:					
monitoringu monitoring	1498	1410	1378	1648	1538
kontroli inspection	92	170	173	250	109
akcji związanych z poważnymi awariami activities resulting from major breakdowns	4	-	-	-	-
prac własnych i pozostałych ^a own and other works ^a	1170	1280	1068	219	1304

^a Prace zlecone (inne niż monitoring) i prace własne prowadzone w laboratoriach.

^a Commissioned works (other than monitoring) and works carried out in laboratories.

**TABL. 25(59). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZAKRESIE OCHRONY WÓD (dok.)**

*ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE SCOPE OF WATER PROTECTION (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Wykonane oznaczenia	44536	39320	46094	43716	41025
<i>Performed markings</i>					
w tym w ramach:					
<i>of which within:</i>					
monitoringu	33488	31940	27043	27380	27311
<i>monitoring</i>					
wskaźniki:					
<i>indicators:</i>					
fizyko-chemiczne	32102	31441	26373	26910	26403
<i>physico-chemical</i>					
hydrobiologiczne	803	367	525	402	860
<i>hydrobiological</i>					
bakteriologiczne	583	132	145	68	48
<i>bacteriological</i>					
kontroli	672	1118	1077	925	622
<i>inspection</i>					
wskaźniki:					
<i>indicators:</i>					
fizyko-chemiczne	671	1110	961	922	622
<i>physico-chemical</i>					
bakteriologicznych	1	4	114	-	-
<i>bacteriological</i>					
akcji związanych z poważnymi awariami fizyko- -chemicznymi	4	-	-	-	-
<i>activities resulting from major physico-chemical breakdowns</i>					

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: data of the Chief Inspectorate of Environmental Protection.

**TABL. 26(60). STAN EKOLOGICZNY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WYBRANYCH RZEK^a
KONTROLOWANYCH W 2015 R.**
*ECOLOGICAL CONDITION OF UNIFORM BODIES OF SELECTED RIVERS^a
CONTROLLED IN 2015*

RZEKI RIVERS	Jednolite części wód rzek, w tym w stanie <i>Uniform bodies of river waters, of which in condition</i>				
	dobrym i powyżej dobrego <i>good and over</i>	dobrym <i>good</i>	umiarko- wanym <i>moderate</i>	słabym <i>poor</i>	złym <i>bad</i>
Brda	1	3	3	-	-
Gwda	-	1	7	-	-
Łeba	6	2	4	1	-
Łupawa	10	1	-	-	-
Martwa Wisła	2	-	-	-	1
Motława	5	-	3	-	1
Nogat	2	-	5	-	-
Przymorze	7	4	7	3	-
Reda	1	-	1	-	-
Słupia	12	-	3	-	-
Wda	1	-	3	-	-
Wieprza	6	4	2	-	-
Wierzyca	3	1	9	-	-
Wisła	4	-	3	1	-

a Łącznie z kanałami, zlewniami itp.

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

a Including canals, drainage areas etc.

S o u r c e: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection.

**TABL. 27(61). STAN EKOLOGICZNY JEDNOLITYCH CZĘŚCI WYBRANYCH JEZIOR
KONTROLOWANYCH W 2015 R.**
*ECOLOGICAL CONDITION OF UNIFORM BODIES OF SELECTED LAKES
CONTROLLED IN 2015*

JEZIORA LAKES	Powierzchnia jeziora w ha <i>Lake's area in ha</i>	Objętość wód w tys. m ³ <i>Volume of waters in thous. m³</i>	Średnia głębokość w m <i>Average depth in m</i>	Stan ekologiczny jednolitych części wód <i>Ecological condition of uniform bodies of waters</i>
Bobięcińskie Wielkie	524,6	48985,2	9,1	zły <i>bad</i>
Brodno Wielkie	134,1	8823,0	6,6	dobry <i>good</i>
Charzykowskie	1363,8	134533,2	9,8	dobry <i>good</i>
Choczewskie	177,7	6345,3	3,6	dobry <i>good</i>
Gwiazdy	210,0	29589,7	14,0	dobry <i>good</i>
Jasień Południowy	336,7	26052,4	7,5	zły <i>bad</i>
Jasień Północny	240,5	21996,4	9,1	dobry <i>good</i>
Łebsko	7140,0	117521,0	1,6	zły <i>bad</i>
Mausz	386,4	49550,5	12,8	dobry <i>good</i>
Przywidzkie Wielkie	114,0	6311,3	5,3	zły <i>bad</i>
Raduńskie Dolne	737,2	82522,7	11,2	dobry <i>good</i>
Sumińskie	95,4	3225,9	3,4	zły <i>bad</i>
Wdzydze Południowe	918,8	180100,0	18,7	dobry <i>good</i>

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

S o u r c e: data of the Voivodship Inspectorate for Environmental Protection.

TABL. 28(62). STAN SANITARNY WÓD W KĄPIELISKACH
SANITARY QUALITY OF WATER IN BATHING RESORTS

LATA YEARS	Odpowiadające wymaganiom sanitarnym <i>Meeting the sanitary requirements</i>	Nieodpowiadające wymaganiom sanitarnym <i>Not meeting the requirements of sanitary</i>			
		razem <i>total</i>	pod względem <i>in terms of</i>		
			fizykochemicznym <i>physicochemical</i>	biologicznym <i>biological</i>	
KĄPIELISKA MORSKIE SEA BATHING					
2011	57	-	-	-	-
2012	50	4	-	-	1/3 ^a
2013	52	-	-	-	-
2014	51	-	-	-	-
2015	23	27	-	-	-127^a
KĄPIELISKA ŚRÓDLĄDOWE INLAND BATHING					
2011	12	1	1	-	0/1 ^a
2012	12	2	-	-	1/1 ^a
2013	14	1	-	-	-1 ^a
2014	14	1	-	-	-1 ^a
2015	13	1	-	-	-1^a

a Zakwity sinic.

a *Cyanobacterial blooms.*

TABL. 29(63). ZANIECZYSZCZENIA MORZA BAŁTYCKIEGO^a WYKRYTE PRZY WYKORZYSTANIU
WYPOSAŻENIA TELEDETEKCYJNEGO

POLLUTANTS OF THE BALTIC SEA^a DETECTED BY MEANS OF TELEDETECTIVE
EQUIPMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2011	2012	2013	2014	2015
Loty..... <i>Flights</i>	73	63	59	68	70
Godziny lotu	214	187	177	191	203
<i>Flight hours</i>					
Ustalone obszary zanieczyszczeń olejowych	36	22	33	12	19
<i>Established oil-pollution areas</i>					

a Ustalone przy wykorzystaniu samolotu Turbolet SP-MBA i AN-BRYZA; dane dotyczą całego obszaru wód terytorialnych Polski.

Źródło: dane Urzędu Morskiego w Gdyni.

a *Established using Turbolet SP-MBA and AN-BRYZA planes; data regard the whole area of territorial waters of Poland.*

Source: data of the Maritime Office in Gdynia.

TABL. 30(64). ZANIECZYSZCZENIA W WYBRANYCH PORTACH WYKRYTE ŚMIGŁOWCEM SP-SHO^a
POLLUTANTS IN SELECTED PORTS DETECTED BY SP-SHO HELICOPTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Loty Flights	Ustalone obszary zanieczyszczeń Established polluted area
O G Ó Ł E M	2011	39	17
T O T A L	2012	36	13
	2013	35	28
	2014	45	20
	2015	7	2
w tym: of which:			
Gdańsk	2011	38	10
	2012	36	5
	2013	33	12
	2014	44	9
	2015	7	1
Gdynia	2011	31	2
	2012	36	3
	2013	32	8
	2014	44	3
	2015	7	1
Hel	2011	25	-
	2012	30	1
	2013	30	-
	2014	36	1
	2015	6	-
Jastarnia	2011	25	1
	2012	30	-
	2013	30	1
	2014	39	3
	2015	6	-
Puck	2011	25	-
	2012	33	-
	2013	31	-
	2014	42	-
	2015	7	-
Władysławowo	2011	25	4
	2012	33	4
	2013	31	7
	2014	40	4
	2015	6	-

a Z dniem 28 II 2015 r. śmigłowiec SP-SHO został wycofany z eksploatacji.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Morskiego w Gdyni.

a The helicopter SP-SHO was withdrawn from service on 28 II 2015.

S o u r c e: data of the Maritime Office in Gdynia.

DZIAŁ V ZANIECZYSZCZENIE I OCHRONA POWIETRZA

CHAPTER V POLLUTION AND PROTECTION OF AIR

Uwagi metodyczne

Zawarte w tym dziale informacje charakteryzują źródła, rozmiary i strukturę zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz przedsięwzięcia mające na celu jego ochronę przed nadmiernym zanieczyszczeniem, w szczególności stan wyposażenia i efekty eksploatacji zainstalowanych urządzeń do ochrony powietrza.

Przez **zanieczyszczanie powietrza** rozumie się wprowadzanie przez człowieka, bezpośrednio lub pośrednio, do powietrza substancji stałych, ciekłych lub gazowych w takich ilościach, które mogą zagrażać zdrowiu człowieka, ujemnie wpływać na klimat, przyrodę żywą, glebę lub wodę, a także spowodować inne szkody w środowisku.

Przez **źródło emisji zanieczyszczeń powietrza** należy rozumieć miejsce, w którym następuje wprowadzenie (wyemitowanie) do powietrza substancji zanieczyszczających. Źródłami zanieczyszczeń są: zakłady energetyczne (elektrownie i elektrociepłownie), zakłady przemysłowe, kotłownie komunalne, paleniska indywidualne (domowe), środki transportu, źródła wtórne powstałe w wyniku wydalania oraz utylizacji ścieków i odpadów (np. hałdy lub wysypiska), rolnictwo (np. rozsiewanie nawozów sztucznych czy stosowanie środków ochrony roślin), a także przemiany i reakcje chemiczne zachodzące w zanieczyszczonej atmosferze oraz źródła naturalne (np. pożary lasów, burze pyłowe, pyły kosmiczne).

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i rodzajów zanieczyszczeń (określonych prawnie) może być ustalona albo na drodze pomiarów, albo na drodze obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń charakterystyczne dla procesów technologicznych. Statystyka wykorzystuje oba źródła danych z tego zakresu, co znajduje odzwierciedlenie w niniejszej publikacji.

Methodological notes

Information presented in this chapter describes sources, sizes and structure of air pollution as well as undertakings targeted at its protection against excessive pollution, in particular condition of equipment and effects of exploitation of equipment installed for the purpose of air protection.

Air pollution means direct or indirect release of solid, liquid or gaseous substances into the atmosphere by humans in quantities which may threaten human life, affect climate, animate nature, soil or water or cause other harms to the environment.

Air pollution emission source means a place where pollutants release (emission) of pollutants to the air. The pollution sources include: energy plants (power plants and heat and power plants), industrial plants, municipal boiler houses, home furnaces, means of transport, secondary sources created as a result of disposal or treatment of wastewater and wastes (e.g. heaps, landfills), agriculture (e.g. chemical fertilizers or crop protection products) as well as chemical conversions and reactions taking place in the polluted atmosphere and natural sources (e.g. forest fires, dust storms, cosmic dust).

Volume of emission from particular sources and types of pollutions (specified in regulations) may be fixed or determined through measurements or through calculations of raw materials and fuels balance, on the basis of air pollution indices characteristic of technological processes. The statistics employ both data sources for this period, which is presented in this publication.

Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami).

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność wyników badań, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o emisji z **zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza** dotyczą zanieczyszczeń wprowadzonych w sposób zorganizowany (tzn. z wszelkiego rodzaju urządzeń technologicznych i ogrzewczych za pośrednictwem emitorów – kominów, wyrzutni wentylacyjnych) oraz w sposób niezorganizowany (z hałd, składowisk, w toku przeładunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych dotyczy ilości zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych przez dany zakład do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzy i pozostałe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych dotyczy ilości zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku i obejmuje: dwutlenek siarki, tlenki azotu (wyrażone w dwutlenku azotu – NO₂), tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe określone w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska.

Information regarding the sources and amounts of industrial atmospheric pollutant emission as well as the equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees paid in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and environmental modifications (Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments).

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data on emissions of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality pertain to organized emission (i.e. technological and heating devices, through emitters – chimneys, exhausts etc.) as well as fugitive emission (heaps, storage yards, in the course of reloading of loose and volatile materials, production halls, etc.).

The volume of emission of air pollutants – particulates refers to the volume of pollutants emitted by a plant to the atmosphere during a year and includes types of these pollutants, i.e. particulates from fuel combustion, particulates from cement/lime and refractory materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot as well as other types of particulates.

The volume of emission of air pollutants – gases refers to the volume of gaseous pollutants emitted by the reporting entity to the atmosphere during a year and includes: sulphur dioxide, nitrogen oxides (expressed as nitrogen dioxide – NO₂), carbon oxide, carbon dioxide, hydrocarbons and other gases emitted by a particular plant and specified in the decree of the Council of Ministers on environmental fees.

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych oraz dwutlenku siarki określana jest zazwyczaj metodami pomiarowymi, a w przypadku braku urządzeń pomiarowych dokonuje się oszacowania wielkości emisji.

Wielkości emisji **pozostałych rodzajów zanieczyszczeń gazowych** opierają się przede wszystkim na ustaleniach szacunkowych. Prezentowany w publikacji wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych został wyliczony i przedstawiony bez uwzględnienia wielkości emisji CO₂, ze względu na to, że wielkość emisji CO₂ charakteryzuje się dużymi wartościami bezwzględnyymi.

Jednolita metodologia określania emisji poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń i w miarę stabilna w kolejnych latach zbiorowość zakładów pozwala na ogólną ocenę skali zjawisk oraz tendencji i dynamiki zmian zagrożenia atmosfery ze strony głównych przemysłowych i energetycznych źródeł zanieczyszczeń powietrza.

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dane o **ilości zatrzymanych i zneutralizowanych zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych** (według rodzajów) obrazują rozmiary zanieczyszczeń zredukowanych w urządzeniach do ochrony powietrza, zainstalowanych w zakładach uznanych za szczególnie uciążliwe dla atmosfery.

Skuteczność działania urządzeń oczyszczających, określana jako **stopień redukcji zanieczyszczeń** wskazuje jaki procent całkowitej ilości danego zanieczyszczenia wprowadzonego do urządzenia został przez to urządzenie zatrzymany. Wskaźnik ten wyraża się procentowym stosunkiem ilości zanieczyszczenia zatrzymanego do ilości zanieczyszczenia wytworzonego, tj. zatrzymanego i wyemitowanego. Wartość tego wskaźnika może wahać się od 0 do 100%. Im bliższa jest 100%, tym większy jest potencjał ochrony danego źródła zanieczyszczeń.

The volume of particulate and sulphur dioxide emission is determined through measurements and in the case of measurement equipment, the estimation is made on the basis of the volume of emission.

*The volume of emission of **other types of gaseous pollutants** is based on estimations. The indicator showing the degree of gaseous pollution reduction, presented in the publication, has been calculating and presented excluding the volume of CO₂ emission, due to the fact that CO₂ emission is characterized by large absolute values.*

Consolidated methodology of determining the emissions of particular types of pollutants, and relatively stable set of plants in consecutive years allows to present an overall assessment of the scale of developments, tendencies and dynamics of changes of threat to the atmosphere from major industrial and energy sources of air pollution.

Air pollution protection means ensuring the highest possible quality of air, in particular through:

- *maintaining the level of substances contained in the air below permissible limits or at worst equal to such limits,*
- *reducing the level of substances in the air, at worst to permissible levels, if the level of such substances exceeds permitted levels.*

*Data on the **volume of retained or neutralized particulates and gaseous pollutants** (by type) illustrate volume of pollution reduced in devices designed for protection of atmosphere, installed at plants recognized as especially noxious to air purity.*

*Efficiency of purifying devices, determined as the **level of pollution reduction**, shows what percentage of the total pollution has been retained in the device. The indicator is represented as a percentage ratio of the volume of retained pollution to the volume of produced pollution i.e. retained to emitted. The value of this indicator is between 0 and 100%. The closer to 100% is the value, the bigger the protection potential of a particular source of pollution.*

Dane o **emitorach** na terenie zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza przedstawiają ilość oraz udział emitorów w ogólnej emisji zorganizowanej z podziałem według ich wysokości.

Stanowisko pomiarowe w monitoringu jakości powietrza dla potrzeb statystyki publicznej oznacza miejsce poboru próby lub/i pomiaru w celu oznaczenia jednego zanieczyszczenia daną metodą pomiarową. Stężenia zanieczyszczeń mierzone są za pomocą metod aspiracyjnych (na stanowiskach automatycznych lub manualnych) lub pasywnych.

W dziale zaprezentowano także dane w zakresie działalności Inspekcji Ochrony Środowiska związanej z przeciwdziałaniem **poważnym awariom**.

Poważna awaria – to zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Ochrony Środowiska w sprawach **poważnych awarii** jest tworzenie warunków mających na celu przeciwdziałanie powstawaniu poważnych awarii oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Ustawowym obowiązkiem Inspekcji Ochrony Środowiska jest prowadzenie **rejstru potencjalnych sprawców poważnych awarii**. Przepisy dotyczące poważnych awarii zawarte są w ustawie o Inspekcji Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 686), a także w ustawie Prawo Ochrony Środowiska i uwzględniają postanowienia Dyrektywy Rady 2012/18/UE z 4 VII 2012 r. – w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi.

*Data concerning stationary **point-sources** at plants of significant nuisance to air quality show the number and share of point sources in total emission measured according to their height.*

***Monitoring site in air quality monitoring** for the purposes of official statistics is meant as a site where sample of individual pollutant is taken or/and measured in order to identify individual pollutant parameter by applying a measuring method. The concentrations of pollutants are measured applying aspiration (at automated or manual monitoring site) or passive methods.*

*The publication presents also the results of activity of the Environmental Protection Inspectorate to prevent **major accidents**.*

***Major breakdowns** – according to the Environmental Protection Law it is an event, emission in particular, fire or explosion, resulting from an industrial process, storage or transport, in which one or more hazardous substances occur, leading to an immediate or delay danger to life or environment.*

*The basic task of the Inspectorate for Environmental Protection in respect of **major breakdowns** is creating conditions to counter-act major breakdowns and removal of their effects and restoration of the proper environment conditions.*

*The Environmental Protection Inspectorate is legally bound to maintain a **register of potential perpetrators of major breakdowns**. Regulations concerning major accidents have been set forth in the Act on the Environmental Protection Inspectorate (uniform text Journal of Laws 2013 item 686), and in the Environmental Protection Law. They are compatible with provision of the Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council of 4 VII 2012 – on the control of major accident hazards involving dangerous substances.*

TABL. 1(65). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	82	81	81	79	87
<i>Plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 XII)</i>					
w tym: <i>of which:</i>					
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń: <i>possessing systems to reduce the emission of:</i>					
pyłowych	57	54	59	56	60
<i>particulates</i>					
gazowych	16	15	12	11	11
<i>gases</i>					
nieposiadające wyników pomiarów: <i>without the results of measurements of:</i>					
emisji: <i>emission:</i>					
pyłów	31	31	30	29	33
<i>particulates</i>					
gazów	27	26	27	26	29
<i>gases</i>					
imisji: <i>imission:</i>					
pyłów	•	79	78	76	84
<i>particulates</i>					
gazów	•	77	77	75	83
<i>gases</i>					
Emisja zanieczyszczeń w tys. t: <i>Emission of pollutants in thous. t:</i>					
pyłowych	2,8	2,8	2,4	2,2	2,3
<i>particulates</i>					
w tym ze spalania paliw	2,0	1,9	1,7	1,4	1,4
<i>of which from the combustion of fuels</i>					
gazowych (bez dwutlenku węgla)	36,3	33,8	29,0	25,8	28,5
<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>					
w tym: <i>in which:</i>					
dwutlenek siarki	19,6	16,8	13,4	11,3	13,0
<i>sulphur dioxide</i>					
tlenek węgla	5,7	5,8	5,4	5,0	5,4
<i>carbon oxide</i>					
tlenki azotu	9,7	9,7	9,0	8,2	8,3
<i>nitrogen oxides</i>					

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

a *Emitting particulates, gases or particulates and gases.*

TABL. 1(65). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)*EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń: <i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>					
w tysiącach ton: <i>in thousand tonnes:</i>					
pyłowych <i>particulates</i>	301,0	339,7	339,8	262,9	310,9
gazowych (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	98,0	108,3	82,3	97,5	103,5
w % zanieczyszczeń wytworzonych: <i>in % of pollutants produced:</i>					
pyłowych <i>particulates</i>	99,1	99,2	99,3	99,2	99,3
gazowych (bez dwutlenku węgla) <i>gases (excluding carbon dioxide)</i>	73,0	76,2	73,9	79,0	78,4

TABL. 2(66). ZAKŁADY SZCZEGÓLNIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ

Stan w dniu 31 XII

PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY EMITTING AIR POLLUTANTS BY THE SIZE OF EMISSION OF POLLUTANTS

As of 31 XII

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ EMISSION OF POLLUTANTS	Zakłady emitujące <i>Plants emitting</i>									
	2011		2012		2013		2014		2015	
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % <i>in %</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % <i>in %</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % <i>in %</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % <i>in %</i>	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	w % <i>in %</i>
OGÓŁEM	67	100,0	64	100,0	66	100,0	67	100,0	67	100,0
TOTAL										
25 t/r i mniej <i>t/y and less</i>	45	67,2	44	68,8	48	72,7	49	73,1	47	70,1
26-100	16	23,9	15	23,4	13	19,7	14	20,9	15	22,4
101-500	5	7,5	4	6,3	4	6,1	3	4,5	4	6,0
501-1000 t/r t/y ...	1	1,5	1	1,6	1	1,5	1	1,5	1	1,5

**ZANIECZYSZCZENIA PYŁOWE
PARTICULATES POLLUTANTS**

OGÓŁEM	67	100,0	64	100,0	66	100,0	67	100,0	67	100,0
TOTAL										
25 t/r i mniej <i>t/y and less</i>	45	67,2	44	68,8	48	72,7	49	73,1	47	70,1
26-100	16	23,9	15	23,4	13	19,7	14	20,9	15	22,4
101-500	5	7,5	4	6,3	4	6,1	3	4,5	4	6,0
501-1000 t/r t/y ...	1	1,5	1	1,6	1	1,5	1	1,5	1	1,5

**TABL. 2(66). ZAKŁADY SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWE DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA
EMITUJĄCE ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI
EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

*PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY EMITTING
AIR POLLUTANTS BY THE SIZE OF EMISSION OF POLLUTANTS (cont.)*

As of 31 XII

EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ EMISSION OF POLLUTANTS	Zakłady emitujące Plants emitting									
	2011		2012		2013		2014		2015	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	w % in %
ZANIECZYSZCZENIA GAZOWE^a GASES POLLUTANTS^a										
OGÓŁEM TOTAL	79	100,0	79	100,0	80	100,0	78	100,0	84	100,0
25 t/r i mniej <i>t/y and less</i>	19	24,1	18	22,8	23	28,8	23	29,5	30	35,7
26-100	23	29,1	28	35,4	26	32,5	25	32,1	24	28,6
101-500	30	38,0	26	32,9	24	30,0	24	30,8	24	28,6
501-1000	2	2,5	2	2,5	2	2,5	1	1,3	1	1,2
1001-2000	1	1,3	1	1,3	2	2,5	2	2,6	1	1,2
2001-5000	1	1,3	1	1,3	1	1,3	1	1,3	2	2,4
5001-10000 t/r t/y	3	3,8	3	3,8	2	2,5	2	2,6	2	2,4

a Bez dwutlenku węgla.

a Excluding carbon dioxide.

**TABL. 3(67). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH
SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA**

*AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE
TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII EQUIPMENT – as of 31 XII							
OGÓŁEM TOTAL	2011	164	52	136	19	100	40
	2012	153	54	115	19	71	38
	2013	158	69	106	19	69	39
	2014	140	50	126	19	49	28
	2015	115	55	173	20	49	30
Skuteczność: Efficiency:							
niska low	2011	11	-	25	-	28	x
	2012	11	-	25	-	26	x
	2013	10	-	10	-	12	x
	2014	16	2	12	-	2	x
	2015	16	2	13	-	2	x

TABL. 3(67). URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony <i>Cyclones</i>	Multicyklony <i>Multicyclones</i>	Filtry tkaninowe <i>Fabric filters</i>	Elektrofiltry <i>Electrofilters</i>	Urządzenia mokre <i>Wet air cleaners</i>	Inne <i>Others</i>	
URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII (dok.) <i>EQUIPMENT – as of 31 XII (cont.)</i>							
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
średnia <i>moderate</i>	2011	53	12	42	-	32	x
	2012	43	12	25	-	18	x
	2013	55	29	36	-	18	x
	2014	39	14	48	-	8	x
	2015	32	20	57	1	8	x
wysoka <i>high</i>	2011	100	40	69	19	40	x
	2012	99	42	65	19	27	x
	2013	93	40	60	19	39	x
	2014	85	34	66	19	39	x
	2015	67	33	103	19	39	x
PRZEPLYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h <i>WASTE GAS FLOW in dam³/h</i>							
OGÓŁEM	2011	4479	1442	1475	2719	628	423
TOTAL	2012	4604	1721	1402	2882	455	391
	2013	5149	1934	1292	2845	545	358
	2014	5446	1655	1672	2713	651	164
	2015	4766	1581	2629	2618	940	426
Skuteczność: <i>Efficiency:</i>							
niska <i>low</i>	2011	157	-	173	-	164	x
	2012	157	-	173	-	137	x
	2013	153	-	78	-	106	x
	2014	205	42	98	-	8	x
	2015	205	42	131	-	8	x
średnia <i>moderate</i>	2011	759	366	481	-	45	x
	2012	722	366	421	-	37	x
	2013	1338	621	562	-	38	x
	2014	1094	378	901	-	36	x
	2015	979	402	969	25	36	x
wysoka <i>high</i>	2011	3563	1076	821	2719	419	x
	2012	3725	1355	808	2882	281	x
	2013	3658	1313	652	2845	405	x
	2014	4147	1235	673	2713	607	x
	2015	3582	1137	1529	2593	896	x

TABL. 4(68). EMITORY NA TERENIE ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WIELKOŚCI EMISJI
EMISSION SOURCES IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY EMISSION SIZE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba emitorów	1147	1056	1077	1069	1157
<i>Number of emission sources</i>					
o wysokości: <i>with the height of:</i>					
do 50 m <i>up to</i>	1095	1004	1027	1020	1106
51-99	42	42	40	39	39
od 100 m <i>from</i>	10	10	10	10	12
Emisja zanieczyszczeń w tys. t/r: <i>Pollutants emission in thous. t/y:</i>					
pyłowych z emitorów o wysokości: <i>particulates from emission sources with the height of:</i>					
do 50 m <i>up to</i>	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
51-99	0,6	0,5	0,3	0,3	0,3
od 100 m <i>from</i>	1,3	1,4	1,2	1,1	1,2
gazowych z emitorów o wysokości: <i>gases from emission sources with the height of:</i>					
do 50 m <i>up to</i>	462,7	484,4	471,0	410,8	471,6
51-99	1076,1	1040,6	962,8	964,4	953,1
od 100 m <i>from</i>	5367,8	5374,6	5075,7	5028,8	5193,2

TABL. 5(69). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH^a
POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Pyły w t/r	301029	339655	339814	262889	310906
<i>Particulates in t/y</i>					
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	99,1	99,2	99,3	99,2	99,3
Gazy (bez dwutlenku węgla) w t/r	98002	108343	82311	97470	103521
<i>Gases (excluding carbon dioxide) in t/y</i>					
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	47,0	44,0	48,0	47,0	78,4
dwutlenek siarki	1386	1917	1527	1905	2664
<i>sulphur dioxide</i>					
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	6,6	10,2	10,3	14,4	17,0
tlenki azotu	123	187	299	157	948
<i>nitrogen oxides</i>					
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	1,3	1,9	3,2	1,9	10,3
tlenek węgla	162	175	52	52	172
<i>carbon oxide</i>					
w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	2,8	2,9	1,0	1,0	3,1

a Zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza.

a *Plants of significant nuisance to air quality.*

TABL. 5(69). ZANIECZYSZCZENIA ZATRZYMANE I ZNEUTRALIZOWANE W URZĄDZENIACH OCZYSZCZAJĄCYCH^a (dok.)
POLLUTANTS RETAINED AND NEUTRALIZED IN CLEANING DEVICES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Gazy (bez dwutlenku węgla) w t/r (dok.): Gases (excluding carbon dioxide) in t/r (cont.):					
węglowodory hydrocarbons	1738	1378	1196	1614	1985
w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	63,5	60,2	60,4	65,6	65,9
inne ^b others ^b	94593	104686	79237	93742	97752
w % zanieczyszczeń wytworzonych in % of pollutants produced	99,7	99,4	99,4	99,5	99,3

^a Zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza. ^b Głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chlorogeniczne.

^a Plants of significant nuisance to air quality. ^b Mostly ammonia, carbon disulphide, fluorine, hydrogen sulphide, argonochlorine compounds.

TABL. 6(70). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIEM UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJU SUBSTANCJI
EMISSION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY TYPES OF SUBSTANCES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w t/r in t/y				
OGÓŁEM	6940878,2	6930901,4	6536213,8	6429592,8	6642012,7
TOTAL					
w tym: of which:					
Alkohole alifatyczne i ich pochodne Aliphatic alcohols and their derivatives	169,7	138,7	163,1	158,3	171,0
Amoniak Ammonia	13,2	12,7	12,6	19,9	10,7
Benzo(a)piren Benzo(a)pyrene	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	19648,0	16803,0	13369,0	11330,0	12971,0
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	6872496,0	6867975,0	6482547,0	6381968,0	6589988,0
Etery i ich pochodne Ethers and their derivatives	2,2	5,9	2,2	1,1	1,4
Ketony i ich pochodne Ketones and their derivatives	36,3	35,1	27,3	32,1	48,2
Kwasy nieorganiczne, ich sole i bezwodniki Inorganic acids, their salts and anhydrides	45,3	298,5	217,4	246,7	231,9
Pierwiastki metaliczne i ich związki Metallic elements and their compounds	7,2	8,9	8,8	14,6	12,0
Pyły nawozów sztucznych Particulates from artificial fertilizers	18,0	22,0	13,0	16,0	19,0
Pyły węglowo-grafitowe, sadza Carbon and graphite particulates, soot	14,0	17,0	18,0	15,0	11,0
Pyły ze spalania paliw Particulates from the combustion of fuels	2007,0	1873,0	1685,0	1447,0	1431,0

TABL. 6(70). EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG RODZAJU SUBSTANCJI (dok.)
EMISSION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY TYPES OF SUBSTANCES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w t/r in t/y				
Pyły z przemysłu cementowo-wapienniczego i materiałów ogniotrwałych	6,0	9,0	20,0	16,0	15,0
<i>Cement/lime particulates as well as fire-resistant materials</i>					
Pyły pozostałe	715,0	839,0	612,0	715,0	787,0
<i>Other particulates</i>					
Tlenek węgla	5723,0	5828,0	5396,0	4962,0	5449,0
<i>Carbon oxide</i>					
Tlenki azotu (w przeliczeniu na NO ₂)	9686,0	9679,0	9001,0	8215,0	8289,0
<i>Nitrogen oxides (in terms of NO₂)</i>					
Węglowodory alifatyczne i ich pochodne ^a	572,5	461,8	370,9	417,4	569,7
<i>Aliphatic hydrocarbons and their derivatives^a</i>					
Węglowodory pierścieniowe, aromatyczne i ich pochodne ^a	281,0	240,9	216,5	333,7	398,4
<i>Polycyclic, aromatic hydrocarbons and their derivatives^a</i>					

a Z wyjątkiem wymienionych w innych pozycjach.

a Excluding listed in other positions.

TABL. 7(71). MIASTA O DUŻEJ SKALI ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA EMISJĄ ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA W 2015 R.

CITIES WITH ENVIRONMENTAL THREAT OF AIR POLLUTANT EMISSION FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY IN 2015

MIASTA CITIES	Emisja zanieczyszczeń w tys. t <i>Pollutant emission in thous. t</i>					Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced</i>	
	pyłowych <i>particulates</i>	gazowych <i>gases</i>			tlenki azotu <i>nitrogen oxides</i>		
		razem <i>total</i>	dwutlenek węgla <i>carbon dioxide</i>	dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>		pyłowych <i>particulates</i>	gazowych ^a <i>gases^a</i>
OGÓŁEM^b	1,5	5728,1	5707,3	10,8	7,0	x	x
TOTAL^b							
Gdańsk	0,5	3053,0	3042,7	5,8	2,9	78,5	102,1
Kwidzyn	0,8	1999,7	1992,4	3,3	3,0	169,5	1,0
Gdynia	0,2	675,4	672,2	1,7	1,1	42,9	0,0

a Bez dwutlenku węgla. b 3 miasta, na terenie których koncentrowało się 65,2% wojewódzkiej emisji zanieczyszczeń pyłowych i 86,5% zanieczyszczeń gazowych.

a Excluding carbon dioxide. b 3 cities with 65.2% of the Voivodship's particulate pollutant emission and 86.5% of gaseous pollutants.

TABL. 8(72). EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW

EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Emisja zanieczyszczeń w tys. t/r <i>Pollutant emission in thous. t/y</i>						Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń <i>Pollutants retained in pollutant reduction systems</i>			
		pyłowych <i>particulates</i>		gazowych <i>gases</i>				pyłowe <i>particulates</i>		gazowe ^a <i>gases^a</i>	
		ogółem <i>total</i>	w tym ze spalania paliw <i>of which from the combustion of fuels</i>	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>			w tys. t/r <i>in thous. t/y</i>	w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>	w tys. t/r <i>in thous. t/y</i>	w % zanieczyszczeń wytworzonych <i>in % of pollutants produced</i>
					dwutlenek siarki <i>sulphur dioxide</i>	tlenek węgla <i>carbon oxide</i>	dwutlenek węgla <i>carbon dioxide</i>				
OGÓŁEM	2011	2,8	2,0	6908,8	19,6	5,7	6872,5	301,0	99,1	98,0	73,0
TOTAL	2012	2,8	1,9	6901,8	16,8	5,8	6868,0	339,7	99,2	108,3	76,2
	2013	2,4	1,7	6511,6	13,4	5,4	6482,5	339,8	99,3	82,3	73,9
	2014	2,2	1,4	6407,8	11,3	5,0	6382,0	262,9	99,2	97,5	79,0
	2015	2,3	1,4	6618,4	13,0	5,4	6590,0	310,9	99,3	103,5	78,4
w tym: <i>of which:</i>											
Przetwórstwo przemysłowe	2011	1,6	0,9	4290,2	11,4	3,2	4269,2	167,0	99,0	97,7	82,3
Manufacturing	2012	1,4	0,5	4198,9	8,6	2,9	4181,6	228,4	99,4	107,9	86,2
	2013	1,1	0,4	3909,0	5,6	2,7	3895,5	239,5	99,6	81,8	85,9
	2014	1,1	0,4	3974,9	4,5	2,5	3962,5	160,6	99,3	96,9	88,7
	2015	1,3	0,5	4179,1	6,2	2,8	4164,2	180,4	99,3	103,1	87,3
Produkcja artykułów spożywczych	2011	0,2	0,2	148,2	0,5	0,5	146,6	0,7	74,8	17,4	91,6
<i>Manufacture of food production</i>	2012	0,2	0,2	131,5	0,4	0,4	130,2	0,5	76,4	17,8	93,3
	2013	0,2	0,2	130,6	0,3	0,3	129,5	0,6	75,7	0,0	4,4
	2014	0,1	0,1	107,8	0,3	0,3	106,8	0,6	80,1	0,0	4,5
	2015	0,1	0,1	115,7	0,2	0,2	115,0	0,4	77,2	0,0	6,0
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	2011	0,7	0,1	1899,9	4,5	0,6	1891,8	156,1	99,6	1,3	14,1
<i>Manufacture of paper and paper products</i>	2012	0,8	0,1	1951,9	4,4	0,5	1944,1	219,3	99,6	0,7	8,6
	2013	0,6	0,1	1920,0	4,3	0,5	1912,2	230,6	99,7	0,7	7,8
	2014	0,7	0,1	1902,0	3,5	0,6	1894,9	149,9	99,5	0,6	7,2
	2015	0,8	0,1	1994,0	3,3	0,8	1986,8	169,3	99,5	1,0	11,8
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2011	0,0	-	0,2	0,1	0,0	0,1	1,3	98,5	0,7	83,5
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	2012	0,0	-	0,1	0,1	0,0	-	1,7	98,6	1,3	89,8
	2013	0,0	-	0,2	0,0	0,0	0,1	1,0	98,6	0,9	91,8
	2014	0,0	-	0,1	0,0	0,0	-	1,6	98,9	1,1	92,1
	2015	0,0	-	0,4	0,1	0,0	0,3	1,6	98,8	2,7	95,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	2011	1,1	1,1	2572,9	8,1	2,3	2558,1	133,9	99,2	0,3	2,3
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	2012	1,2	1,2	2631,8	8,0	2,4	2616,1	110,8	98,9	0,5	2,9
	2013	1,2	1,2	2542,1	7,6	2,2	2527,4	99,8	98,8	0,5	3,3
	2014	1,0	1,0	2406,1	6,8	2,2	2393,0	102,1	99,0	0,5	4,0
	2015	0,9	0,9	2410,0	6,7	2,4	2396,8	130,2	99,3	0,4	3,2

a Bez dwutlenku węgla.

a Excluding carbon dioxide.

TABL. 9(73). POWAŻNE AWARIE
MAJOR BREAKDOWNS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Potencjalni sprawcy poważnych awarii (stan w dniu 31 XII)	54	54	56	58	60
<i>Potential initiators of major breakdowns (as of 31 XII)</i>					
zakłady: plants:					
dużego ryzyka	12	12	13	11	12
<i>with high risk</i>					
zwiększonego ryzyka	11	11	11	13	13
<i>with increased risk</i>					
pozostali	31	31	32	34	35
<i>others</i>					
Przypadki wystąpienia poważnych awarii ^a <i>Cases of major breakdowns^a</i>	9	11	7	6	7

^a Odpowiadające definicji zawartej w art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 IV 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1232).

Źródło: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

^a Corresponding to the definition in Art. 3 point 23 of the Act of 27 IV 2001 – Environmental Protection Law (uniform text Journal of Laws 2013 item 1232).

Source: data of the Environmental Protection Inspectorate.

TABL. 10(74). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKICH INSPEKTORATÓW OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA

*ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATES FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE SCOPE OF AIR PROTECTION*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Stanowiska pomiarowe monitoringu jakości powietrza:					
<i>Air quality monitoring sites:</i>					
metody aspiracyjne	167	175	178	178	178
<i>aspiratory methods</i>					
w tym: of which:					
stanowiska automatyczne	32	38	36	38	38
<i>automatic sites</i>					
stanowiska manualne	35	137	142	140	140
<i>manual sites</i>					
metody pasywne	192	194	109	112	112
<i>passive methods</i>					
Stacje monitoringu chemizmu opadów atmosferycznych	3	3	3	3	3
<i>Monitoring of atmospheric precipitation chemism</i>					

**TABL. 10(74). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKICH INSPEKTORATÓW OCHRONY ŚRODOWISKA
W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA (dok.)**

*ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATES FOR ENVIRONMENTAL
PROTECTION IN THE SCOPE OF AIR PROTECTION (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Pobrane próbki pierwotne	11592	36599	15746	31166	27138
<i>Original samples taken</i>					
w ramach:					
<i>within:</i>					
monitoringu	11501	36591	15746	31130	26271
<i>monitoring</i>					
kontroli	91	8	-	36	30
<i>inspection</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	-	-	-	-	837
<i>own and other works ^a</i>					
Wykonane oznaczenia	31148	36710	32070	32260	33388
<i>Markings conducted</i>					
w ramach:					
<i>within:</i>					
monitoringu	14997	36620	19797	32224	31158
<i>monitoring</i>					
wskaźników fizyko-chemicznych	14997	36620	19797	32224	31158
<i>physico-chemical indicators</i>					
kontroli	108	14	-	36	30
<i>inspection</i>					
wskaźników fizyko-chemicznych	108	14	-	36	30
<i>physico-chemical indicators</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	16043	76	12273	-	2200
<i>own and other works ^a</i>					
wskaźników fizyko-chemicznych	16043	76	12273	-	2200
<i>physico-chemical indicators</i>					

a Prace zlecone (inne niż monitoring) i prace własne prowadzone w laboratoriach.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

a *Commissioned works (other than monitoring) and works conducted in the laboratories.*

S o u r c e: data of the Chief Inspectorate of Environmental Protection.

DZIAŁ VI OCHRONA PRZYRODY I RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

CHAPTER VI NATURE AND BIODIVERSITY PROTECTION

Uwagi metodyczne

W dziale zawarto statystyczną charakterystykę zagadnień dotyczących obszarów, obiektów, gatunków roślin i zwierząt objętych ochroną prawną, stanu zasobów leśnych oraz zagrożeń i ochrony środowiska leśnego, a także terenów zieleni, zadrzewień, parków i ogrodów historycznych oraz rodzinnych ogrodów działkowych.

Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody (m.in. dziko występujących oraz objętych ochroną gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia, siedlisk przyrodniczych); formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1651, z późniejszymi zmianami); formy te tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów lub Ministra Środowiska, zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, uchwały sejmiku województwa lub rady gminy.

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to zróżnicowanie żywych organizmów występujących w ekosystemach, w obrębie gatunku i między gatunkami oraz zróżnicowanie ekosystemów.

Ochrona krajobrazowa oznacza zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu.

Ochrona ścisła oznacza całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych na obszarach objętych ochroną, a w przypadku gatunków – całoroczną ochronę należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.

Methodological notes

The chapter presents statistical description of issues concerning areas, objects, plant and animal species protected by law, condition of forest resources, environmental threats and protection, as well as plantings, green areas, parks, historical gardens and family allotments.

Nature protection consists in maintaining, sustainable use and renovation of nature resources, objects and elements (naturally occurring, plants, animals and fungi subjected to species protection, nomadic and migratory animals, habitats, etc.); forms of nature protections are: national parks, nature reserves, landscape parks, protected landscape areas, documentation sites, ecological areas, landscape-nature complexes, Natura 2000 sites, monuments of nature, plant, animal and fungi species protection.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 IV 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1651, with later amendments); the forms are created by way of the decree of the Council of Ministers or the Minister of the Environment, the regulation of regional director for environmental protection, the resolution of voivodship regional council or gmina council.

Biodiversity means diversity of living organisms inhabiting ecosystems, within a scope of species and among different species as well as diversity of ecosystems.

Landscape protection means preservation of characteristics of a particular landscape.

Strict protection means total and permanent abandonment of direct human interference with the condition of ecosystems, with formations and elements of nature, as well as with the course of natural processes in protected areas, and in the case of species – a year-round protection of their population and stages of their growth.

Ochrona czynna oznacza stosowanie, w razie potrzeby, zabiegów ochronnych w celu przywrócenia naturalnego stanu ekosystemów i składników przyrody lub zachowania siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów.

Otulina to strefa ochronna granicząca z formą ochrony przyrody i wyznaczona indywidualnie dla formy ochrony przyrody w celu zabezpieczenia przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe. Park narodowy tworzy się w celu zachowania różnorodności biologicznej, zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i walorów krajobrazowych, przywrócenia właściwego stanu zasobów i składników przyrody oraz odtworzenia zniekształconych siedlisk: przyrodniczych, roślin, zwierząt lub grzybów. Utworzenie parku narodowego, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Nadzór nad parkami narodowymi sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Polska przyjęła definicję parku narodowego określoną na X (w New Delhi w 1969 r.) i XI (w Beuff w 1972 r.) Ogólnym Zgromadzeniu Światowej Unii Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN – WCU). Stąd wszystkie polskie parki narodowe, jako odpowiadające wymogom IUCN znalazły się na jej liście.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. Uznanie obszaru za rezerwat następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W zestawieniach tabelarycznych przyjęto klasyfikację rezerwatów zgodnie z Załącznikiem do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 III 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U. 2005 Nr 60, poz. 533).

Active protection means the use of, if necessary, protective measures to restore natural ecosystems and elements of nature or maintenance of natural habitats and the habitats of plants, animals or fungi.

Protection zone means buffer zone bordering on a form of environmental protection and determined individually for the form of environmental protection against external threats stemming from human activity.

National park covers an area of no less than 1000 ha, having outstanding natural, scientific, social, cultural and educational values, where all nature elements and specific landscape features are protected. A national park is created to preserve biodiversity, resources, formations and elements of inanimate nature and landscape features, restore a proper state of resources and elements of nature, reconstruct distorted natural habitats: of plants, animals or fungi. A national park is established, its area widened or limited by the virtue of a regulation of the Council of Ministers. National parks are supervised the Minister responsible for environmental issues.

Poland adopted the definition of a national park specified during the 10th (New Delhi, 1969) and 11th (Beuff, 1972) meeting of International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN – WCU). Thus, all Polish national parks are included on the IUCN list as they all comply with IUCN requirements.

A nature reserve comprises areas preserved in natural or slightly changed condition, ecosystems, refuges and natural habitats, as well as habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature of outstanding environmental, scientific, cultural and landscape values. An area is recognized as a reserve by the virtue of a local ordinance in the form of the Regional Director for Environmental.

The tables present classification of reserves in accordance with the Annex to the Regulation of the Minister of Environment of 30 III 2005 on the kinds, types and subtypes of nature reserves (Journal of Laws 2005 No. 60, item 533).

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. Utworzenie parku krajobrazowego lub powiększenie jego obszaru następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa.

Sieć obszarów Natura 2000 to spójna funkcjonalnie europejska sieć ekologiczna, tworzona w celu zachowania siedlisk przyrodniczych oraz gatunków ważnych dla Wspólnoty Europejskiej. Obowiązek podjęcia takich działań wynika z postanowień Konwencji o różnorodności biologicznej przyjętej w dniu 5 VI 1992 r. w Rio de Janeiro (tzw. Konwencja z Rio). Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 są dwa akty prawne: Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 XI 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (zwana Dyrektywą Ptasią) oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 V 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (zwana Dyrektywą Siedliskową). Przewidują one stworzenie systemu obszarów połączonych korytarzami ekologicznymi, czyli fragmentami krajobrazu zagospodarowanymi w sposób umożliwiający migrację, rozprzestrzenianie i wymianę puli genetycznej gatunków. Zadaniem sieci jest utrzymanie różnorodności biologicznej przez ochronę nie tylko najcenniejszych i najrzadszych elementów przyrody, ale też najbardziej typowych, wciąż jeszcze powszechnych układów przyrodniczych charakterystycznych dla regionów biogeograficznych (np. alpejskiego, atlantyckiego, kontynentalnego). Jej tworzenie jest obowiązkiem każdego kraju członkowskiego UE, a wybór sposobu ochrony poszczególnych elementów sieci pozostawia się danemu państwu.

Landscape park is an area protected for its natural, historical and cultural values as well as for landscape features. It is created with an aim to preserve, popularise and disseminate these values in conditions of sustainable development. The landscape park is established or enlarged by way of a resolution of the regional legislature of the Voivodship.

Protected landscape area comprises an area protected for its outstanding landscape of various ecosystem types, valuable for its potential to meet tourism and recreation needs or the functions as ecological corridor. The designation of protected landscape area takes effect through resolution of the regional legislature of the Voivodship.

Natura 2000 Network is a consistent, in terms of functionality, ecological network created in order to preserve natural habitats and important species within the European Community. The obligation to such a network of protected areas results from the provisions of the Convention on Biological Diversity (co-called Rio Convention, prepared in Rio de Janeiro of 5 VI 1992). The legal basis for Natura 2000 Network has been stipulated in two legal acts: Directive 2009/147/WE of the European Parliament and of the Council of 30 XI 2009 on the conservation of wild birds, called the Birds Directive and Council Directive on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora, called the Habitats Directive (Council Directive 92/43/EEC of 21 V 1992). The regulations provide for establishment of areas linked with ecological corridors, i.e., fragments of landscape managed in a way that fosters migration, dissemination and exchange of genetic pool of species. The network is intended to preserve biological diversity through the protection of not only the most valuable and rare elements of nature but also the most typical and still widely common ecosystems characteristic for biogeographical regions (e.g. the Alpine, Atlantic or the Continental region). The obligations bind all the EU Member States but they are relatively free to choose the way the network will be managed and protected.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

Obszary specjalnej ochrony ptaków – OSO to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków jednego lub wielu gatunków, w granicach których ptaki mają korzystne warunki bytowania w ciągu całego życia, w dowolnym jego okresie albo stadium rozwoju.

Specjalne obszary ochrony siedlisk – SOO (obszary mające znaczenie dla Wspólnoty – OZW) to obszary wyznaczone, zgodnie z przepisami prawa Unii Europejskiej, w celu trwałej ochrony siedlisk przyrodniczych lub populacji zagrożonych wyginięciem gatunków roślin lub zwierząt w celu odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków. Obszary OZW są zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, jednak nie zostały jeszcze wyznaczone aktem prawa krajowego (rozporządzeniem ministra do spraw środowiska, powołującym SOO).

Obszar Natura 2000 może obejmować swym zasięgiem część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi formami przyrody. Wyznaczenie obszaru Natura 2000, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi, ministrem właściwym do spraw rybołówstwa oraz z ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej.

Dotychczas wyznaczono 145 obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 I 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków, Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późniejszymi zmianami) oraz 849 obszarów mających znaczenie dla wspólnoty (OZW).

Prace nad doprecyzowaniem przebiegu granic wyznaczonych obszarów Natura 2000 nadal trwają, dlatego powierzchnie wyznaczonych obszarów mogą w przyszłości ulec zmianie.

Pomniki przyrody są to pojedyncze tory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie.

Natura 2000 Network encompasses:

Special Protection Areas of birds – SPA are the sites established according to the EU regulations for the protection of population of wild birds of one or more species, where the birds enjoy favourable conditions throughout their entire lifecycle, at any stage of their growth.

Special Areas of Conservation of habitats – SAC (Site of Community Importance – SCI) are sites established according to the EU regulations for the preservation of natural habitats or populations of endangered plant and animal species or for the purpose of restoration of a proper condition of natural habitats or proper condition of protection of these species. SCI areas are approved by the European Commission by decision, but have not yet been designated by national law (a regulation of the minister for environmental issues, establishing the SAC).

Natura 2000 sites may overlap other conservation forms. A Natura 2000 site is established, its borders may be changed, or the site may be deleted by the virtue of an ordinance of the minister for environmental issues in consultation with the minister for agricultural issues, the minister competent for development of rural areas and the minister responsible for water management issues.

Hitherto, 145 Special Protection Areas of birds (Regulation of the Minister of Environment of 12 I 2011, Journal of Laws No. 25 item 133, with later amendments) and 849 Sites of Community Importance have been established.

The work on detailed delimitation of Natura 2000 sites' borders is still in progress. Therefore, the borders of selected sites may be subject to change in the future.

Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature, or special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

Ustanowienie pomnika przyrody następuje w drodze uchwały rady gminy.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych. Stanowiskami dokumentacyjnymi mogą być także miejsca występowania kopalnych szczątków roślin lub zwierząt.

Ustanowienie stanowiska dokumentacyjnego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Ustanowienie użytku ekologicznego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Ustanowienie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego następuje w drodze uchwały rady gminy.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk, gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej. Ochronę gatunkową roślin i zwierząt wprowadza się w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa. Rozporządzenie to określa listę

A nature monument is established by way of ordinance of a gmina council.

***Documentation sites** are scientific and educationally important, not emerging on the earth surface or visible on the surface, places of occurrence of various geological formations, fossils accumulations, mineral objects, caverns, rock caves, exploited and discarded opencast and underground workings. Documentation sites include also sites of fossil plants or animals.*

A documentation site is established by way of ordinance of a gmina council.

***Ecological areas** are worthy of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water basins, field and forest ponds, tree and bush clusters, swamps, peat-bogs, dunes, areas of unused flora, old river-beds, rock outcrops, scarps, gravel-banks and localities of rare or protected species of plants and animals, including places of their seasonal stay or breeding.*

An ecological area is established by way of ordinance of a gmina council.

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth protecting due to their scenic or aesthetic features.*

A landscape-nature complex is established by way of ordinance of a gmina council.

***Plant, animal and fungi species protection** is targeted at ensuring preservation and proper condition for the protection of wild plants, animals and fungi as well as habitats, rare endemic endangered or protected species, specified in international agreements, and also preservation of specific and genetic diversity. Species protection of animals and plants is introduced by the virtue of regulation of the minister responsible for environmental issues in consulting with the minister for agricultural issues. The ordinance specifies a list of protected species, ways of protection*

gatunków objętych ochroną, sposoby wykonywania ochrony oraz stosowane ograniczenia, zakazy i nakazy przewidziane odpowiednimi przepisami. Decyzje dotyczące ochrony gatunkowej mogą być podjęte także zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni z roślinnością wysoką i niską o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, aleje spacerowe, ławki, place zabaw itp. Do powierzchni parków wliczane są również wody znajdujące się na terenie tych obiektów (np. stawy) oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego.

Do kategorii **zieleńce** zaliczono obiekty o powierzchni poniżej 2 ha, w których funkcji dominuje wypoczynek (np. występują alejki z ławkami, place zabaw itp.). Do tej kategorii obiektów należy zaliczyć również zieleń przy budynkach użyteczności publicznej (o ile udostępniona jest do użytku powszechnego), pomnikach itp., bulwary i promenady oraz tereny sportów wodnych, otwartych kąpielisk, boisk, placów gier itp., o ile są dostępne do użytku powszechnego. Zieleńce mogą tworzyć kompozycje zieleni niskiej (trawniki, kwietniki) towarzyszące obiektom architektonicznym oraz tworzyć kompozycje zieleni miejskiej o charakterze parkowym, z elementami nasadzeń drzew i krzewów.

Przez **zieleń uliczną** rozumie się pasy zieleni (drzewa i krzewy lub ich skupiska wraz z pozostałymi składnikami szaty roślinnej) wzdłuż dróg, ulic, ciągów komunikacji miejskiej itp.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Do **powierzchni gruntów leśnych** – w rozumieniu ustawy o lasach – zalicza się grunty:

- o zwartej powierzchni co najmniej 0,10 ha pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona) lub przejściowo jej pozbawione (powierzchnia niezalesiona).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub stanowiące rezerwy przyrody, wchodzące w skład parków narodowych lub wpisane do rejestrów zabytków.

Kategoria ta w statystyce jest określana jako **powierzchnia lasów**;

as well as applied limitations, bans and obligations set forth in relevant regulations. Decision on species protection can be made by way of regulation of the regional director responsible for environmental protection.

Strolling-recreational parks are areas with high and low growing plants, at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc. The area of parks includes water areas in these objects (e.g. ponds) and water sports areas, open swimming areas, sports fields, playgrounds, etc., provided they are generally accessible.

Lawns are green areas less than 2 ha big, whose predominating function is recreation (e.g. there are alleys with benches, playgrounds, etc.). This category also includes green areas near public utility buildings (if made available to public use), monuments, etc., boulevards and promenades and water sports areas, open swimming areas, sports fields, playgrounds, etc., provided they are generally accessible. Lawns can form low greenery (lawns, flower beds) near architectural objects and arrangements of town park-line greenery, with planted trees and shrubs.

Green belts means areas located near municipal communication infrastructure – strips of greenery, lawns, bushes, trees, located along roads, arteries, etc.

Public and residential green areas are adjacent to housing estates, serving recreation, isolation and aesthetic purposes.

The area of forest land – within the meaning of the Forest Act – includes:

- land with a homogenous area of at least 0.10 ha, covered with forest vegetation (wooded area), or temporarily devoid of forest vegetation (non-wooded area).

These areas are designated for silviculture production, comprising parts of nature reserves and national parks, or registered as nature monuments.

This category is in statistical terms referred to as the **forest area**;

– **związane z gospodarką leśną**, zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, urządzenia melioracji wodnych, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, tereny pod liniami energetycznymi, szkółki leśne, miejsca składowania drewna, parkingi leśne i urządzenia turystyczne.

Lesistość (wskaźnik lesistości) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Lasy ochronne to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na spełniane funkcje. Za lasy ochronne mogą być uznane lasy, które:

- chronią glebę przed zmywaniem lub wyjąłowieniem,
- powstrzymują osuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
- chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,
- ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,
- są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
- stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,
- mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa państwa,
- są położone: w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców; w strefach ochronnych uzdrowisk i obszarów ochrony uzdrowiskowej; w strefie górnej granicy lasów.

Powierzchnia zalesiona obejmuje grunty pokryte uprawami, młodnikami i starszymi drzewostanami oraz plantacjami: topoli, nasiennymi i drzew szybkorosnących.

Powierzchnia niezalesiona obejmuje grunty:

- znajdujące się w produkcji ubocznej (tj. plantacje choinek, krzewów, poletka łowieckie na gruntach leśnych),
- przejściowo pozbawione drzewostanu i przewidziane do odnowienia w najbliższych latach (tj. zręby, halizny, płazowiny),

– **land connected with silviculture**, used for the purposes of forest management, such as: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, water drainage devices, ground under electricity lines, forest parking lots and tourism facilities.

The forest cover (the forest cover indicator) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Protective forests are forest areas which are protected due to their functions. These may include forests which:

- protect soil from washing away or leaching,
- prevent ground from sliding, rocks from falling out, and avalanches,
- protect resources of surface or ground water and/or regulate hydrological relations in a drainage basin or on divides,
- delimit formation or dissemination of volatile sands,
- comprise tree stands permanently damaged by industrial activity,
- comprise seedling tree stands, refuges for animals or sites for plants which are covered by species protection,
- are of special natural and scientific significance, or are significant for the defensive capability or security of the country,
- are located: within the administrative boundaries of cities and within up to 10 km from the administrative boundaries of cities with more than 50 thousand inhabitants; within protected zones of health resorts and on health resort areas; in the upper border zone of forests.

Wooded area includes any land covered with crops, greenwoods and older wood stands, as well as poplars, seed plantations and fast-growing tree species.

Non-wooded area includes:

- land utilised for by-production (such as: plantations of Christmas trees and bushes, and hunting fields within forest area),
- temporarily devoid of tree stands and designated for renewal in the nearest future (such as: felling sites, blanks, irregularly stocked open stands),

- przewidziane do objęcia ochroną prawną (np. zaliczane do lasów śródleśne „oczka”, nieużytkowane płaty roślinności – hale i połoniny),
- przeznaczone do wyłączenia z produkcji grunty leśne wylesione (np. zalewiska i zapadliska na obszarze szkód górniczych).

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew,
- odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Odnowienia sztuczne wykonywane są na powierzchniach otwartych, tj. na powierzchniach zrębów zupełnych, halizn i płazowin oraz powierzchniach pod osłoną drzewostanów (w wyniku cięć prowadzonych rębniami złożonymi).

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. na gruntach nieleśnych. Do zalesień gruntów nieleśnych zaliczamy zalesienia na gruntach rolnych nieprzydatnych do produkcji rolnej, nieużytkach oraz innych gruntach nadających się do zalesienia i określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W ramach odnowień i zalesień mieszczą się prace z zakresu:

- zakładania plantacji gatunków drzew szybko-rosnących,
- przebudowy drzewostanów negatywnych, obejmujące zmianę ich składu gatunkowego i formy zmieszania.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

- *land earmarked for legal protection (e.g. forest ponds, plants wasteland – mountain meadows and pastures),*
- *deforested forest land earmarked for exclusion from production (e.g. marshes and hollows in the area of mining damage).*

Renewals are understood as forming new tree stands in place of removed ones. They include:

- *artificial renewals, which are tree crops established through planting or sowing,*
- *natural renewals, which are tree crops formed in woodland areas through self-seeding and offshoots, considered as full-value, and covering at least 50% of the area.*

Artificial renewals are performed on open areas, i.e. on complete felling sites, on blanks and on irregularly stocked open stands, and on the areas covered by tree stands (as a result of cuts performed through complex fellings).

Afforestation consists in establishing woodland crops on the land previously outside silviculture (not included in forest area). Afforestation of non-forest areas includes afforestation on agricultural land no longer utilised for agricultural purposes, on wasteland, or on other land suitable for afforestation and earmarked for afforestation in the local land-use plans, or in accordance with relevant decisions concerning land development and management conditions.

The following works fall within the scope of renewals and afforestation:

- *formation of plantations of fast-growing tree species,*
- *rebuilding of negative tree stands, involving modification of the species structure and mixed form of such tree stands.*

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of forest stands for longer than 5 years as well as crops and greenwoods in the age I category with plantings of up to 0.5 (full plantings at 1.0), designated for renewal in coming years.

Płazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21-40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Poprawki i uzupełnienia są to prace hodowlane mające na celu poprawę jakości hodowlanej oraz wzmoczenie potencjału produkcyjnego upraw i młodników, w których z różnych przyczyn powstały wypadki, luki i przerzedzenia wpływające na obniżenie w przyszłości masy drzewnej drzewostanów.

Do poprawek zalicza się czynności związane z dodatkowym wprowadzaniem sadzonek w uprawach sztucznego pochodzenia w wieku do 5 lat zakładanych na powierzchniach otwartych. Uzupełnienia polegają na dodatkowym wprowadzeniu sadzonek w starszych uprawach (ponad 5 lat) i młodnikach sztucznego pochodzenia w wieku do 20 lat.

Pielęgnowanie lasu obejmuje zespół czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu, tj. spulchnianie gleby, niszczenie chwastów w uprawach, wprowadzanie podszytów, cięcia pielęgnacyjne i poprawianie formy poszczególnych drzew (podkrzesywanie itp.), utrzymanie gleby w czarnym ugorze w plantacjach drzew szybko rosnących.

Nazwą **uprawy** określa się drzewostan od momentu powstania do osiągnięcia zwarcia (zazwyczaj w wieku 10 lat). Prace pielęgnacyjne właściwe dla upraw to: spulchnianie gleby, odchwaszczanie, usuwanie zbędnych sadzonek (czyszczenia wczesne) oraz poprawianie formy drzewek.

Pod pojęciem **młodnika** rozumie się drzewostan w okresie od momentu osiągnięcia zwarcia do rozpoczęcia procesu naturalnego wydzielenia się drzew i oczyszczania strzał (zazwyczaj w wieku od 10 do 20 lat). Prace pielęgnacyjne właściwe dla młodników to usuwanie lub hamowanie wzrostu zbędnych, wadliwych lub przeszkadzających drzew (czyszczenia późne), formowanie strzał i koron drzew.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age II category (21-40 years) with plantings of up to 0.3 inclusive, or planted with trees in the age III category (41 years and more) with plantings of up to 0.2 inclusive, excluding tree stands in the class for restocking and in the restocking class.

Corrections and supplements are the arboricultural works aimed at improving the cultivation quality and at increasing the production potential of crops and greenwoods, in which various gaps and thinnings have been created for various reasons, having an impact on the future decrease in the tree stand timber.

Corrections cover any activities connected with additional planting of seedlings in the crops of artificial origin, aged up to 5 years, established on open areas. Supplements consist of additional planting seedlings of older crops (aged more than 5 years), and greenwoods of artificial origin, aged up to 20 years.

Forest tending covers a wide range of forest management activities connected with soil and tree-stand tending, such as soil loosening, weed removal in crops, brushwood planting, performing tending cuts and improving the conditions individual trees (removing lower branches or dead knots, etc.), and maintaining soil in black fallow in fast-growing tree plantations.

Crops are understood as tree stands from the moment of their formation to the point of achieving density (usually at the age of 10 years). Tending works specific to crops include the following: soil loosening, weed removal, removal of redundant seedlings (early cleaning), and improving the condition of young trees.

Greenwoods are understood as tree stands from the point of achieving density to the initiation of the natural tree separation and trunk-cleaning process (usually between 10-20 years of age). Tending works specific to greenwoods include the following: removal or growth inhibition of redundant, faulty or thinning trees (late cleaning), and trunk and treetop formation.

Wprowadzanie podszytów jest to sadzenie drzew lub krzewów, które powinny znajdować się stale w dolnej warstwie drzewostanu, spełniając w stosunku do gleby i drzewostanu głównego rolę pielęgnacyjną.

Dane dotyczące **pielęgnowania lasu** obejmują powierzchnie (określone szacunkowo), na których dokonywano wszystkich czynności związanych z pielęgnowaniem upraw i młodników, wprowadzaniem podszytów, formowaniem strzał i koron itp. Dane te nie obejmują powierzchni lasów, na której wykonano trzebieże (cięcia pielęgnacyjne prowadzone w drzewostanach z reguły w wieku powyżej 20 lat).

Melioracje, do których zalicza się agromelioracje i melioracje wodne, są to zabiegi mające na celu oczyszczenie powierzchni przed odnowieniem i zalesieniem, likwidację warstwy rudawca, ustalanie gleby podlegającej erozji oraz polepszenie produktywności gleby przez wprowadzanie pewnych gatunków roślin, nawożenie, odwadnianie, nawadnianie itp. Melioracje, o których mowa mają charakter lokalny i stwarzają warunki do odnowień i zalesień.

Trzebieże są to cięcia pielęgnacyjne regulujące zagęszczenie i rozmieszczenie drzew w drzewostanie oraz skład gatunkowy drzewostanu. Ich celem jest wzmocnienie przyrostu najlepszych drzew w drzewostanie, zachowanie jego naturalnej różnorodności biologicznej i stworzenie warunków dla odnowienia. Cięcia trzebieżowe rozpoczyna się w okresie dojrzewania drzewostanu, tj. z reguły w wieku powyżej 20 lat.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne nasadzenia drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach i wsiach. Celem ich jest produkcja drewna i użytków nieдрzewnych, oddziaływanie na środowisko przyrodnicze oraz kształtowanie krajobrazu. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych, gruntów przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji oraz szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni w miastach i wsiach (parki miejskie i wiejskie, lasy

***Brushwood planting** consists in planting trees and bushes which should permanently belong to the upper layer of tree stands, serving the protection function for both the soil and the main tree stand.*

*The data on **forest tending** relates to the areas (defined on the basis of estimates), on which all the activities connected with crop and greenwood tending, brushwood planting, trunk and treetop formation, etc., have been performed. The forest area on which clearings have been performed (tending cuts conducted in tree stands, usually aged more than 20 years), have not been included to the above mentioned data.*

***Drainage**, including agro-drainage and water drainage, covers any activities aimed at clearing the surface before its renewal and planting, as well as removing the hardpan layer and eroded soil, and improving the productivity of the soil by planting certain plant species, fertilising, draining, watering, etc. Such drainage is of a local nature, and creates appropriate conditions for renewals and plantings.*

***Clearings** are tending cuts controlling both tree density and distribution in a tree stand, as well as the species structure of the tree stand. Clearings are aimed at reinforcing the increase in the number of the best trees in a tree stand, preserving its natural biodiversity, and creating the conditions for renewal. Clearing cuts are initiated in the maturation period of a tree stand, i.e. usually above 20 years of age.*

***Trees and shrubs outside the forest** are productive and protective clusters in public and private areas excluding forests and green land with cities and rural. Their purpose is wood and non-timber production, impact on natural environment and landscape shaping. The term does not include forests, forest land and land designated for afforestation, in accordance with lawful decisions, orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries, estate green belts within cities and rural (city and rural parks, estate forests,*

komunalne, zieleńce użyteczności publicznej), obszaru morskiego pasa nadbrzeżnego, ogrodów działkowych, nieruchomości otaczających obiekty zabytkowe.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu, w których co najmniej 50% powierzchni (w przypadku rębni złożonych – 30%) zostało odnowione naturalnie lub sztucznie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych ze względu na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębniami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębniami.

Dane o **pozyskaniu drewna** w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Grubizna jest to drewno okrągłe wielkowymiarowe i średniowymiarowe. Drewno wielkowymiarowe jest to drewno o średnicy górnej od 14 cm (bez kory) mierzone w pojedynczych sztukach. Drewno średniowymiarowe jest to drewno o średnicy (bez kory): górnej od 5 cm wzwyż i dolnej do 24 cm – mierzone w pojedynczych sztukach, w sztukach grupowo i stosach. Drewno małowymiarowe (drobnica) to drewno okrągłe o średnicy dolnej do 5 cm (bez kory) mierzone w sztukach grupowo lub w stosach.

public utility greenery), coastal belt zones, home gardens and allotments, and trees and shrubs surrounding monumental places.

Restoration stands include final crop and cut stands which are simultaneously exploited and restored, where at least 50% of area (in the case of complex felling – 30%) was either naturally or artificially restored, as well as younger stands which require restructuring through forest cutting due to poor production effects.

Stands to be restored include final crop and cut stands exploited through complex forest cutting, which require restoration as a critical condition for continuation of forest cutting.

Data on **removals** in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by Polish Norms.

Timber includes round big-size and medium-size timber wood. Big-size timber is the timber of an upper diameter from 14 cm (without bark) measured individually. Medium-size timber is the timber of a diameter (without bark) of: 5 cm at the top and 24 cm at the bottom measured individually, in groups or in piles. Small-size timber (slash) is the timber of a bottom diameter from 5 cm (without bark) measured in groups or in piles.

TABL. 1(75). POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a

Stan w dniu 31 XII

*AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015			
	w ha in ha				w % in %	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the Voivodship	na 1 mieszka- kańca w m ² per capita in m ²	
OGÓŁEM TOTAL	598216	598230	597955	598309	598303	100,0	32,7	2593,0
Parki narodowe	26186	26186	26186	26186	26186	4,4	1,4	113,0
<i>National parks</i>								
Rezerваты przyrody	8777	8784	8799	8838	8867	1,5	0,5	38,0
<i>Nature reserves</i>								
Parki krajobrazowe ^b	155070	155070	154777	154778	152187	25,4	8,3	659,0
<i>Landscape parks^b</i>								
Obszary chronionego krajobrazu ^b	390361	390361	390361	390361	390314	65,2	21,3	1691,0
<i>Protected landscape areas^b</i>								
Stanowiska dokumentacyjne	30	30	30	30	30	0,1	0,0	0,1
<i>Documentation sites</i>								
Użytki ekologiczne	4117	4124	4127	4441	4447	0,7	0,2	19,0
<i>Ecological areas</i>								
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	13675	13675	13675	13675	16272	2,7	0,9	71,0
<i>Landscape-nature complexes</i>								

^a Łącznie z tą częścią obszarów sieci Natura 2000, która mieści się w granicach obszarów prawnie chronionych. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Including this part of Natura 2000 sites which is located within the areas under legal protection. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 2(76). OBIEKTY O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONE^a

Stan w dniu 31 XII

*OBJECTS OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a**As of 31 XII*

LATA YEARS	Parki narodowe <i>National parks</i>	Rezerваты przyrody <i>Nature reserves</i>	Parki krajobrazowe <i>Landscape parks</i>	Obszary chronionego krajobrazu <i>Protected landscape areas</i>	Stanowiska dokumentacyjne <i>Documentation sites</i>	Użytki ekologiczne <i>Ecological areas</i>	Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe <i>Landscape-nature complexes</i>	Pomniki przyrody <i>Monuments of nature</i>
2011	2	130	7	42	5	853	32	2795
2012	2	130	7	42	5	857	32	2809
2013	2	130	7	42	5	864	32	2802
2014	2	132	7	42	6	761	32	2816
2015	2	132	7	42	6	767	32	2821

^a Bez obszarów sieci Natura 2000.

^a Excluding Natura 2000 sites.

TABL. 3(77). PARKI NARODOWE

Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer (protective zones)
	parków narodowych national parks					
	ogółem grand total	w tym lasy of which forests	z liczby ogółem – pod ochroną ścisłą ^b of grand total number – under strict protection ^b			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2011	26186	10119	6253	2909	43201
TOTAL	2012	26186	10121	6253	2909	43201
	2013	26186	10121	5651	2992	43201
	2014	26186	10120	5651	2992	43201
	2015	26186	10120	5651	2992	43201
Słowiński		21573 ^c	6184	5327	2713	30220
Bory Tucholskie		4613	3936	324	278	12981

a W granicach województwa pomorskiego. b Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka. c Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

a Within the borders of Pomorskie Voivodship. b The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned. c Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

TABL. 4(78). PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS BY LAND CATEGORIES
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Ogółem Grand total	Grunty Land				Wody Waters	Tereny pozostałe Other areas	
		leśne forest		rolne agricultural	zadrzewione i zakrzewione wooded			
		razem total	w tym nie- zalesione of which non-wooded areas					
		w ha in ha						
OGÓŁEM	2011	26186	10119	187	2028	196	10749	3094
TOTAL	2012	26186	10121	187	2026	196	10749	3094
	2013	26186	10121	187	1998	215	10750	3102
	2014	26186	10120	187	1995	219	10750	3102
	2015	26186	10120	187	1995	219	10750	3102
Słowiński		21576 ^a	6184	182	1924	218	10220	3027
Bory Tucholskie		4613	3936	5	71	1	530	76

a Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

a Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

TABL. 5(79). PARKI NARODOWE WEDŁUG KATEGORII OCHRONNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS BY PROTECTION CATEGORIES

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia w ha Area in ha						otuliny buffer	
	parku narodowego of the national park							
	ogółem grand total	w tym pod ochroną of which under protection			czynną active			krajobrazową landscape
		ściśle stricte		w tym grunty leśne of which forest land				
	razem total							
OGÓŁEM	2011	26186	6253	2909	18912	212	43201	
TOTAL	2012	26186	6253	2909	18912	212	43201	
	2013	26186	5651	2992	19991	543	43201	
	2014	26186	5651	2992	19991	543	43201	
	2015	26186	5651	2991	19992	543	43201	
Słowiński		21573 ^a	5327	2713	15782	464	30220	
Bory Tucholskie		4613	324	278	4210	79	12981	

a Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

a Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

TABL. 6(80). PARKI NARODOWE WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI

Stan w dniu 31 XII

NATIONAL PARKS BY OWNERSHIP FORMS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Ogółem Total	Własność Ownership			
		Skarbu Państwa of the State Treasury		prywatna i pozostała private and other	
		w zarządzie parku under the park management	w innym zarządzie under other management		
		w ha	in ha		
OGÓŁEM	2011	26186	25864	65	177
TOTAL	2012	26186	25874	72	240
	2013	26186	25874	72	240
	2014	26186	25874	72	240
	2015	26186	25874	72	240
Słowiński		21573 ^a	21275	11	237
Bory Tucholskie		4613	4599	61	3

a Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, których powierzchnia wynosi 11171 ha.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

a Excluding coastal waters of the Baltic Sea – 11171 ha.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 7(81). TURYSTYKA W PARKACH NARODOWYCH
TOURISM IN NATIONAL PARKS

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Szlaki turystyczne w km Tourist routes in km		Turyści Tourists	
	ogółem total	w tym do remontu of which for renovation	w tys. in thous.	na 1 ha ^a per 1 ha ^a
OGÓŁEM 2011	220,3	26,0	377	14,4
TOTAL 2012	236,3	25,0	372	14,2
2013	236,3	25,0	342	13,1
2014	243,2	31,0	337	12,9
2015	243,2	10,0	352	13,4
Słowiński	150,2	10,0	319	14,8
Bory Tucholskie	93,0	-	33	7,1

a Bez wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego wchodzących w skład Słowińskiego Parku Narodowego.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

a Excluding coastal waters of the Baltic Sea being a part of Słowiński National Park.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 8(82). PARKI NARODOWE – DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA
NATIONAL PARKS – DIDACTIC ACTIVITY

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Osoby zwiedzające muzea Persons visiting museums	Imprezy dydaktyczne Didactic events	Ścieżki dydaktyczne Didactic routes	Nowe wydawnictwa popularno-naukowe New popular science publications	Biblioteki (księgozbiory) Libraries (collections)
Słowiński 2011	29194	603	6	8	5473
2012	20677	740	7	4	5588
2013	18189	886	7	4	5783
2014	18567	851	7	1	5884
2015	17292	928	7	-	5998
Bory Tucholskie ... 2011	-	52	4	-	5464
2012	-	132	4	7	5748
2013	-	132	4	-	5876
2014	-	142	5	4	6045
2015	-	139	4	4	6334

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 9(83). STAN LICZEBNY GŁÓWNYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT ŁOWNYCH I CHRONIONYCH W PARKACH NARODOWYCH

Stan w dniu 31 XII

NUMBER OF THE MAIN SPECIES OF GAME ANIMALS AND PROTECTED ANIMALS IN NATIONAL PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Jeleń Deer	Sarna Roe deer	Dzik Wild boar	Bóbr Beaver	Wydra Otter	Borsuk Badger	Lis Fox	Orzeł bielik Eagle	Orzeł przedni Golden eagle
Słowiński 2011	1009	106	90	110	-	35	65	4	1
2012	1009	106	90	120	•	-	65	12	2
2013	868	•	•	128	•	•	•	10	2
2014	1590	250	•	104	•	•	-	12	2
2015	1483	80	•	120	•	•	•	12	2
Bory Tucholskie ... 2011	75	121	25	8	20	14	20	3	-
2012	56	136	36	15	20	14	17	3	-
2013	58	142	31	18	15	9	20	4	-
2014	61	148	35	18	13	10	18	4	-
2015	64	114	41	15	11	12	28	4	-

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 10(84). REGULACJA POPULACJI ZWIERZĄT ŁOWNYCH W PARKACH NARODOWYCH
REGULATION OF POPULATION OF GAME ANIMALS IN NATIONAL PARKS

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Jeleń Deer		Sarna Roe deer	Dzik Wild boar
	odstrzał shot	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded	stwierdzone upadki (zgony) deaths recorded
Słowiński 2011	-	31	5	12
2012	-	-	-	-
2013	-	23	1	4
2014	-	-	3	-
2015	-	-	1	-
Bory Tucholskie 2011	21	8	3	1
2012	-	-	1	-
2013	9	4	1	-
2014	8	1	1	-
2015	12	-	-	-

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 11(85). OCHRONA LASU W PARKACH NARODOWYCH
PROTECTION OF FOREST IN NATIONAL PARKS

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Zabezpieczenie upraw przed zwierzyną ^a w ha Protecting crops against wild animals ^a in ha	Skrzynki lęgowe Nest boxes		Pułapki feromonowe Feromone traps	Próbne poszukiwanie owadów w ściółce (liczba prób) Test searching for insects in the bedding (the number of tests)
		nowe new	istniejące existing		
OGÓŁEM 2011	5,6	148	705	110	191
TOTAL 2012	-	-	809	110	191
2013	-	-	765	110	140
2014	-	-	755	110	231
2015	-	-	-	110	191
Słowiński	-	-	-	90	51
Bory Tucholskie	-	-	-	20	140

a Chemiczne, mechaniczne i grodzenia.

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

a Chemical, mechanical and enclosures.

Source: data of the Ministry of Environment.

TABL. 12(86). POZYSKANIE DREWNA W PARKACH NARODOWYCH WEDŁUG KATEGORII CIĘĆ
WOOD HARVEST IN NATIONAL PARKS BY CATEGORIES OF FELLINGS

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Ogółem ^a Grand total ^a	W tym grubizna Of which timber						
		iglasta coniferous			liściasta non-coniferous			
		razem total	w tym cięcia of which felling			razem total	w tym cięcia of which felling	
			rębne chopping	sanitarne sanitary	trzebieże thinning		sanitarne sanitary	trzebieże thinning
w tys. m ³ in thous. m ³								
OGÓŁEM 2011	4,5	4,3	0,4	-	3,9	0,2	-	0,2
TOTAL 2012	3,8	3,4	-	0,3	3,1	0,4	0,2	0,2
2013	4,4	3,3	-	0,4	2,9	0,2	0,2	-
2014	4,1	3,5	-	0,5	3,1	0,2	0,2	-
2015	2,5	2,4	-	0,2	2,3	0,1	0,1	-
Słowiński	0,3	0,2	-	0,1	0,2	-	-	-
Bory Tucholskie	2,2	2,2	-	0,1	2,1	0,1	0,1	-

a Łącznie z drewnem pozyskanym do mineralizacji; łącznie z grubizną.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

a Including wood removed for mineralization; including timber.

S o u r c e: data of the Ministry of Environment.

TABL. 13(87). SZKODNICTWO I OCHRONA PRZED SZKODNICTWEM W PARKACH NARODOWYCH
PEST DAMAGE AND PROTECTION AGAINST PEST DAMAGE IN NATIONAL PARKS

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Funkcjona- nariusze Straży Parku Narodo- wego National Park guards	Sprawy Cases			Windy- kacja należno- ści w zł Debt collection in PLN	Kradzieże drewna Cases of wood theft			Przy- padki klusow- ników Cases of poaching	
		wszczęte started	zakończone closed			liczba przypad- ków the number of cases	skradzione drewno stolen wood			
			razem total	w tym wyrokami skazują- cymi of which with verdicts of guilty			masa w m ³ mass in m ³	wartość w zł value in PLN		
Słowiński	2011	4	38	15	15	589,5	4	15,7	1659,0	1
	2012	5	42	20	20	483,0	1	0,6	65,0	3
	2013	5	16	16	8	-	3	3,1	330,0	2
	2014	4	21	16	11	32,2	1	0,1	8,9	4
	2015	5	181	73	9	-	-	-	-	-
Bory Tucholskie	2011	3	2	2	-	1722,0	-	-	-	-
	2012	3	-	-	-	-	-	-	-	1
	2013	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	2014	3	1	1	-	-	-	-	-	-
	2015	4	-	-	-	-	-	-	-	-

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Środowiska.

S o u r c e: data of the Ministry of Environment.

TABL. 14(88). REZERWATY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES

As of 31 XII

LATA YEARS REZERWATY RESERVES	Obiekty <i>Establishments</i>	Powierzchnia w ha <i>Area in ha</i>		
		ogółem <i>total</i>	w tym rezerwy ściśle ^a <i>of which strict reserves ^a</i>	przeciętna 1 obiektu <i>average of 1 establishment</i>
OGÓŁEM 2011	130	8777	73	67,5
TOTAL 2012	130	8784	73	67,6
2013	130	8799	73	67,7
2014	132	8838	73	67,0
2015	132	8867	61	67,2
Faunistyczne <i>Fauna</i>	13	1574	-	121,1
Krajobrazowe <i>Landscape</i>	12	1390	7	115,8
Leśne <i>Forest</i>	49	1511	5	30,8
Torfowiskowe <i>Peat bog</i>	26	3342	50	128,5
Florystyczne <i>Flora</i>	15	606	-	40,4
Wodne <i>Water</i>	13	390	-	30,0
Przyrody nieożywionej ... <i>Inanimate nature</i>	2	22	-	11,0
Stepowe <i>Steppe</i>	1	4	-	4,0
Słonoroślowe <i>Halophyte</i>	1	28	-	28,0

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Kępa Redłowska m. Gdynia	1938	121,9	krajobrazowy landscape	Urwisty brzeg klifowy i dość silnie przekształcony kompleks leśny na jego wierzchowinie. Dominacja kwaśnych buczyn niżowych i lasów bukowo-dębowych. Stanowisko jarząbu szwedzkiego. <i>Rugged shore cliffs and quite strongly transformed forest complex on its plateau. The dominance of lowland acidic beech and beech-oak forest. Swedish whitebeam position.</i>
Bursztynowa Góra gm. Kolbudy Górne	1954	5,0	przyrody nieożywionej inanimate nature	Wyrobiska dawnej kopalni bursztynu w kształcie głębokich lejów na zalesionym wzgórzu. <i>Old mine amber workings in the shape of deep craters on the wooded hillside.</i>
Stare Modrzewie m. i gm. Kartuzy	1954	4,9	leśny forest	Stanowisko modrzewia europejskiego w wieku około 200 lat na siedlisku kwaśnej buczyny i grądu. Prawdopodobnie antropogeniczne pochodzenie głównego przedmiotu ochrony. <i>A position of about 200 year-old European larch in an acid beech and oak-hornbeam forest habitat. The larch trees probably of anthropogenic origin.</i>
Wyspa na Jeziorze Przywidz gm. Przywidz	1954	4,6	krajobrazowy landscape	Grąd sub-oceaniczny z około 200-letnim drzewostanem, na wyspie na Jeziorze Przywidzkim. Fragmenty kwaśnej buczyny. Znaczące walory krajobrazowe, prawdopodobnie miejsce po grodzisku. <i>Suboceanic oak-hornbeam forest with about 200 year-old trees, on an island on the Przywidzkie Lake. Fragments of acidic beech. Significant landscape values, probably a settlement site.</i>
Zamkowa Góra m. i gm. Kartuzy	1954	7,6	leśny forest	Kwaśna i żyzna buczyna pomorska z około 250-letnim drzewostanem na szczycie i zboczach wzgórza morenowego. <i>Acidic and fertile Pomeranian beech with approximately 250 year-old trees at the top and slopes of the moraine hills.</i>
Osiedle Kormoranów gm. Przechlewo	1956	22,3	faunistyczny fauna	Największa w kraju kolonia kormorana czarnego w momencie utworzenia rezerwatu. Obecnie ochrona żyznej buczyny niżowej z pomnikowymi okazami buka. <i>The country's largest black cormorant colony at the time of the creation of the reserve. Currently, the protection of fertile lowland beech wood with beech monumental specimens.</i>
Cisy w Czarnem gm. Rzeczenica	1957	25,2	leśny forest	Jedno z największych w Polsce stanowisk cisa w drzewostanie bukowo-sosnowym wieku około 200 lat. Ostatnio regres głównego przedmiotu ochrony. <i>One of the largest in Poland yew positions in the stand of beech and pine trees aged about 200 years. Recently a regress in the principal object of protection.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Kąty Rybackie gm. Sztutowo	1957	102,5	faunistyczny fauna	Kolonia lęgowa kormorana i czapli siwej. Obecnie większość gniazd poza terenem rezerwatu. <i>Cormorant and gray heron breeding colony. Currently, most nests outside the reserve.</i>
Kurze Grzędy m. i gm. Kartuzy gm. Sierakowice	1957	170,7	faunistyczny fauna	Obiekt utworzony dla ochrony stanowiska lęgowego głąszca. Obecnie przedmiotem ochrony jest torfowisko przejściowe z szeregiem jeziorzek dystroficznych. Dobrze zachowane fragmenty brzezin bagiennych. Bór bagienny i lasy dębowo-bukowe, stanowisko 27 gatunków mchów i 76 gatunków porostów. <i>The object created to protect the position of breeding capercaillie. Currently the area of protection of transition mire with a number of dystrophic lakes. Well-preserved fragments of birch swamp. Swamp forest and oak-beech forests, the position of 27 species of mosses and 76 species of lichens.</i>
Przylądek Rozewski m. Władysławowo	1957	12,2	krajobrazowy landscape	Najbardziej wysunięty na północ odcinek wybrzeża. „Martwy” klif porośnięty żyzną i kwaśną buczyną niżową z przeszło 100-letnim drzewostanem. Stanowisko kilku rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. <i>The most northerly section of the coast. "Dead" cliff covered with fertile and sour over 100 year-old lowland beech. A position of several rare and protected species of vascular plants.</i>
Kręgi Kamienne m. i gm. Czersk	1958	16,9	florystyczny flora	Głazy narzutowe ułożone w kręgi. Najbardziej znany spośród kilku w województwie obiektów tego typu położonych na tzw. Szlaku Gotów. Na głazach liczne gatunki reliktowych mchów i porostów. <i>Erratic blocks arranged in circles. The most famous of several objects of this type in the region located on the so-called Goths' Route. Numerous relict species of mosses and lichens on the boulders.</i>
Ustronie m. i gm. Czersk	1958	9,6	leśny forest	Fragmenty grądu subkontynentalnego, kwaśnej dąbrowy i olsu. Jedno z nielicznych stanowisk w województwie jarząbu brekinii. <i>Fragments of subcontinental oak-hornbeam, sour oak and alder forests. One of the few positions of the wild service tree in the Voivodship.</i>
Jezioro Turzycowe m. i gm. Kartuzy gm. Sierakowice	1959	11,4	florystyczny flora	Rezerwat utworzony dla ochrony stanowiska turzycy skąpokwiatowej, które zaniknęło. Jezioro dystroficzne otoczone płem torfowiskowym z fragmentami boru bagiennego i brzeziny bagiennnej. Planowana reintrodukcja wyjściowego przedmiotu ochrony. <i>A reserve created to protect the position of Carex pauciflora which has vanished. A dystrophic lake surrounded with peat bog with fragments of forest and swamp birch swamp. The planned reintroduction of the initial object of protection.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Piaśnickie Łąki gm. Krokowa	1959	54,7	florystyczny flora	Najlepiej zachowany fragment zmiennowilgotnych łąk w widłach rzeki Piaśnicy i jej starorzecza. Bardzo silna mozaika roślinności leśnej i nieleśnej (głównie lasy brzoźowo-dębowe). Stanowisko bardzo licznych gatunków roślin naczyniowych wielokrotnie, stanowisko turzycy Buxbauma. <i>The best preserved fragment of fluctuating meadow in the fork of the Piaśnica river and its old bed. A very strong mosaic of forest and non-forest vegetation (mainly birch-oak forests). A position of many species of vascular plants. A multiple Buxbaum sedge position.</i>
Ptasi Raj m. Gdańsk	1959	198,1	faunistyczny fauna	Dwa zarastające jeziora eutroficzne w pobliżu ujścia Wisły Śmiałej. Stanowiska lęgowe bardzo rzadkich gatunków ptaków, m.in. wąsatki, sieweczki rzecznej i strumieniówki. Miejsce odpoczynku i żerowania wielu przelotnych ptaków wodno-błotnych. <i>Two overgrowing eutrophic lakes near the mouth of the Wisła Śmiała. The breeding position of rare bird species, including the bearded reedling, little ringed plover and river warbler. Resting and feeding site of many wetland migratory birds.</i>
Czapli Wierch gm. Osiek	1960	5,0	faunistyczny fauna	Kolonia czapli siwej nad Jeziorem Stonym. Fragment boru mieszanego z około 200-letnim drzewostanem sosnowym. Około 30 gniazd czapli. <i>Gray heron colony on the Stone Lake. A mixed-forest fragment of approximately 200-year-old pine trees. Approximately 30 heron nests.</i>
Darżlubskie Buki gm. Puck	1960	27,1	leśny forest	Fragment kwaśnej buczyny pomorskiej z okazałym starodrzewiem. Liczne obniżenia terenu o wysokim poziomie wody gruntowej, niewielki strumień o zatorfionych brzegach. Dość bogata flora roślin naczyniowych, w tym kilka gatunków o podgórskim charakterze zasięgu. <i>A fragment of Pomeranian acidic beech with stately old trees. Numerous depressions with high groundwater level, a small stream of peaty shores. Quite a rich flora of vascular plants, including several species of foothill nature.</i>
Krzywe Koło w pętli Wdy gm. Osiek	1960	10,0	krajobrazowy landscape	Grąd subkontynentalny nad rzeką Wdą wykształcony w trzech postaciach wilgotnościowo-troficznych. Okazały 180-letni drzewostan ze znacznym udziałem lipy drobnolistnej. Stanowisko szeregu rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych, m.in. jarzębu. <i>Subcontinental oak-hornbeam forest on the Wda River in three humidity-trophic forms. An impressive 180 year-old stand with a substantial share of the leaved lime. The position of a number of rare and protected species of vascular plants listed, including rowan.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Ostrzycki Las gm. Stężycza	1960	60,6	leśny forest	Zbiorowiska żyznej i kwaśnej buczyny niżowej oraz grądu. Jedyne stanowisko w województwie buczyny nawapiennej. Bardzo bogata flora roślin naczyniowych, liczne gatunki storczyków, w tym najbogatsze stanowisko obuwika w regionie i stanowisko storzana bezlistnego. <i>Communities of the fertile lowland acidic beech and oak-hornbeam forest. The only position of calcareous beech in the Voivodship. Very rich flora of vascular plants, many species of orchids, including the richest lady's slipper orchid position in the region and a position of the ghost orchid.</i>
Choczewskie Cisy gm. Choczewo	1961	9,2	leśny forest	Stanowisko cisa na obszarze byłego parku podworskiego. Silne odnowienie gatunku stanowiącego główny przedmiot ochrony. Stanowiska szeregu gatunków rzadkich i chronionych roślin naczyniowych. <i>The yew position in the site of the former podworski park. A strong renewal of the species which is the main object of protection. Positions of a series of rare and protected vascular plants.</i>
Międzybórz gm. Rzeczenica	1961	1,6	leśny forest	Fragment około 170-letniego drzewostanu bukowego z domieszką dębów i sosny. <i>A fragment of approximately 170 year-old beech tree forest with some oak and pine trees.</i>
Bocheńskie Błoto gm. Rzeczenica	1962	15,9	torfowiskowy peat bog	Torfowisko przejściowe, otoczone borami. Ostoja lęgowa żurawia i innych ptaków wodno-błotnych. <i>A transition peat bog, surrounded with forests. A breeding refuge of the crane and other wetland birds.</i>
Buki Mierzei Wiślanej m. Krynica Morska	1962	7,0	leśny forest	Stanowisko buka w kompleksie drzewostanów sosnowych. <i>A position of the beech in the pine complex.</i>
Lubygość m. i gm. Kartuzy	1962	70,9	krajobrazowy landscape	Rytna jeziora dystroficznego otoczona kwaśną buczyną z około 200-letnim drzewostanem. Stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin i owadów. Grota żwirowo-zlepieńcowa. <i>A gutter of dystrophic lake surrounded by the approximately 200 year-old acidic beech. A position of rare and protected plant and insect species. A gravel-conglomerate grotto.</i>
Staniszewskie Błoto m. i gm. Kartuzy	1962	130,4	torfowiskowy peat bog	Leśne i fragmenty nieleśnych zbiorowisk roślinnych na glebach torfowych (bór bagienny, brzezi-na bagienna, fragmenty torfowisk przejściowych). Jedna z największych w województwie populacji widłaka jałowcowatego, stanowisko szeregu innych rzadkich i chronionych roślin. <i>Forest and non-forest fragments of plant communities on peat soils (swamp forest, bog birch, fragments of transition mires). One of the largest in the Voivodship population of stiff clubmoss, a position of a number of other rare and protected plants.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Szczyt Wieżyca na Pojezierzu Kaszubskim gm. Stężyca	1962	33,6	krajobrazowy landscape	Najwyższe wzniesienie niżu polskiego (328,6 m n.p.m.) z około 150-letnim drzewostanem bukowym na siedliskach kwaśnej i żyznej buczyny pomorskiej. Fragmenty lasów dębowo-bukowych. Wybitne walory krajobrazowe, widok na centralną część Pojezierza Kaszubskiego dzięki wieży widokowej. <i>The highest point of the Polish lowlands (328.6 m above sea level) with approximately 150 year-old beech trees on acid and fertile habitats of Pomeranian beeches. Fragments of oak-beech forests. Outstanding landscapes, views of the central part of the Kashubian Lake District from the observation tower.</i>
Mętne m. i gm. Czersk	1963	103,4	torfowiskowy peat bog	Torfowisko przejściowe i fragmenty torfowiska wysokiego. Stanowisko (prawdopodobnie jedno z dwóch w województwie pomorskim) brzozy niskiej. <i>Peatland fragments of transitional and high bogs. A position (probably one of the two in Pomorskie Voivodship) of the low birch.</i>
Orle nad Jeziorem Dużym gm. Liniewo	1963	1,7	leśny forest	Grupa około 200-letnich dębów na siedlisku grądu na brzegu jeziora. Przedmiot ochrony prawdopodobnie pochodzenia antropogenicznego. <i>A group of approximately 200 year-old oaks in the oak-hornbeam forest habitat on the lake shore. The object of protection probably of anthropogenic origin.</i>
Jeziorno Orle m. i gm. Miastko	1965	11,8	wodny water	Płytke jezioro lobeliowe ze stroiczką wodną, poryblinem jeziornym, grążelem drobnym i elismą pływającą. <i>A shallow lobelia lake with lobelia, lake quillwort, small water lilies and floating water-plantain.</i>
Jeziorno Sporackie gm. Człuchów	1965	11,4	wodny water	Jeziorno lobeliowe otoczone borami sosnowymi. Stanowisko szeregu rzadkich i chronionych gatunków roślin. <i>A lobelia lake surrounded with pine forests. The position of a number of rare and protected plant species.</i>
Wiosło Małe m. i gm. Gniew	1965	21,9	florystyczny flora	Fragment wierzchowiny i zbocza Doliny Wisły porośnięte grądem subkontynentalnym. Stanowiska ciepłolubnych gatunków roślin naczyniowych, których populacje ulegają ubożeniu w wyniku rozwoju podszytów drzew. <i>A part of the Wisła Valley plateau and slope, covered with subcontinental oak-hornbeam forest. A position of thermophilous vascular plant species whose populations are impoverished as a result of the development of tree undergrowth.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Kwidzyńskie Ostnice m. Kwidzyn	1966	0,2	florystyczny flora	Rezerwat utworzony dla ochrony najbardziej wysuniętego na północ stanowiska ostnicy Jana. Nieliczne populacje kilku gatunków roślin ciepłolubnych. <i>A reserve created to protect the northernmost position of the feather grass. A few populations of several species of thermophilic plants.</i>
Jezioro Liwieniec m. i gm. Prabuty	1967	82,8	faunistyczny fauna	Ostoja ptaków wodno-błotnych. Miejsce gniazdowania łabędzia niemego. Kolonia lęgowa mewy śmieszki. <i>The wetland birds refuge. The mute swan nesting place. A breeding colony of black-headed gulls.</i>
Biała Góra m. i gm. Sztum	1968	3,5	florystyczny flora	Zbiorowisko roślin kserofitycznych (ciepłolubnych) na fragmentach odsłoniętych zboczy Doliny Wisły. Rezerwat silnie zarasta roślinnością krzewiastą i nalotami drzew. <i>A xerophytic plants community (thermophilic) on the exposed parts of the slopes of the Wisła Valley. The reserve is strongly overgrown with shrub vegetation and self-sown trees.</i>
Parów Węgry m. i gm. Sztum	1968	23,1	leśny forest	Fragment grądu subkontynentalnego ze stanowiskami kilku gatunków ciepłolubnych. Dawniej bogate stanowisko tych gatunków. <i>A fragment of subcontinental oak-hornbeam forest with the positions of several thermophilic species. Historically, rich position of these species.</i>
Białogóra gm. Krokowa	1972	55,3	florystyczny flora	Podmokłe, wypełnione torfem zagłębienia międzywydmowe otoczone borem bażnowym i borem bagiennym. Stanowisko szeregu rzadkości florystycznych, np. ponikła wielolodygowego, przygielki brunatnej i innych. Stanowisko lęgowe żurawia. <i>Wetlands, peat-filled depressions surrounded with crowberry and swamp forests. The position of a number of floral rarities, e.g. spikerushes, brown beak-rush and others. The crane breeding position.</i>
Jar Rzeki Raduni gm. Somonino m. i gm. Kartuzy m. i gm. Żukowo	1972	84,1	krajobrazowy landscape	Przełomowy odcinek Raduni ze stromymi brzegami, meandrującą i tworzącą bystrza rzeką. Zbiorowiska grądów i łągów olszowych oraz buczyn. Bardzo bogata flora roślin naczyniowych z licznymi gatunkami rzadkimi i chronionymi. Bogate skupienie gatunków o podgórskim charakterze zasięgu. <i>The Radunia river gorge with steep banks, meandering and forming rapids. Communities of oak-hornbeam and alder riparian forest and the beech. Very rich vascular plant flora with numerous rare and protected species. A rich concentration of species of a foothill nature.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Staniszewskie Zdroje m. i gm. Kartuzy	1972	37,5	krajobrazowy landscape	Strome zbocza górnego odcinka doliny Łeby z licznymi, bardzo dobrze zachowanymi źródłiskami. Silna mozaika leśnych zbiorowisk roślinnych – buczyn, grądu, łęgów, w tym także łęgu podgórskiego. Bardzo bogata i zróżnicowana flora roślin naczyniowych, wśród których wyróżnia się rośliny o charakterze podgórsko-górskim: przetacznik górski, skrzyp olbrzymi. <i>Steep slopes of the upper Łeba river valley with numerous, very well preserved wellsprings. Strong forest mosaic of plant communities – beech, hornbeam forest, riparian forests, including the foothill riparian forest. Very rich and varied flora of vascular plants, among which the plants of a foothill-mountain nature: mountain speedwell, giant horsetail.</i>
Wiosło Duże m. i gm. Gniew	1972	29,9	florystyczny flora	Zbocza i wierzchovina Doliny Wisły oraz fragmenty jej dna ze starorzeczami. Dawniej najbardziej wybitny obszar występowania gatunków ciepłolubnych, których część już wyginęła. Przyczyną tego procesu jest rozwój podszytów drzew, w tym grochodrzewu. <i>The slopes and plateau of the Wisła Valley and parts of its bottom with old beds. Historically, the most prominent area of occurrence of thermophilic species, some already extinct. The reason of this process is the development of tree undergrowths, including locust.</i>
Nawionek m. i gm. Brusy	1974	10,7	wodny water	Jezioro lobeliowe ze stroiczką wodną. Jeden z najdalej położonych na południe zbiorników wodnych tego typu. Stanowisko kłoci wiechowatej. <i>A lobelia lake with the water lobelia. One of the farthest south reservoirs of this type. The saw-sedge position.</i>
Jezioro Głębocko m. i gm. Bytów	1976	24,3	wodny water	Głębokie (28 m) jezioro lobeliowe ze stroiczką wodną, poryblinem jeziornym i brzeżycą jednokwiatową. <i>A deep (28 m) lobelia lake with the water lobelia, lake quillwort and littorella.</i>
Jezioro Krasne gm. Przechlewo	1976	42,6	wodny water	Jezioro lobeliowe otoczone borem sosnowym. Stanowisko szeregu rzadkich i chronionych gatunków roślin. <i>A lobelia lake surrounded by pine forest. The position of a number of rare and protected plant species.</i>
Jezioro Smołowe m. i gm. Miastko	1976	36,8	wodny water	Jezioro lobeliowe z kompletem gatunków roślin skąpożywych. <i>A lobelia lake with a set of oligotrophic plant species.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Mierzeja Sarbska gm. Choczewo m. Łeba gm. Wicko	1976	547,0	krajobrazowy landscape	<p>Poza Słowińskim Parkiem Narodowym jedyny teren na polskim Wybrzeżu z ruchomymi wydhami parabolicznymi. Bardzo cenne, rzadkie zagłębienia międzywydmowe wypełnione torfem. Dobrze zachowane bory bażynowe i olsy. Stanowiska bardzo wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin.</p> <p><i>Apart from Słowiński National Park, the only area on the Polish coast with moving parabolic dunes. Very valuable, rare peat-filled depressions between dunes. Well-preserved crowberry forests and alder. A position of many rare and protected plant species.</i></p>
Miłachowo m. i gm. Debrzno	1976	3,7	stepowy steppe	<p>Fragment stoku doliny rzeki Debrzynki o ekspozycji południowej z ciepłolubną murawą. Stanowisko gatunków ciepłolubnych na północnej granicy zasięgu.</p> <p><i>A part of the Debrzynka river valley slope of southern exposure with stenothermal turf. A position of thermophilic species on the northern border of the range.</i></p>
Bagno Stawek m. i gm. Brusy	1977	40,8	torfowiskowy peat bog	<p>Jeziorno dystroficzne zarastające pyłem torfowym. Stanowisko szeregu reliktowych gatunków roślin naczyniowych, np. skalnicy torfowiskowej i turzycy strunowej oraz rzadkich gatunków mchów.</p> <p><i>A dystrophic lake overgrowing with peat bog. The position of a number of relict species of vascular plants such as bog saxifraga and string sedge as well as rare species of mosses.</i></p>
Długosz Królewski w Łęczynie gm. Gniewino	1977	2,0	florystyczny flora	<p>Dwa zatorfione zagłębienia terenu z dość liczną populacją długosza królewskiego. Jedno z nielicznych stanowisk tej paproci w województwie.</p> <p><i>Two peaty recess areas with a fairly large population of the old world royal fern. One of the few positions of this fern in the Voivodship.</i></p>
Jeziorno Łaska m. i gm. Brusy	1977	70,4	faunistyczny fauna	<p>Miejsca lęgowe licznych ptaków wodno-błotnych.</p> <p><i>Breeding sites of many wetland birds.</i></p>
Czapliniec w Wierzysku gm. Kościerzyna	1980	10,3	faunistyczny fauna	<p>Kolonia czapli siwej nad Jeziorem Książę. Fragmenty boru mieszanego i kwaśnej buczyny z około 200-letnim drzewostanem.</p> <p><i>A gray heron colony on the Książę Lake. Fragments of mixed forest and acidic beech with about 200 year-old trees.</i></p>
Jar Reknicy gm. Kolbudy Górne	1980	67,2	krajobrazowy landscape	<p>Przełomowy odcinek rzeki Reknicy o cechach cieku podgórskiego. Liczne osuwiska i wysięki. Dobrze zachowane buczyny, grądy i łęgi. Bardzo bogata flora z udziałem licznej grupy gatunków rzadkich i chronionych, w tym o podgórskim charakterze zasięgu.</p> <p><i>The Reknica river gorge of a foothill stream nature. Numerous landslides and effusions. Well-preserved beech, hornbeam, and riparian forests. A very rich flora with a large group of rare and protected species of a foothill nature.</i></p>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Strzelnica m. Kościerzyna	1980	3,1	leśny forest	Grupa dębów o parametrach pomników przyrody na siedlisku kwaśnej buczyny i prawdopodobnie grądu. <i>Groups of oaks with parameters of monuments of nature in acidic beech forest habitat, and probably oak-hornbeam forest.</i>
Gniazda Orła Bielika gm. Czarna Dąbrówka	1981	10,4	faunistyczny fauna	Starodrzew sosnowy na siedlisku boru bagiennego i boru mieszanego. Miejsce lęgowe orła bielika. <i>Pine ancient forest habitat on swamp forest and mixed coniferous forest. The white-tailed eagle nesting site.</i>
Gołębia Góra m. i gm. Bytów	1981	7,0	krajobrazowy landscape	Skraj wysoczyzny morenowej z kwaśną buczyną pomorską. Pomnikowe okazy sosen i buków. Rzadkie i chronione gatunki roślin naczyniowych. <i>The edge of the moraine plateau with acidic Pomeranian beech. Monumental specimens of pines and beeches. Rare and protected species of vascular plants.</i>
Grodzisko Borzytuchom gm. Borzytuchom	1981	27,0	leśny forest	Fragment moreny czołowej porośniętej kwaśną buczyną niżową z pomnikowymi bukami około 200-letnimi. Torfowisko przejściowe. Domniemane pozostałości grodziska. <i>A fragment of terminal moraine covered with lowland acidic beech forest with monumental approximately 200 year-old beeches. Transition mire. The supposed remains of settlement.</i>
Grodzisko Runowo gm. Potęgowo	1981	29,9	leśny forest	Żyzna buczyna niżowa, kwaśna buczyna niżowa z pomnikowymi około 200-letnimi okazami buków. Pozostałości obwałowań grodziska, kurhany. <i>A fertile lowland beech forest, lowland acidic beech with monumental 200 year-old specimens of beech trees. Remains of embankment settlement, burial mounds.</i>
Jezioro Bardze Małe gm. Człuchów	1981	7,4	wodny water	Jezioro lobeliowe w kompleksie borów sosnowych. Fragmenty torfowiska przejściowego. <i>A lobelia lake in the complex of pine forests. Fragments of transitional peat bog.</i>
Jezioro Cęgi Małe gm. Koczala	1981	4,1	wodny water	Jezioro dystroficzne z przylegającym do niego torfowiskiem przejściowym. <i>A dystrophic lake with adjoining transitional peat bog.</i>
Jezioro Małe i Duże Sitno gm. Czarna Dąbrówka	1981	40,7	wodny water	Dwa jeziora otoczone torfowiskiem przejściowym z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. Dobrze zachowany bór bagienny. Ostoja kilku gatunków ptaków. <i>Two lakes surrounded by peat bog with a number of transitional rare and protected species of vascular plants. Well-preserved swamp forest. A refuge of several species of birds.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Torfowisko Ziełń Miasteczki gm. Trzebielino	1981	46,5	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Torfowisko przejściowe zarastające oczka dystroficzne. Dobrze zachowane stadia sukcesyjne formowania się torfowiska. Stanowisko licznych rzadkich i chronionych roślin wodnych i torfowiskowych. <i>A transition mire overgrowing dystrophic ponds. Well-preserved successional stages of peat formation. A position of many rare and protected water and bog plants.</i>
Bagna Izbickie gm. Główny	1982	847,5	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Atlantyckie torfowiska wrzoścowe w pradolinie Łeby. Stanowisko bardzo licznych populacji szeregu gatunków rzadkich i chronionych roślin torfowiskowych. <i>Atlantic bog heaths in the Łeba preglacial stream valley. A position of a numerous population of several species of rare and protected bog plants.</i>
Bagnisko Niedźwiady gm. Przechlewo	1982	47,8	leśny <i>forest</i>	Torfowisko przejściowe i bór bagienny otoczone przez bory sosnowe. Stanowisko kilku rzadkich gatunków roślin naczyniowych i zarodnikowych. <i>Transition mire and swamp forest surrounded by pine forests. A position of several rare species of vascular plants and cryptogams.</i>
Bukowa Góra nad Pyszmem m. i gm. Bytów	1982	6,2	leśny <i>forest</i>	Fragment drzewostanu bukowego (140-170 lat) z pomnikowymi drzewami na wzniesieniu morenowym. <i>Fragment of beech trees (140-170 years) with monumental trees on the moraine hill.</i>
Cisy nad Czerską Strugą m. i gm. Czersk	1982	17,2	leśny <i>forest</i>	Jedno z kilku miejsc występowania cis na obszarze Borów Tucholskich. Prawdopodobnie stanowisko antropogeniczne. <i>One of the few places of occurrence of yew in the area of Tuchola Forest. Probably an anthropogenic position.</i>
Jezioro Modła gm. Ustka	1982	194,8	faunistyczny <i>fauna</i>	Silnie wypłycone, eutroficzne jezioro z licznymi zbiorowiskami szuwarowymi. Bardzo bogata łąkowa i przelotna awifauna. <i>A strongly shallowed eutrophic lake with numerous rushes. Very rich breeding site and occasional avifauna.</i>
Torfowisko Pobłockie gm. Główny	1982	112,3	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Kopułowe torfowisko wysokie typu atlantyckiego. Dobrze zachowane zbiorowiska boru bagiennego i brzeziny bagiennnej z podszytem woskownicy europejskiej. <i>Atlantic-type domed high peat bog. Well-preserved communities of swamp forest and swamp birch undergrowth of the myrica gale.</i>
Torfowisko Potoczek m. i gm. Kępcice	1982	15,2	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Zbiorowiska torfowiskowe i bór bagienny. Bardzo bogata populacja listery sercowatej. <i>Communities of peat and swamp forest. A very rich population of listera cordata.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Brzęczek gm. Liniewo m. i gm. Skarszewy	1983	25,5	leśny forest	Zbiorowisko żyznej i kwaśnej buczyny pomorskiej z okazałym około 150-letnim drzewostanem. Stanowisko rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych. <i>A community of fertile and acidic Pomeranian beech of stately 150 year-old trees. A position of rare and protected species of vascular plants.</i>
Cisowa m. Gdynia gm. Wejherowo	1983	24,8	leśny forest	Górny bieg strumienia ze źródłiskami. Dobrze zachowane, dominujące zbiorowisko żyznej buczyny niżowej, fragmenty łęgów. Stanowiska kilku rzadkich i chronionych gatunków roślin. <i>Headwaters of the stream with wellstreams. Well preserved dominant community of the fertile lowland beech forest, riparian forest fragments. A position of several rare and protected plant species.</i>
Kacze Łęgi m. Gdynia	1983	9,0	leśny forest	Fragment doliny strumienia w rozcięciu hydroerozyjnym krawędziowej strefy Pojezierza Kaszubskiego. Dominacja łągu wiązowego i grądu pomorskiego. <i>A fragment of a stream valley in the hydro-erosive splitting of the edge zone of Kashubian Lake District. The dominance of elm riparian forest and Pomeranian oak-hornbeam forest.</i>
Zajęcze Wzgórze m. Sopot	1983	11,7	leśny forest	Drzewostan sosnowy w wieku około 200 lat (pojedyncze egzemplarze) na siedlisku kwaśnej buczyny niżowej. Stanowisko kilku gatunków roślin chronionych (częściowo antropogeniczne). <i>Pine trees aged about 200 year-old (single specimens) on the habitat of lowland acidic beech. A position of several species of protected plants (partly anthropogenic).</i>
Zdrojno gm. Osiek	1983	167,6	faunistyczny fauna	Odcinek dopływu Wdy – strumienia Brzeżanek, na brzegach którego występują fragmenty łęgów i na wyższych terenach grądu i boru mieszanego. Fragmenty zbiorowisk łąkowych. W 1979 r. wprowadzono tu 5 par bobrów, których potomstwo występuje obecnie w całym dopływie. <i>A part of the Wda river tributary – the Brzeżanek stream with fragments of riparian forest on its banks and oak-hornbeam forest in the higher areas and mixed coniferous forest. Fragments of meadow communities. In 1979, 5 pairs of beavers were settled here, whose descendants now live across the tributary.</i>
Zielone gm. Krokowa	1983	17,1	florystyczny flora	Najbogatsza populacja wiciokrzewu pomorskiego w województwie. Fragmenty brzeziny bagiennej i lasów brzoźowo-dębowych. <i>The richest population of the Pomeranian honeysuckle in the Voivodship. Fragments of swamp birch and birch-oak forest.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierz- nia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Źródlika w Dolinie Ewy m. Gdańsk	1983	12,0	leśny forest	Fragment doliny strumienia w strefie krawędziowej Pojezierza Kaszubskiego. Liczne, bardzo cenne przyrodniczo źródlika, fragmenty lasów łęgowych, stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin. <i>A fragment of a stream valley in the border zone of the Kashubian Lake District. Numerous, very valuable natural springs, riparian forest fragments, positions of rare and protected plant species.</i>
Jałowce gm. Smołdzino	1984	1,3	leśny forest	Skupienie około 140 jałowców, z których najstarsze osiągają wysokość 8 m. <i>The concentration of about 140 junipers, the oldest of which reach a height of 8 m.</i>
Las Górkowski gm. Wicko	1984	99,4	torfowis- kowy peat bog	Brzezina bagienna i ols w dolinie Łupawy. Ostoja licznych gatunków ptaków i ssaków. <i>Birch and alder swamp in the Łupawa valley. The refuge of numerous species of birds and mammals.</i>
Nowe Wicko gm. Wicko	1984	24,5	florystyczny flora	Silnie zarośnięte jezioro eutroficzne. Zbiorowiska szuwarowe, zarośla łożowe, oles, łęg i brzezina bagienna. <i>Heavily overgrown eutrophic lake. Rushes, willow scrub, alder, riparian forest and swamp birch.</i>
Przytoń gm. Przechlewo	1984	20,0	leśny forest	Żyzna i kwaśna buczyna niżowa na skarpie Brdy. Liczne pomnikowe drzewa w wieku około 200 lat. <i>Fertile lowland acidic beech on the escarpment of the Brda river. Numerous monumental trees aged about 200 year-old.</i>
Sosny gm. Człuchów	1984	1,5	leśny forest	Fragment żyznej buczyny z licznymi gatunkami chronionymi i pomnikowymi okazami sosen. <i>A fragment of fertile beech forests with many species of protected and monumental pines.</i>
Jeziorka Chośnickie gm. Parchowo	1985	213,6	torfowis- kowy peat bog	7 dystroficznych jezior otoczonych torfowiskami przejściowymi. Dobrze zachowane bory i brzeziny bagienne. Stanowisko wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych, ostoja kilku gatunków chronionych ptaków. <i>7 dystrophic lakes surrounded by peatlands transition. Well-preserved forests and birch woods. A position of many rare and protected species of vascular plants, refuge of several species of protected birds.</i>
Jezioro Cechyńskie Małe gm. Studzienice	1985	56,2	wodny water	Jezioro lobeliowe z dwoma wyspami otoczone stromymi wzgórzami morenowymi. <i>A lobelia lake with two islands, surrounded by steep hills moraine.</i>
Jezioro Kamień m. i gm. Miastko	1985	50,6	wodny water	Rynnowe jezioro lobeliowe z licznymi populacjami stroiczki wodnej, poryblinu jeziornego i brzeżycy jednokwiatowej. <i>A gutter lobelia lake with numerous populations of lobelia, lake quillwort, littorella uniflora.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Buczyna nad Słupią gm. Ustka	1987	18,9	leśny forest	Mozaika grądu, łągu i buczyn na dnie i zboczu doliny Słupii. Stanowisko szeregu rzadkich gatunków roślin. <i>A mosaic of oak-hornbeam, riparian and beech forest at the bottom and on the slope of the Słupia valley. A position of a number of rare plant species.</i>
Ostrów Trzebielski gm. Lipnica	1987	8,1	faunistyczny fauna	Wyspa na Jeziorze Trzebielskim z koloniami lęgowymi m.in. mewy śmieszki, rybitwy zwyczajnej i mewy srebrzystej. <i>An island on the Trzebielskie Lake with riparian colonies such as the black-headed gull, tern and silver gull.</i>
Beka gm. Puck	1988	193,0	faunistyczny fauna	Ujściowy odcinek Redy z silnie zabagnionymi łąkami i szuwarami. Znaczna mozaika różnych zbiorowisk bagiennych i łąkowych, a także muraw napiaskowych na niskich wydmach nadmorskich. Stanowisko rzadkich i chronionych roślin naczyniowych. Ostoja licznej awifauny. <i>The Reda estuary fragment with heavily bogged meadows and rushes. A large mosaic of different swamp and meadow communities, as well as grassland on low coastal dunes. A position of rare and protected vascular plants. Rich birdlife.</i>
Lewice gm. Wejherowo	1988	22,9	torfowiskowy peat bog	Torfowisko przejściowe zarastające sosną, otoczone kwaśnymi buczynami i lasami dębowo-bukowymi oraz nasadzeniami drzew iglastych na wyżej wymienionych siedliskach. W skład obiektu wchodzi silna mozaika zbiorowisk nieleśnych, boru i brzozy bagiennej. Stanowisko przygielki białej. <i>Transitional mire overgrowing with pines, surrounded by acidophilous beech forests and oak-beech and coniferous trees planted in the above habitats. The object includes a strong mosaic of non-forest, pine forest and swamp birch. A position of white beak-rush.</i>
Gałężna Góra gm. Wejherowo	1990	34,1	leśny forest	Kwaśna i żyzna buczyna niżowa z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Fragmenty lasów łągowych i zbiorowisk przejściowych między łąkami i grądami. Pozostałości średniowiecznego grodziska i cmentarzyska kurhanowego. <i>Acidic and fertile lowland beech forest with a number of rare and protected plant species. Fragments of riparian forests and communities in transition between riparian and oak-hornbeam forests. The remains of a medieval settlement and burial mound.</i>
Leśne Oczko m. i gm. Kartuzy	1990	31,7	torfowiskowy peat bog	Jeziorko dystroficzne otoczone mozaiką zbiorowisk torfowiskowych o strefowym układzie. Stanowisko kilku gatunków chronionych roślin naczyniowych. Obiekt stanowi dopełnienie rezerwatu Staniszewskie Błoto, z którym sąsiaduje. <i>A dystrophic lake surrounded by a mosaic of fen zone system. A position of several protected species of vascular plants. The object complements the adjacent Staniszewskie Błoto Reserve.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Szczelina Lechicka m. i gm. Kartuzy	1990	41,3	leśny forest	Zalesione brzegi Jeziora Kocenko. Dobrze zachowane fragmenty żyznej i kwaśnej buczyny pomorskiej. Nasadzenia gatunków obcych geograficznie, np. daglezi, których okazy osiągają znaczne wysokości i średnice. <i>Wooded shores of the Kocenko Lake. Well-preserved fragments of fertile and acidic Pomeranian beech. Plantings of species geographically alien, such as Douglas fir, whose specimens reach considerable heights and diameters.</i>
Żurawie Błoto m. i gm. Kartuzy	1990	109,1	torfowiskowy peat bog	Zespół torfowisk przejściowych i zbiorników dystroficznych, dawniej też lobeliowe Jezioro Kamienne. Fragmenty lasów dębowo-bukowych otaczających układy torfowiskowe. Stanowisko kilku gatunków chronionych roślin naczyniowych, ostoja ptaków wodno-blotnych. <i>A complex of transitional mire and dystrophic vessels, formerly a lobelia Kamienne Lake. Fragments of oak-beech forests surrounding the bog systems. A position of several protected species of vascular plants, refuge of wetland birds.</i>
Żurawie Chrusty gm. Sierakowice	1990	21,8	torfowiskowy peat bog	Jezioro dystroficzne otoczone torfowiskiem przejściowym zarastającym zbiornik wodny. Stanowisko szeregu rzadkich i chronionych gatunków roślin. Ostoja żurawia, miejsce odpoczynku i żerowania innych gatunków ptaków wodno-blotnych. <i>A dystrophic lake surrounded by transitional mire overgrowing water reservoir. A position of a number of rare and protected plant species. The crane refuge, a resting and feeding place of other species of wetland birds.</i>
Mewia Łacha m. Gdańsk gm. Stegna	1991	150,5	faunistyczny fauna	Stożek napływowy w Przekopie Wisły o silnie zróżnicowanej mozaice zbiorowisk roślinnych. Dość bogata flora roślin naczyniowych z udziałem gatunków solniskowych. Bogata awifauna, kolonia łęgowa rybitwy. <i>Alluvial fan in the Wisła Dig of a highly diverse mosaic of plant communities. Quite rich vascular plant flora with halophyte species. Rich avifauna, a breeding colony of terns.</i>
Bór Chrobotkowy m. i gm. Brusy	1993	41,5	florystyczny flora	Fragment borów świeżych i borów suchych z licznymi gatunkami porostów, w tym z gatunkami rzadkimi i ginącymi. <i>A fragment of coniferous fresh and dry forests with numerous species of lichens, including rare and endangered species.</i>
Jezioro Małe Łowne gm. Chojnice	1993	37,8	torfowiskowy peat bog	Dobrze zachowane torfowisko przejściowe otaczające jeziora dystroficzne. Stanowisko licznych rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych i zarodnikowych. <i>Well-preserved transitional mire surrounding dystrophic lakes. A position of many rare and protected species of vascular plants and cryptogams.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Babnica gm. Krokowa	1996	2,0	leśny forest	Fragment czoła wydmy parabolicznej ze starodrzewiem sosnowo-dębowo-bukowym. Stanowisko rzadkich i chronionych gatunków porostów. Rezerwat przyrody w powiększonych granicach obejmuje naturalny kompleks przestrzenny wydm porośniętych przez zbiorowiska leśne oraz nieleśne, w części zatorfionych obniżeń międzywymdowych. <i>A fragment of a parabolic dune face with old pine and oak and beech trees. A position of rare and protected species of lichens. The nature reserve in the enlarged borders covers the natural spatial complex of dunes overgrown by forest and non-forest communities in the peaty depressions between dunes.</i>
Krwawe Doły gm. Stara Kiszewa	1996	13,0	leśny forest	Fragment boru świeżego z drzewostanem około 130-letnim. Stanowisko szeregu gatunków porostów, w tym kilku gatunków chronionych i rzadkich. <i>A fragment of fresh forest with about 130 year-old trees. A position of several species of lichens, including several rare and protected species.</i>
Dolina Gwdy m. i gm. Czarne	1998	428,2	krajobrazowy landscape	Dolina rzeki Gwdy z licznymi zakolami, bystrzami i meandrami. Skarpa nad rzeką. Dobrze zachowane bory świeże i mieszane, fragmenty łąk i łęgów. <i>The Gwda river valley with its numerous meanders and rapids. An escarpment above the river. Well-preserved mixed and fresh forests, oak-hornbeam forests and riparian forest fragments.</i>
Las nad Jeziorem Mądrzechowskim m. i gm. Bytów	1998	25,3	leśny forest	Fragment zbocza nad jeziorem z dobrze zachowanym fragmentem łąki i łęgu. Stanowisko skrzypu olbrzymiego. <i>A fragment of the slope above the lake with well-preserved piece of oak-hornbeam and riparian forests. A position of giant horsetail.</i>
Dolina Kłodawy gm. Trąbki Wielkie	1999	10,4	leśny forest	Przełomowy odcinek rzeki Kłodawy z unikatową florą i roślinnością leśną; fragmenty dobrze zachowanego wysoczyznowego lasu łąkowego. <i>A part of the Kłodawa river gorge with unique flora and forest vegetation, well-preserved fragments of oak-hornbeam plateau forest.</i>
Pelcznica gm. Szemud gm. Wejherowo	1999	57,5	wodny water	Dobrze zachowany fragment naturalnego krajobrazu Pojezierza Kaszubskiego ze śródleśnymi jeziorami lobeliowymi Pałsznik i Wygoda oraz Jeziorem Krypko. Stanowiska rzadkich gatunków roślin. <i>A well-preserved fragment of the natural landscape of the Kashubian Lake District with mid-forest lobelia lakes: The Pałsznik, Wogoda and Krypko. Positions of rare plant species.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Słone Łąki m. Władysławowo	1999	27,8	stono- roślinowy <i>halophyte</i>	Łąki halofilne z rzadkimi gatunkami roślin, siedlisko wielu cennych gatunków ptaków. <i>Halophilous meadows with rare plants, habitat for many rare species of birds.</i>
Widowo gm. Krokowa	1999	97,1	leśny <i>forest</i>	Fragment wybrzeża morskiego z zespołem form wydmy (wały i pagóry wydmy, wydmy paraboliczne, niecki i rynny deflacyjne, różnokształtne obniżenia międzywydmy) wraz z lasami dębowo-sosnowymi i borami nadmorskimi. Stanowiska rzadkich i chronionych gatunków roślin. <i>A fragment of the sea coast with a complex of dune forms (dune shafts hills, parabolic dunes, troughs and deflationary gutters, diversiform depressions between dunes) with oak-pine forests and coastal forests. Positions of rare and protected plant species.</i>
Źródła Czarniej Wody gm. Krokowa	1999	50,6	leśny <i>forest</i>	Zachowany w stanie niezmienionym zespół źródeł i rzadkich regionalnie gleb zbliżonych do pararendziny wapiennej, porastających je zbiorowiska leśnych i źródłkowych oraz rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt. <i>Unaltered complex of wellsprings and regionally rare soil similar to pararendzina lime soil, overgrown with forest communities and wellspring areas, as well as rare and protected plant and animal species.</i>
Dolina Chłapowska m. Władysławowo	2000	24,8	krajobrazowy <i>landscape</i>	Nadmorska dolina erozyjna w strefie krawędziowej Kępy Swarzewskiej wraz z charakterystyczną roślinnością. <i>A coastal erosive valley within the border zone of Kępa Swarzewska with its characteristic vegetation.</i>
Jezioro Udzierz gm. Osiek	2000	229,9	faunistyczny <i>fauna</i>	Jezioro Udzierz wraz z częścią otaczających je szuwarów, torfowisk i łąk jako miejsce występowania zróżnicowanej gatunkowo i ilościowo ornitofauny. <i>The Udzierz Lake together with a part of the surrounding rushes, bogs and meadows as a location of diverse, both in terms of quality and quantity, bird species.</i>
Mechelińskie Łąki gm. Kosakowo	2000	113,5	faunistyczny <i>fauna</i>	Miejsca lęgowe i bytowania cennych gatunków ptaków wodnych i błotnych, zbiorowisk szuwarowych i łąkowych oraz specyficznych siedlisk halofilnych i typowych dla nich stosunków wodnych. <i>Breeding and dwelling sites of valuable species of water and marsh birds, meadow and rush communities and specific halophilous habitats with their characteristic water relations.</i>
Paraszyńskie Wąwozy gm. Łęczycze	2001	55,2	leśny <i>forest</i>	Biocenozy leśne i źródłkowe z rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin i zwierząt; liczne źródła, silnie urozmaicona rzeźba terenu. <i>Forest and wellspring biota with rare and protected species of plants and animals, numerous springs, highly varied topography.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Piecki m. i gm. Brusy	2001	19,4	florystyczny flora	Flora i zbiorowiska roślinne charakterystyczne dla jezior lobeliowych, torfowisk przejściowych, świeżych i bagiennych borów sosnowych, z gatunkami roślin chronionych, rzadkich oraz zagrożonych wyginieciem. <i>Flora and plant communities typical of oligotrophic lakes, transition mires, fresh and wetland pine forests, with species of protected plants, rare and endangered.</i>
Pużyckie Łęgi gm. Łęczycze	2001	4,9	leśny forest	Duży obszar źródliskowy z całością występujących tam biocenoz i biotopów. <i>A large wellspring area with all occurring biocenoses and biotopes there.</i>
Wielistowskie Łęgi gm. Łęczycze	2002	2,9	leśny forest	Zachowany w stanie niezmienionym kompleks zbiorowisk źródliskowych i lasów łęgowych wraz z licznymi niszami źródłowymi. <i>Retained unchanged complex of wellsprings and riparian forests with numerous spring niches.</i>
Wielistowskie Źródlika gm. Łęczycze	2002	11,7	leśny forest	Biocenozy źródliskowe i leśne, liczne źródlika oraz silnie urozmaicona rzeźba terenu. <i>Wellspring and forest biocenoses, numerous wellsprings and highly varied topography.</i>
Długosz Królewski w Wierzchucinie gm. Krokowa	2003	148,2	florystyczny flora	Stanowisko długosza królewskiego oraz największa w regionie gdańskim populacja widłaka jałowcowatego, pozostałości torfowiska wysokiego i oprejskiego wraz z właściwymi dla tych ekosystemów gatunkami i zbiorowiskami roślinnymi. <i>The old world royal fern position and the largest population of the stiff clubmoss in the Gdańsk region, high and transitional mire remnants together with species typical for those ecosystems and plant communities.</i>
Bielawa gm. Krokowa gm. Puck m. Władysławowo	2005	721,4	torfowiskowy peat bog	Dobrze zachowane torfowisko wysokiego typu atlantyckiego z charakterystyczną roślinnością, stanowiącą ostoję ptactwa wodno-biotnego. <i>Well-preserved high peat bog of the Atlantic type with characteristic vegetation, forming a refuge for wetland birds.</i>
Borkowskie Wąwozy gm. Choczewo	2005	40,6	leśny forest	Biocenozy źródliskowe i leśne oraz elementy środowiska abiotycznego, przede wszystkim urozmaiconej rzeźby terenu i zespołu źródlisk. <i>Wellspring and forest biota and abiotic elements of the environment, above all, varied terrain and wellspring area.</i>
Las Maławski gm. Miłoradz m. i gm. Sztum	2005	231,8	leśny forest	Pozostałość lasów łęgowych, ongiś rozpowszechnionych na Żuławach. Okazały około 150-letni drzewostan jesionowo-wiązowy. <i>Remnants of riparian forests, once widespread in Żuławy. The impressive 150 year-old ash and elm trees.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Łęg nad Sweliną m. Gdynia	2005	13,4	leśny forest	Lasy łęgowe i grądowe w dolinie potoku Swelinia oraz stanowisk roślin gatunków chronionych i rzadkich. <i>Riparian and oak-hornbeam forests in the valley of the Swelinia brook, and the positions of rare and protected plant species.</i>
Wąwóz Huzarów m. Gdańsk	2005	2,8	florystyczny flora	Stanowisko podrzenia żebrowca oraz innych roślin gatunków chronionych i rzadkich. <i>A positions of deer fern and other rare and protected plant species.</i>
Czarne Bagno gm. Nowa Wieś Lęborska	2006	102,9	torfowiskowy peat bog	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie fragmentów rozległego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim mszarami, wrzosowiskami, zbiorowiskami leśnymi, wodnymi i szuwarowymi. <i>The purpose of the reserve is to protect the fragments of an extensive high bog of the Baltic type with characteristic peat bogs, moorland, forest, water and rush communities.</i>
Helskie Wydmy m. Hel	2006	108,5	florystyczny flora	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie ekosystemów murawowych, wrzosowiskowych i leśnych, w szczególności bardzo bogaty biotop porostów i grzybów naporostowych charakterystycznych dla naturalnego nadmorskiego krajobrazu wydmowego. <i>The purpose of the reserve is to protect the fragments of the grassland ecosystems, moorlands and forest, in particular, a very rich biotope of lichens and fungi characteristic of the natural coastal dune landscape.</i>
Łebskie Bagno gm. Nowa Wieś Lęborska	2006	111,5	florystyczny peat bog	Celem ochrony w rezerwacie jest zachowanie torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi i leśnymi. <i>The purpose of the reserve is to preserve the high bog of the Baltic type, including peat bog, forest and moor ecosystems.</i>
Zaleskie Bagna gm. Ustka	2006	287,8	torfowiskowy peat bog	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie rozległego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, bagiennymi, wodnymi i leśnymi. <i>The purpose of the reserve is to preserve the extensive high bog of the Baltic type, including peat bog, swamp, water and forest ecosystems.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Dolina Huczka gm. Kołczygłowy	2007	12,0	leśny forest	Teren rezerwatu obejmuje głębokie rozcięcie erozyjne z płynącym w nim potokiem Huczek, dopływem rzeki Słupi. Na obszarze rezerwatu dominują fitocoenozy: kwaśnej buczyny niżowej, żyznej buczyny pomorskiej, grądu pomorskiego. Na terenie rezerwatu występują liczne nisze źródłiskowe. <i>The reserve area covers a deep erosion incision of the Huczek stream, a tributary of the river Słupia. The area of the reserve is dominated by phytocoenoses: lowland acidic beech forests, fertile Pomeranian beech, Pomeranian oak-hornbeam forest. Within the reserve there are numerous wellspring niches.</i>
Dolina Strzyży m. Gdańsk	2007	38,5	leśny forest	Teren rezerwatu obejmuje dno i zbocza wcięcia erozyjnego na krawędzi Wysoczyzny Gdańskiej. Dnem doliny płynie potok Strzyża. <i>The reserve area covers the bottom and slope of an erosion indentation at the edge of Gdańsk Plateau. The Strzyża brook flows along the bottom of the valley.</i>
Karwickie Źródlika gm. Cewice	2007	3,2	leśny forest	Celem ochrony jest nisza źródłiskowa z licznymi wysiękami i wypływami źródeł oraz fragmenty wysoczyzny morenowej bezpośrednio ją otaczającej. Cyrk źródłiskowy wypełnia kopuła torfowiska źródłiskowego, porożcinana licznymi strumieniami. <i>The purpose of the reserve is to protect the headwaters of numerous niche effusion sources and outflows, and fragments of the surrounding moraine plateau. The wellspring circus is filled with a wellspring bog dome, split up with numerous streams.</i>
Mechowiska Czaple m. i gm. Bytów	2008	9,7	torfowiskowy peat bog	Rezerwat obejmuje granice niewielkiego cieku, dopływu Słupi. W dolinie wykształciła się mozaika różnorodnych ekosystemów, wśród których za najcenniejsze uznano torfowiska soligeniczne, m.in. źródłiskowe torfowiska wiszące. <i>The reserve covers the area of a small stream, a tributary of the Słupia river. The valley has developed a diverse mosaic of ecosystems, among which soligenous bogs are the most valuable, including springs hanging bogs.</i>
Skotawskie Łąki gm. Czarna Dąbrówka	2008	54,8	torfowiskowy peat bog	Rezerwat obejmuje obszar źródłiskowy rzeki Skotawy, z jeziorami: Lipieniec Duży, Lipieniec Mały i Spokojne oraz ekosystemami torfowiskowymi, łąkowymi i szuwarowymi. <i>The reserve covers the wellspring area of the Skotawa river, with the lakes: Lipieniec Duży, Lipieniec Mały and Spokojne and peat bog, meadow and rush ecosystems.</i>
Źródłiskowe Torfowisko gm. Dębница Kaszubska	2008	8,2	torfowiskowy peat bog	Rezerwat obejmuje wiszące torfowisko źródłiskowe wraz z kompleksem źródeł, lasów bagiennych oraz lasów liściastych porastających strome zbocze w sąsiedztwie torfowiska. <i>The reserve covers a hanging wellspring bog with the complex of sources, wetland forests and deciduous forests growing on the steep slope adjacent to the bog.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Dolina Kulawy gm. Lipnica gm. Brusy	2009	155,4	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie kompleksu torfowisk, źródlisk, mezotroficznych zbiorników wodnych oraz leśnych i nieleśnych ekosystemów łądowych charakterystycznych dla obszaru źródliskowego i doliny rzeki Kulawy. <i>The purpose of the reserve is to preserve the complex of bogs, wellsprings, ponds and mesotrophic forest and non-forest land ecosystems typical of the well-spring area and the valley of the Kulawa river.</i>
Moczdło m. i gm. Brusy	2010	26,2	wodny <i>water</i>	Jezioro lobeliowe wraz z charakterystyczną roślinnością oraz cennymi gatunkami roślin i zwierząt. <i>A lobelia lake with characteristic vegetation and valuable species of plants and animals.</i>
Mechowisko Radość gm. Lipnica	2013	9,6	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Torfowisko alkaliczne wykształcone w zatoce jeziora Kielskiego; liczne populacje skalnicy torfowiskowej <i>Saxifraga hirculus</i> i lipiennika Loesela <i>Liparis loeselii</i> oraz innych gatunków rzadkich, zagrożonych i objętych ochroną prawną m.in. Kruszczyka białego <i>Epipactis palustris</i> , gwiazdnicy grubolistnej <i>Stellaria crassifolia</i> , turzycy strunowej <i>Carex chordorhiza</i> , turzycy dwupiennej <i>Carex diodica</i> , ponikła skąpokwiatowego <i>Eleocharis quinqueflora</i> . <i>Alkaline peat bog developed in the bay of the Kiel-skie lake; numerous populations of bog saxifrage Saxifraga hirculus and Liparis loeselii and other rare species, endangered and protected by law, i.a. Marsh helleborine Epipactis palustris, chickweed Stellaria crassifolia, string sedge Carex chordorhiza, dioecious sedge Carex diodica, Eleocharis quinqueflora.</i>
Opalenie gm. Gniew	2013	8,6	leśny <i>forest</i>	Grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> na terasie strumienia z okazami pomnikowych drzew, stanowiska cennych gatunków roślin, w szczególności groszku wielkoprzylistkowego <i>Lathyrus pisiformis</i> . Stanowisko szeregu gatunków ciepłolubnych, np. pluskwicy europejskiej. <i>Subcontinental oak-hornbeam Tilio-Carpinetum on a stream terrace with specimens of monumental trees, the position of valuable plant species, in particular Lathyrus pisiformis. The position of a number of thermophilic species, e.g. European bugbane.</i>
Kruszynek gm. Stara Kiszewa	2014	8,4	torfowiskowy <i>peat bog</i>	Torfowisko alkaliczne wykształcone w łądowiejącej zatoce jeziora Kruszyńskiego; stanowiska gatunków: lipiennika Loesela <i>Liparis loeselii</i> i haczykowca błyszczącego <i>Drepanocladus vernicosus</i> . <i>Alkaline peat bog developed in terrestrializing bay on the Kruszyńskie Lake; position of the species: Liparis loeselii and Drepanocladus vernicosus.</i>

TABL. 15(89). REZERWATY PRZYRODY W 2015 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

NATURE RESERVES IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA REZERWATU NAME OF RESERVE LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Powierzchnia w ha Area in ha	Typ Type	Charakterystyka Characteristics
Mechowiska Sulęczyńskie gm. Sulęczyńno	2014	22,6	torfowiskowy peat bog	Torfowisko alkaliczne (mechowisko) z bardzo dobrze zachowaną i zróżnicowaną szatą roślinną. Do najcenniejszych składników flory naczyniowej należą: lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> , wątlík błotny <i>Hammarbya paludosa</i> , grupa taksonów z rodzaju kukułka i in. We florze rezerwatu licznie reprezentowane są relikty glacialne – notowane w Polsce na rozproszonych stanowiskach oraz z uwagi na uwarunkowanie siedliskowe, gatunki kalcyfilne. <i>Alkaline peat bog (moss field) with a very well-preserved and diverse vegetation. The most valuable components of the vascular flora are: Liparis loeselii, Hammarby paludosa, a group of cuckoo-type taxons. The flora of the reserve is strongly represented by glacial relics – listed in Poland in dispersed positions and, due to the conditioning of the habitat, calciphilous species.</i>

Ź r ó d ł o: dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku.

S o u r c e: data of the Regional Directorate for Environment Protection in Gdańsk.

TABL. 16(90). PARKI KRAJOBRAZOWE

Stan w dniu 31 XII

LANDSCAPE PARKS

As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b							
	parku krajobrazowego landscape park							
	ogółem total		w tym of which			z liczby ogółem rezerwatów i pozostałe formy ochrony przyrody of total number reserves and other forms of nature protection		strefy ochronnej (otuliny) protection zone (buffer)
	w ha in ha	w % powierzchni geograficznej województwa in % of the Voivodship's geographical area	las forests	użytki rolne agricultural land	wody water	w ha in ha		
OGÓŁEM	2011	167855	9,2	107793	38780	11820	12785	193279
TOTAL	2012	167855	9,2	107793	38780	11820	12785	193163
	2013	167855	9,2	107793	38780	11820	13078	193163
	2014	167855	9,2	107793	38780	11820	13078	193163
	2015	167855	9,2	107793	38780	11820	15668	193163

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed by decreasing total area in the Voivodship. b Including nature reserves, documentaction sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within parks.

TABL. 16(90). PARKI KRAJOBRAZOWE (dok.)

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS (cont.)
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b Area ^b							strefy ochronnej (otuliny) protection zone (buffer)
	parku krajobrazowego landscape park						z liczby ogółem rezerваты i pozostałe formy ochrony przyrody of total num- ber reserves and other forms of nature protection	
	ogółem total		w tym of which			wody water		
	w ha in ha	w % powierzchni geograficz- nej woje- wództwa in % of the Voivodship's geographical area	lasы forests	użytki rolne agricultural land	w ha in ha			
Dolina Słupi	37040	2,0	26560	7700	2330	170	83170	
Zaborski	34026	1,9	21541	8008	3575	468	-	
Kaszubski	33202	1,8	11230	16712	3430	13289	32494	
Trójmiejski	19930	1,1	18324	1323	145	240	16542	
Wdzydzki	17832	1,0	11370	2120	1915	60	15208	
Tucholski ^c	11323	0,6	9570	1400	210	80	3887	
Nadmorski	7452	0,4	3518	1285	-	1251	17540	
Mierzeja Wiślana	4410	0,2	3330	186	-	110	22703	
Pojezierza Iławskiego ^c	2640	0,1	2350	46	215	-	1619	

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków. ^c W granicach województwa pomorskiego.

^a Listed by decreasing total area in the Voivodship. ^b Including nature reserves, documentaction sites, landscape-nature complexes and ecological areas located within parks. ^c Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 17(91). PARKI KRAJOBRAZOWE W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS IN 2015
As of 31 XII

NAZWA PARKU NAME OF PARK LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Charakterystyka Characteristics
Dolina Słupi gm. Borzytuchom m. i gm. Bytów gm. Czarna Dąbrówka gm. Kołczygłowy gm. Dębница Kaszubska gm. Kobylnica gm. Słupsk	1981	Oś parku stanowi dolina rzeki Słupi w jej środkowym biegu. Posiada on silnie rozwiniętą sieć hydrograficzną z licznymi jeziorami (także lobeliowymi) i dopływami Słupi. Lasy zajmują 71,7% powierzchni parku. Dominującym zbiorowiskiem są bory sosnowe, mniejsze powierzchnie porośnięte są lasami liściastymi (głównie buczynami). Dość bogata jest flora parku z udziałem licznych gatunków chronionych i rzadkich. Obszar ten stanowi ostoję szeregu gatunków zwierząt, w tym ryb łososiowatych, około 140 gatunków gniazdujących tu ptaków, stosunkowo licznej wdyry. <i>The valley of the Stupia river in its middle reaches makes the axis of the park. It has a highly developed hydrographic network of many lakes (including lobelia) and the Stupia tributaries. Forests cover 71.7% of the park. Is a complex with dominating pine forests, smaller areas are covered with deciduous forests (mainly beech). The flora of the park is quite rich in many rare and protected species. This area is a refuge for several species, including salmonids, about 140 species of birds nesting here, a relatively large population of otters.</i>

TABL. 17(91). PARKI KRAJOBRAZOWE W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII
 LANDSCAPE PARKS IN 2015 (cont.)
 As of 31 XII

NAZWA PARKU NAME OF PARK LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Charakterystyka Characteristics
Zaborski gm. Brusy gm. Chojnice	1990	<p>Jest to park krajobrazowy o znacznej powierzchni leśnej (około 70%), głównie o drzewostanach sosnowych na siedliskach borów świeżych i mieszanych. Znaczny udział mają na jego obszarze wody powierzchniowe (około 13%), w tym Jezioro Charzykowskie, liczne jeziora dystroficzne oraz jeziora lobeliowe. Park posiada interesującą florę z udziałem wielu gatunków rzadkich i chronionych. Bogata fauna, w tym awifauna, m.in. orzeł bielik i puchacz, stanowiska żółwia błotnego i bobrów.</p> <p><i>It is a landscape park with a large forest area (approximately 70%), mainly of pine stands in fresh and mixed coniferous habitats. Surface water has a significant share of its area (approximately 13%), including the Charzykowskie Lake, numerous dystrophic and lobelia lakes. The park has interesting flora with many rare and protected species. The rich fauna, including avifauna, including white-tailed eagle and owl, positions of turtles and beavers.</i></p>
Kaszubski gm. Chmielno m. i gm. Kartuzy gm. Sierakowice gm. Somonino gm. Stężycza gm. Kościerzyna gm. Nowa Karczma gm. Linia	1983	<p>Park obejmuje centralną część Pojezierza Kaszubskiego o bardzo urozmaiconej rzeźbie terenu z obecnością wysokich wzgórz morenowych (Wieżycza 328,6 m n.p.m.), rynien jeziornych, dolin rzecznych, fragmentów pól sandrowych. Posiada silnie rozbudowaną sieć hydrograficzną ze źródłkowymi odcinkami wielu rzek, np. Łeba, Radunia i szeregiem jezior o skomplikowanej linii brzegowej i znacznej głębokości, w tym także jezior lobeliowych. Na terenie parku występują fragmenty bardzo wartościowej roślinności leśnej i nieleśnej (łąki, torfowiska). Na obszarach leśnych dominują kwaśne buczyny i lasy bukowo-dębowe, w części południowej – bory mieszane.</p> <p><i>The park covers the central part of the Kashubian Lake District of a varied lie of the land with the presence of high moraine hills (Wieżycza 328.6 m above the sea level), gutter lakea, river valleys, sandur field fragments. It has a highly developed hydrographic network of wellspring sections of many rivers, such as the Łeba, Radunia and a number of lakes with a varied coastline and considerable depth, including lobelia lakes. In the park there are very valuable pieces of forest and non-forest vegetation (meadows, peat bogs). The forests areas are dominated by acidic beech and beech-oak forests, in the southern part – mixed forests.</i></p>
Trójmiejski m. Gdańsk m. Gdynia m. Sopot gm. Szemud m. Wejherowo gm. Wejherowo	1979	<p>Park obejmuje strefę krawędziową Pojezierza Kaszubskiego z silnie urozmaiconą rzeźbą terenu i licznymi ciekami wodnymi. Dominują tu kwaśne buczyny niżowe i ubogie lasy bukowo-dębowe. Na terenie parku występują gatunki roślin o podgórskim charakterze zasięgu, zanotowano też stanowisko unikatowego w Polsce porybliina kolczastego (jeziora lobeliowe).</p> <p><i>The Park covers the zone edge of the Kashubian Lake District with strongly varied terrain and numerous waterways. It is dominated by lowland acid beech and poor beech-oak forests. Occurrence of plant species of a foothill nature, also a unique in Poland position of quillwort (lobelia lakes).</i></p>
Wdzydzki gm. Dziemiiany gm. Karsin gm. Kościerzyna gm. Lipusz gm. Stara Kiszewa	1983	<p>Jest to północna część Borów Tucholskich z zespołem Jezior Wdzydzkich. Na terenie parku występują rozległe pola sandrowe urozmaicone licznymi wytopiskami wypetnionymi wodą lub złożami torfów oraz „wyspami morenowymi”. Dominują tu bory świeże i mieszane. Fragmenty cennej roślinności nieleśnej, dość bogata flora roślin naczyniowych. Fauna z szeregiem rzadkich gatunków, m.in. wydra, bóbr, szlachar, puchacz, endemiczna odmiana troci – tzw. troć jeziorna (wdzydzka).</p> <p><i>It is the northern part of Tuchola Forest with a complex of the Wdzydzkie Lakes. There are extensive sandur fields varied with numerous depressions filled with water or peat deposits and the "moraine islands". Dominated by coniferous and mixed fresh forest. Fragments of valuable non-forest vegetation, relatively rich flora of vascular plants. A number of rare species of animals, including otter, beaver, merganser, eagle owl, the endemic variety of trout – the so-called lake (wdzydzka) trout.</i></p>

TABL. 17(91). PARKI KRAJOBRAZOWE W 2015 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII
 LANDSCAPE PARKS IN 2015 (cont.)
 As of 31 XII

NAZWA PARKU NAME OF PARK LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Charakterystyka Characteristics
Tucholski ^a gm. Chojnice m. i gm. Czernik	1985	<p>Oś hydrograficzną parku stanowi rzeka Brda z licznymi przełomami i meandrami. Na otaczającym ją sandrze (tzw. Sandrze Brdy) dominują bory sosnowe. Obszar parku obfituje w wytopiskowe, dystroficzne zbiorniki wodne, często zarastane przez poło torfowe. Bogata i różnorodna flora i fauna.</p> <p><i>The hydrographic axis of the park is the river Brda with numerous gorges and meanders. Pine forests dominate in the surrounding sandur (called the Brda outwash). The park abounds in depressions, dystrophic lakes and ponds, often overgrowing with peat. The rich and diverse flora and fauna.</i></p>
Nadmorski m. Hel m. Jastarnia gm. Kosakowo gm. Krokowa m. Władysławowo m. Puck gm. Puck	1978	<p>Park obejmuje wydmore (Mierzeja Helska, część Mierzei Kaszubskiej), klifowe oraz zabagnione odcinki wybrzeża, a także wody zatoki Puckiej. Na terenie parku występują nadmorskie bory bażynowe i lasy dębowo-brzozowe na wydmach oraz buczyny na klifach, a ponadto zbiorowiska słonorośli i bardzo rzadkie zbiorowiska torfowiskowe. Flora roślin naczyniowych jest dość bogata i silnie zróżnicowana. Park jest miejscem koncentracji jesiennych i wiosennych przelotów ptaków, a także miejscem lęgowym licznych gatunków awifauny.</p> <p><i>The park comprises the dune (Hel Peninsula, part of the Kashubian Spit), cliffs and marshy stretches of coastline and waters of the Gulf of Puck. In the park there are coastal crowberry woodlands and birch and oak forests in the dunes and beech on the cliffs, and communities of halophytes and very rare bog communities. Vascular plant flora is quite rich and highly varied. The park is a place of concentration of autumn and spring bird nesting, also a breeding place for many species of birdlife.</i></p>
Mierzeja Wiślana m. Krynica Morska gm. Sztutowo	1985	<p>Jest to wąski pas łądu między Zatoką Gdańską a Zalewem Wiślanym porośnięty w 75,5% lasami. Przeważają drzewostany sosnowe (nasadzone tu od połowy XIX w. na wylesione siedliska lasów i borów mieszanych). Obszar parku obfituje w zatorfione zagłębienia terenu. Od strony otwartego morza występują zbiorowiska wysokich traw i muraw napiaskowych na wydmach wałowych.</p> <p><i>It is a narrow strip of land between the Gulf of Gdańsk and the Wisła Bay, overgrown by forests in 75.5%. Pine predominates (planted here since the midnineteenth century on the deforested habitats and mixed coniferous forests). The park abounds in peat bog recess area. From the open sea, there are communities of tall grasses and grasslands on the dunes.</i></p>
Pojezierza Iławskiego ^a gm. Stary Dzierzgoń	1993	<p>Jest to obszar o pojeziernym krajobrazie młodoglacjalnym z dużym udziałem zwartych kompleksów leśnych. Dominują grądy i bory mieszane. Silnie rozwinięta jest sieć hydrograficzna.</p> <p><i>It is an area of early post-glacial landscape typical of lake district with a large share of compact forest complexes. Dominated by oak-hornbeam and mixed forests. Strongly developed hydrographic network.</i></p>

^a W granicach województwa pomorskiego.

U w a g a. Z dniem 1 VII 2010 r. na mocy uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 31 V 2010 r. parki krajobrazowe województwa pomorskiego zostały połączone w Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych.

Ź r ó d ł o: dane Wydziału Środowiska i Rolnictwa Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku.

^a Within the borders of Pomorskie Voivodship.

N o t e. On 1 VII 2010, by way of a resolution of the Pomorskie Voivodship Parliament, dated 31 V 2010, the landscape parks in the Voivodship were merged into Pomerania Complex of Landscape Parks.

S o u r c e: data of the Department of Environment and Agriculture of the Pomorskie Voivodship Office in Gdańsk.

TABL. 18(92). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS BY LAND CATEGORY

As of 31 XII

LATA YEARS OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PROTECTED LANDSCAPE AREAS	Powierzchnia ogółem ^a Total area ^a		W tym Of which			Ogółem rezerwyty i pozostałe formy ochrony przyrody Total num- ber of re- serves and other forms of nature protection	
	w ha in ha	w % powierzchni geograficz- nej woje- wództwa in % of the Voivodship's geographi- cal area	lasy forests	użytki rolne agricultural land	wody waters		
							w ha
OGÓŁEM	2011	393720	21,5	211594	143272	19956	3359
TOTAL	2012	393720	21,5	211594	143272	19956	3359
	2013	393720	21,5	211594	143272	19956	3359
	2014	393720	21,5	211594	143272	19956	3359
	2015	393720	21,5	211594	143272	19956	3406
Pas pobraża na wschód od Ustki <i>The coast belt east of Ustka</i>		3336,0	0,2	1517	1786	-	-
Pas pobraża na zachód od Ustki ^b ... <i>The coast belt west of Ustka ^b</i>		2500	0,1	2000	220	196	195
Fragment pradoliny Łeby i wzgórze morenowe na południe od Lęborka <i>A fragment of the Łeba pravalley and moraine hills south of Lębork</i>		16731	0,9	9850	6500	260	15
Jezioro Łętowskie i okolice Kępic ^b <i>The Łętowskie Lake and Kępice region ^b</i>		5600	0,3	4800	550	120	-
Fragment Borów Tucholskich		16632	0,9	12240	2782	1112	28
<i>A fragment of Tucholskie Forest</i>							
Źródłiskowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka		11776	0,6	4871	6323	527	100
<i>The Brda and Wieprza wellspring area east of Miastko</i>							
Jezioro Bobięcińskie ze Skibską Górą <i>The Bobięcińskie Lake with Skibska Góra</i>		3328	0,2	1651	1022	622	-
Obszar na południowy-wschód od Jeziora Bielsko		388	0,0	133	249	-	-
<i>The area south-east of the Bielsko Lake</i>							
Okolice Jezior Krępsko i Szczytno		12428	0,7	4317	7204	876	52
<i>The region of the Krępsko and Szczytno Lake</i>							
Zespół Jezior Człuchowskich		1108	0,1	68	511	446	-
<i>The Człuchowskie Lakes complex</i>							
Nadwiślański		4676	0,3	2360	2050	32	58
Północny – część zachodnia		4000	0,2	2530	1100	270	50
<i>Northern – western part</i>							
Północny – część wschodnia		3800	0,2	3338	350	62	19
<i>Northern – eastern part</i>							
Chojnicko-Tucholski		15000	0,8	11136	2900	864	167
Rzeki Dzierżoń		4371	0,2	541	1138	927	-
<i>The Dzierżoń River</i>							
Środkowożuławski		2513	0,1	274	1889	176	224
Rzeki Nogat		11578	0,6	998	8356	1025	38
<i>The Nogat River</i>							

a Łącznie z rezerwatami przyrody i innymi formami ochrony przyrody. b W granicach województwa pomorskiego.

a Including nature reserves and other forms of nature protection. b Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 18(92). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU WEDŁUG KATEGORII GRUNTÓW (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS BY LAND CATEGORY (cont.)

As of 31 XII

LATA YEARS OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PROTECTED LANDSCAPE AREAS	Powierzchnia ogółem ^a Total area ^a		W tym Of which			Ogółem rezerваты i pozosta- łe formy ochrony przyrody Total num- ber of re- serves and other forms of nature protection
	w ha in ha	w % powierzchni geograficz- nej woje- wództwa in % of the Voivodship's geographi- cal area	lasy forests	użytki rolne agricultural land	wody waters	
Białej Góry	3971	0,2	2489	1021	255	12
Doliny Kwidzyńskiej	1597	0,1	30	1227	193	-
<i>The Kwidzyńska Valley</i>						
Ryjewski	3065	0,2	2128	657	46	-
Sadliński	6879	0,4	4824	1573	70	41
Jeziora Dziergoń	5630	0,3	1240	3082	957	-
<i>The Dziergoń Lake</i>						
Rzeki Liwy	1372	0,1	483	460	341	-
<i>The Liwa River</i>						
Morawski	10700	0,6	5413	4175	554	108
Nadmorski	14940	0,8	7898	5985	64	1169
Choczewsko-Saliński	8684	0,5	6387	1400	358	28
Puszczy Darżłubskiej	15908	0,9	14013	1649	20	128
<i>The Darżłubska Forest</i>						
Pradoliny Redy-Łeby	19516	1,1	9842	7254	91	87
<i>The Reda-Łeba Pravalley</i>						
Doliny Łeby	5525	0,3	3987	1252	118	-
<i>The Łeba Valley</i>						
Gowidliński	14736	0,8	5145	7196	1395	23
Doliny Raduni	3340	0,2	918	1950	175	84
<i>The Radunia Valley</i>						
Kartuski	6661	0,4	3735	2686	223	5
Otomiński	2072	0,1	1969	30	38	5
Przywidzki	10888	0,6	4509	5350	300	71
Lipuski	17148	0,9	11990	3150	577	2
Borów Tucholskich	65780	3,6	52290	9058	2432	459
Doliny Wietcisy	3352	0,2	757	2150	45	-
<i>The Wietcisa Valley</i>						
Polaszkowski	2448	0,1	564	1140	544	2
Doliny Wierzycy	10784	0,6	4669	4950	949	28
<i>The Wierzycza Valley</i>						
Gniewski	2336	0,1	1420	778	38	0,1
Wyspy Sobieszewskiej	1228	0,1	961	27	90	207
<i>The Sobieszewska Island</i>						
Żuław Gdańskich	30092	1,6	849	26092	2034	-
Dolina Debrzynki	1007	0,1	458	426	123	3
<i>The Debrzynka Valley</i>						
Rzeki Szarpawy	4296	0,2	2	3624	411	-
<i>The Szarpawa River</i>						

a Łącznie z rezerwatami przyrody i innymi formami ochrony przyrody.

a Including nature reserves and other forms of nature protection.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS ^a IN 2015

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Pas pobraża na wschód od Ustki gm. Ustka	1981	Nasadowa część Mierzei Łebskiej oraz klif w rejonie Orzechowo-Poddąbie. Bory bażynowe na wydmach i buczyny na klifie. <i>The base part of the Łeba Spit and cliff in the region of Orzechowo-Poddąbie. Crowberry woods in the dunes and beech woods on the cliff.</i>
Pas pobraża na zachód od Ustki gm. Ustka	1981	Fragment obszaru chronionego krajobrazu obecnie w większości położonego w województwie zachodniopomorskim. Kryptodepresyjne Jezioro Modła. <i>A fragment of the protected landscape area currently located mostly in Zachodniopomorskie Voivodship. The cryptodepressive Modła Lake.</i>
Fragment pradoliny Łeby i wzgórza morenowe na południe od Lęborka gm. Cewice m. Lębork gm. Linia gm. Łęczycze gm. Nowa Wieś Lęborska gm. Potęgowo gm. Sierakowice	1981	Wysokie wzgórza morenowe rozcinane dolinami szeregu rzek i strumieni, porośnięte głównie kwaśnymi buczynami. <i>High moraine valleys incised by several rivers and streams, mostly covered with acidophilous beech woods.</i>
Jezioro Łętowskie i okolice Kępic ^b m. i gm. Kępice	1981	Przełomy i meandry rzeki Wieprzy. Zwarte kompleksy leśne ze zbiorowiskami grądów, łęgów i buczyn. <i>The Wieprza river gorges and meanders. Compact complexes with oak-hornbeam and riparian and beech forest communities.</i>
Fragment Borów Tucholskich gm. Brusy (obszar wiejski) gm. Chojnice gm. Koczała gm. Lipnica gm. Konarzyny gm. Przechlewo	1981	Bory sosnowe na polach sandrowych, bogata sieć hydrograficzna. <i>Pine forests in sandur fields, rich hydrographic network.</i>
Źródlikowy obszar Brdy i Wieprzy na wschód od Miastka gm. Koczała m. i gm. Miastko gm. Trzebielino	1981	Wzgórza morenowe otaczające źródliska Brdy i Wieprzy. Liczne jeziora, w tym także lobeliowe. <i>Moraine hills surrounding the Wieprza and Brda wellsprings. Numerous lakes, including lobelia.</i>
Jezioro Bobięcińskie ze Skibską Górą ^b gm. Miastko (obszar wiejski)	1981	Największe w kraju jezioro lobeliowe (Bobięcińskie Wielkie 524 ha) otoczone wzgórzami morenowymi. <i>The largest lobelia lake in Poland (Bobięcińskie Wielkie 524 ha) surrounded by moraine hills.</i>
Obszar na południowy-wschód od Jeziora Bielsko ^b gm. Rzeczenica	1981	Rzeźba terenu o znacznych deniwelacjach. Uzupełnienie obszaru chronionego krajobrazu w województwie zachodniopomorskim. <i>The relief of significant denivelations. Supplementing the protected landscape area in Zachodniopomorskie Voivodship.</i>

a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody. b W granicach województwa pomorskiego.

a Established by the Voivode's regulation. b Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU^a W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Okolice Jezior Krępsko i Szczytno gm. Czarne (obszar wiejski) gm. Człuchów gm. Koczała gm. Konarzyny gm. Przechlewo gm. Rzeczenica	1981	Liczne jeziora rynnowe, doliny rzek Brdy, Lipczynki i Czerwonej Strugi. Zwarte kompleksy leśne. <i>Numerous gutter lakes, valleys of the river Brda, Lipczynka and Red Struga. Compact forest complexes.</i>
Zespół Jezior Człuchowskich m. Człuchów gm. Człuchów	1981	Trzy jeziora połączone ze sobą ciekami wodnymi. <i>Three lakes interconnected with water flows.</i>
Nadwiślański ^b m. i gm. Gniew	1994	Wierzchowina, zbocza i fragmenty dna Doliny Wisły. Zwarty kompleks leśny zdominowany przez subkontynentalne grądy. Fragmenty ciepłolubnych dąbrów. Zróżnicowana flora z udziałem gatunków ciepłolubnych. <i>The plateau, slope and fragments of the Wisła Valley bottom. Forest complex dominated by subcontinental oak-hornbeam. Fragments of thermophilous oak forests. Diverse flora with thermophilic species.</i>
Północny – część zachodnia gm. Brusy gm. Gniew (obszar wiejski) gm. Kwidzyn gm. Sadlinki	1991	Równiny sandrowe na tzw. Sandrze Wdy. Fragmenty grądów nad rzeką. Dominacja borów świeżych i mieszanych. <i>Sandur plains on the so-called the Wda Sandur. Fragments of oak-hornbeam forests by the river. The dominance of fresh and mixed woods.</i>
Północny – część wschodnia m. i gm. Czernik gm. Czarna Woda gm. Kaliska gm. Karsin gm. Stara Kiszewa	1991	Równiny sandrowe na tzw. Sandrze Wdy. Fragmenty grądów nad rzeką. Dominacja borów świeżych i mieszanych. <i>Sandur plains on the so-called the Wda Sandur. Fragments of oak-hornbeam forests by the river. The dominance of fresh and mixed woods.</i>
Chojnicko-Tucholski gm. Brusy (obszar wiejski) gm. Chojnice gm. Czernik (obszar wiejski)	1991	Dominacja borów świeżych, mieszanych na równinach sandrowych. Dolina rzeki Brdy. Liczne zagłębienia wytopiskowe z torfowiskami i jeziorami dystroficznymi. <i>The dominance of fresh mixed forests on sandur plains. The Brda river valley. Numerous depressions and bogs melt and dystrophic lakes.</i>
Rzeki Dzierżgoń ^b m. i gm. Dzierżgoń gm. Stary Dzierżgoń gm. Stary Targ	1985	Dolina, skarpy i wierzchowina rzeki nizinnej. Kilka znacznych kompleksów leśnych. <i>The valley, escarpment and plateau of a lowland river. Several major forest complexes.</i>
Rzeki Nogat m. i gm. Malbork gm. Miłoradz gm. Nowy Dwór Gdański (obszar wiejski) gm. Nowy Staw (obszar wiejski) gm. Stare Pole gm. Sztum (obszar wiejski)	1985	Wąski pas terenu wzdłuż rzeki Nogat. Ochrona biotopu rzeki nizinnej. Zabytki etnograficzne dawnego osadnictwa żuławskiego. <i>A narrow strip of land along the river Nogat. Lowland river habitat protection. Ethnographic monuments of the old Żuławy settlement.</i>

a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody. b W granicach województwa pomorskiego.

a Established by the Voivode's regulation. b Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ^a W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS ^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Białej Góry gm. Ryjewo gm. Sztum gm. Pelplin (obszar wiejski) gm. Miłoradz (obszar wiejski) gm. Gniew (obszar wiejski)	1985	Sandr ze zwydmieniami na krawędzi Doliny Wisły. Dno doliny. <i>Sandur with dunes at the edge of the Wisła Valley. The bottom of the valley.</i>
Doliny Kwidzyńskiej ^b gm. Kwidzyn gm. Ryjewo gm. Sadlinki m. i gm. Gniew	1985	Fragment najbardziej na południe wysuniętej części Żuławy (tzw. „Żuławy Kwidzyńskie”). Dolina Wisły z silnie rozbudowaną siecią hydrograficzną. <i>A fragment of the southernmost part of Żuławy (called "Kwidzyńskie Żuławy"). The Wisła River Valley with an extensive hydrographic network.</i>
Ryjewski gm. Kwidzyn gm. Ryjewo gm. Sztum (obszar wiejski)	1985	Zbocza Doliny Wisły i jej wierzchowina ze zbiorowiskami grądów subkontynentalnych i borów mieszanych. <i>The slopes of the Wisła River Valley and its plateau with the subcontinental oak-hornbeam and mixed forests communities.</i>
Sadliński ^b gm. Gardeja m. i gm. Kwidzyn gm. Sadlinki	1985	Grądy subkontynentalne na zboczach Doliny Wisły. Fragment doliny Liwy. <i>Subcontinental oak-hornbeam forest on the slopes of the Wisła Valley. A fragment of the Liwa river valley sible.</i>
Jeziora Dzierzgoń gm. Mikołajki Pomorskie m. i gm. Prabuty gm. Stary Targ gm. Dzierzgoń (obszar wiejski)	1985	Eutroficzne Jezioro Dzierzgoń. Fragment rynny jeziornej w krajobrazie morenowym. <i>The eutrophic Lake Dzierzgoń. Fragments of gutter lake in the moraine landscape.</i>
Rzeki Liwy ^b m. i gm. Prabuty	1985	Fragment Pojezierza Iławskiego, dolina rzeki Liwy ze znacznym kompleksem subkontynentalnych grądów. <i>A fragment of Iława Lake District, the Liwa valley with a significant subcontinental oak-hornbeam complex.</i>
Morawski ^b m. i gm. Kwidzyn gm. Gardeja m. i gm. Prabuty gm. Ryjewo	1985	Fragment Pojezierza Iławskiego o łagodnych wzgórzach morenowych. Zespół jezior morawskich. <i>A fragment of Iława Lake District with gentle moraine hills. The Moravian lakes complex.</i>
Nadmorski gm. Choczewo gm. Krokowa gm. Puck m. Władysławowo gm. Łeba gm. Wicko gm. Gniewino	1994	Pasmowy układ typów środowiska przyrodniczego. Odcinki mierzejowe (także z ruchomymi wydmiami) i klifowe na kępach przy-morskich. Rozległe torfowiska atlantyckie na zapleczu wyd. m. <i>Zonal arrangement of types of natural environment. Sandbar stretches (also with shifting sand dunes) and a cliff on the coastal hummocks. Extensive Atlantic peat bogs at the back of dunes.</i>
Choczewsko-Saliński gm. Choczewo gm. Gniewino gm. Łęczycze	1994	Silnie zróżnicowana rzeźba terenu Pobrzeża Kaszubskiego z obecnością zbiorników wodnych, w tym jezior lobeliowych. Dominacja buczyn i lasów dębowo-bukowych. <i>Highly varied topography with the presence of Kashubian Embankment, including lobelia lakes. The dominance of beech and oak-beech forests.</i>

a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody. b W granicach województwa pomorskiego.

a Established by the Voivode's regulation. b Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU^a W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Puszczy Darżlubuskiej gm. Krokowa gm. Puck m. Reda m. i gm. Wejherowo	1994	Kompleks leśny obejmujący tzw. Sandr Piaśnicki i wzgórza morenowe Kępy Puckiej. Kwaśne buczyny i lasy dębowo-bukowe oraz bory mieszane i świeże. Fragmenty grądów i bardzo cennych florystycznie łągów olszowych. <i>The forest complex includes the so-called Piaśnicki Sandur and moraine hills of Kępa Pucka. Acidic beech and oak-beech forests and fresh and mixed forests. Fragments of oak-hornbeam and floristically valuable alder riparian woods.</i>
Pradoliny Redy-Łęby gm. Gniewino gm. Luzino gm. Łęczyce gm. Wejherowo gm. Nowa Wieś Lęborska	1994	Szeroka pradolina wraz ze strefami krawędziowymi Wysoczyzny Żarnowieckiej i Pojezierza Kaszubskiego. Dwa znaczące ciek wodne – Łęba i mająca tu swe źródła Reda. Dno pradoliny głównie z użytkami zielonymi, w strefach krawędziowych dominacją buczyn i borów mieszanych na stożkach napływowych. <i>A wide pravalley with edge zones of Żarnowiecka Plateau and Kashubian Lake District. Two significant waterways – The Łęba and Reda having its source here. The bottom of the valley mainly of grassland, in the edge zones the dominance of beech and mixed forests on alluvial cones.</i>
Doliny Łęby gm. Linia gm. Luzino gm. Łęczyce	1994	Głęboko wcięta dolina Łęby z licznymi przełomami, meandrami i bystrzami. Dominacja kwaśnych buczyn niżowych. Północna część obszaru posiada walory parku krajobrazowego. <i>Deeply indented valley of the Łęba with numerous gorges, meanders and rapids. The dominance of lowland acidic beech. The northern part of the area has the value of a landscape park.</i>
Gowidliński gm. Kościerzyna gm. Lipusz gm. Sierakowice gm. Stężycza gm. Sulęczyńno gm. Parchowo	1994	Urozmaicona rzeźba terenu z obecnością wzgórz morenowych i rozległych równin sandrowych. Kilka znaczących powierzchni jezior rynnowych (np. Mausz, Gowidlińskie). Odcinki źródłiskowe i przełomy Słupi. Dominacja buczyn i lasów bukowo-dębowych na morenach w części północnej i borów mieszanych i świeżych na sandrach w części południowej. Liczne torfowiska i jeziora lobeliowe. <i>Varied topography with the presence of moraine hills and extensive sandur plains. Several major large gutter lakes (e.g. Mausz, Gowidlińskie). Stretches of the Stupia springs and gorges. The dominance of beech and beech-oak on the moraines in the north and mixed forests and fresh on sandur in the south. Numerous bogs and lobelia lakes.</i>
Doliny Raduni gm. Kartuzy (obszar wiejski) gm. Kolbudy gm. Pruszcz Gdański gm. Somonino m. i gm. Żukowo	1994	Dolina rzeki z licznymi basenami i przełomami, z dobrze zachowanym strefowym układem zbiorowisk roślinnych. Część doliny i charakter ciek wodnego o cechach podgórskich. <i>The valley of the river with numerous pools and gorges with well-preserved zonal arrangement of plant communities. A part of the valley and the character of the watercourse of a foothill nature.</i>
Kartuski m. i gm. Kartuzy gm. Przdokowo gm. Somonino gm. Żukowo (obszar wiejski)	1994	Młodoglacjalna rzeźba terenu o silnym sfalowaniu. Liczne rynny jeziorne i zbiorniki wodne, w tym jeziora lobeliowe. Zwarte, znaczne powierzchniowo kompleksy leśne zdominowane przez buczyny. <i>Post-glacial relief strongly waved. Numerous lake gutters and water reservoirs, including lobelia lakes. Compact, extensive forests dominated by beech.</i>

^a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody.^a Established by the Voivode's regulation.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ^a W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS ^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Otomiński m. Gdańsk gm. Kolbudy Górne gm. Żukowo (obszar wiejski)	1994	Dość silnie przekształcony kompleks leśny o dominacji buczyn i lasów bukowo-dębowych. Malowniczo położone wśród wzgórz morenowych Jezioro Otomińskie. <i>Quite strongly transformed forest complex with the dominance of beech and beech-oak forests. The Otomińskie Lake picturesquely lying among the moraine hills.</i>
Przywidzki gm. Kolbudy gm. Nowa Karczma gm. Przywidz gm. Trąbki Wielkie gm. Żukowo (obszar wiejski) gm. Somonino	1994	Silnie urozmaicona rzeźba terenu z rynnami jeziornymi, wzgórzami morenowymi i obecnością licznych jezior. Głębokie doliny dopływu rzeki Raduni – Reknicy. Znaczny kompleks leśny budowany przez buczyny i grądy. <i>Highly varied topography with lake gutters, moraine hills and numerous lakes. The deep valleys of tributary of the rivers Radunia – Reknica. Significant forest complex built by beech and oak-hornbeam.</i>
Lipuski gm. Dziemiany gm. Kościerzyna gm. Lipusz gm. Brusy (obszar wiejski) gm. Studzienice gm. Parchowo	1994	Zalesione równiny sandrowe reprezentujące w większości tzw. sandr przymorenowy. Dominacja borów mieszanych, enklawy buczyn i lasów dębowo-bukowych, znaczne powierzchnie borów świeżych. Jeziora wytopiskowe i rynnowe. <i>Forested sandur plains representing in the majority the so-called moraine sandur. The dominance of mixed forests, beech forests and forest enclaves of oak and beech, large areas of fresh woods. Kettle holes and gutter lakes.</i>
Borów Tucholskich ^b m. Czarna Woda gm. Czersk (obszar wiejski) gm. Kaliska gm. Karsin gm. Kościerzyna gm. Lubichowo gm. Osieczna gm. Osiek m. i gm. Skórcz gm. Smełtowo Graniczne gm. Stara Kiszewa gm. Starogard Gdański gm. Zblewo	1994	Równiny sandrowe urozmaicone jeziorami wytopiskowymi i rynnowymi. Oś hydrograficzną obszaru stanowi rzeka Wda, płynąca wąską doliną, silnie meandrująca, tworząca piaszczyste łachy i bystrza. Dominacja borów mieszanych i świeżych, liczne torfowiska. <i>Sandur plains, varied by kettle holes and gutter lakes. The Wda river makes the hydrographic axis of the area, flowing in a narrow valley, strongly meandering, creating sandy shoals and rapids. The dominance of fresh and mixed coniferous forests, numerous bogs.</i>
Doliny Wietcisy gm. Liniewo gm. Nowa Karczma gm. Skarszewy (obszar wiejski)	1994	Silnie wcięta dolina meandrującej rzeki Wietcisy. Kompleksy leśne na jej wierzcholinie, niezłe zachowane zbiorowiska łąkowe i ziołoroślowe na dnie doliny. <i>Strongly indented valley of the meandering Wietcisa river. Forest complexes on its plateau, well preserved and meadow and herb vegetation on the valley floor.</i>
Polaszkowski gm. Kościerzyna gm. Liniewo gm. Stara Kiszewa	1994	Silnie rozbudowany układ płytkich rynien jeziornych, połączonych rzeką Mała Wierzyca. Fragmenty falistej wierzchołkowej, kilka kompleksów leśnych zdominowanych przez buczyny i grądy. <i>Highly developed system of gutters shallow lakes, interconnected by the Mała Wierzyca river. Fragments of corrugated moraine plateau, a few forests dominated by beech and oak-hornbeam.</i>

a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody. b W granicach województwa pomorskiego.

a Established by the Voivode's regulation. b Within the borders of Pomorskie Voivodship.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU ^a W 2015 R. (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS ^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Doliny Wierzycy gm. Kościerzyna gm. Liniewo m. i gm. Skarszewy gm. Stara Kiszewa gm. Starogard Gdański	1994	Środkowy odcinek rzeki z licznymi starorzeczami i dopływami łączącymi szereg jezior Pojezierza Kaszubskiego i Starogardzkiego. Fragmenty kompleksów leśnych, wartościowa roślinność nieleśna na dnie doliny i na jej zboczach. <i>The middle section of the river with many oxbow lakes and tributaries joining a number of lakes in the Kashubian and Starogard Lake District. Fragments of forests, valuable non-forest vegetation on the valley floor and on its slopes.</i>
Gniewski m. i gm. Gniew gm. Morzeszczyn gm. Pelplin (obszar wiejski)	1994	Dolina rzeki Wierzycy wraz z jej ujściem do Wisły. Fragmenty łagodnie sfalowanej wysoczyzny morenowej ze zwartymi, lecz silnie przekształconymi kompleksami leśnymi zdominowanymi przez grądy subkontynentalne. Stanowiska szeregu gatunków roślin ciepłolubnych. <i>The Wierzyca river valley and its confluence with the Wisła. Fragments of the moraine plateau gently roughened with tight, but strongly transformed forest complexes dominated by subcontinental oak-hornbeam forest. A position of a range of thermophilic plant species.</i>
Wyspy Sobieszewskiej m. Gdańsk gm. Stegna	1994	Fragment Mierzei Wiślanej, miejscami ze strefowym układem roślinności wydmowej. W ujściach Wisły roślinność szuwarowa, stanowiska słonorośli. Bogata awifauna. <i>A fragment of the Wisła Spit, places of the zonal system of dune vegetation. In the mouths of the Wisła rush vegetation, the position of halophytes. The rich avifauna.</i>
Żuławy Gdańskie gm. Cedry Wielkie m. Gdańsk gm. Pruszcz Gdański gm. Pszczółki gm. Suchy Dąb gm. Tczew gm. Stegna gm. Lichnowy gm. Tczew gm. Pruszcz Gdański gm. Ostaszewo	1994	Aluwialna delta Wisły ze skomplikowanym systemem hydrograficznym. Krajobraz o charakterze kulturowym z dominacją użytków zielonych i pól uprawnych. <i>Alluvial delta of the Wisła River with a complex hydrographic system. Landscape of a cultural nature with the dominance of grassland and farmland.</i>
Rzeki Szkarpa gm. Nowy Dwór Gdański (obszar wiejski) gm. Stegna gm. Sztutowo	1997	Obejmuje północną część Wielkich Żuław z rzeką Szkarpawą stanowiącą prawobrzeżne ujściowe ramię Wisły. Szkarpawa rozdziela się na Wisłę Królewiecką i Elbląską, a cały obszar posiada silnie rozbudowaną sieć hydrograficzną. Dominują w nim użytki rolne i zielone oraz szuwały trzcinowe. <i>It covers the northern part of the Wielkie Żuławy with the Szkarpa river which forms the right-bank estuary arm of the Wisła. The Szkarpa separates the Królewiecka Wisła and Elbląska Wisła. The whole area has a highly developed hydrographic network. It is dominated by agricultural land and green and reedbeds.</i>

a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody.

a Established by the Voivode's regulation.

TABL. 19(93). OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU^a W 2015 R. (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PROTECTED LANDSCAPE AREAS^a IN 2015 (cont.)

As of 31 XII

NAZWA NAME LOKALIZACJA LOCATION	Rok utworzenia Year of creation	Walory środowiska przyrodniczego Qualities of the natural environment
Środkowożuławski m. Gdańsk gm. Pelplin (obszar wiejski) gm. Suchy Dąb gm. Cedry Wielkie gm. Lichnowy gm. Miłoradz gm. Subkowy gm. Sztum (obszar wiejski) m. i gm. Tczew gm. Ostaszewo gm. Stegna	1985	Obejmuje tereny międzywala Wisły o powierzchni 2870 ha. Dogodne warunki do gniazdowania i lęgu ptactwa wodno-błotnego oraz okresowego lub stałego pobytu licznych ssaków. Elementy krajobrazowe to: toń wodna, pasy oczeretów, szuwarów i innej roślinności wodnej oraz strefa zadrzewień i zakrzewień nadwodnych. <i>It covers the area of the Wisła River embankment of 2870 ha. Favorable conditions for nesting and breeding of wetland birds and periodic or permanent residence of numerous mammals. The elements of the landscape are: midwater, reed strips, rushes and other aquatic plants, and waterfront wood and shrub zone.</i>

^a Ustanowione w drodze rozporządzenia wojewody.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

^a Established by the Voivode's regulation.

Source: data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 20(94). OBSZARY NATURA 2000 – OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW (OSO)**NATURA 2000 AREAS – AREAS OF SPECIAL BIRD PROTECTION**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	powierzchnia ^a w ha area ^a in ha				
OGÓŁEM	363938,1	363938,1	363964,1	363964,1	363964,1
TOTAL					
Bielawskie Błota	1101,3	1101,3	1101,3	1101,3	1101,3
Bory Tucholskie	213550,5	213550,5	213552,9	213552,9	213552,9
Dolina Dolnej Wisły	10839,0	10839,0	10850,8	10850,8	10850,8
Dolina Słupi	37471,8	37471,8	37471,8	37471,8	37471,8
Lasy Iławskie	2615,0	2615,0	2608,9	2608,9	2608,9
Lasy Lęborskie	8565,3	8565,3	8565,3	8565,3	8565,3
Lasy Mirachowskie	8232,4	8232,4	8232,4	8232,4	8232,4
Ostoja Drawska	-	-	4,9	4,9	4,9
Pobrzeże Słowińskie	21819,4	21819,4	21816,9	21816,9	21816,9
Przybrzeżne wody Bałtyku	-	-	12,7	12,7	12,7
Puszcza Darżłubska	6452,6	6452,6	6452,6	6452,6	6452,6
Ujście Wisły	856,4	856,4	856,4	856,4	856,4
Wielki Sandr Brdy	37106,2	37106,2	37106,2	37106,2	37106,3
Zalew Wiślany	14433,7	14433,7	14433,7	14433,7	14433,7
Zatoka Pucka	894,4	894,4	897,3	897,3	897,3

^a Patrz uwagi metodyczne na str. 144.

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

^a See methodological notes on page 144.

Source: data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 21(95). OBSZARY NATURA 2000 – SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO)

NATURA 2000 AREAS – AREAS OF SPECIAL HABITAT PROTECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	powierzchnia ^a w ha area ^a in ha				
OGÓŁEM	169460,1	176874,4	176864,0	177022,7	177022,7
TOTAL					
Bagna Izbickie	786,4	786,4	786,4	786,4	786,4
Bezlist koło Gniewowa	-	-	19,7	19,7	19,7
Biała	418,8	418,8	418,8	418,8	418,8
Białe Błoto	43,4	43,4	43,4	43,4	43,4
Białogóra	1132,8	1132,8	1123,0	1123,0	1123,0
Bielawa i Bory Bażynowe	1341,5	1341,5	1341,5	1341,5	1341,5
Bunkier w Oliwie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Bytowskie Jeziora Lobeliowe	2490,3	2490,3	2490,3	2490,3	2490,3
Czerwona Woda pod Babilonem	821,1	821,1	821,1	821,1	821,1
Dąbrówka	504,6	504,6	504,6	504,6	504,6
Dolina Debrzynki	-	-	6,4	6,4	6,4
Dolina Górnej Łeby	2550,1	2550,1	2550,1	2550,1	2550,1
Dolina Grabowej	17,3	17,3	17,3	19,8	19,8
Dolina Kłodawy	10,7	10,5	10,5	10,5	10,5
Dolina Łobżonki	-	20,5	20,5	20,5	20,5
Dolina Łupawy	5508,6	5508,6	5508,6	5508,6	5508,6
Dolina Reknicy	68,4	66,3	66,3	66,3	66,3
Dolina Słupi	-	6991,4	6991,4	6991,4	6991,4
Dolina Stropnej	963,4	963,4	963,4	963,4	963,4
Dolina Szczyry	315,3	315,3	315,3	315,3	315,3
Dolina Środkowej Więcisy	430,9	430,9	430,9	430,9	430,9
Dolina Wieprzy i Studnicy	10118,8	10118,8	10120,7	10120,7	10120,7
Dolina Wierzycy	4618,3	4618,3	4618,3	4618,3	4618,3
Dolina Brdy i Chociny	1455,8	1455,8	1455,8	1455,8	1455,8
Dolna Wisła	10320,3	10320,3	10310,6	10310,6	10310,6
Duży Okoń	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
Górkowski Las	99,3	99,3	99,3	99,3	99,3
Grądy nad jeziorem Zduńskim i Szpegawskim	236,3	236,3	236,3	236,3	236,3
Guzy	115,2	115,2	115,2	115,2	115,2
Hopowo	8,1	5,4	5,4	5,4	5,4
Huta Dolna	66,0	66,0	66,0	66,0	66,0
Jar Rzeki Raduni	87,7	85,8	85,8	85,8	85,8
Jeziora Choczewskie	1120,0	1120,0	1120,0	1120,0	1120,0
Jeziora Kistowskie	367,5	367,5	367,5	367,5	367,5
Jeziora Lobeliowe koło Soszycy	132,4	132,4	132,4	132,4	132,4
Jeziora Wdzydzkie	13583,8	13583,8	13583,8	13583,8	13583,8
Jeziorka Chośnickie	214,3	214,3	214,3	214,3	214,3
Jezioro Bobięcińskie	817,6	817,6	817,8	817,8	817,8
Jezioro Dymno	114,7	114,7	114,7	114,7	114,7
Jezioro Krasne	95,6	95,6	95,6	95,6	95,6
Jezioro Krąg	424,4	424,4	424,4	424,4	424,4

a Patrz uwagi metodyczne na str. 144.

a See methodological notes on page 144.

TABL. 21(95). OBSZARY NATURA 2000 – SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) (cd.)
NATURA 2000 AREAS – AREAS OF SPECIAL HABITAT PROTECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	powierzchnia ^a w ha area ^a in ha				
Jezioro Księżę w Lipuszu	-	15,4	15,4	15,4	15,4
Jezioro Piasek	54,8	54,8	54,8	54,8	54,8
Jezioro Wicko i Modelskie Wydmy	-	-	248,2	406,9	406,9
Karwickie Źródlika	371,8	371,8	371,8	371,8	371,8
Kaszubskie Klify	227,6	227,6	227,6	227,6	227,6
Klify i Rafy Kamienne Orłów	-	-	137,6	137,6	137,6
Klify Poddębskie	594,4	594,4	594,3	594,3	594,3
Krzewiny	266,6	266,6	266,5	266,5	266,5
Kurze Grzędy	1586,6	1586,6	1586,6	1586,6	1586,6
Las Wolność	335,3	335,3	335,3	335,3	335,3
Lasy Rekowskie	2288,5	2288,5	2288,5	2288,5	2288,5
Leniec nad Wierzycą	25,0	25,0	25,0	25,0	25,0
Lubieszynek	671,4	671,4	671,4	671,4	671,4
Łebskie Bagna	211,5	211,5	211,5	211,5	211,5
Mechowiska Sulęczyńskie	45,6	45,6	45,6	45,6	45,6
Mechowiska Żęblewskie	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9
Mętne	523,7	523,7	523,7	523,7	523,7
Miasteczkie Jeziora Lobeliowe	1372,5	1372,5	1372,5	1372,5	1372,5
Mierzeja Sarbska	1882,9	1882,9	1882,3	1882,3	1882,3
Mikołajki Pomorskie	132,4	132,4	132,4	132,4	132,4
Młosino-Lubnia	2469,5	2469,5	2469,5	2469,5	2469,5
Nowa Brda	10020,9	10020,9	10020,9	10020,9	10020,9
Nowa Sikorska Huta	174,7	174,7	174,7	174,7	174,7
Opalińskie Buczyny	355,7	355,7	355,7	355,7	355,7
Orle	269,9	269,9	269,9	269,9	269,9
Ostoja Borzyszkowska	6454,2	6454,2	6454,2	6454,2	6454,2
Ostoja Iławska	1946,0	1946,0	1943,2	1943,2	1943,2
Ostoja Masłowiczki	1680,0	1680,0	1680,0	1680,0	1680,0
Ostoja Słowińska	21340,6	21342,3	21341,3	21341,3	21341,3
Ostoja w Ujściu Wisły	600,7	600,7	600,7	600,7	600,7
Ostoja Zapceńska	3804,9	3804,9	3804,9	3804,9	3804,9
Pełcznica	253,1	253,1	253,1	253,1	253,1
Piaśnickie Łąki	1085,0	1085,0	1085,0	1085,0	1085,0
Piotrowo	483,0	483,0	483,0	483,0	483,0
Pływające wyspy pod Rekowem	107,9	107,9	107,9	107,9	107,9
Pomlewo	177,4	177,4	177,4	177,4	177,4
Prokowo	885,6	885,6	885,6	885,6	885,6
Przymorskie Błota	1589,4	1589,4	1589,3	1589,3	1589,3
Przywidz	953,1	953,1	953,1	953,1	953,1
Rafy i Klify Ramienne Orłowa	-	136,9	-	-	-
Rynna Dłużnicy	353,4	353,4	353,4	353,4	353,4
Sandr Brdy	7492,6	7492,6	7492,6	7492,6	7492,6
Sandr Wdy	1602,9	1602,9	1604,6	1604,6	1604,7
Sporysz	481,1	481,1	481,1	481,1	481,1

a Patrz uwagi metodyczne na str. 144.

a See methodological notes on page 144.

TABL. 21(95). OBSZARY NATURA 2000 – SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) (dok.)
NATURA 2000 AREAS – AREAS OF SPECIAL HABITAT PROTECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	powierzchnia ^a w ha area ^a in ha				
Staniszewskie Błoto	917,2	917,2	917,2	917,2	917,2
Stary Bukowiec	308,4	308,4	308,4	308,4	308,4
Studzienickie Torfowiska	175,3	175,3	175,3	175,3	175,3
Szczodrowo	223,6	223,6	223,6	223,6	223,6
Sztumskie Pole	571,9	571,9	571,9	571,9	571,9
Szumieś	976,5	976,5	976,5	976,5	976,5
Torfowisko Pobłockie	111,6	111,6	111,6	111,6	111,6
Torfowisko Trzebielino	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
Trzy Młyny	765,9	765,9	765,9	765,9	765,9
Twierdza Wiśloujście	16,2	16,2	16,2	16,2	16,2
Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego	3922,3	3922,3	3922,3	3922,3	3922,3
Waćmierz	388,3	388,3	388,3	388,3	388,3
Wejherowo	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Widowo	91,5	99,1	99,1	99,1	99,1
Wielki Klincz	288,2	288,2	288,2	288,2	288,2
Wilcze Błota	9,0	9,0	9,0	9,0	9,0
Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana	18603,9	18603,9	18603,9	18603,9	18603,9
Zatoka Pucka i Półwysep Helski	4624,6	4624,6	4625,3	4625,3	4625,3
Zielenina	643,8	643,8	643,8	643,8	643,8

a Patrz uwagi metodyczne na str. 144.

Ź r ó d ł o : dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

a See methodological notes on page 144.

S o u r c e : data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 22(96). POMNIKI PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

MONUMENTS OF NATURE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM	2795	2809	2802	2816	2821
TOTAL					
Pojedyncze drzewa	2185	2191	2180	2195	2191
Single trees					
Grupy drzew	362	368	370	369	373
Groups of trees					
Aleje	34	36	36	36	37
Alleys					
Głazy narzutowe	167	167	169	169	173
Erratic boulders					
Skalki, groty, jaskinie i inne	47	47	47	47	47
Stones, grottos, caves and others					

TABL. 23(97). INDYWIDUALNE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Stan w dniu 31 XII

INDIVIDUAL FORMS OF NATURE PROTECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Stanowiska dokumentacyjne Documentation sites	5	5	5	6	6
Powierzchnia w ha	30	30	30	30	30
<i>Area in ha</i>					
Użytki ekologiczne Ecological areas	853	857	864	761	767
Powierzchnia w ha	4117	4124	4127	4441	4447
<i>Area in ha</i>					
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe Landscape-nature complexes	32	32	32	32	32
Powierzchnia w ha	13675	13675	13675	13675	16272
<i>Area in ha</i>					

TABL. 24(98). STAN LICZEBNY^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT CHRONIONYCH

Stan w dniu 31 XII

THE NUMBER^a OF MAJOR PROTECTED ANIMALS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Żubry ^b	16	16	14	18	17
<i>European bisons^b</i>					
Bobry	1580	1660	1609	1690	2055
<i>Beavers</i>					
Wilki	6	6	8	82	91
<i>Wolves</i>					

a Dane szacunkowe. b W ogrodzie zoologicznym; według „Księgi Rodowodowej Żubrów” prowadzonej od 1947 r.

Ź r ó d ł o: dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

a Estimated data. b At ZOO garden, according to the "European Bison Pedigree Book" maintained since 1947.

S o u r c e: data of the General Directorate for Environmental Protection.

TABL. 25(99). KOŁA I CZŁONKOWIE LIGI OCHRONY PRZYRODY^aCLUBS AND MEMBERS OF THE NATURE PROTECTION LEAGUE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Koła	207	103	84	88	89
<i>Circles</i>					
Członkowie kół	4166	3606	2200	3116	2637
<i>Members of circles</i>					
w tym młodzież	3934	3367	1933	2919	2399
<i>of which youth</i>					

a Ewidencja niepełna.

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody.

a Incomplete register.

S o u r c e: data of the Main Board of the Nature Protection League.

TABL. 26(100). PARKI I OGRODY HISTORYCZNE

Stan w dniu 31 XII

*PARKS AND HISTORICAL GARDENS**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Obiekty^a	572	572	572	572	572
Objects^a					
w tym wpisane do rejestru zabytków <i>of which entered into the register of monuments</i>	270	276	277	285	304
według rodzajów: <i>by type:</i>					
Dworskie	142	142	143	145	146
<i>Estate</i>					
Pałacowe i zamkowe	69	70	70	71	73
<i>Palace and castle</i>					
Miejskie, uzdrowiskowe i szpitalne	5	4	5	5	5
<i>Urban, healthresort and hospital</i>					
Klasztorne i kościelne	2	2	2	2	6
<i>Monastic and church</i>					
Ogrody przydomowe	36	36	36	36	39
<i>Kitchen gardens</i>					
Inne ^b	16	22	21	26	35
<i>Other^b</i>					
Powierzchnia wpisana do rejestru zabytków w ha	239	239	239	272	273
Area entered into the register of monuments in ha					

a Bez obiektów zachowanych szczątkowo w trakcie rozpoznania. b Łącznie: aleje, ogrody szkolne, przyfabryczne, botaniczne, arboreta, parki leśne, zieleń towarzysząca itp.

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

a Excluding objects preserved residually during appraisal work. b In total: alleys, school gardens, gardens adjoining to companies, botanical, arboreta, accompanying green areas, etc.

S o u r c e: data of the National Heritage Board of Poland.

TABL. 27(101). TERENY ZIELENI W MIASTACH

Stan w dniu 31 XII

*GREEN AREAS IN CITIES**As of 31 XII*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Parki spacerowo-wypoczynkowe: Strolling-recreational parks:					
obiekty	83	85	85	87	87
<i>objects</i>					
powierzchnia w ha	818,5	823,3	823,3	842,2	831,9
<i>area in ha</i>					
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha <i>average area of 1 facility in ha</i>	9,9	9,7	9,7	9,7	9,6
Zieleńce: Lawns:					
obiekty	661	663	673	699	695
<i>objects</i>					
powierzchnia w ha	483,8	484,0	487,3	495,6	490,2
<i>area in ha</i>					
przeciętna powierzchnia 1 obiektu w ha <i>average area of 1 facility in ha</i>	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Zieleń uliczna w ha	797,8	799,6	802,7	830,3	848,2
Street greenery in ha					
Tereny zieleni osiedlowej w ha	1189,6	1170,0	1210,6	1211,0	1221,8
Residential green areas in ha					

TABL. 28(102). TERENY ZIELENI I LASÓW GMINNYCH W MIASTACH

Stan w dniu 31 XII

GREEN AREAS AND GMINA FORESTS IN CITIES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w ha	2491,9	2477,3	2521,2	2548,8	2544,0
<i>The area of parks, lawns and residential green areas</i>					
w % powierzchni miast	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4
<i>in % of cities area</i>					
na 1 mieszkańca miasta w m ²	16,6	16,5	16,9	17,1	17,1
<i>per capita in m²</i>					
Żywopłaty w tys. m bieżących	494,6	497,3	513,6	512,4	546,6
<i>Hedges in thous. current metres</i>					
Nasadzenia w tys. szt.:					
<i>Plantations in thous. pcs:</i>					
drzew	4,5	3,5	4,3	10,9	9,8
<i>trees</i>					
krzewów	58,1	24,9	39,2	54,9	43,6
<i>bushes</i>					
Ubytki w tys. szt.:					
<i>Losses in thous. pcs:</i>					
drzew	5,6	6,5	6,2	8,2	3,4
<i>trees</i>					
krzewów	11,0	7,1	7,9	12,7	6,9
<i>bushes</i>					
Lasy gminne (mienie komunalne) w ha	2531,0	2516,9	2514,1	2492,9	2433,4
<i>Gmina forests (municipal property) in ha</i>					

TABL. 29(103). POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM w tys. ha	681,1	682,1	682,9	683,1	683,5
TOTAL in thous. ha					
Lasy	663,4	664,4	665,2	665,5	665,8
Forests					
Publiczne	589,2	589,2	589,1	589,1	589,3
<i>Public</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
własność Skarbu Państwa	585,8	585,8	585,7	585,7	585,8
<i>owned by the State Treasury</i>					
w tym:					
<i>of which:</i>					
w zarządzie Lasów Państwowych	571,8	571,9	571,9	572,2	572,5
<i>managed by the State Forests</i>					
parki narodowe	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
<i>national parks</i>					
własność gmin ^a	3,4	3,4	3,4	3,4	3,3
<i>gmina owned^a</i>					
Prywatne	74,2	75,2	76,2	76,3	76,5
<i>Private</i>					
Grunty związane z gospodarką leśną	17,7	17,7	17,7	17,7	17,7
Land connected with silviculture					
LESISTOŚĆ w %	36,2	36,3	36,3	36,3	36,4
FOREST COVER in %					

a Dotyczy także gmin mających status miasta na prawach powiatu.

a It is also concerns gminas which are cities with powiat status.

**TABL. 30(104). POWIERZCHNIA LASÓW W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH
WEDŁUG KLAS WIEKU I SKŁADU GATUNKOWEGO ^a DRZEWOSTANÓW**

Stan w dniu 1 I

**FOREST AREAS MANAGED BY THE STATE FORESTS BY AGE GROUPS
AND SPECIES STRUCTURE ^a OF TREE STANDS**

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w %		in %		
WEDŁUG KLAS WIEKU DRZEWOSTANÓW BY AGE GROUPS OF TREE STANDS					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL					
W tym powierzchnia zalesiona	98,0	98,0	97,8	97,8	98,0
Of which wooded area					
Drzewostany w klasie wieku:					
<i>Tree stands in age group:</i>					
I (1-20 lat years)	11,9	11,8	11,9	12,3	12,0
II (21-40 lat years)	15,6	15,4	15,0	14,3	14,5
III (41-60 lat years)	23,9	24,1	24,0	24,1	23,6
IV (61-80 lat years)	17,3	17,4	17,7	17,5	17,4
V i wyższych (81 lat i więcej)	26,3	26,4	26,5	26,7	27,3
and higher (81 years and older)					
Drzewostany w klasie odnowienia ^b					
i o budowie przerębowej	3,0	2,9	2,7	2,9	3,2
<i>Tree stands in restocking class ^b with a selection structure</i>					
WEDŁUG SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW BY SPECIES STRUCTURE OF TREE STANDS					
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL					
w tym:					
<i>in which:</i>					
Sosna	67,7	67,9	67,5	66,8	66,5
<i>Pine</i>					
Świerk	4,2	4,2	4,2	4,1	4,1
<i>Spruce</i>					
Buk	10,7	10,5	10,8	10,9	11,1
<i>Beech</i>					
Dąb	4,3	4,6	4,8	4,9	5,0
<i>Oak</i>					
Grab	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
<i>Hornbeam</i>					
Brzoza	7,3	7,1	7,0	7,3	7,1
<i>Birch</i>					
Olsza	2,6	2,5	2,6	2,6	2,6
<i>Alder</i>					
Topola	0,1	0,1	0,1	0,1	-
<i>Poplar</i>					
Osika	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
<i>Aspen</i>					

a Określonego na podstawie gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie. b Łącznie z klasą do odnowienia.
Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Defined on the basis of dominant species in the tree stand. b Including class for restocking.
Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 31(105). POŻARY LASÓW

FOREST FIRES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Pożary <i>Fires</i>	332	247	277	376	431
Powierzchnia lasów dotknięta pożarami w ha <i>Forest area burned in ha</i>	38,5	31,3	39,6	66,0	67,3
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha <i>Average forest area burned by fire in ha</i>	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2

Źródło: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Source: data of the Forest Research Institute.

TABL. 32(106). POŻARY LASÓW WEDŁUG PRZYCZYŃ POWSTANIA

FOREST FIRES BY CAUSES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers b – w % in %	2011	2012	2013	2014	2015
POŻARY FIRES					
OGÓŁEM a	332	247	277	376	431
TOTAL b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Podpalenie a	98	69	57	80	96
<i>Arson</i> b	29,5	27,9	20,6	21,3	22,3
Nieostrożność: <i>Negligence of:</i>					
nieletnich a	14	8	8	11	11
<i>juveniles</i> b	4,2	3,2	2,9	2,9	2,6
dorośli a	126	75	110	140	162
<i>adults</i> b	38,0	30,4	39,7	37,2	37,6
Wyładowania atmosferyczne a	2	-	1	5	5
<i>Lighting discharge</i> b	0,6	-	0,4	1,3	1,2
Wady i nieprawidłowa eksploatacja: <i>Defects and incorrect exploitation of:</i>					
urządzeń technicznych a	2	3	-	8	5
<i>technical devices</i> b	0,6	1,2	-	2,1	1,2
środków transportu a	-	1	-	1	2
<i>transport equipment</i> b	-	0,4	-	0,3	0,5
Pozostałe a	23	17	27	14	21
<i>Other</i> b	6,9	6,9	9,7	3,7	4,9
Nieustalone przyczyny a	67	74	74	117	129
<i>Undetermined causes</i> b	20,2	30,0	26,7	31,1	29,9

TABL. 32(106). POŻARY LASÓW WEDŁUG PRZYCZYŃ POWSTANIA (dok.)
FOREST FIRES BY CAUSES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – w liczbach bezwzględnych in absolute numbers b – w % in %	2011	2012	2013	2014	2015	
POWIERZCHNIA POŻARÓW LASÓW w ha AREA OF FOREST FIRES in ha						
OGÓŁEM	a	38,45	31,26	39,57	65,97	67,26
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Podpalenie	a	16,90	9,67	15,39	15,46	23,96
Arson	b	44,0	30,9	38,9	23,4	35,6
Nieostrożność: Negligence of:						
nieletnich	a	0,54	0,52	0,57	0,29	0,77
juveniles	b	1,4	1,7	1,4	0,4	1,1
dorosłych	a	15,05	9,26	10,22	11,98	23,09
adults	b	39,1	29,6	25,8	18,2	34,3
Wyladowania atmosferyczne	a	0,06	-	0,03	1,34	0,26
Lighting discharge	b	0,2	-	0,1	2,0	0,4
Wady i nieprawidłowa eksploatacja: Defects and incorrect exploitation of:						
urządzeń technicznych	a	0,21	0,10	-	0,29	0,35
technical devices	b	0,5	0,3	-	0,4	0,5
środków transportu	a	-	0,10	-	0,04	0,15
transport equipment	b	-	0,3	-	0,1	0,2
Pozostałe	a	1,86	1,18	2,96	3,17	0,65
Other	b	4,8	3,8	7,5	4,8	1,0
Nieustalone przyczyny	a	3,83	10,43	10,40	33,40	18,03
Undetermined causes	b	10,0	33,4	26,3	50,6	26,8

Źródło: dane Instytutu Badawczego Leśnictwa.

Source: data of the Forest Research Institute.

TABL. 33(107). POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH
PROTECTIVE FOREST AREA

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM w ha	183989	184041	186230	190660	191010
TOTAL in ha					
w % powierzchni lasów	27,7	27,7	28,0	28,7	28,7
in % of forest area					
W zarządzie Lasów Państwowych ^a	181993	182044	184235	188736	189094
Managed by the State Forests ^a					
w tym: of which:					
glebochronne	28335	29486	29442	29452	29462
soil-protecting					
wodochronne	80287	80596	80230	80328	80470
water-protecting					
podmiejskie	55929	55309	55855	55839	55865
suburban					

a Stan w dniu 1 I.

a As of 1 I.

TABL. 33(107). POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH (dok.)

PROTECTIVE FOREST AREA (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Prywatne ^a	104	105	105	32	32
<i>Private ^a</i>					
Gminne ^a	1892	1892	1890	1892	1884
<i>Gmina ^a</i>					
w tym w miastach i wokół miast	1788	1788	1786	1788	1780
<i>of which in cities and suburbs</i>					

^a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: w zakresie Lasów Państwowych – dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych (opracowanie Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej „Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych” – na dzień 1 stycznia).

^a As of 31 XII.

Source: in the scope of State Forests – data of the Directorate Generale of the State Forests (prepared by the Forest Management and Geodesy Bureau “Results of updating of forest area and growing stock in State Forests” – as of 1 January).

TABL. 34(108). POWIERZCHNIA LASÓW OCHRONNYCH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH

Stan w dniu 1 I

PROTECTIVE FOREST AREA MANAGED BY THE STATE FORESTS

As of 1 I

KATEGORIE OCHRONNOŚCI PROTECTION CATEGORY	2011	2012	2013	2014	2015
	w ha in ha				
OGÓŁEM	181993	182044	184235	188736	189094
TOTAL					
Glebochronne	28335	29486	29442	29452	29462
<i>Soil-protecting</i>					
Wodochronne	80287	80596	80230	80328	80470
<i>Water-protecting</i>					
Uzdrowskowe	1629	1624	1624	1624	1586
<i>Health-resort</i>					
Podmiejskie	55929	55309	55855	55839	55865
<i>Suburban</i>					
Obronne	4378	3816	4218	4220	4227
<i>Defensive</i>					
Ostoje zwierząt	4558	4608	4725	4725	4552
<i>Animal sanctuaries</i>					
Na stałych powierzchniach badawczych	4128	4147	4233	4233	4235
<i>In the permanent research areas</i>					
Cenne przyrodniczo	1407	1136	2603	7010	7377
<i>Environmentally valuable</i>					
Nasienne	1342	1322	1305	1305	1320
<i>Seedling</i>					

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 35(109). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU W LASACH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH WEDŁUG KLAS WIEKU I SKŁADU GATUNKOWEGO ^a DRZEWOSTANÓW

Stan w dniu 1 I

GROWING STOCK OF STANDING WOOD IN FOREST AREAS MANAGED BY THE STATE FORESTS BY AGE GROUPS AND SPECIES STRUCTURE ^a OF TREE STANDS

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
O G Ó Ł E M – grubizna brutto ^b w tys. m ³ T O T A L – gross timber ^b in thous. m ³					
O G Ó Ł E M	1506769,0	151955,3	152046,8	152466,0	154090,4
TOTAL					
WEDŁUG KLAS WIEKU DRZEWOSTANÓW w % BY AGE GROUPS OF TREE STANDS in %					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL					
W tym powierzchnia zalesiona	100,0	100,0	100,0	99,9	100,0
Of which wooded area					
Drzewostany w klasach wieku: <i>Tree stands in age group:</i>					
I (1-20 lat years)	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7
II (21-40 lat years)	9,6	9,1	8,8	8,2	8,1
III (41-60 lat years)	25,4	25,9	25,8	25,6	24,6
IV (61-80 lat years)	21,7	21,8	22,2	22,0	22,1
V i wyższych (81 lat i więcej) and higher (81 years and more)	38,2	38,3	38,7	39,0	39,8
Drzewostany w klasie odnowienia ^c i o budowie przerębowej	3,8	3,5	3,1	3,4	3,9
<i>Tree stands in restocking class ^c with a selection structure</i>					
Przestoje ^d	0,6	0,7	0,7	0,9	0,8
<i>Downtime ^d</i>					
WEDŁUG SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW w % BY SPECIES STRUCTURE OF TREE STANDS in %					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
TOTAL					
Drzewa iglaste	81,4	76,2	75,7	75,5	75,6
Coniferous trees					
w tym: of which:					
Sosna	69,7	69,5	68,9	68,8	68,9
<i>Pine</i>					
Świerk	4,4	4,3	4,3	4,2	4,1
<i>Spruce</i>					
Drzewa liściaste	18,6	23,8	24,3	24,5	24,4
Broadleaved trees					
w tym: of which:					
Buk	11,6	11,4	11,7	11,6	11,3
<i>Beech</i>					
Dąb	3,3	3,4	3,5	3,6	3,6
<i>Oak</i>					

^a Określonego na podstawie gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie. ^b W korze. ^c Łącznie z klasą do odnowienia. ^d Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności.

^a Defined on the basis of dominant species in the tree stand. ^b Overbark. ^c Including regeneration class. ^d Trees not felled in the assumed throughfell order.

TABL. 35(109). ZASOBY DRZEWNE NA PNIU W LASACH W ZARZĄDZIE LASÓW PAŃSTWOWYCH WEDŁUG KLAS WIEKU I SKŁADU GATUNKOWEGO ^a DRZEWOSTANÓW (dok.)

Stan w dniu 1 I

GROWING STOCK OF STANDING WOOD IN FOREST AREAS MANAGED BY THE STATE FORESTS BY AGE GROUPS AND SPECIES STRUCTURE ^a OF TREE STANDS (cont.)

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
-----------------------------------	------	------	------	------	------

**WEDŁUG SKŁADU GATUNKOWEGO DRZEWOSTANÓW w % (dok.)
BY SPECIES STRUCTURE OF TREE STANDS in % (cont.)**

Drzewa liściaste (dok.): <i>Broadleaved trees (cont.):</i>					
Grab	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5
<i>Hornbeam</i>					
Brzoza	5,5	5,6	5,5	5,6	5,4
<i>Birch</i>					
Olsza	2,5	2,6	2,7	2,7	2,9
<i>Alder</i>					
Osika	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
<i>Aspen</i>					

^a Określonego na podstawie gatunków panujących (przeważających) w drzewostanie.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Defined on the basis of dominant species in the tree stand.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

**TABL. 36(110). POZYSKANIE DREWNA ^a WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI I SORTYMENTÓW
REMOVALS ^a BY FORM OF OWNERSHIP AND RANGE**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015			
					ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		las prywatne <i>private forests</i>
						razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury	
					w dam ³	in dam ³		
OGÓŁEM TOTAL	3114	3105	3230	3365	3377	3249	3246	128
Grubizna Timber	2858	2875	2998	3152	3192	3064	3062	128
Grubizna iglasta	2253	2256	2392	2524	2549	2433	2432	116
<i>Coniferous</i>								
w tym drewno: <i>of which:</i>								
wielkowymiarowe	1003	942	1030	1062	1040	999	999	41
<i>large-size wood</i>								
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	1058	1121	1177	1272	1324	1279	1279	45
<i>medium-size wood for industrial use</i>								

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień.

^a Excluding logging (timber) from plantings.

TABL. 36(110). POZYSKANIE DREWNA ^a WEDŁUG FORM WŁASNOŚCI I SORTYMENTÓW (dok.)
REMOVALS ^a BY FORM OF OWNERSHIP AND RANGE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015			
					ogółem grand total	las publiczne public forests		las prywatne private forests
						razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury	
					w dam ³	in dam ³		
Grubizna (dok.): Timber (cont.):								
Grubizna liściasta	605	619	606	628	643	631	630	12
<i>Non-coniferous</i>								
w tym drewno: <i>of which:</i>								
wielkowymiarowe	213	206	193	206	213	209	209	3
<i>large-size wood</i>								
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	271	289	289	294	300	296	296	4
<i>medium-size wood for industrial use</i>								
Drewno małowymiarowe ^b	256	230	231	213	185	185	185	-
Slash ^b								
Do przerobu przemysłowego <i>For industrial use</i>	32	31	30	28	25	25	25	-
Opałowe	224	199	201	185	159	159	159	-
<i>For fuel</i>								

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W latach 2012-2015 nie pozyskano karpiny.

a Excluding logging (timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

N o t e. In the years 2012-2015 the stump wood wasn't gained.

TABL. 37(111). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEN
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
					ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land
Sadzenie w szt.:						
<i>Plantings in units of:</i>						
drzew	39127	33024	23318	22194	18816	9592
<i>trees</i>						
krzewów	61795	40502	35364	16452	14466	7193
<i>bushes</i>						

TABL. 37(111). ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ (dok.)
TREES AND SHRUBS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
					ogółem total	w tym na gruntach prywatnych of which on private land
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	32598	33095	32900	32232	33762	21854
<i>Removals (timber) ^a in m³</i>						
grubizna iglasta	6429	6568	6092	7293	9251	6052
<i>coniferous</i>						
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	3432	3600	3219	3750	4298	3328
<i>of which large-size general purpose wood</i>						
grubizna liściasta	26169	26527	26808	24939	24511	15802
<i>non-coniferous</i>						
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	9515	9151	9415	8087	8043	5531
<i>of which large-size general purpose wood</i>						

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 38(112). ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER ARBORICULTURAL WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015			
					ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy pry- watne ^a private forests ^a
						razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury	
					w ha	in ha		
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII)	179	179	176	175	171	171	171	-
<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>								
Odnowienia i zalesienia	4106	4100	4138	4051	4564	4410	4406	154
<i>Renewals and afforestations</i>								
odnowienia	3790	3905	3947	3787	4441	4323	4319	118
<i>renewals</i>								
sztuczne	3459	3649	3531	3447	4049	3931	3927	118
<i>artificial</i>								
zrębów ^b	3423	3624	3517	3417	4025	3917	3915	108
<i>felling sites ^b</i>								
halizn i płazowin	35	25	14	30	24	14	12	10
<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>								

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands.

TABL. 38(112). ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE (dok.)
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER ARBORICULTURAL WORK (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015			
					ogółem grand total	lasy publiczne public forests		lasy pry- watne ^a private forests ^a
						razem total	w tym własność Skarbu Państwa of which owned by the State Treasury	
w ha in ha								
Odnowienia i zalesienia (dok.): <i>Renewals and afforestations</i> (cont.):								
odnowienia (dok.): <i>renewals</i> (cont.):								
naturalne <i>natural</i>	331	256	415	340	392	392	392	-
zalesienia ^b <i>afforestations</i> ^b	316	195	191	263	123	87	87	36
Poprawki i uzupełnienia ^c <i>Corrections and supplements</i> ^c	297	343	439	214	260	187	183	73
Pielęgnowanie lasu ^d <i>Tending</i> ^d	19258	19331	19616	19392	18884	18559	18503	325
w tym: <i>of which:</i>								
upraw <i>crops</i>	12753	13291	13218	13376	13074	12749	12745	325
młodników <i>greenwoods</i>	6338	5910	6242	5894	5688	5688	5688	-
wprowadzanie podszytów ^e <i>introduction of undergrowth</i> ^e	80	50	102	56	70	70	70	-
Melioracje <i>Drainage</i>	4778	4068	4643	4501	4786	4786	4786	-
w tym nawożenie mineralne lasu <i>of which mineral fertilization of forest</i>	2	4	5	9	9	9	9	-
Trzebieże <i>Thinning</i>	45691	38883	40138	42263	44040	40857	40784	3183

a Dane szacunkowe. b Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. c Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. d Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. e Sadzenie krzewów lub drzew stałe znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. c Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. d Arboricultural work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. e Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 39(113). RODZINNE OGRODY DZIAŁKOWE

FAMILY ALLOTMENT GARDENS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Ogrody	274	272	270	261	257
<i>Gardens</i>					
powierzchnia w ha	2904,0	2899,4	2893,8	2778,9	2717,1
<i>area in ha</i>					
Działki	66060	66004	65873	63378	62546
<i>Parcels</i>					
powierzchnia w ha	2333,7	2311,3	2322,1	2239,8	2174,6
<i>area in ha</i>					

Ź r ó d ł o: dane Polskiego Związku Działkowców.

S o u r c e: data of the Polish Gardeners Association.

TABL. 40(114). WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE ^a

Stan w dniu 10 III

MAJOR GAME SPECIES ^a

As of 10 III

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	55	104	105	155	242
<i>Moose</i>					
Daniele	1112	1469	1647	1765	1823
<i>Fallow deer</i>					
Muflony	81	60	70	60	51
<i>Mouflons</i>					
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	15,5	17,6	19,5	20,3	20,1
<i>Deer</i>					
Sarny	50,1	52,0	58,6	59,9	59,4
<i>Roe deer</i>					
Dziki	18,4	17,9	20,5	20,4	19,1
<i>Wild boars</i>					
Lisy	12,4	12,7	13,4	13,0	12,8
<i>Foxes</i>					
Zające	18,0	20,3	24,7	26,4	27,6
<i>Hares</i>					
Bażanty	5,8	5,6	6,3	6,9	7,0
<i>Pheasants</i>					
Kuropatwy	8,0	7,2	7,3	7,4	7,3
<i>Partridges</i>					

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego; dane szacunkowe; w 2011 r. nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year; estimated data; in 2011 excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 41(115). ODSTRZAŁ WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH ^a
SHOOT OF MAIN GAME SPECIES ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010/2011 ^b	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
	w szt. <i>in heads</i>				
Daniele <i>Fallow deer</i>	240	359	373	441	478
Muflony <i>Mouflons</i>	11	3	-	-	-
Jelenie <i>Deer</i>	4888	6372	7336	8572	9336
Sarny <i>Roe deer</i>	9906	10737	10611	12105	13215
Dziki <i>Wild boars</i>	16571	13967	17296	17773	19494
Lisy <i>Foxes</i>	7526	6337	7176	6760	7047
Zająca <i>Hares</i>	298	111	204	113	101
Bażanty <i>Pheasants</i>	580	868	1015	732	969
Kuropatwy <i>Partridges</i>	1	10	-	-	-
Kaczki <i>Ducks</i>	4920	4589	5350	5720	5486

^a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Ź r ó d ł o: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Data concern the hunting economic year defined from 1 IV of a given year to 31 III of the following year. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

DZIAŁ VII ODPADY

CHAPTER VII WASTE

Uwagi metodyczne

Przedstawione w dziale dane charakteryzują ilościową i jakościową skalę zagrożenia dla środowiska oraz uciążliwości spowodowane wytwarzaniem odpadów przemysłowych, komunalnych i innych, w tym odpadów niebezpiecznych, a także przedsięwzięcia podejmowane w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom. Uciążliwość dla środowiska przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem odpadami wód i gleb, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod składowanie odpadów.

Dane o **odpadach** za lata 2002-2012 opracowano w oparciu o ustawę z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2010, Nr 185, poz. 1243), natomiast od 2013 r. – w oparciu o Ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21, z późniejszymi zmianami). Prezentowane rodzaje odpadów są zgodne z Katalogiem odpadów, wprowadzonym w życie 9 XII 2014 r. Rozporządzeniem Ministra Środowiska (Dz. U. 2014 poz. 1923).

Katalog odpadów dzieli odpady na grupy, podgrupy i rodzaje ze względu na źródło ich powstania. Prezentowane w dziale dane o odpadach innych niż komunalne obejmują pierwsze 19 grup katalogu. Dane o odpadach komunalnych (grupa 20 katalogu) są badane i prezentowane w niniejszej publikacji oddzielnie.

Od 2014 r. dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Methodological notes

Data presented in this chapter portray quantitative and qualitative scale of environmental hazards and burdens caused by production of industrial, municipal and other waste including hazardous waste as well as undertakings targeted at counter-acting these hazards. Environmental burdens manifest themselves mainly as pollution of water and soil by waste, air contamination, degradation of aesthetic and landscape values as well as exclusion of landfill sites located on agricultural and forest land from use.

*Data on **waste** for years 2002-2012 was compiled on the basis of the Act of 27 IV 2001 on waste (uniform text, Journal of Laws 2010, No. 185, item 1243), and since 2013 – on the basis of the Act of 14 XII 2012 on waste (Journal of Laws 2013, item 21, with later amendments). Types of waste presented are consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment dated 9 XII 2014 (Journal of Laws 2014 item 1923).*

The aforementioned waste classification divides waste into groups, subgroups and types with respect to the formation process. The data presented in this section pertain to the first 19 groups of the catalogue, which encompass waste other than municipal. Data on municipal waste (20 catalogue group) are analysed and presented in this publication separately.

Since 2014, data on waste recovered and disposed have included on-site waste management (by its producer). Data on waste recovered and disposed for previous years included both on-site managed waste and waste transferred to other recipient for recovery or disposal.

Informacje o ilości i rodzajach odpadów dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne (z wyłączeniem odpadów komunalnych) lub posiadających 1 mln t i więcej odpadów nagromadzonych.

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Przez **wytwórcę odpadów** rozumie się każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów (pierwotny wytwórca odpadów) oraz każdego, kto przeprowadza wstępną obróbkę, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.

Recykling to taki odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach. Obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do celów wypełniania wyrobisk.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Do **procesów unieszkodliwiania odpadów** zalicza się m.in.: składowanie na składowiskach, przetwarzanie w glebie i ziemi, retencję powierzchniową (np. umieszczanie odpadów na poletkach osadowych lub lagunach), termiczne przekształcanie odpadów. Przez **termiczne przekształcanie odpadów** rozumie się procesy spalania odpadów przez ich utlenianie oraz inne procesy, w tym: pirolizę, zgazowanie, proces plazmowy. Termiczne przekształcanie odpadów prowadzi się w spalarniach odpadów lub we współspalarniach odpadów na zasadach określonych w przepisach szczegółowych.

Information regarding the quantity and type of waste concerns plants which generated over 1 thousand tons of hazardous waste or other than hazardous waste (excluding municipal waste) during a year or accumulated 1 million tons of waste and more.

***Waste** means any substance or object, which the holder discards, intends to do so or is required to discard.*

***Waste producer** means anyone whose activities and existence produce waste (original waste producer) and anyone who carries out pretreatment, mixing or other operations resulting in a change to the nature or composition of this waste.*

***Recovery of waste** is understood as any process, the principal result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise be used to fulfill a particular function, or as a result of which waste is prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.*

***Recycling** means any recovery operation by which waste materials are reprocessed into products, materials or substances whether for the original or other purposes. It includes the reprocessing of organic material but does not include energy recovery and the reprocessing into materials that are to be used as fuels or for backfilling operations.*

***Disposal of waste** means any operation which is not recovery, even if the secondary consequence of such process is reclamation of substances or energy.*

***Processes of waste disposal** include storage at landfills, processing in soil and ground, surface retention (e.g. storage of waste in the fields and lagoons), and incineration of waste. **Incineration of waste** means waste oxidation processes, including burning, gasification or decomposition of waste, including pyrolytic decomposition, performed at dedicated facilities or facilities (including waste incineration plants) on principles set out in detailed regulations.*

Składowisko odpadów jest to obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów. Wyróżnia się trzy typy składowisk odpadów: składowisko odpadów niebezpiecznych, składowisko odpadów obojętnych oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska i obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (hałdy, stawy osadowe) własnych zakładów lub innych.

Magazynowanie odpadów jest to czasowe przechowywanie odpadów, które obejmuje: wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów. Odpady przeznaczone do odzysku lub unieszkodliwiania, z wyjątkiem składowania, mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów, nie dłużej jednak niż przez okres 3 lat. Odpady przeznaczone do składowania mogą być magazynowane jedynie w celu zebrania odpowiedniej ich ilości do transportu na składowisko odpadów, nie dłużej jednak niż przez okres 1 roku. Magazynowanie może odbywać się na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych poprzez, m.in. właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Prezentowane dane o **opakowaniach i produktach wprowadzanych na rynek oraz o odpadach opakowaniowych i osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu takich odpadów** opracowano w oparciu o dane

Waste landfill means a built structure designated to landfill waste. We identify three types of waste landfills: hazardous waste landfill, inert waste landfills and a landfill of waste other than hazardous and inert waste. **Landfilled waste** is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or other.

Waste storage means a temporary waste accumulation which include: preliminary storage of waste by its producer, its temporary storage by the receiver of waste, storage of waste by the unit processing waste. Waste intended for recovery or disposal, except landfilling, can be stored if it is required by technological or organizational processes and does not exceed time limits justified by these processes, however, not longer than for 3 years. Waste intended for landfilling can be stored only for the purpose of gathering its sufficient quantity for transport to a waste landfill, however, not longer than for 1 year. Waste can be stored at the premises legally owned by the waste holder.

Data regarding **waste landfilled (accumulated) to date** concern the quantity of waste deposited on the plant's own grounds during the reporting and previous years.

Reclaimed waste landfills mean areas the exploitation of which has come to an end, and where the works targeted at creating or restoring their usability through proper relief of the land, enhancement of physical and chemical features as well as regulation of hydrographic conditions.

The presented data concerning **launched packaging and products, packaging waste, achieved recovery levels and recycling of such waste** have been prepared on the basis of data of the Ministry of Environ-

Ministerstwa Środowiska. Wymagania, jakim muszą odpowiadać opakowania oraz sposoby postępowania z opakowaniami i odpadami opakowaniowymi regulują przepisy Ustawy z dnia 13 VI 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. 2013 poz. 888). Wymagane **poziomy odzysku i recyklingu** określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 X 2014 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i poużytkowych (Dz. U. 2014 poz. 1598).

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Dane o odpadach komunalnych dotyczą ilości zebranych stałych odpadów komunalnych, które przedstawiono w wagowych jednostkach miary (tony). Przy ustalaniu ilości odpadów uwzględniono pojemność taboru służącego do wywozu odpadów oraz ilość kursów. Pojemność taboru do wywozu odpadów stałych i nieczystości ciekłych jest określona przez producenta lub ustalona przez przedsiębiorstwo (zakład) oczyszczania.

Składowisko z instalacją odgazowywania to takie, na którym zainstalowano urządzenia do ujmowania gazu wysypiskowego w celu jego unieszkodliwienia przez spalanie lub przetworzenie na energię (cieplną, elektryczną).

*ment. The Act of 13 VI 2013 on packaging and packaging waste defines requirements regarding packaging and ways of treatment of packaging waste (Journal of Laws 2013 item 888). Required **recovery and recycling levels** are stipulated in the Regulation of the Minister of Environment of 27 X 2014 on annual levels of recovery and recycling of packaging and post-usage waste (Journal of Laws 2014 item 1598).*

*Data on **municipal waste** concern the waste generated by households (excluding end-of-life vehicles) as well as waste not containing hazardous components generated by other producers of waste which is similar in its composition and nature to the waste produced in households.*

Data on municipal waste pertain to quantities of collected municipal waste which have been presented in tons. In determining the quantity of waste, the capacity of transport fleet used for removal of waste and the number of journeys were taken into account. The capacity of transport fleet for removal of solid waste and liquid waste is determined by the producer (enterprise) or by waste treatment company (plant).

***Landfill with a degasification equipment** is a landfill where equipment for capturing landfill gas was installed for the purpose of its neutralization through incineration or processing resulting in (thermal, electric) energy production.*

TABL. 1(116). ODPADY ^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA
WASTE ^a GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) TO DATE AND ITS STORAGE YARDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	128	142	124	123	98
<i>Plants generating waste (as of 31 XII)</i>					
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	2400,7	2909,1	2127,7	2214,0	1579,5
<i>Waste generated (during the year) in thous. t</i>					
poddane odzyskowi	2158,8	2652,3	1963,0	909,5 ^b	445,3 ^b
<i>recovered</i>					
unieszkodliwione	168,1	134,4	97,4	42,4 ^b	68,9 ^b
<i>treated</i>					
w tym składowane ^c	118,7	72,0	53,4	30,1	46,3
<i>of which landfilled ^c</i>					
przekazane innym odbiorcom	x	x	x	1195,5	1013,2
<i>transferred to other recipients</i>					
magazynowane czasowo	73,8	122,4	67,3	66,6	52,1
<i>temporarily stored</i>					
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^d ; stan w końcu roku) w tys. t	4065,5	3783,8	3792,1	3394,9	3839,9
<i>Waste landfilled to date (accumulated ^d; as of end of year) in thous. t</i>					
Tereny składowania odpadów w ha:					
<i>Storage yards in ha:</i>					
niezrekultywowane (stan w końcu roku)	135,0	123,6	124,5	81,7	124,5
<i>not-reclaimed (as of end of year)</i>					
zrekultywowane (w ciągu roku)	38,6	15,1	-	-	-
<i>reclaimed (during the year)</i>					

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b We własnym zakresie przez wytwórcę. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste. b By waste producer on site. c On own and other landfills (heaps, settling ponds). d On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 2(117). ODPADY ^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2015 R.WASTE ^a BY TYPE IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wytworzone (w ciągu roku) Waste generated (during the year)						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^b ; as of end of year)
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazy- nowane czasowo temporarily stored	
			razem total	w tym skła- dowane ^c of which landfilled ^c			
		w tys. t		in thous. t			
OGÓŁEM 2011	2400,7	2158,8	168,1	118,7	x	73,8	4065,5
TOTAL 2012	2909,1	2652,3	134,4	72,0	x	122,4	3783,8
2013	2127,7	1963,0	97,4	53,4	x	67,3	3792,1
2014	2214,0	909,5 ^d	42,4 ^d	30,1	1195,5	66,6	3394,9
2015	1579,5	445,3 ^d	68,9 ^d	46,3	1013,2	52,1	3839,9
w tym: of which:							
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych <i>Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste</i>	64,5	0,1	35,2	35,2	26,9	2,3	3740,9
Mieszanki popiołów lotnych i odpadów stałych z wapienno-wymagających metod odsiarczania gazów odlotowych <i>Mixtures of fly ash and solid waste originating from limestone methods of desulphurisation of waste gases</i>	5,7	-	-	-	5,7	-	-
Odpady z kory i drewna <i>Waste from bark and wood</i>	261,7	255,4	-	-	5,9	0,4	-
Popioły lotne z węgla <i>Coal fly ash</i>	48,1	-	-	-	47,7	0,4	-
Żelazo i stal <i>Iron and steel</i>	12,4	-	-	-	12,4	-	-
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów <i>Slag, furnace ash and particulates from boilers</i>	20,5	-	-	-	19,6	0,9	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c On own and other landfills (heaps, settling ponds). d By waste producer on site.

TABL. 3(118). ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA W WYBRANYCH MIASTACH W 2015 R.
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) TO DATE AND ITS STORAGE YARDS IN SELECTED CITIES IN 2015

MIASTA CITIES	Odpady wytworzone (w ciągu roku) Waste generated (during the year)						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^b ; as of end of year)	Tereny składowania odpadów, niezrekultywowane (stan w końcu roku) w ha Storage yards, non-reclaimed (as of end of year) in ha
	ogółem grand total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c treated ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which landfilled ^d				
w tys. t in thous. t								
OGÓŁEM TOTAL	1579,5	445,3	68,9	46,3	1013,2	52,1	3839,9	124,5
w tym: of which:								
Gdańsk	228,2	5,3	-	-	213,5	9,4	1912,7	30,4
Gdynia	48,6	2,6	-	-	44,1	1,9	399,0	42,8
Kwidzyn	604,3	343,7	41,1	41,1	191,4	28,1	1463,7	42,3
Lębork	68,2	4,5	-	-	63,0	0,7	-	-
Słupsk	194,6	-	-	-	194,6	-	-	-
Starogard Gdański	22,8	0,9	0,7	-	21,2	-	-	-
Tczew	36,3	-	-	-	36,3	-	-	-

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on site. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 4(119). ODPADY^a WYTWORZONE DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) TO DATE BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wytworzone (w ciągu roku) Waste generated (during the year)						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^b ; as of end of year)	
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^c of which landfilled ^c				
w tys. t in thous. t								
OGÓŁEM TOTAL	2011	2400,7	2158,8	168,1	118,7	x	73,8	4065,5
	2012	2909,1	2652,3	134,4	72,0	x	122,4	3783,8
	2013	2127,7	1963,0	97,4	53,4	x	67,3	3792,1
	2014	2214,0	909,5 ^d	42,4 ^d	30,1	1195,5	66,6	3394,9
	2015	1579,5	445,3^d	68,9^d	46,3	1013,2	52,1	3839,9

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych. d We własnym zakresie przez wytwórcę.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c On own and other landfills (heaps, settling ponds). d By waste producer on site.

TABL. 4(119). ODPADY^a WYTWORZONE DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE) WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI I DZIAŁÓW (dok.)
WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED (ACCUMULATED) TO DATE BY SELECTED SECTIONS AND DIVISIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odpady wytworzone (w ciągu roku) Waste generated (during the year)						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^b ; as of end of year)
	ogółem grand total	poddane odzyskowi recovered	unieszkodliwione treated		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazy- nowane czasowo temporarily stored	
			razem total	w tym składowane ^c of which landfilled ^c			
w tys. t in thous. t							
O G Ó Ł E M (dok.): TOTAL (cont.): w tym: of which:							
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing w tym: of which:	1093,2	393,8	44,4	43,7	621,9	33,1	1499,3
Produkcja artykułów spożywczych	151,2	0,1	-	-	149,0	2,1	-
<i>Manufacture of food products</i>							
Produkcja napojów	26,7	9,9	-	-	16,8	-	-
<i>Manufacture of beverages</i>							
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	105,3	21,6	-	-	83,7	-	-
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>							
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	587,2	333,2	41,1	41,1	184,8	28,1	1463,7
<i>Manufacture of paper and paper products</i>							
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	33,8	14,0	-	-	17,9	1,9	-
<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>							
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	19,8	-	-	-	19,8	-	-
<i>Manufacture of other transport equipment</i>							
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ	54,5	-	-	-	53,0	1,5	2311,7
Electricity, gas, steam and air conditioning supply							

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 5(120). OSIĄGNIĘTE POZIOMY RECYKLINGU ODPADÓW OPAKOWANIOWYCH
ACHIEVED LEVELS OF RECYCLING OF PACKAGING WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OGÓŁEM TOTAL					
Wielkość opakowań wprowadzonych na rynek w t <i>Size of launched packaging in t</i>	111748	108564	112311	130601	116343
w tym podlegających obowiązkowi recyklingu <i>of which waste subject to recycling</i>	111748	108564	121311	130593	116341
Odpady przeznaczone do recyklingu w t <i>Waste designated for recycling in t</i>	84409	72089	67036	70408	71804
w tym faktycznie poddane recyklingowi w roku sprawozdawczym <i>of which waste actually recycled in the reporting year</i>	46217	30091	38281	65190	71804
Osiągnięty poziom recyklingu w % <i>Achieved level of recycling in %</i>	41,4	27,7	34,1	49,9	61,7
W tym OPAKOWANIA Z PAPIERU I TEKTURY Of which PACKAGING MADE OF PAPER AND CARDBOARD					
Wielkość opakowań wprowadzonych na rynek w t <i>Size of launched packaging in t</i>	49359	50040	53082	58484	56937
w tym podlegających obowiązkowi recyklingu <i>of which waste subject to recycling</i>	49359	50040	53082	58484	56937
Odpady przeznaczone do recyklingu w t <i>Waste designated for recycling in t</i>	61858	52451	48759	36913	37640
w tym faktycznie poddane recyklingowi w roku sprawozdawczym <i>of which waste actually recycled in the reporting year</i>	37367	17662	26897	33054	37640
Osiągnięty poziom recyklingu w % <i>Achieved level of recycling in %</i>	75,7	35,3	50,7	56,5	66,1

Źródło: dane Ministerstwa Środowiska.

Source: data of the Ministry of the Environment.

TABL. 6(121). ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady komunalne zebrane ^a w t <i>Municipal waste collected ^a in t</i>	675336,6	646026,4	644789,7	694842,5	702954,9
na 1 mieszkańca w kg <i>per capita in kg</i>	295,7	282,1	215,4	227,2	237,6
w tym z gospodarstw domowych ... <i>of which from households</i>	443071,0	456428,5	493839,8	522359,7	547584,6
w tym wyselekcjonowane: <i>of which selected:</i>					
papier i tektura <i>paper and cardboard</i>	6664,9	6947,3	10030,2	12801,1	14606,3
szkło <i>glass</i>	15105,3	15732,8	19136,5	25408,9	25358,1

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 6(121). ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE (dok.)

MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Odpady komunalne zebrane ^a w t (dok.): <i>Municipal waste collected ^a in t (cont.):</i>					
w tym wyselekcjonowane (dok.): <i>of which selected (cont.):</i>					
tworzywa sztuczne <i>plastic</i>	9345,1	9754,7	17534,0	19858,6	17967,6
metale <i>metals</i>	684,5	622,3	348,8	134,3	248,2
Nieczystości ciekłe ^{ab} wywiezione w dam ³ <i>Liquid waste ^{ab} removed in dam³</i>	1482,8	1486,9	1454,8	1402,9	1532,0
w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	1005,5	976,7	951,6	922,7	1074,6

a Dane szacunkowe. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

a Estimated data. b Sewage stored temporarily in septic tanks.

TABL. 7(122). SKŁADOWISKA (WYSYPISKA) ODPADÓW KOMUNALNYCH

Stan w dniu 31 XII

LANDFILL SITES OF MUNICIPAL WASTE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
SKŁADOWISKA KONTROLOWANE: CONTROLLED LANDFILL SITES:					
Czynne	35	34	18	19	14
In operation					
Powierzchnia w ha ^a	193,2	167,0	89,2	104,8	88,2
<i>Area in ha ^a</i>					
w tym składowisk zamkniętych w ciągu roku	10,3	11,3	9,0	17,8	21,2
<i>of which closed landfill sites during the year</i>					
w tym zrekultywowanych <i>of which reclaimed landfill sites</i>	-	1,0	-	17,8	11,1
O zakończonej eksploatacji	2	3	18	12	4
Exploitation completed					
Powierzchnia w ha	9,4	4,4	79,1	44,9	19,2
<i>Area in ha</i>					
w tym zrekultywowana w ciągu roku <i>of which reclaimed landfill sites during the year</i>	-	-	8,4	32,4	9,8

a Dane szacunkowe.

a Estimated data.

TABL. 8(123). ODGAZOWYWANIE SKŁADOWISK (WYSYPISK) ODPADÓW KOMUNALNYCH
OUTGASSING OF MUNICIPAL WASTE LANDFILL SITES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Składowiska (wysypiska) z instalacją odgazowywania	29	30	17	14	13
<i>Landfill sites equipped with outgassing installation</i>					
w tym z gazem uchodzącym do atmosfery	20	16	10	3	3
<i>of which with gas escaping to the atmosphere</i>					
w tym unieszkodliwionym przez spalanie z odzyskiem energii: <i>of which those treated through combustion with energy recovery:</i>					
cieplnej	3	3	3	3	4
<i>thermal</i>					
elektrycznej	3	3	4	5	5
<i>electric</i>					

TABL. 9(124). DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO INSPEKTORATU OCHRONY ŚRODOWISKA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI
ACTIVITY OF THE VOIVODSHIP INSPECTORATE FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION IN THE SCOPE OF WASTE MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Pobrane próbki pierwotne	26	28	4	24	11
<i>Original samples taken</i>					
w ramach: <i>in the framework of:</i>					
kontroli	5	15	2	24	11
<i>inspection</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	21	13	2	-	-
<i>own and other works ^a</i>					
Wykonane oznaczenia w ramach: <i>Performer markings in the framework of:</i>					
kontroli	46	194	9	202	98
<i>inspection</i>					
prac własnych i pozostałych ^a	133	207	4	-	23
<i>own and other works ^a</i>					
wskaźników fizyko-chemicznych	133	207	4	-	23
<i>indicators physico-chemical</i>					

^a Prace zlecone (inne niż monitoring) i prace własne prowadzone w laboratoriach.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

^a *Commissioned works (other than monitoring) and own works conducted in laboratories.*

Ź r ó d ł o: *data of Chief Inspectorate of Environmental Protection.*

DZIAŁ VIII PROMIENIOWANIE. HAŁAS

CHAPTER VIII RADIATION. NOISE

Uwagi metodyczne

Przez pojęcie **promieniowanie jonizujące** określa się szczególnie rodzaj promieniowania, które przechodząc przez materię wywołuje w obojętnych elektrycznie atomach i cząsteczkach – zmiany ich ładunków elektrycznych, czyli tzw. jonizację. Promieniowanie to może mieć postać promieniowania korpuskularnego, do którego zalicza się m.in. cząstki alfa, beta, protony, a także – promieniowania elektromagnetycznego obejmującego promieniowanie gamma oraz promieniowanie rentgenowskie (X) o długości fali mniejszej niż 100 nm (nanometrów).

Aktywność – liczba samoistnych przemian jądrowych zachodzących w jednostce czasu, w określonej masie substancji promieniotwórczej. Jednostką aktywności jest bekerel (Bq). 1 Bq oznacza jedną przemianę w ciągu sekundy.

Dawka pochłonięta – energia promieniowania jonizującego pochłonięta w jednostce objętości materii uśredniona w tkance lub narządzie. Jednostką dawki pochłoniętej jest grej (Gy). 1 Gy oznacza energię 1 dżula (J) pochłoniętą w 1 kg materii.

Moc dawki – dawka przypadająca na jednostkę czasu.

Opad całkowity – suma opadu mokrego (osadzonego na powierzchni ziemi przez deszcz i śnieg) oraz opadu suchego (suchy pył osadzony na powierzchni ziemi).

Promieniowanie beta – elektrony emitowane przez jądra pierwiastków promieniotwórczych.

Promieniowanie gamma – promieniowanie elektromagnetyczne emitowane przez jądra atomów w wyniku przemian zachodzących w tych jądrach.

Radionuklid – atom o jądrze promieniotwórczym; nietrwały nuklid ulegający samorzutnej przemianie promieniotwórczej z emisją cząstki lub kwantu promieniowania gamma.

Methodological notes

Ionizing radiation is the energy in the form of waves moving subatomic particles depending on its effect on atomic matter. Ionizing radiation has enough energy to ionize atoms and molecules. This radiation can be classified as corpuscular radiation including particles of alpha, beta, protons and electromagnetic radiation including gamma radiation and X-ray radiation of the length of waves less than 100 nm (nanometres).

Activity – the number of intrinsic nuclear changes in a unit of time, in a particular radiation nucleus mass. The unit of radioactive decay is the becquerel (Bq). One Bq is defined as one transformation (or decay) per second.

Absorbed dose – is a measure of the energy deposited in a medium by ionizing radiation. It is equal to the energy deposited per unit mass of medium, and so has the unit J/kg, which is given the special name gray (Gy).

Power dose – a dose per time unit.

Total precipitation – the sum of rainfall and snowfall desposit on the ground and dry precipitation (dry dust desposite on the ground).

Beta radiation – the electrons emitted by radioactive atomic nuclei.

Gamma radiation – electromagnetic radiation emitted by the atomic nuclei as a result of transitions within these nuclei.

Radionuclei – an atom with a radioactive nuclei, endurable and intrinsically transitional with an emission of particle or quantum of gamma radiation.

Hałas definiowany jest jako dźwięk niepożądany lub szkodliwy dla zdrowia ludzkiego. Szkodliwość lub uciążliwość hałasu zależy od jego natężenia, częstotliwości, charakteru zmian w czasie, długotrwałości działania oraz zawartości składowych niesłyszalnych, a także od takich cech odbiorcy jak: stan zdrowia, nastrój, wiek. W zależności od miejsca występowania i źródła rozróżnia się hałas: komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy) oraz przemysłowy.

Zjawisku hałasu zwykle towarzyszą: **drżania mechaniczne** – wytwarzane przez pojazdy, maszyny, urządzenia, **wstrząsy, infradźwięki** – dźwięki o niskiej częstotliwości (0-16 Hz) poniżej zakresu słyszalnego (1 Hz = 1 cykl/1 sekundę), **ultradźwięki** – dźwięki o wysokiej częstotliwości (powyżej 20 kHz), powyżej zakresu słyszalnego.

Ze względu na szeroki zakres ciśnień akustycznych wprowadzono logarytmiczną skalę oceny i związane z tym pojęcie **poziomu dźwięku** oznaczonego literą L (ang. level), którego jednostką jest **decybel (dB)**. Ciśnieniu akustycznemu wyznaczającemu próg słyszenia przypisano wartość poziomu dźwięku – 0 dB; granicy bólu – 130 dB.

Wszystkie dźwięki charakteryzujące się częstotliwościami z zakresu od około 16 Hz do około 20000 Hz określa się słyszalnymi (są one odbierane jako wrażenia słuchowe). Organ słuchu nie reaguje jednakowo na dźwięki w całym paśmie słyszalnym. Największa wrażliwość ucha ludzkiego występuje w zakresie 1000-4000 Hz. Aby wyniki pomiarów poziomu dźwięku lepiej skorelować z fizjologicznymi właściwościami organu słuchu wprowadzono do mierników specjalną charakterystykę korekcyjną (w funkcji częstotliwości), uwzględniającą wspomniane zakresy czułości słuchu, którą oznacza się indeksem „A” (np. LA). Hałas w środowisku charakteryzuje się najczęściej zmiennym poziomem w czasie. Dla oceny tego typu zjawisk akustycznych wprowadzono tzw. **równoważny poziom dźwięku A**, oznaczany symbolem LAeq, w dB, który uśrednia zmienne ciśnienie akustyczne w danym czasie obserwacji.

Wszystkie poziomy hałasu, zestawione w tabelach, przedstawione są w postaci **poziomów równoważnych**.

*In common use, the word **noise** means unwanted sound or noise harmful to human health. Harmfulness or strenuousness of noise depends on its intensity, frequency, changes in time, endurance and the content of inaudible components such as: health condition, mood, age. Depending to the place of occurrence and source, a difference is made between transportation noise (traffic, railway, airport) and industrial noise.*

*Noise is always accompanied by **vibrations** produced by vehicles, machines and equipment. **Shocks, infrasounds** – are sounds of low frequency (0-16Hz) below the audible range (1Hz = 1 cycle/1 second). **Ultrasounds** – are sounds of high frequency (more than 20 kHz) above the audible range.*

*Due to a wide range of acoustic pressures, logarithmic evaluation scale and **sound level** (marked by L, measured in **decibels dB**) were introduced. The acoustic pressure which reflects audibility threshold is – 0 dB, whereas the pain threshold is 130 dB.*

*All sounds of frequencies from 16 Hz to about 20000 Hz are audible but the hearing organ does not react equally to sounds from all this audible range. Human ear is the most sensitive to the sounds from 1000 to 4000 Hz. In order to better correlate the results of sound search level with physiological features of human ear, a special correlating feature was introduced to the measuring instruments (functioning as frequency) taking into account the mentioned sound sensitive ranges. This feature is marked by “A” index (for example LA). The majority of noises in environment is characterised by variable level over time. For evaluation of these acoustic phenomena so-called **balanced A sound level** was introduced, marked as LAeq in decibels, which averages the changeable acoustic pressure in particular observation period.*

*All sound levels placed in tables are presented in **balanced levels**.*

TABL. 1(125). MOC DAWKI PROMIENIOWANIA GAMMA
DOSE RATE OF GAMMA RADIATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		2011	2012	2013	2014	2015
		w nGy/h		in nGy/h		
ŚREDNIA ROCZNA ANNUAL AVERAGE						
Stacje PMS ^a	Białystok	92	95	94	95	94
<i>PMS stations</i> ^a	Gdynia	106	106	105	106	105
	Koszalin	90	90	90	90	89
	Kraków	106	111	114	114	113
	Lublin	102	100	98	100	96
	Łódź	88	88	87	88	89
	Olsztyn	99	97	96	95	93
	Sanok	107	107	114	114	115
	Szczecin	99	98	98	98	98
	Toruń	90	89	88	88	88
	Warszawa	98	93	89	89	91
	Wrocław	89	89	88	88	88
	Zielona Góra	91	91	90	90	90
Stacje IMGW ^b	Gdynia	84	83	82	86	86
<i>IMGW stations</i> ^b	Gorzów	85	86	91	85	87
	Legnica	108	107	106	97	99
	Lesko	107	108	98	104	104
	Mikołajki	106	104	102	102	102
	Świnoujście	83	82	78	76	76
	Warszawa	82	80	75	79	75
	Włodawa	66	62	64	80	80
	Zakopane	119	115	114	120	116
ZAKRES ŚREDNICH DOBOWYCH DAWEK THE RANGE OF AVERAGE DAILY DOSES						
Stacje PMS ^a	Białystok	82-103	83-106	84-116	90-105	90-110
<i>PMS stations</i> ^a	Gdynia	102-114	101-120	102-112	101-113	101-111
	Koszalin	82-102	81-101	83-100	85-96	84-103
	Kraków	97-143	96-137	107-126	110-128	108-126
	Lublin	82-95	92-129	79-116	94-109	90-112
	Łódź	90-116	82-98	81-96	84-95	83-99
	Olsztyn	86-107	89-117	87-111	87-104	87-103
	Sanok	99-179	75-129	100-133	105-127	102-142
	Szczecin	88-109	93-105	92-108	94-104	94-106
	Toruń	83-98	84-107	82-96	84-95	84-106
	Warszawa	93-113	87-104	85-100	86-97	88-113
	Wrocław	81-99	84-104	83-99	84-98	83-96
	Zielona Góra	82-107	86-104	85-101	87-100	86-104

^a PMS - Stacje Wczesnego Wykrywania Skażeń Promieniotwórczych PMS. ^b IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a PMS (Permanent Monitoring Stations) – Early Warning Stations for Radioactive Contamination. ^b IMGW – Institute of Meteorology and Water Management.

TABL. 1(125). MOC DAWKI PROMIENIOWANIA GAMMA (dok.)

DOSE RATE OF GAMMA RADIATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w nGy/h		in nGy/h			
ZAKRES ŚREDNICH DOBOWYCH DAWEK (dok.) THE RANGE OF AVERAGE DAILY DOSES (cont.)						
Stacje IMGW ^a	Gdynia	75-92	77-93	77-95	80-96	82-92
IMGW stations ^a	Gorzów	74-97	75-100	81-101	79-96	81-100
	Legnica	96-139	99-124	94-123	91-118	90-115
	Lesko	64-146	86-138	80-121	91-121	88-126
	Mikołajki	82-128	89-124	80-117	91-122	86-119
	Świnoujście	75-101	75-91	74-91	73-87	72-85
	Warszawa	71-104	72-98	64-92	69-90	67-92
	Włodawa	60-76	55-92	51-86	67-92	74-104
	Zakopane	109-135	88-140	89-143	106-133	88-152

^a IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Źródło: dane Państwowej Agencji Atomistyki, na podstawie pomiarów ze stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych.

^a IMGW – Institute of Meteorology and Water Management.

Source: data of the National Atomic Energy Agency on the basis of measurements of early detection stations of radioactive contamination.

TABL. 2(126). ŚREDNIE ROCZNE STĘŻENIE CEZU 137 ORAZ STRONTU 90 W OPADZIE CAŁKOWITYM W POLSCE

AVERAGE ANNUAL CAESIUM 137 AND STRONTIUM 90 CONCENTRATION IN TOTAL FALL-OUT IN POLAND

LATA YEARS	Cez 137 Caesium 137	Stront 90 Strontium 90
	w Bq/m ²	in Bq/m ²
2011 ^a	1,1	0,2
2012	0,3	0,1
2013	0,3	0,2
2014	0,5	0,1
2015	0,6	0,1

^a Wpływ awarii w elektrowni jądrowej Fukushima.

Źródło: dane Państwowej Agencji Atomistyki na podstawie wyników ze stacji podstawowych wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – Państwowy Instytut Badawczy.

^a Influence of the Fukushima nuclear accident.

Source: data of the National Atomic Energy Agency based on the results of basic stations for early detection of radioactive contamination IMGW – National Research Institute.

TABL. 3(127). STĘŻENIA RADIONUKLIDÓW W POWIETRZU
RADIONUCLIDES CONCENTRATIONS IN THE AIR

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Gdynia					
	2011	2012	2013	2014	2015	
	w $\mu\text{Bq}/\text{m}^3$		in $\mu\text{Bq}/\text{m}^3$			
Cez 137 <i>Caesium 137</i>	średnie <i>average</i>	4,9	0,3	0,3	0,4	0,3
	min.	<0,3	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	max.	109,1	1,0	0,8	2,2	4,6
Beryl 7 <i>Beryllium 7</i>	średnie <i>average</i>	2230	1380	1230	1350	1232
	min.	750	620	480	520	531
	max.	6050	2470	1910	2610	2192
Potas 40 <i>Potassium 40</i>	średnie <i>average</i>	8,8	6,6	8,8	10,3	7,9
	min.	<2,9	<2,4	<2,3	<2,4	<2,3
	max.	24,7	16,6	24,4	22,5	23,1
Ołów 210 <i>Lead 210</i>	średnie <i>average</i>	228	210	199	253	176
	min.	<17	66	54	54	74
	max.	1031	911	674	773	562
Rad 226 <i>Radium 226</i>	średnie <i>average</i>	7,1	2,9	3,1	2,7	2,7
	min.	<4,5	<2,0	<1,9	<2,0	<2,0
	max.	19,8	6,4	10,0	<7,5	7,8
Rad 228 <i>Radium 228</i>	średnie <i>average</i>	1,5	0,6	0,7	0,6	0,5
	min.	<0,7	<0,2	<0,3	<0,3	<0,3
	max.	5,5	1,4	1,8	1,8	1,4

Ź r ó d ł o: dane Państwowej Agencji Atomistyki, na podstawie wyników dostarczonych przez Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej uzyskanych ze stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych ASS-500.

S o u r c e: data of the National Atomic Energy Agency on the basis of the results provided by the Central Laboratory for Radiological Protection obtained from early detection stations of radioactive contamination ASS-500.

TABL. 4(128). HAŁAS PRZEMYSŁOWY
INDUSTRIAL NOISE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007-2011	2012-2015 ^a	SPECIFICATION
Zakłady skontrolowane emitujące hałas ^b	143	92	<i>Inspected entities emitting noise ^b</i>
przekraczające poziomy dopuszczalne ^c	96	34	<i>exceeding permissible levels ^c</i>
w tym w nocy w %	38,5	47,1	<i>of which at night in %</i>
w decybelach (dB):			<i>in decibels (dB)</i>
0,1-5: dzień	24	14	<i>0.1-5: day</i>
noc	19	9	<i> night</i>
5-10: dzień	23	6	<i>5-10: day</i>
noc	6	5	<i> night</i>
10-15: dzień	10	2	<i>10-15: day</i>
noc	9	1	<i> night</i>
15-20: dzień	3	-	<i>15-20: day</i>
noc	2	1	<i> night</i>
Liczba punktów pomiarowych	267	193	<i>Number of measurement points</i>
Zakłady, które dostosowały się do poziomów dopuszczalnych w 2015 r.	5	3	<i>Entities which conformed to permissible levels in 2015</i>

a W 2012 r. zapoczątkowano kolejny 5-letni cykl badań zagrożenia środowiska hałasem. b Będące w systemie ewidencji stanu akustycznego GIOŚ. c Uwzględniono emisję hałasu z zakładów.

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

a In 2012, another 5-year series of inspections concerning environmental threats connected with noise was initiated. b Included in the register of acoustic status of GIOŚ. c Noise emission from plants was included.

S o u r c e: data of the Inspectorate for Environmental Protection

TABL. 5(129). HAŁAS DROGOWY W DZIEŃ W MIASTACH W LATACH 2012-2015 ^a
TRAFFIC NOISE DURING A DAY IN THE CITIES IN THE YEARS 2012-2015 ^a

MIASTA CITIES	Długość ulic w mieście <i>The length of streets in the city</i>					Średnie ważone natężenie ruchu, pojazdów/ /godz. Average weighted traffic volume, vehicles/hour
	w tym skontrolowanych of which inspected	przy których emisja hałasu przekracza maksymalny poziom dopuszczalny 60 dB in which noise emission exceeds the maximum permissible level 60 dB				
		razem total	0,1-5 dB	5-10 dB	10-15 dB	
		w km	in km			
Bytów	60,7	0,6	-	0,6	-	620
Człuchów	52,0	0,4	-	0,1	0,3	•
Gniew	14,0	0,6	0,6	-	-	221
Kartuzy	23,0	0,1	0,1	-	-	452
Lębork	88,0	0,5	0,4	0,1	-	548
Łeba	26,0	0,2	0,2	-	-	107
Malbork	92,0	0,1	0,1	-	-	468
Miastko	18,5	0,4	-	0,3	0,1	•
Pruszcz Gdański	•	0,8	-	0,8	-	639
Reda	79,0	0,7	0,2	0,3	0,2	1321
Rumia	•	0,1	-	-	-	2414
Słupsk	148,7	0,8	-	-	0,7	•
Tczew	103,0	0,2	-	0,2	-	•
Ustka	32,0	0,8	0,8	-	-	394

a W 2012 r. zapoczątkowano kolejny 5-letni cykl badań zagrożenia środowiska hałasem.

Ź r ó d ł o: dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

a In 2012, another 5-year series of inspections concerning environmental threats connected with noise was initiated.

S o u r c e: data of the Environmental Protection Inspectorate.

DZIAŁ IX EKONOMICZNE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA

Uwagi metodyczne

W dziale wyodrębniono informacje o zakresie i formach funkcjonowania oraz skuteczności ekonomicznych narzędzi i środków w przedsięwzięciach na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Całkowite nakłady na ochronę środowiska stanowią sumę nakładów na środki trwałe służące ochronie środowiska i kosztów bieżących.

Dane prezentowane są według lokalizacji inwestycji.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja, adaptacja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Prezentowany podział nakładów inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „SNA 2008”. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- nabycie gruntów (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu),
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym m.in. na roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe),
- urządzenia techniczne i maszyny,
- środki transportu,
- narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie,
- inne środki trwałe, których celem jest uzyskanie efektów ochronnych lub efektów w gospodarce wodnej.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

CHAPTER IX ECONOMIC ASPECTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION

Methodological notes

The chapter provides information in the scope and forms of functioning and efficiency of economic tools and resources in projects targeted at environmental protection and water management.

Total outlays on environmental protection cover the amount of expenditures on fixed assets for environmental protection as well as current costs.

The data are presented according to the investment location.

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding development, reconstruction, adaptation or upgrade) of existing fixed assets items as well as outlays on so-called initial investments.

The distribution of investment outlays has been presented according to the rules of the System of National Accounts, in line with “SNA 2008” Recommendations. Investment outlays are divided into fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include:

- purchase of land (including perpetual usufruct of land),
- buildings, apartments and civil engineering structures (including outlays on construction and installation works, design and cost estimation documentation),
- technical equipment and machines,
- means of transport,
- tools, accessories, movables and equipment,
- other fixed assets targeted at achieving results in environmental protection or water management.

Other outlays encompass so-called initial investment as well as other costs related to investment process. The outlays do not increase the value of the fixed assets.

Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej dotyczą: osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba pracujących przekracza 9 osób (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie i z wyłączeniem osób fizycznych i spółek cywilnych prowadzących działalność gospodarczą – prowadzących księgi przychodów i rozchodów); jednostek prowadzących działalność zaklasyfikowaną według PKD 2007 do sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, a także spółek wodno-ściekowych bez względu na liczbę zatrudnionych.

Przedsięwzięcia „**końca rury**” – nieingerujące w proces produkcyjny (produkcja może być prowadzona bez tej inwestycji), lecz redukujące lub unieszkodliwiające zanieczyszczenia powstałe w procesie produkcji. Nakłady na tego typu przedsięwzięcia – zgodnie z metodologią zalecaną przez Biuro Statystyczne Unii Europejskiej EUROSTAT – w całości zaliczane są do nakładów na ochronę środowiska.

Przedsięwzięcia **zintegrowane zapobiegające zanieczyszczeniom** – prowadzące do zmniejszenia ilości wytwarzanych zanieczyszczeń poprzez modyfikację procesów technologicznych (wymiana lub modernizacja linii produkcyjnej, zakup dodatkowych urządzeń), co powoduje, że produkcja staje się bardziej czysta i przyjazna środowisku. Jeżeli wprowadzany jest nowy proces technologiczny, nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska obejmują nakłady przewyższające te, które byłyby poniesione na wyposażenie tańsze i sprawne, ale zapewniające produkcję mniej przyjazną środowisku. W przypadku, gdy modernizowany jest zakład już istniejący, nakłady na środki trwale służące ochronie środowiska są równe całkowitym nakładom poniesionym na dostosowanie do wymagań środowiska.

Dane o **nakładach na środki trwale służących ochronie środowiska i ich efektach rzeczowych** prezentuje się zgodnie z **Polską Klasyfikacją Statystyczną dotyczącą Dzia-**

Data on outlays on fixed assets for environmental protection and water management refer to: legal persons and organizations without legal personality and natural persons conducting economic activity, where the number of employed persons exceeds 9 (except for individual farmsteads in agriculture and natural persons and partnerships conducting business activity – which keep tax register); units conducting economic activity classified according to the PKD 2007 section “Public administration and defence; compulsory social security” as well as water and sewage companies, regardless of the number of employed people.

“**End-of-pipe**” undertakings – which do not interfere with the production process (the production may be carried out without this investment), but reduce or neutralize pollution from the production process. Expenses for this type of undertakings – in compliance with methodology recommended by the Statistical Office of the European Union EUROSTAT – are all recognized as environmental protection expenditures.

Integrated pollution prevention leads to reduction of the amount of produced pollution through modification of technological processes (replacement or upgrade of production line, purchase of additional equipment), which makes the production cleaner and environmental-friendly. If a new technological process is introduced, outlays on fixed assets for environmental protection encompass expenses exceeding those incurred on less expensive and efficient equipment but ensuring less environment-friendly production. In the case of upgrade of existing facilities, outlays on fixed assets used for environmental protection equal total outlays on adjustment to environmental requirements.

Data on outlays on fixed assets used for environmental protection and its material effects have been presented in accordance with **Polish Statistical Classification con-**

łałności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznej Dotyczącej Ochrony Środowiska (SERIEE), wdrażanego przez Unię Europejską (EUROSTAT).

Wyróżniono 9 dziedzin ochrony środowiska:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu,
2. Gospodarka ściekowa i ochrona wód,
3. Gospodarka odpadami,
4. Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb oraz ochrona wód podziemnych i powierzchniowych,
5. Zmniejszanie hałasu i wibracji,
6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu,
7. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym,
8. Działalność badawczo-rozwojowa,
9. Pozostała działalność związana z ochroną środowiska.

Do **inwestycji związanych z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu** zalicza się instalacje urządzeń oczyszczających i deodorujących (odpylających, redukujących, unieszkodliwiających i neutralizujących zanieczyszczenia gazowe) oraz instalacje z zastosowaniem reakcji przemian chemicznych do substancji mniej uciążliwych dla środowiska wraz z kompletnym wyposażeniem i zespołem koniecznych urządzeń pomocniczych zapewniających prawidłową eksploatację instalacji oraz urządzenia i aparaturę zapewniające zmniejszenie ilości bądź stężeń powstających lub emitowanych zanieczyszczeń, zadania związane z wyposażeniem w aparaturę kontrolno-pomiarową zanieczyszczeń powietrza.

Ponadto zaliczono: nowe techniki i technologie spalania paliw; modernizację kotłowni i ciepłowni w celu ograniczenia zanieczysz-

cerning Activity and Equipment related to Environmental Protection introduced by the virtue of the Council of Ministers of 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union (EUROSTAT).

9 areas of the environmental protection were identified:

1. Protection of air and climate,
2. Waste water management and protection of water,
3. Waste management,
4. Protection of soil, underground and surface waters,
5. Protection against noise and vibration,
6. Protection of biodiversity and landscape,
7. Protection against radiation,
8. Research and development activity,
9. Other activities related to environmental protection.

The **investments associated with protection of air and climate** include: air treatment and deodorizing installations (dust collectors, reducers, devices for neutralization of gaseous pollution); installations using chemical reactions to produce less hazardous substances; comprehensive equipment and set of indispensable auxiliary devices for proper operation of installations as well as equipment and devices reducing the quantity or concentration of created or emitted pollution, objectives related to installation of control and measurement equipment for air pollution.

Furthermore, the category includes: new methods and technologies of fuel combustion; upgrade of boiler houses and heating

czeń wydalonych do powietrza powstających w procesie spalania; niekonwencjonalne źródła energii (np. elektrownie wiatrowe, wykorzystanie wód geotermicznych); dostosowanie silników spalinowych do paliwa gazowego, a także budowę zespołu hydrokrakingu.

Nie ujmuje się urządzeń redukujących zanieczyszczenia, a stanowiących integralną część procesu technologicznego zapewniającą odpowiednią jakość surowców i półproduktów dla kolejnych etapów produkcji. Dotyczy to również instalowania wszelkiego rodzaju urządzeń pomocniczych niezbędnych ze względów technologicznych czy naukowych zakładu produkcyjnego.

Do **inwestycji związanych z gospodarką ściekową i ochroną wód** zalicza się urządzenia do unieszkodliwiania i oczyszczania ścieków przemysłowych, komunalnych, wód (ścieków) opadowych oraz zanieczyszczonych wód kopalnianych odprowadzanych bezpośrednio do wód powierzchniowych i do ziemi. Obejmują one oczyszczalnie ścieków lub ich elementy według technologii oczyszczania (mechanicznego, chemicznego, biologicznego i o podwyższonym usuwaniu biogenów, a także oczyszczalnie indywidualne przydomowe i inwestycje związane ze wstępnym oczyszczeniem ścieków), urządzenia do gospodarczego wykorzystania ścieków, do utylizacji, gromadzenia i transportu wód zasolonych, do gromadzenia ścieków, jak również wyposażanie oczyszczalni ścieków w urządzenia i aparaturę kontrolno-pomiarową w przypadkach, gdy nie są one ujęte w kosztach budowy oczyszczalni ścieków. Zakres danych obejmuje także: budowę kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki oraz wody opadowe; urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków; systemy obiegowego zasilania wodą; zabezpieczenia przed przenikaniem do rzek, mórz oraz innych akwenów zanieczyszczeń powstających przy transporcie wodnym; tworzenie stref ochrony źródeł i ujęć wody.

Do **inwestycji związanych z gospodarką odpadami, ochroną i przywróceniem wartości użytkowej gleb oraz ochroną wód podziemnych i powierzchniowych** zalicza się:

plants in order to reduce pollutants emitted to air as a result of combustion; unconventional sources of energy (e.g. wind power plants, geothermal waters); adjustment of internal combustion engines to gaseous fuel and construction of hydrocracking utilities.

The category does not include: pollution reduction facilities constituting an integral part of technological process ensuring proper quality of raw materials and semi-products for the consecutive stages of production. This refers also to installation of all kinds of auxiliary devices, essential for technological or scientific reasons.

The investments associated with waste water management and water protection include facilities for disposal and treatment of industrial waste water, municipal waste water, precipitation water and contaminated mine waters discharged directly to ground waters and to earth. The category includes: wastewater treatment plants or their parts according to wastewater treatment technologies (mechanical, chemical, biological with increased biogene removal, as well as individual farmstead wastewater treatment plants and investments referring to pre-treatment of waste water), equipment for the use of waste water in agriculture (forest management), for disposal, storage and transport of brine, for waste water collection as well as installation of control and measurement equipment at waste water treatment plants, if they are not included in the costs of construction of waste water treatment plants. The scope of data also encompasses: construction of sanitary sewage system discharging waste water and precipitation water; equipment for processing and management of sediments from waste water treatment plants; current water supply systems; safety devices protected against infiltration of contaminants to rivers, seas, and other water reservoirs from waterborne transport; establishment of spring protection areas and water intake areas.

The investments associated with waste management, protection of soil, underground and surface waters include:

- działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom poprzez modyfikowanie procesów technologicznych, w tym nowe techniki i technologie mało- i bezodpadowe,
 - zbieranie (w tym selektywne) odpadów i ich transport,
 - działania związane z recyklingiem odpadów,
 - urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków,
 - gospodarcze wykorzystanie odpadów, tj. metody i sposoby oraz urządzenia, w wyniku których następuje wyraźna redukcja ilościowa odpadów wytwarzanych bądź nagromadzonych na składowiskach, np. wykorzystanie odpadów do budowy nasypów drogowych, kolejowych, do podsadzania wyrobisk kopalnianych oraz wykorzystanie i przeróbkę odpadów przez zakłady przemysłowe,
 - unieszkodliwianie odpadów, tj. metody i sposoby, w wyniku których następuje redukcja szkodliwości odpadów dla środowiska, czyli zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych z odpadami do powierzchniowych warstw ziemi, w tym budowę i urządzenie składowisk oraz stawów osadowych dla odpadów w powierzchniowych warstwach ziemi, urządzenie stref ochronnych wokół składowisk, zabiegi zabezpieczające przed pyleniem składowisk,
 - rekultywację składowisk, hałd, składowisk odpadów i stawów osadowych oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych obejmującą etap zakończonej rekultywacji biologicznej bądź przekazanie zrekultywowanej powierzchni do zagospodarowania,
 - przedsięwzięcia związane z zapobieganiem degradacji i dewastacji gleby, działanie związane z tarasowaniem i wyrównywaniem nierówności gleby, prowadzenie przeciwoerozyjnych nasadzeń oraz usuwanie skutków erozji,
 - budowę, utrzymanie i obsługę urządzeń służących do neutralizacji zanieczyszczeń (skażeń) gleby, oczyszczania wód podziemnych a także zapobieganie infiltracji (przenikaniu) zanieczyszczeń do gleby i wód podziemnych,
 - wyposażenie w aparaturę kontrolno-pomiarową w zakresie gospodarki odpadami, ochrony gleby i wód podziemnych i powierzchniowych.
- *activities related to pollution prevention through modification of technological processes, including new zero-waste and low-waste methods and technologies,*
 - *collection, including selective collection of waste and transport of waste,*
 - *activities targeted at waste recycling,*
 - *equipment for processing and management of wastewater treatment plants,*
 - *economic use of waste i.e. methods and equipment which markedly reduce the volume of waste produced or gathered at storage yards e.g. use of waste materials for construction of road and railway embankments, backfilling of excavations and the utilization and waste processing by industrial plants,*
 - *waste treatment i.e. methods and technologies to reduce harmful effects on the environment i.e. reduction of the load of pollutants discharged into the surface layers of land, including construction and arrangement of waste storage areas and sludge tanks in the surface layer of land, facilities for management of buffer zones around waste storage areas, measures targeted at prevention of dusting from waste storage areas,*
 - *reclamation of waste dumps, waste landfill sites and sludge tanks as well as other devastated and degraded land, including the stage of accomplished biological land reclamation or transferring of reclaimed land for management,*
 - *undertakings associated with prevention of degradation and devastation of soil, benching and levelling of soil unevenness, growing plants to prevent erosion and removal of the effects of erosion.*
 - *construction, maintenance and servicing of equipment for neutralization of pollution (contamination) of soil, treatment of underground waters, prevention of infiltration (penetration) of pollution to soil and underground waters,*
 - *installation of control and measurement devices for waste management, protection of soil, underground and surface waters.*

Do inwestycji związanych z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazu zalicza się:

- ochronę i odbudowę gatunków i siedlisk – rodzaje działalności związane z ochroną ekosystemów i siedlisk istotnych dla utrzymania gatunków zwierząt i roślin. Obejmuje również ochronę wartości estetycznych krajobrazu, jak również ochronę prawnie chronionych obiektów przyrodniczych,
- ochronę naturalnego i półnaturalnego krajobrazu – każda działalność związana z ochroną lasów i zadrzewień jako naturalnych elementów środowiska, obejmująca m.in. działania mające na celu zapobieganie pożarom na obszarach leśnych.

Do inwestycji związanych ze zmniejszeniem hałasu i wibracji zalicza się:

- urządzenia lub zakup wyposażenia, przy pomocy których uzyskuje się ogólne zmniejszenie poziomu hałasu w okolicy źródła i u „odbiorcy”,
- budowę urządzeń antyhałasowych (ekranów, barier, wałów, żywoptotów i okien dźwiękoszczelnych itp.), działania zmniejszające uciążliwość hałasu drogowego, szynowego, a także powodowanego ruchem lotniczym,
- urządzenia i zakup przyrządów pomiarowych do pomiaru natężenia hałasu i wibracji (nie zalicza się zadań związanych z bhp – zmniejszenie hałasu na stanowiskach pracy).

Do inwestycji związanych z ochroną przed promieniowaniem jonizującym zaliczono zakup urządzeń lub wyposażenia zmniejszających skutki promieniowania jonizującego oraz przyrządów pomiarowych do mierzenia promieniowania.

W każdym wyżej wymienionym kierunku inwestowania uwzględniono również **nakłady na budowę poszczególnych podsystemów monitoringowych** polegających na budowie sieci stacji kontrolno-pomiarowych i stanowisk pomiarowych szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego dla potrzeb Państwowego Monitoringu Środowiska, a także **nakłady na prowadzenie prac badawczo-rozwojowych i wdrożeniowych oraz na szkolenia**.

Do inwestycji związanych z gospodarką wodną zalicza się:

The investments associated with protection of biodiversity and landscape include:

- *protection and reconstruction of species and habitats – type of activity related to protection of ecosystems and habitats indispensable for maintenance of various species of fauna and flora. Protection of aesthetic values of landscape as well as protection of legally protected nature elements,*
- *protection of natural and semi-natural landscape – each activity related to forest and wood protection as well as natural elements of the environment, including measures targeted at fire prevention of forest areas.*

The investments associated with noise and vibration reduction include:

- *construction or purchase of equipment for general reduction of noise level at the source and at the "recipient's",*
- *construction of anti-noise equipment (screens, barriers, embankments, hedges and sound-proof windows, etc.), measures reducing burden of road, railway and air traffic noise,*
- *construction and purchase of measurement devices for measuring the level of noise and vibrations (except for OHS measures – reducing noise in workplaces).*

The investments associated with protection against radiation include: purchase of devices or equipment reducing the effects of radiation and equipment for measuring radiation.

The above mentioned directions of investment also include outlays on construction of particular monitoring subsystems i.e. construction of network of control and measurement stations and posts at a national, regional and local level to meet the needs of the National Environmental Monitoring System as well as outlays on research and development activity and trainings.

The investments associated with water management include:

- budowę ujęć służących do poboru wody: powierzchniowej, podziemnej i kopalnianej (również w energetyce zawodowej), łącznie z urządzeniami uzdatniającymi oraz wodną siecią magistralną i rozdzielczą (ujęcia, studnie, stacje uzdatniania, filtry, stacje pomp, doprowadzenie sieci wodociągowej – bez przyłączy do budynków i gospodarstw), budowę laboratoriów kontroli jakości wody, w tym automatycznych stacji pomiaru jakości wody,
- budowę: zbiorników retencyjnych (poza zbiornikami przeciwpożarowymi i wyrównania dobowego), stopni wodnych, żeglugowych i energetycznych oraz śluz i jazów,
- regulację rzek i zabudowę potoków,
- budowę obwałowań przeciwpowodziowych,
- budowę stacji pomp na zawałach i obszarach depresyjnych.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian są to kwoty pieniężne pobierane za emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód, z urządzeń wodnych i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, a także za wydobywanie materiałów z wód stanowiących własność Państwa. Zasady naliczania i uiszczania opłat określa ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 IV 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz. 1232, z późniejszymi zmianami).

Kary za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska są to kwoty pieniężne wymierzane za wprowadzanie do środowiska zanieczyszczeń przekraczających dopuszczalne normy i za wprowadzanie zmian w środowisku.

Fundusze ekologiczne są to fundusze tworzone z opłat m.in. za korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian, w tym za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód i ziemi, opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych wynikających z ustawy prawo geologiczne i górnicze, z kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, wydobywanie kopalni bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków – zgodnie

- *construction of water intakes for surface, underground and mining water (including power industry sector) together with water treatment facilities and water main and water distribution network (water intakes, wells, water treatment plants, filters, pump stations, water supply excluding water supply pipes for buildings and households), construction of water quality control laboratories, including automatic water quality measurement stations,*
- *construction of: storage reservoirs (except for fire and equalizing tanks), barrages, navigation dams, power dams as well as canal locks and weirs,*
- *river and stream engineering,*
- *construction of fire embankments,*
- *construction of pump stations and development of depression areas.*

Payments for the use of natural environment and modification of the environment are amounts charged for emission of air pollutants, waste landfilling, removal of trees or shrubs; for intake and use of water from water facilities and entry of wastewater to waters and ground as well as for extraction of materials from waters owned by the State. The rules for calculation and payment of fees are laid down in Act on the Environmental Protection of 27 IV 2001 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1232, with later amendments).

Fines for infringement of environmental protection requirements are the costs imposed for introduction of excessive quantities of pollutants and making changes to the environment.

Ecological funds are funds created from i.a., fees for using and changing the natural environment, including abstraction and use of waters and wastewater discharged into the waters and ground, operational and licence fees resulting from the Act: Geology and mining law, from fines for infringement of environmental protection requirements, extraction of useful minerals without required licences or in severe breach of the terms and

z prawem geologicznym i górniczym oraz z innych wpływów (m.in. za żeglugę i spław oraz wydobycie kruszywa i piasku z wód, z wpływów podlegających zwrotowi, z prowadzonych operacji finansowych, oprocentowania pożyczek, rachunków bankowych, uzyskanych pożyczek). Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej zostały utworzone z dniem 1 VII 1989 r. na mocy ustawy z dnia 27 IV 1989 r. o zmianie ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska i ustawy Prawo wodne (Dz. U. Nr 26, poz. 139). Ponadto w 1993 r. utworzono **gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**, a równocześnie z wdrożeniem ustawy reformującej administrację publiczną (Dz. U. 1998, Nr 133, poz. 872, z późniejszymi zmianami) utworzono **powiatowe fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej**.

Z dniem 1 I 2010 r. powiatowe oraz gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej uległy likwidacji. Zgodnie z ustawą z dnia 20 XI 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 215, poz. 1664) wpływy z tytułu opłat i kar stanowią przychody Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz dochody budżetów powiatów i budżetów gmin.

Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych został utworzony na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 26 III 1982 r. (Dz. U. Nr 11, poz. 79) i utrzymany mocą nowej ustawy z dnia 3 II 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 909).

conditions of a license – according to the geology and mining law, as well as from other receipts (from navigation and rafting, extraction of minerals and sand from waters proceeds, from financial operations, loan interest, bank accounts, credits). The funds are aimed at financing all or part of activity related to environmental protection or water management.

The National Environmental Protection and Water Management Fund as well as Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds were established on 1 VII 1989 pursuant to the Act of 27 IV 1989 amending the Act on protection and shaping the environment and the Water Act (Journal of Laws No. 26, item 139). Furthermore, Gmina Environmental Protection and Water Management Funds were created in 1993, and upon the reform of public administration (Journal of Laws 1998, No. 133, item 872, with later amendments), Powiat Environmental Protection and Water Management Funds were established.

Gmina and powiat environmental protection and water management funds were cancelled as of 1 I 2010. According to the Act of 20 XI 2009 amending the Environmental Protection Law and some other acts (Journal of Laws No. 215 item 1664) the receipts from charges and fees constitute revenues of the National Fund for Environmental Protection and Water Management and voivodship environmental protection and water management funds, and gmina and powiat budgets.

The Agricultural Land Protection Fund was established on the basis of the Act on Protection of agricultural and forest land of 26 III 1982 (Journal of Laws No. 11 item 79) and maintained pursuant to a new Act of 3 II 1995 (uniform text Journal of Laws 2015 item 909).

Zgodnie z ustawą z dnia 27 VIII 2009 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241), z dniem 31 XII 2010 r. Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych (centralny i terenowe) został zlikwidowany. Środki pieniężne zlikwidowanego Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych stały się dochodami budżetów odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

Pomoc zagraniczna na ochronę środowiska udzielana jest Polsce w ramach Unii Europejskiej poprzez Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności, Instrument Finansowy LIFE+, Program PHARE, w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwedzkiej Agencji Rozwoju Międzynarodowego (SIDA).

Under the Act of 27 VIII 2009 regulations introducing the act on public finance (Journal of Laws No. 157 item 1241) from 31 XII 2010 the Agricultural Land Protection Fund (central and local) has been liquidated. The funds of the Agricultural Land Protection Fund have become revenues of the appropriate local governments.

Foreign aid concerning environmental protection is provided in Poland within the European Union as: Structural Funds, Cohesion Fund, LIFE+ Financial Instrument, PHARE; Norwegian Financial Mechanism and Financial Mechanism of the European Economic Area as well as Swedish International Development Agency (SIDA).

TABL. 1(130). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Ochrona środowiska	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1
Environmental protection					
w tym:					
of which:					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	130774,9	99938,2	226410,4	371990,8	275382,4
<i>Protection of air and climate</i>					
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	12245,1	70698,5	43969,9	91668,0	74378,5
<i>of which outlays on modern fuel combustion technologies and techniques as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	410642,3	307500,6	259362,6	290964,6	503298,6
<i>Wastewater management and protection of waters</i>					
w tym nakłady na:					
of which outlays on:					
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	318807,0	228265,2	193408,0	205479,2	305022,3
<i>sewage network discharging wastewater and precipitation water</i>					
oczyszczanie ścieków komunalnych	75690,6	63801,5	39389,8	78603,1	181992,8
<i>municipal wastewater treatment</i>					
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	177956,2	67346,9	116874,2	61741,8	54183,9
<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters</i>					
w tym nakłady na:					
of which outlays on:					
zbieranie odpadów ^b i ich transport	3810,2	5088,2	15722,7	3856,4	10663,0
<i>waste collection^b and transportation</i>					
w tym selektywne zbieranie odpadów	870,2	2282,9	9631,3	1645,6	4775,9
<i>of which selective waste collection</i>					
unieszkodliwianie i usuwanie odpadów ^b innych niż niebezpieczne	104297,9	32984,6	71023,8	24136,3	40124,1
<i>removal and treatment of non-hazardous waste^b</i>					
rekułtywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdezastrowanych i zdegradowanych	205,8	191,0	2588,9	27994,1	394,4
<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas</i>					

a Według lokalizacji inwestycji. b Przemysłowych i komunalnych.

a By site location of investment. b Industrial and municipal.

**TABL. 1(130). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące) (dok.)**
**OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (current prices) (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Ochrona środowiska (dok.):					
Environmental protection (cont.):					
Zmniejszanie hałasu i wibracji	20010,7	21324,2	2033,3	15990,6	6708,4
<i>Noise and vibration reduction</i>					
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	-	545,8	3066,5	2524,6	32,4
<i>Protection of biodiversity and landscape</i>					
Gospodarka wodna	189443,8	270645,2	234025,4	160987,8	209405,2
Water management					
nakłady na:					
<i>outlays on:</i>					
Ujęcia i doprowadzenia wody	81620,0	56207,5	52363,4	52495,6	93429,4
<i>Water intakes and systems</i>					
Stacje uzdatniania wody	48307,3	16561,0	53244,4	25595,2	21274,7
<i>Water treatment plants</i>					
Zbiorniki i stopnie wodne	2545,4	3373,7	3185,0	2054,0	5260,3
<i>Water reservoirs and barrage</i>					
Regulację i zabudowę rzek i potoków	5432,4	9542,8	8851,6	9500,3	37610,4
<i>Engineering and management of rivers and streams</i>					
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	51538,7	184960,2	116381,0	71342,7	51830,4
<i>Flood embankments and pump stations</i>					

a Według lokalizacji inwestycji.

 a *By site location of investment.*

TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące)

OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.					w %
OGÓŁEM GRAND TOTAL	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1	100,0
OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO I KLIMATU PROTECTION OF AIR AND CLIMATE						
RAZEM TOTAL	130774,9	99938,2	226410,4	371990,8	275382,4	32,5
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^b <i>Preventing pollution^b</i>	109429,5	78844,4	130292,5	109869,5	142136,2	16,8
w zakresie ochrony powietrza <i>in the scope of air protection</i>	109361,5	78521,4	130292,5	103722,7	77237,0	9,1
nowe techniki i technologie spalania paliw	12245,1	70698,5	43969,9	91668,0	74378,5	8,8
<i>new fuel combustion technologies</i>						
modernizacja kotłowni i ciepłowni	12245,1	70698,5	43969,9	91668,0	74378,5	8,8
<i>modernization of boiler and thermal energy plants</i>						
niekonwencjonalne źródła energii	97116,4	7822,9	86322,6	12054,7	2858,5	0,3
<i>unconventional energy sources</i>						
w zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej ^c	68,0	323,0	-	6146,8	64899,2	7,7
<i>in the scope of climate and ozone layer protection^c</i>						
Redukcja zanieczyszczeń	21330,9	21093,8	95552,9	261983,1	133235,2	15,7
<i>Reduction of pollutants</i>						
w zakresie ochrony powietrza	21330,9	21064,8	90997,2	224811,5	99277,1	11,7
<i>in the scope of air protection</i>						
pyłowych	4151,0	11037,0	1405,7	3894,0	11210,7	1,3
<i>particulates</i>						
gazów odlotowych ^d	17179,9	10027,8	89591,5	220917,5	88066,4	10,4
<i>exhaust gases^d</i>						
w zakresie ochrony klimatu i warstwy ozonowej ^c	-	29,0	4555,7	37171,6	33958,1	4,0
<i>in the scope of climate and ozone layer protection^c</i>						
Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów	14,5	-	565,0	138,2	11,0	0,0
<i>Measurements, control, the activity of laboratories</i>						

a Według lokalizacji inwestycji. b Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii. c Dotyczy emisji gazów cieplarnianych oraz gazów, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony). d Innych niż gazy cieplarniane oraz gazy, które niekorzystnie wpływają na warstwę ozonową stratosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

a By site location of investment. b Through modification of technological processes and the increase in efficiency of energy use. c Concerns emission of greenhouse gases and gases that have a harmful influence on the ozone layer of stratosphere (carbon dioxide, methane, nitrogen oxide, chlorofluorocarbons and halocarbons). d Of other than greenhouse gases and gases that have a harmful influence on the ozone layer of stratosphere (carbon dioxide, methane, nitrogen oxide, chlorofluorocarbons and halocarbons).

**TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) (cd.)**
*OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.				w %	in %
GOSPODARKA ŚCIEKOWA I OCHRONA WÓD <i>WASTEWATER MANAGEMENT AND PROTECTION OF WATER</i>						
RAZEM	410642,3	307500,6	259362,6	290964,6	503298,6	59,4
TOTAL						
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^b <i>Preventing pollution^b</i>	53,8	-	-	-	7192,5	0,8
nowe techniki i technologie produkcji ^c	53,8	-	-	-	7192,5	0,8
<i>new production techniques and technologies^c</i>						
Sieć kanalizacyjna odprowadzająca <i>Sewerage system discharging</i>	318807,0	228265,2	193408,0	205479,2	305022,3	36,0
ścieki	253021,1	166592,0	136952,1	142421,7	227790,6	26,9
<i>wastewater</i>						
wody (ścieki) opadowe	65785,9	61673,2	56455,9	63057,5	77231,7	9,1
<i>precipitation water</i>						
Oczyszczanie ścieków	87830,7	76537,0	64654,7	82791,0	189322,1	22,4
<i>Wastewater treatment plants</i>						
przemysłowych	2816,3	9919,2	8105,0	325,0	1609,5	0,2
<i>industrial</i>						
komunalnych	75690,6	63801,5	39389,8	78603,1	181992,8	21,5
<i>municipal</i>						
przysięganych przydomowych	308,8	757,2	2990,5	3849,9	2645,1	0,3
<i>individual farmstead</i>						
podczyszczanie ścieków przemysłowych	9015,0	2059,1	14169,4	13,0	3074,7	0,4
<i>pre-treatment of industrial wastewater</i>						
Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów	100,4	1655,2	-	541,1	190,9	0,0
<i>Measurements, control, the activity of laboratories</i>						
Pozostałe rodzaje działalności	3850,4	1043,2	1299,9	2153,3	1570,8	0,2
<i>Other types of activity</i>						
systemy obiegowego zasilania wodą	78,9	444,7	1075,8	1823,3	-	-
<i>circulatory system of water supply</i>						
zabezpieczenie przed przenika- niem zanieczyszczeń do rzek, mórz oraz innych akwenów powstałych przy transporcie wodnym	977,0	406,0	203,0	-	280,8	0,0
<i>protection against infiltration of contaminants to rivers, seas and other reservoirs from waterborne transport</i>						
inne rodzaje działalności	2794,5	192,5	21,1	330,0	1290,0	0,2
<i>other types of activity</i>						

a Według lokalizacji inwestycji. b Poprzez modyfikację procesów technologicznych. c Powodujące zmniejszenie ilości wytwarzanych ścieków oraz stężeń zanieczyszczeń i zmniejszenie ilości osadów ściekowych.

a By site location of investment. b Through modification of technological processes. c Resulting in reduction of the amount of wastewater produced and pollutant concentration and reduction of the amount of sewage sludge.

**TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) (cd.)**
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.				w %	in %
GOSPODARKA ODPADAMI						
WASTE MANAGEMENT						
RAZEM	173302,0	67346,9	116234,3	59151,9	52914,1	6,2
TOTAL						
Zapobieganie zanieczyszczeniom ^b <i>Preventing pollution^b</i>	12799,1	208,0	-	-	-	-
Zbieranie odpadów i ich transport <i>Collection and transport of waste</i>	3810,2	5088,2	15722,7	3856,4	10663,0	1,3
w tym odpadów komunalnych <i>of which municipal waste</i>	3151,8	4951,2	15634,0	3856,4	10268,1	1,2
selektywne zbieranie odpadów <i>selective collection of waste</i>	870,2	2282,9	9631,3	1645,6	4775,9	0,6
w tym odpadów komunalnych <i>of which municipal waste</i>	575,8	2145,9	4050,2	1631,6	4536,1	0,5
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów niebezpiecznych <i>Treatment and disposal of hazardous waste</i>	119,0	-	-	-	-	-
Unieszkodliwianie i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne <i>Treatment and disposal of waste other than hazardous waste</i>	104297,9	32984,6	71023,8	24136,3	40124,1	4,7
spalanie odpadów komunalnych <i>incineration</i>	660,0	1039,0	355,0	1045,0	1383,0	0,2
składowanie <i>landfilling</i>	18837,3	5219,6	65093,8	18135,7	32395,1	3,8
odpadów komunalnych <i>municipal waste</i>	17504,3	3784,3	64861,6	18135,7	32395,1	3,8
odpadów z wyłączeniem komunalnych <i>of waste excluding municipal waste</i>	1333,0	1435,3	232,2	-	-	-
inne metody unieszkodliwiania i usuwania odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne <i>other methods of treatment and disposal of municipal waste other than hazardous waste</i>	83491,6	26726,0	5575,0	4760,0	6346,0	0,7
w tym kompostowanie <i>of which composting</i>	25670,8	18622,2	107,0	4760,0	242,0	0,0
inne metody unieszkodliwiania i usuwania odpadów innych niż niebezpieczne z wyłączeniem komunalnych <i>other methods of treatment and disposal of waste other than hazardous waste excluding municipal waste</i>	-	-	-	195,6	-	-
w tym kompostowanie <i>of which composting</i>	-	-	-	195,6	-	-

a Według lokalizacji inwestycji. b Poprzez modyfikację procesów technologicznych i zwiększenie efektywności wykorzystania energii.

a By site location of investment. b Through modification of technological processes and the increase in efficiency of energy use.

**TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) (cd.)**
*OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.				w %	in %
GOSPODARKA ODPADAMI (dok.) <i>WASTE MANAGEMENT (cont.)</i>						
Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów	-	-	-	0,1	13,7	0,0
<i>Measurements, control, the activity of laboratories</i>						
Pozostałe rodzaje działalności	52275,8	29066,1	29487,8	31159,1	2113,3	0,2
<i>Other types of activity</i>						
związane z recyklingiem i wykorzystywaniem odpadów	719,0	719,0	24890,0	3046,0	-	-
<i>related to recycling and waste management</i>						
rekultywacja hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	205,8	191,0	2588,9	27994,1	394,4	0,0
<i>reclamation of landfills, waste dumps, sludge tanks and other devastated and degraded land</i>						
urządzenia do przeróbki i zagospodarowania osadów z oczyszczalni ścieków	51351,0	28156,1	2008,9	119,0	1718,9	0,2
<i>equipment for processing and management of sludge from wastewater treatment plants</i>						
OCHRONA I PRZYWRÓCENIE WARTOŚCI UŻYTKOWEJ GLEB, OCHRONA WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH <i>PROTECTION AND RECOVERY OF SOILS, PROTECTION OF UNDERGROUND WATER AND SURFACE WATERS</i>						
RAZEM	4654,2	4397,4	639,9	2589,9	1269,8	0,1
TOTAL						
Zapobieganie infiltracji zanieczyszczeń	4641,2	3870,3	82,9	2585,2	1244,2	0,1
<i>Preventing contamination infiltration</i>						
Pomiary, kontrola laboratoriów	13,0	527,1	557,0	4,7	25,6	0,0
<i>Measurements, control of laboratories</i>						
ZMNIEJSZANIE HAŁASU I WIBRACJI <i>NOISE AND VIBRATION REDUCTION</i>						
RAZEM	20010,7	21324,2	2033,3	15990,6	6708,4	0,8
TOTAL						
Budowa urządzeń antyhałasowych i antywibracyjnych	18487,2	21029,0	2033,3	15990,6	6654,4	0,8
<i>Construction of anti-noise equipment</i>						
Pomiary, kontrola, działalność laboratoriów	1523,5	295,2	-	-	54,0	0,0
<i>Measurements, control, the activity of laboratories</i>						

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) (cd.)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.				w %	in %
OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I KRAJOBRAZU PROTECTION OF BIODIVERSITY AND LANDSCAPE						
RAZEM	-	545,8	3066,5	2524,6	32,4	0,0
TOTAL						
Ochrona i odbudowa gatunków i siedlisk	-	-	2961,0	2504,6	32,4	0,0
<i>Protection and reconstruction of species and habitats</i>						
Ochrona naturalnego i półnatural- nego krajobrazu	-	545,8	105,5	20,0	-	-
<i>Protection of natural and semi-na- tural landscape</i>						
DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZO-ROZWOJOWA RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY						
RAZEM	-	-	-	411,4	1760,0	0,2
TOTAL						
Wszelka działalność badawczo- -rozwojowa w zakresie dziedzin wcześniej wymienionych zarów- no w sektorze publicznym, jak i przedsiębiorstw	-	-	-	411,4	1760,0	0,2
<i>All R&D activity in the earlier men- tioned fields both in public and private sectors</i>						
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA OTHER ENVIRONMENTAL PROTECTION ACTIVITIES						
RAZEM	14401,8	25872,3	25333,2	17100,3	5680,4	0,7
TOTAL						
w tym: of which:						
Administrowanie, zarządzanie środowiskiem	-	247,8	72,0	-	-	-
<i>Administration, environmental management</i>						

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 2(131). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA (ceny bieżące) (dok.)**
*OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY DIRECTIONS OF INVESTING (current prices) (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015		
	w tys. zł in PLN thous.					w %	in %
POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA (dok.) <i>OTHER ENVIRONMENTAL PROTECTION ACTIVITIES (cont.)</i>							
Działalności gdzie indziej nieskla- syfikowane	14401,8	25624,5	25261,2	17100,3	5680,4	0,7	
<i>Activities not classified elsewhere</i>							
oszczędzanie energii	14401,8	25624,5	25261,2	17100,3	5680,4	0,7	
<i>energy saving</i>							
wymiana oświetlenia na ener- gooszczędne	-	112,4	-	692,7	118,9	0,0	
<i>lighting replacement for energy saving lighting</i>							
przedsięwzięcia energoosz- zczędne dotyczące centralne- go ogrzewania i ciepłej wody oraz docieplania budynków	14401,8	25512,1	25261,2	16407,6	5561,6	0,7	
<i>energy saving investment concerning central heating, hot water and insulation of buildings</i>							

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 3(132). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA
WEDŁUG RODZAJÓW INWESTYCJI (ceny bieżące)**
*OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
BY TYPE OF INVESTMENTS (current prices)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
O G Ó Ł E M w tys. zł	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1
TOTAL in PLN thous.					
w tym:					
<i>of which:</i>					
„Końca rury”	608610,1	417335,0	476143,7	628604,4	687462,0
<i>“End-of-pipe”</i>					
w tym monitoring	1651,4	2477,5	1122,0	684,1	295,2
<i>of which monitoring</i>					
Zintegrowane	136763,1	105121,6	156629,5	128793,1	155009,1
<i>Integrated</i>					
w % ogółem	18,1	20,0	24,7	16,9	18,3
<i>in % of total</i>					

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

TABL. 4(133). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SOURCES OF FINANCING (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Ochrona środowiska	753785,9	526925,4	633080,2	760724,1	847046,1
Environmental protection					
Środki własne ^b	359226,5	263530,6	313809,1	520761,2	302272,4
<i>Own funds^b</i>					
Z budżetu:					
<i>From budget:</i>					
centralnego	13385,7	15739,8	4075,2	4186,6	10030,6
<i>state</i>					
województwa	1216,0	800,1	355,0	491,0	790,0
<i>voivodship</i>					
powiatu	2036,5	-	-	678,1	78,2
<i>powiat</i>					
gminy	13186,1	6423,4	13938,2	18587,7	19272,2
<i>gmina</i>					
Z zagranicy ^c	139234,2	139785,5	187617,5	125301,9	374902,4
<i>From abroad^c</i>					
Fundusze ekologiczne ^d	161047,4	55286,8	58127,2	68593,8	82631,2
<i>Ecological funds^d</i>					
Kredyty i pożyczki krajowe ^e	53905,8	42075,2	50698,7	20343,2	32791,6
<i>Domestic credits and loans^e</i>					
Inne środki ^f	10547,7	3284,0	4459,3	1780,6	24277,5
<i>Other funds^f</i>					
Gospodarka wodna	189443,8	270645,2	234025,4	160987,8	209405,2
Water management					
Środki własne ^b	81666,1	54818,9	77348,5	67415,5	79253,7
<i>Own funds^b</i>					
Z budżetu:					
<i>From budget:</i>					
centralnego	16134,0	22185,0	33163,8	15436,9	18761,4
<i>state</i>					
województwa	-	-	-	-	1065,7
<i>voivodship</i>					
powiatu	138,8	-	-	-	35,0
<i>powiat</i>					
gminy	11082,9	18568,8	1220,7	1393,0	1435,0
<i>gmina</i>					
Z zagranicy ^c	50803,6	163380,0	111788,5	65878,6	57467,2
<i>From abroad^c</i>					
Fundusze ekologiczne ^d	10175,4	6875,8	8708,4	7860,8	47721,6
<i>Ecological funds^d</i>					
Kredyty i pożyczki krajowe ^e	7246,4	4591,9	1719,9	2571,0	2978,2
<i>Domestic credits and loans^e</i>					
Inne środki ^f	12196,6	224,8	75,6	432,0	687,4
<i>Other funds^f</i>					

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niefinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programs, assistance funds (including Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

**TABL. 5(134). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA WEDŁUG
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION BY SOURCES**

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Środki <i>Funds</i>				
			własne ^b <i>own^b</i>	z budżetu <i>from budget of</i>			
				centralnego <i>state</i>	województwa <i>voivodship</i>	powiatu <i>powiat</i>	gminy <i>gmina</i>
w tys. zł							
1	OGÓŁEM	847046,1	302272,4	10030,6	790,0	78,2	19272,2
2	Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	275382,4	84928,6	-	-	-	-
	w tym:						
3	nowe techniki i technologie spalania paliw	74378,5	8127,6	-	-	-	-
4	w tym modernizacja kotłowni i ciepłowni	74378,5	8127,6	-	-	-	-
5	redukcja zanieczyszczeń pyłowych	11210,7	5556,9	-	-	-	-
6	redukcja zanieczyszczeń gazów odlotowych ^c	88066,4	4851,3	-	-	-	-
7	Gospodarka ściekowa i ochrona wód	503298,6	186794,5	7899,2	790,0	78,2	19272,2
	w tym:						
8	sieć kanalizacyjna odprowadzająca ścieki i wody opadowe ...	305022,3	158556,8	3166,6	790,0	78,2	15974,2
9	oczyszczanie ścieków przemysłowych	1609,5	495,5	-	-	-	-
10	oczyszczanie ścieków komunalnych	181992,8	16792,9	4732,6	-	-	3298,0
11	Gospodarka odpadami	52914,1	23109,0	-	-	-	-
12	w tym zbieranie odpadów i ich transport	10663,0	10581,0	-	-	-	-
13	Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	1269,8	1268,9	-	-	-	-
14	w tym zapobieganie infiltracji zanieczyszczeń	1244,2	1243,3	-	-	-	-
15	Zmniejszanie hałasu i wibracji	6708,4	876,5	2131,4	-	-	-
16	Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu	32,4	32,4	-	-	-	-
17	Pozostała działalność związana z ochroną środowiska	5680,4	3790,8	-	-	-	-
18	w tym przedsięwzięcia energooszczędne dotyczące centralnego ogrzewania i ciepłej wody oraz docieplania budynków	5561,5	3671,9	-	-	-	-

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c W tym kredyty i pożyczki na warstwę ozonową atmosfery (dwutlenek węgla, metan, podtlenek azotu, freony i halony).

a *By site location of investment.* b *Including funds from budgets of gminas which are investors.* c *Of which bank credits the ozone layer (carbon dioxide, methane, nitrous oxide, chlorofluorocarbons and halons).*

ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA ORAZ KIERUNKÓW INWESTOWANIA W 2015 R.

OF FINANCING AND DIRECTIONS OF INVESTING IN 2015

z zagranicy from abroad	Fundusze ekologiczne (pożyczki, kredyty, dostacje) Ecological funds (loans, credits, grants)	Kredyty i pożyczki krajowe ^c Domestic credits and loans ^c	Inne środki ^d Other funds ^d	SPECIFICATION	No.
<i>in PLN thous.</i>					
374902,4	82631,2	32791,6	24277,5	TOTAL	1
184963,2	4327,8	1140,0	22,8	Protection of air and climate	2
				of which:	
65833,3	400,0	-	17,6	modern fuel combustion technologies and techniques	3
65833,3	400,0	-	17,6	of which modernization of boiler and thermal energy plants	4
706,0	3887,8	1060,0	-	particulates pollution reduction	5
83215,1	-	-	-	greenhouse gases pollution reduction ^e	6
164288,8	68269,4	31651,6	24254,7	Wastewater management and protection of waters	7
				of which:	
77791,5	35061,3	10824,8	2778,9	sewage network for the transport of wastewater and precipitation water	8
1114,0	-	-	-	industrial wastewater treatment	9
83835,0	31159,5	20826,8	21348,0	municipal wastewater treatment	10
21001,1	8804,0	-	-	Waste management	11
82,0	-	-	-	of which waste collection and transport	12
0,9	-	-	-	Protection and recovery of soils, protection of underground water and surface waters	13
0,9	-	-	-	of which preventing contamination infiltration	14
3700,5	-	-	-	Noise and vibration reduction	15
-	-	-	-	Protection of biodiversity and landscape	16
947,9	941,7	-	-	Other environmental protection activities	17
947,9	941,7	-	-	of which energy saving investment concerning central heating, hot water and insulation of buildings	18

bankowe. d W tym nakłady niesfinansowane. e Innych aniżeli gazy cieplarniane oraz gazy, które niekorzystnie wpływają

and loans. d Of which non-financed outlays. e Other than greenhouse gases and gases which have adverse impact on

**TABL. 6(135). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE GOSPODARCE WODNEJ
WEDŁUG KIERUNKÓW INWESTOWANIA ORAZ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA W 2015 R.
(ceny bieżące)**

**OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN WATER MANAGEMENT BY DIRECTIONS
OF INVESTING AND SOURCES OF FINANCING IN 2015 (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Ujęcia i doprowa- dzenia wody Water intakes and supply systems	Stacje uzdatniania wody Water treatment plants	Zbiorniki i stopnie wodne Water reservoirs and falls	Regulacja i zabudowa rzek i potoków Regulation and manage- ment of rivers and streams	Obwa- łowania przeciwpo- wodziowe i stacje pomp Flood em- bankments and pump stations
OGÓŁEM	209405,2	93429,4	21274,7	5260,3	37610,4	27699,5
TOTAL						
Środki własne ^b	79253,7	61153,1	5823,3	5260,3	140,0	6877,0
<i>Own funds^b</i>						
Z budżetu:						
<i>From budget:</i>						
centralnego	18761,4	239,7	-	-	5809,1	8289,4
<i>state</i>						
województwa	1065,7	1065,7	-	-	-	-
<i>voivodship</i>						
powiatu	35,0	35,0	-	-	-	-
<i>powiat</i>						
gminy	1435,0	1120,2	314,8	-	-	-
<i>gmina</i>						
Z zagranicy ^c	57467,2	15298,7	9372,2	-	585,0	12533,1
<i>From abroad^c</i>						
Fundusze ekologiczne ^d	47721,6	11244,4	5371,4	-	31076,3	-
<i>Ecological funds^d</i>						
Kredyty i pożyczki krajowe ^e	2978,2	2585,2	393,0	-	-	-
<i>Domestic credits and loans^e</i>						
Inne środki ^f	687,4	687,4	-	-	-	-
<i>Other funds^f</i>						

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów, funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym bankowe. f W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programs, assistance funds (including Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which bank credits and loans. f Of which non-financed outlays.

TABL. 7(136). NAKŁADY^a NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ WEDŁUG SEKCJI W 2015 R. (ceny bieżące)
OUTLAYS^a ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT BY SECTIONS IN 2015 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ochrona środowiska Environmental protection		Gospodarka wodna Water management	
	w tys. zł in PLN thous.	w % in %	w tys. zł in PLN thous.	w % in %
OGÓŁEM	847046,1	100,0	209405,2	100,0
TOTAL				
Przemysł	565559,2	66,8	42577,7	20,3
<i>Industry</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
przetwórstwo przemysłowe	89277,3	10,5	1110,2	0,5
<i>manufacturing</i>				
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	198707,5	23,5	5445,3	2,6
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>				
Budownictwo	1558,0	0,2	135,0	0,1
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	823,6	0,1	-	-
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	7091,3	0,8	-	-
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	-	-	69,2	0,0
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	53390,3	6,3	36703,1	17,5
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	103,9	0,0	13,7	0,0
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	217672,8	25,7	129906,5	62,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	847,0	0,1	-	-
<i>Human health and social work activities</i>				

a Według lokalizacji inwestycji.

a By site location of investment.

**TABL. 8(137). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
*TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OCHRONA ŚRODOWISKA <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu: <i>Protection of air and climate:</i>					
Zdolność zainstalowanych urządzeń i instalacji do redukcji zanieczyszczeń w t/r: <i>Capacity of completed systems to reduce pollutants in t/y:</i>					
pyłowych <i>particulates</i>	850	129	9	719	13238
gazowych <i>gases</i>	2628	8	1	-	-
Gospodarka ściekowa i ochrona wód: <i>Wastewater management and protection of waters:</i>					
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca: <i>Sewage network in km for the transport of:</i>					
ścieki <i>wastewater</i>	630,7	515,9	535,8	295,0	505,6
wody (ścieki) opadowe <i>precipitation water</i>	48,8	38,7	58,7	58,2	56,2
Oczyszczalnie ścieków: <i>Wastewater treatment plants:</i>					
obiekty <i>facilities</i>	6	4	1	2	1
w tym komunalne <i>of which municipal</i>	6	2	1	1	1
mechaniczne <i>mechanical</i>	-	2	-	1	-
biologiczne (bez komór fermentacyjnych) <i>biological (excluding fermentation tanks)</i>	6	2	1	1	1
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d <i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>	2964	1091	8916	503	8361
w tym komunalnych <i>of which municipal</i>	2964	1031	8916	479	8261
mechanicznych <i>mechanical</i>	280	658	423	354	100
biologicznych (bez komór fermentacyjnych) <i>biological (excluding fermentation tanks)</i>	2684	433	8493	149	3461

**TABL. 8(137). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (cd.)**
*TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.): <i>Wastewater management and protection of waters (cont.):</i>					
Indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków: <i>Individual wastewater treatment plants:</i>					
obiekty <i>facilities</i>	26	60	184	302	200
przepustowość w m ³ /d <i>capacity in m³/24 h</i>	37	63	140	618	295
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych: <i>Industrial waste pre-treatment plants:</i>					
obiekty <i>facilities</i>	-	3	1	-	1
przepustowość w m ³ /d <i>capacity in m³/24h</i>	-	500	50	-	560
Gospodarka odpadami: <i>Waste management:</i>					
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów: <i>Waste treatment systems:</i>					
obiekty <i>facilities</i>	2	1	-	2	-
wydajność w t/r <i>capacity in t/y</i>	60004	12000	-	90000	-
Składowiska dla odpadów komunalnych: <i>Landfills of municipal waste:</i>					
obiekty <i>facilities</i>	-	1	-	-	-
powierzchnia w ha <i>area in ha</i>	14,2	4,6	-	5,0	-
wydajność w t/r <i>capacity in t/y</i>	177000	24000	-	18000	-
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/r <i>Capacity of waste utilization systems^a in t/y</i>	1000	-	-	115800	2000

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych.

a Excluding municipal waste.

**TABL. 8(137). EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU
INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION
AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^a w m ³ /d	7669	6942	13801	3628	25964
<i>Capacity of water intakes^a in m³/24h</i>					
Uzdatnianie wody w m ³ /d	6402	3063	48857	4925	1466
<i>Water treatment in m³/24h</i>					
Sieć wodociągowa w km	310,9	283,9	340,9	204,1	360,4
<i>Water supply network in km</i>					
Regulacja i zabudowa rzek i potoków w km	21,1	0,2	21,7	35,2	3,6
<i>Regulation and management of rivers and streams in km</i>					
Obwałowania przeciwpowodziowe ^b w km	15,6	7,2	13,8	69,7	3,0
<i>Flood embankments^b in km</i>					
Pojemność zbiorników wodnych w dam ³	65,2	-	-	-	-
<i>Capacity of water reservoirs in dam³</i>					

a Bez ujęć w energetyce zawodowej. b Budowa i modernizacja.

a Excluding water intakes in the power industry. b Construction and modernization.

**TABL. 9(138). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE
WODNĄ NA WSI**
INVESTMENT OUTLAYS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER
MANAGEMENT IN RURAL AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
WODOCIĄGI ZBIOROWE COLLECTIVE WATER SUPPLY SYSTEMS					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	39656,2	43806,1	47037,5	38380,6	74096,3
<i>Investment outlays in PLN thous.</i>					
w tym ze środków: of which from the funds of:					
budżetu państwa	-	743,0	-	-	138,0
<i>state budget</i>					
samorządów gmin	26242,3	25112,0	26360,5	18960,9	28396,7
<i>gmina local government</i>					
mieszkańców wsi	2662,8	1850,4	1990,2	2432,5	1789,5
<i>rural areas inhabitants</i>					
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	-	3029,3	4829,7	2827,7	11898,1
<i>environmental protection and water management funds</i>					

TABL. 9(138). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ NA WSI (cd.)
INVESTMENT OUTLAYS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT IN RURAL AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
WODOCIĄGI ZBIOROWE (dok.)					
COLLECTIVE WATER SUPPLY SYSTEMS (cont.)					
Efekty rzeczowe inwestycji: <i>Tangible effects of completed investments:</i>					
sieć wodociągowa w km	250,3	324,5	238,2	210,8	308,5
<i>water supply network in km</i>					
przyłącza do budynków w szt.	3486	4319	3109	3963	4836
<i>water connections to buildings in units</i>					
stacje uzdatniania wody	15	36	28	23	43
<i>water treatment stations</i>					
KANALIZACJA ZBIORCZA					
COLLECTIVE SEWAGE SYSTEM					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	160161,7	125133,1	68166,0	78382,6	140769,6
<i>Investment outlays in PLN thous.</i>					
w tym ze środków:					
<i>of which from the funds of:</i>					
budżetu państwa	464,2	1257,9	-	-	2007,5
<i>state budget</i>					
samorządów gmin	71008,5	46210,6	30743,8	30218,7	47189,2
<i>gmina local government</i>					
mieszkańców wsi	1320,9	2174,1	1138,7	2162,0	1428,4
<i>rural areas inhabitants</i>					
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	15405,0	18934,4	2589,3	13783,4	20308,5
<i>environmental protection and water management funds</i>					
Efekty rzeczowe inwestycji: <i>Tangible effects of completed investments:</i>					
sieć kanalizacyjna w km	679,8	617,3	428,1	262,4	389,1
<i>sewerage system in km</i>					
przykanaliki do budynków w szt.	6466	9380	5595	4517	6134
<i>sewers to buildings in units</i>					
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE					
COLLECTIVE WASTEWATER TREATMENT PLANTS					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	37604,5	34678,2	27347,1	13352,5	35853,9
<i>Investment outlays in PLN thous.</i>					
w tym na modernizację	21398,3	31999,5	22431,1	11773,9	27687,7
<i>of which on modernization</i>					
w tym ze środków:					
<i>of which from the funds of:</i>					
budżetu państwa	2926,4	-	-	-	-
<i>state budget</i>					

TABL. 9(138). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ NA WSI (cd.)**INVESTMENT OUTLAYS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT IN RURAL AREAS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW ZBIORCZE (dok.) COLLECTIVE WASTEWATER TREATMENT PLANTS (cont.)					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł (dok.): <i>Investment outlays in PLN thous. (cont.):</i>					
w tym ze środków (dok.): <i>of which from the funds of (cont.):</i>					
samorządów gmin <i>gmina local government</i>	8677,2	8326,4	9598,3	2843,9	9686,3
mieszkańców wsi <i>rural areas inhabitants</i>	-	279,0	-	89,0	-
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej <i>environmental protection and water management funds</i>	6934,2	6580,8	3445,2	4093,1	4234,4
Efekty rzeczowe inwestycji: <i>Tangible effects of completed invest- ments:</i>					
oczyszczalnie (obiekty) <i>wastewater treatment plants (facilities)</i>	15	7	7	4	17
przepustowość w m ³ /d <i>capacity in m³/24 h</i>	3259,5	2515,0	755,0	36,6	109,6
INDYWIDUALNE WIEJSKIE OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW^a INDIVIDUAL RURAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS^a					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł <i>Investment outlays in PLN thous.</i>	1672,7	2309,0	4150,0	5474,2	2786,8
w tym ze środków: <i>of which from the funds of:</i>					
samorządów gmin <i>gmina local government</i>	466,2	278,2	1570,6	1248,9	412,7
mieszkańców wsi <i>rural areas inhabitants</i>	752,3	1311,4	1083,4	1025,8	793,0
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej <i>environmental protection and water management funds</i>	239,7	719,4	1413,1	3167,0	1508,9
Obiekty oddane do użytku <i>Facilities completed for use</i>	282	382	473	626	530

^a Urządzenia do oczyszczania ścieków bytowo-gospodarczych nie odprowadzanych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, budowane dla gospodarstwa rolnego (jednego lub kilku), domowego, obiektu usługowego lub użyteczności publicznej itp., o przepustowości nie przekraczającej 5 m³/d lub 25 RLM.

^a *Appliances for domestic wastewater treatment not transported to collective sewage system, built for farm(s), household(s), a service facility or a general purpose public building, etc. of capacity below 5 m³/24h or 25 PE.*

TABL. 9(138). NAKŁADY INWESTYCYJNE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ NA WSI (dok.)
INVESTMENT OUTLAYS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT IN RURAL AREAS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
SKŁADOWISKA ODPADÓW LANDFILLS OF WASTE					
Nakłady inwestycyjne w tys. zł	774,2	481,8	1277,7	943,0	197,0
<i>Investment outlays in PLN thous.</i>					
w tym ze środków: <i>of which from the funds of:</i>					
samorządów gmin	774,2	327,8	950,0	251,8	196,2
<i>gmina local government</i>					
funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej	-	154,0	318,3	626,0	-
<i>environmental protection and water management funds</i>					
Efekty rzeczowe inwestycji: <i>Tangible effects of completed investments:</i>					
powierzchnia składowisk w ha	1,1	-	-	-	-
<i>area of landfill sites in ha</i>					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 10(139). STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIEKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT WITH SOME APPLIANCES AND FACILITIES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT IN RURAL AREAS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Wodociągi zbiorowe: <i>Collective water supply systems:</i>					
przyłącza do budynków w szt.	148105	156650	159233	164206	170925
<i>connections to buildings in items</i>					
sieć wodociągowa w km	10523,3	10884,8	11127,9	11342,1	11674,1
<i>water supply network in km</i>					
Stacje uzdatniania wody	679	686	679	659	650
<i>Water treatment stations</i>					
Kanalizacja zbiorcza: <i>Collective sewage system:</i>					
przykanaliki do budynków w szt.	76283	86818	91981	95949	102997
<i>building sewage system (building plumb-in system) in items</i>					
zbiorcza sieć kanalizacyjna w km	5222,8	5840,1	6242,8	6540,2	6919,8
<i>collective sewage system in km</i>					

TABL. 10(139). STAN WYPOSAŻENIA WSI W NIEKTÓRE URZĄDZENIA I OBIEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)

Stan w dniu 31 XII

EQUIPMENT WITH SOME APPLIANCES AND FACILITIES OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT IN RURAL AREAS (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Oczyszczalnie ścieków: <i>Wastewater treatment plants:</i>					
zbiorcze <i>collective</i>	166	166	161	155	159
przepustowość w m ³ /d <i>capacity in m³/24h</i>	138175,3	143872,3	105084,7	105156,4	111642,8
indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków <i>individual rural wastewater treatment plants</i>	1857	2239	2820	3618	4181
Składowiska odpadów: <i>Landfills of waste:</i>					
obiekty w szt. <i>facilities in units</i>	25	21	14	13	13
powierzchnia w ha <i>area in ha</i>	132,6	128,1	160,6	159,1	174,1

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

**TABL. 11(140). MAŁA RETENCJA WODNA
SMALL WATER RETENTION**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	SPECIFICATION
NAKLADY INWESTYCYJNE w tys. zł <i>INVESTMENT OUTLAYS in PLN thous.</i>			
O G Ó Ł E M	2489,0	788,0	TOTAL
w tym:			<i>of which:</i>
Z budżetu wojewody	916,0	1,0	<i>From the voivode's budget</i>
Z funduszy strukturalnych	1556,0	589,0	<i>From structural funds</i>
EFEKTY RZECZOWE <i>TANGIBLE EFFECTS</i>			
Obiekty	8	5	<i>Facilities</i>
Przyrost pojemności w dam ³	54,7	476,0	<i>Capacity increase in dam³</i>

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 12(141). WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
RECEIPTS FROM FEES AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Opłaty za korzystanie ze środowiska Payments for use of natural environment	104019,2	98974,1	45143,0	81168,0	75361,7
w tym: of which:					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód Wastewater management and protection of waters	25182,3	26310,3	13298,8	27278,5	27647,6
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	28091,1	29389,2	12888,3	23975,2	25792,2
Protection of air and climate					
Gospodarka odpadami	50434,4	41489,6	18368,7	26884,8	19527,0
Waste management					
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	455,1	484,7	704,6	856,9	576,0
Fines for breaching environmental protection regulations					
w tym za przekroczenie: of which for exceeding:					
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	357,8	360,4	389,2	400,5	208,8
Norms of discharging wastewater into water or into the ground					
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	13,7	3,0	1,4	14,1	-
Permissible emission of air pollutants					

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, kar – dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Source: with regard to fees – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management, fines – data of the Inspectorate for Environmental Protection.

TABL. 13(142). GOSPODAROWANIE POWIATOWYMI FUNDUSZAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
MANAGEMENT OF THE POWIAT ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Stan środków pieniężnych na początek roku	2770,9	2421,8	2692,7	1732,9	2708,5
Funds at the beginning of the year					
Ogółem przekazane przez zarząd województwa	10608,0	11098,6	4637,1	8100,9	7575,0
<i>Transferred by the voivodship board</i>					
wpływy z tytułu: <i>receipts from:</i>					
opłat	10376,3	9808,1	4539,9	7991,1	7500,3
<i>payments</i>					
kar	37,7	34,2	42,1	54,8	21,7
<i>fines</i>					
inne	194,1	1256,3	55,0	54,9	53,0
<i>others</i>					
Środki funduszu ogółem	10957,1	13520,4	7329,7	9833,8	10283,5
Total funds					
Wydatki	10957,1	10827,8	5596,8	7125,3	6944,0
<i>Expenditures</i>					
na: <i>for:</i>					
gospodarkę ściekową i ochronę wód <i>wastewater management and protection of waters</i>	2533,7	1937,9	1327,0	1186,0	1916,4
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	2601,5	4065,8	1780,3	1774,9	2168,4
<i>protection of air and climate</i>					
gospodarkę odpadami	843,7	1062,1	396,9	600,6	341,1
<i>waste management</i>					
pozostałe dziedziny	3490,5	3457,7	1773,0	2229,2	2382,0
<i>other fields</i>					
inne wydatki	1487,8	304,2	319,7	1334,5	136,1
<i>other expenditures</i>					
Stan środków pieniężnych na koniec roku	2421,8	2692,7	1732,9	2708,5	3339,5
Funds at the end of the year					

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 14(143). GOSPODAROWANIE GMINNYMI FUNDUSZAMI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ
MANAGEMENT OF THE GMINA ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Stan środków na początek roku Funds at the beginning of the year	21503,3	17541,1	21326,3	15224,3	22450,3
Przychody ogółem przekazane przez zarząd województwa	46025,4	41182,6	29946,1	45255,5	42220,3
<i>Receipts transferred by the voivodship board</i>					
z tytułu opłat i kar: <i>from payments and fines:</i>					
za usuwanie drzew i krzewów	9811,4	8689,1	11261,0	13810,3	18757,9
<i>for removal of trees and bushes</i>					
pozostałych	35986,6	32182,1	14709,2	24277,2	20944,4
<i>others</i>					
inne	227,4	311,5	3975,9	7168,1	2518,0
<i>others</i>					
Środki funduszu ogółem Total funds	67528,7	58723,8	51272,3	60479,8	64670,6
Wydatki ogółem	48853,7	37362,3	36048,1	37939,2	39962,4
<i>Expenditures</i>					
na: <i>for:</i>					
gospodarkę ściekową i ochronę wód <i>wastewater management and protection of waters</i>	26633,2	19351,5	16475,8	15694,5	10167,0
ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	3520,8	3764,6	2426,9	3851,3	4456,0
<i>protection of air and climate</i>					
gospodarkę odpadami	4678,6	3778,9	5338,6	8144,4	5481,6
<i>waste management</i>					
pozostałe dziedziny	10420,3	7727,8	7929,4	7297,7	10116,7
<i>other fields</i>					
wpłaty do Wojewódzkiego Funduszu z tytułu nadwyżki dochodów	988,0	63,0	326,0	-	6470,3
<i>payments to the Voivodship Fund for income surpluses</i>					
inne wydatki	2612,8	2676,6	3551,4	2951,3	3270,8
<i>other expenditures</i>					
Stan środków na koniec roku Funds at the end of the year	18675,0	21361,4	15224,3	22540,6	24708,2

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

**TABL. 15(144). WPŁYWY, GOSPODAROWANIE I WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH
Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH**
*RECEIPTS, MANAGEMENT AND USE OF MONEY FROM THE AGRICULTURAL
LAND PROTECTION FUND*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
	w tys. zł in PLN thous.				
Stan środków na początek roku Funds at the beginning of the year	1747,8	566,5	0,0	-	-
Wpływy ogółem	3271,1	9183,0	5826,3	5950,3	6444,8
<i>Total receipts</i>					
Umorzono	673,3	927,2	1091,8	1082,9	627,0
<i>Decommitted</i>					
Wydatki ogółem	4452,4	9749,5	5826,3	5950,3	6444,8
<i>Total expenditures</i>					
na: for:					
rekultywację gruntów na cele rolnicze <i>land reclamation for agricultural purposes</i>	78,0	-	-	-	-
budowę i modernizację dróg dojazd- dowych do gruntów rolnych	4183,2	5470,6	4838,9	5152,8	5002,7
<i>construction and modernization of approach road to agricultural lands</i>					
zakup sprzętu pomiarowego infor- matycznego wraz z oprogramo- waniem do ewidencji i ochrony gruntów rolnych	55,7	12,4	168,0	142,3	183,7
<i>the purchase of measurement de- vices with software for recording and protection of agricultural land</i>					
pozostałe	135,5	4266,4	819,5	655,2	1258,4
<i>others</i>					
Stan środków na koniec roku Funds at the end of the year	566,5	0,0	-	-	-

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 16(145). GROMADZENIE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH
COLLECTION OF FUNDS FOR PROTECTION OF AGRICULTURAL AND FOREST LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – wymierzono imposed b – wpłynęło received	2011	2012	2013	2014	2015	
	w tys. zł in PLN thous.					
OGÓŁEM a	3387,9	9209,6	7458,7	7365,9	6847,7	
TOTAL b	3271,1	4045,7	5826,3	5950,3	6444,8	
rodzaje opłat: type of charges:						
Jednorazowe	a	413,1	3899,0	748,5	253,0	184,9
One-off	b	222,3	4045,7	518,7	351,5	204,1
Roczne	a	2974,8	5310,6	6679,9	7105,4	6660,8
Annual	b	2825,2	4843,1	5039,1	5450,4	6088,4
Inne	b	223,6	294,2	268,5	145,5	150,4
Other						

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 17(146). PRACE I PRZEDSIĘWZIĘCIA ZREALIZOWANE W OPARCIU O ŚRODKI PIENIĘŻNE Z TYTUŁU OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH
WORKS AND PROJECTS CARRIED OUT USING FUNDS FOR PROTECTION OF AGRICULTURAL AND FOREST LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011	2012	2013	2014	2015
Rekultywacja i wykorzystanie gruntów na cele rolnicze w ha	2	-	-	-	-
Land reclamation for agricultural purposes in ha					
Budowa i modernizacja dróg dojazdowych do gruntów rolnych w km	87	95	74	74	75
Construction and modernization of access roads to agricultural lands in km					

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

DZIAŁ X ŹRÓDŁA ODNAWIALNE

CHAPTER X RENEWABLE SOURCES

Uwagi metodyczne

Energia ze źródeł odnawialnych oznacza energię pochodzącą z naturalnych powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwaną z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych), a także energia otoczenia (środowiska naturalnego) wykorzystywana przez pompy ciepła.

W warunkach krajowych energia ze źródeł odnawialnych obejmuje energię z bezpośredniego wykorzystania promieniowania słonecznego, wiatru, zasobów geotermalnych (z wnętrza Ziemi), wodnych oraz energię wytworzoną z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych, a także energię otoczenia pozyskiwaną przez pompy ciepła.

Zakres wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych w krajach członkowskich Unii Europejskiej regulują dokumenty i akty normatywne UE, ustalające cele ogólne i szczegółowe dotyczące obowiązku osiągania ustalonych wskaźników udziału energii ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu tej energii. Podstawowymi dokumentami i aktami prawnymi UE w tym zakresie są:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1099/2008 z dnia 22 X 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz. U. L 304 z 14 XI 2008 r., z późniejszymi zmianami),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 IV 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych, zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz. Urz. WE L 140 z 5 VI 2009 r.),
- Biała Księga – Energia dla przyszłości: Odnawialne źródła energii (1997),
- Zielona Księga – Ku europejskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego (2001),

Methodological notes

Renewable energy is an energy derived from repetitive natural processes, obtained from renewable non-fossil energy sources (energy: water, wind, solar, geothermal, waves, currents and tides, and energy produced from solid biomass, biogas and liquid biofuels), as well as the environmental energy used in heat pumps.

In Polish conditions energy from renewable sources includes energy from direct use of solar energy, wind, geothermal resources (from Earth interior), water, solid biomass, biogas and liquid biofuels, as well as the environmental energy used in heat pumps.

The scope of use of renewable energy in EU member states is governed by EU documents and regulations, establishing general and detailed aims pertaining to the obligation to obtain certain indicators of share of renewable energy in use of primary energy, as well as that of electricity produced from renewable sources in total use of this energy. The basic EU documents and legal regulations in this respect are:

- Decree of the European Parliament and the Council (EC) No. 1099/2008 of 22 X 2008 on the energy statistics (Official Journal L 304 of 14 XI 2008, with later amendments),
- Directive 2009/28/EC of the European Parliament and the Council of 23 IV 2009 on the promotion of the use of energy from renewable sources and amending and subsequently repealing Directives 2001/77/EC and 2003/30/EC (Official Journal EC L 140 of 5 VI 2009),
- White Paper – Energy for the Future: Renewable sources of energy (1997),
- Green Paper – Towards a European strategy for the security of energy supply (2001),

– Decyzja Komisji z dnia 1 III 2013 r. ustanawiająca wytyczne dla państw członkowskich dotyczące obliczeń energii odnawialnej z pomp ciepła w odniesieniu do różnych technologii pomp ciepła na podstawie art. 5 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE Dz. U. L. 62 z 6 III 2013.

– *Commission Decision of 1 III 2013 laying down guidelines for the Member States on calculation of renewable energy from heat pumps in reference to various heat pump technologies based on Art. 5 of the Directive of the European Parliament and the Council 2009/28/EC Official Journal L 62 of 6 III 2013.*

Występujące w opracowaniu nośniki energii odnawialnej definiowane są następująco:

Renewable energy carriers quoted in the publication are defined as follows:

Biomasa stała obejmuje organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej.

Solid biomass includes organic, non-fossil material of biological origin which can be used as fuel to produce heat or electricity generation.

Podstawowym paliwem stałym z biomasy jest biomasa leśna (drewno opałowe) występująca w postaci polan, okrągłaków, zrębków, brykietów, peletów oraz odpady z leśnictwa w postaci drewna niewymiarowego: gałęzi, żerdzi, przecinek, krzewów, chrustu, karp, a także odpady z przemysłu drzewnego (wióry, trociny) i papierniczego (ług czarny). Odrębną grupę stanowią paliwa z biomasy rolniczej pochodzące z plantacji przeznaczonych na cele energetyczne (drzewa szybko rosnące, byliny dwuliścienne, trawy wieloletnie, zboża uprawiane w celach energetycznych) oraz pozostałości organiczne z rolnictwa i ogrodnictwa (np. odpady z produkcji ogrodniczej, odchody zwierzęce, słoma). Do grupy paliw stałych z biomasy zaliczany jest również węgiel drzewny, rozumiany szerzej jako stałe produkty odgazowania biomasy.

The basic solid fuel from biomass is forest biomass (firewood) in the form of chunks, round timber, chips, briquettes, pellets, and waste from forestry, wood and paper industry, i.e. branches, poles, thinning, shrubs, brush-wood, rootwood, bark, sawdust, black liquor. A separate group consist of agricultural biomass fuels from energy crops (fast-growing trees, dicotyledonous perennials, perennial grasses, energy cereals) and organic remnants from agriculture and horticulture (e.g. wastes from horticultural production, animal manure, briquettes and straw pellets). The group of solid biomass fuels also contains charcoal, understood more broadly as solid products of biomass degassing.

Energia wody (potencjalna i kinetyczna) jest określana przez wielkość energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach wodnych. Do energii odnawialnej zalicza się jedynie produkcję energii elektrycznej w elektrowniach na dopływie naturalnym (przepływowym).

Water energy (potential and kinetic) is determined on the basis of the amount of electricity produced in hydro-electric power stations. Renewable energy includes only production of electricity in power stations with natural flow.

Energia wiatru jest to energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Podobnie jak w przypadku elektrowni wodnych, potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej.

Wind energy is kinetic energy of wind used for production of electricity in wind turbines. Similarly as in the case of hydro-electric power station, the potential of wind power stations is determined by their capacity to generate electricity.

Energia słoneczna to energia promieniowania słonecznego przetwarzana na ciepło lub energię elektryczną poprzez zastosowanie:

Solar energy is the energy of solar radiation converted into heat or electricity through the use of:

- płaskich, tubowo-próżniowych i innego typu kolektorów słonecznych (cieczowych lub powietrznych) do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, wody w basenach kąpielowych, ogrzewania pomieszczeń, w procesach suszarniczych, w procesach chemicznych),
- ogniw fotowoltaicznych do bezpośredniego wytwarzania energii elektrycznej,
- termicznych elektrowni słonecznych.

Energia słoneczna wykorzystywana w systemach biernego ogrzewania (poprzez system zysków bezpośrednich przez okna, przybudowaną szklarnię i inne), chłodzenia i oświetlenia pomieszczeń nie jest uwzględniana w sprawozdawczości statystycznej.

Biogaz to gaz składający się głównie z metanu i dwutlenku węgla, uzyskiwany w procesie beztlenowej fermentacji biomasy. W sprawozdawczości statystycznej, ze względu na sposób pozyskiwania, wyodrębnia się:

- gaz wysypiskowy, uzyskiwany w wyniku fermentacji odpadów na składowiskach,
- gaz z osadów ściekowych, wytwarzany w wyniku beztlenowej fermentacji szlamu kanalizacyjnego,
- pozostałe biogazy:
 - a) biogaz rolniczy uzyskiwany w procesie beztlenowej fermentacji biomasy pochodzącej z upraw energetycznych, pozostałości z produkcji roślinnej i odchodów zwierzęcych;
 - b) biogaz uzyskiwany w procesie beztlenowej fermentacji biomasy pochodzącej z odpadów w rzeźniach, browarach i pozostałych branżach żywnościowych.

– flat plate and evacuated tube collectors and other types of solar collectors (liquid or air) for tap water heating, swimming pool water heating, room heating, drying processes, chemical processes),

- *photovoltaic cells used directly for electrical energy generation,*
- *thermal solar plants,*

Solar energy used in passive heating systems (a system of direct gains through windows, attached greenhouse and others), cooling and lighting of the rooms is not included in the statistical reporting.

Biogas is a gas composed mostly of methane and carbon dioxide, obtained in the process of anaerobic fermentation of biomass. In statistical reporting, due to the method of production, we distinguish:

- *landfill gas, obtained from fermentation of wastes in landfills,*
- *sludge gas, produced in result of anaerobic fermentation of sludge,*
- *other biogases:*
 - a) *agricultural biogas obtained from anaerobic fermentation of biomass from energy crops, residues from crop production and animal manure;*
 - b) *biogas obtained from anaerobic fermentation of biomass from wastes of slaughterhouses, breweries and from other activities in agricultural and food manufacturing.*

TABL. 1(147). ELEKTROWNIE W 2016 R.

Stan w dniu 30 VI
POWER STATIONS IN 2016
As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba instalacji Number of installations		Moc w MW Power in MW		SPECIFICATION
	ogółem total	Polska = = 100 Poland = = 100	ogółem total	Polska = = 100 Poland = = 100	
Elektrownie biogazowe	18	6,0	20,0	8,7	Biogas power stations
Elektrownie biomasowe ^a	1	2,6	1,0	0,1	Biomass power stations ^a
Elektrownie słoneczne	9	2,4	2,0	2,2	Solar power stations
Elektrownie wiatrowe na lądzie	55	4,7	683,1	12,1	Onshore wind power stations
Elektrownie wodne	98	13,0	34,0	3,4	Hydro power stations
Elektrownie realizujące technologię współspalania ^b	3	7,3	x	x	Power stations realizing co-fired technology ^b

a Wytwarzające z biomasy z odpadów przemysłowych drewnopodobnych i celulozowo-papierniczych; w powiecie kwidzyńskim. b Paliwa kopalne i biomasa; w miastach na prawach powiatu Gdańsku i Gdyni.

Ź r ó d ł o: dane Urzędu Regulacji Energetyki.

a Biomass power stations fired wood derivatives and pulp-paper industry production waste; in kwidzyński powiat. b Fossil fuel and biomass; in cities with powiat status Gdańsk and Gdynia.

S o u r c e: data of the Energy Regulatory Office.

TABL. 2(148). ELEKTROWNIE BIOGAZOWE W 2016 R.

Stan w dniu 30 VI
BIOGAS POWER STATIONS IN 2016
As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – liczba instalacji number of installations b – moc w MW power in MW	Wytwarzające z biogazu Biogas power stations		
	rolniczego agricultural	składowis- kowego dump	z oczyszczalni ścieków wastewater treatment plant
Powiaty:			
Powiats:			
Chojnicki	a 1	-	-
	b 0,9	-	-
Człuchowski	a 4	-	-
	b 4,8	-	-
Lęborski	a 1	1	-
	b 1,2	0,2	-
Malborski	a 1	-	-
	b 0,8	-	-
Pucki	a -	-	1
	b -	-	0,6
Słupski	a 1	1	1
	b 2,4	0,2	0,1

TABL. 2(148). ELEKTROWNIE BIOGAZOWE W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 30 VI

BIOGAS POWER STATIONS IN 2016 (cont.)

As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – liczba instalacji number of installations b – moc w MW power in MW	Wytwarzające z biogazu Biogas power stations		
	rolniczego agricultural	składowis- kowego dump	z oczyszczalni ścieków wastewater treatment plant
Powiaty (dok.): Powiats (cont.):			
Tczewski a	-	1	-
b	-	0,6	-
Wejherowski a	-	2	-
b	-	2,5	-
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:			
Gdańsk a	-	1	1
b	-	1,9	2,9
Słupsk a	-	-	1
b	-	-	0,9

Źródło: dane Urzędu Regulacji Energetyki.

Source: data of the Energy Regulatory Office.

TABL. 3(149). ELEKTROWNIE WIATROWE NA LĄDZIE W 2016 R.

Stan w dniu 30 VI

WIND POWER STATIONS IN 2016

As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba instalacji Number of installations	Moc w MW Power in MW
Powiaty: Powiats:		
Bytowski	1	1,9
Chojnicki	1	6,0
Gdański	2	24,9
Kartuski	1	0,1
Kwidzyński	1	12,0
Lęborski	5	168,0
Malborski	2	75,2
Nowodworski	3	41,5
Pucki	5	46,0
Słupski	12	149,2
Sztumski	6	67,3
Tczewski	5	67,0
Wejherowski	9	22,0

TABL. 3(149). ELEKTROWNIE WIATROWE NA ŁĄDZIE W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 30 VI

WIND POWER STATIONS IN 2016 (cont.)

As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba instalacji Number of installations	Moc w MW Power in MW
Miasta na prawach powiatu: Cities with powiat status:		
Gdańsk	1	0,2
Słupsk	1	2,0

Źródło: dane Urzędu Regulacji Energetyki.

Source: data of the Energy Regulatory Office.

TABL. 4(150). ELEKTROWNIE WODNE W 2016 R.

Stan w dniu 30 VI

HYDRO POWER STATIONS IN 2016

As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION a – liczba instalacji number of installations b – moc w MW power in MW	Elektrownie wodne przepływowe Hydro-electric power stations			
	do 0,3 MW up to	do 1 MW up to	do 5 MW up to	do 10 MW up to
Powiaty: Powiats:				
Bytowski a	7	1	1	-
..... b	0,5	0,3	4,2	-
Chojnicki a	6	1	-	-
..... b	0,2	0,9	-	-
Człuchowski a	2	-	-	-
..... b	0,0	-	-	-
Gdański a	5	2	3	1
..... b	0,7	2,1	7,6	4,8
Kartuski a	5	1	-	-
..... b	0,3	0,6	-	-
Kościerski a	7	-	-	-
..... b	0,2	-	-	-
Kwidzyński a	4	-	-	-
..... b	0,2	-	-	-
Lęborski a	4	-	-	-
..... b	0,1	-	-	-
Malborski a	-	2	-	-
..... b	-	1,4	-	-
Pucki a	2	-	-	-
..... b	0,0	-	-	-
Słupski a	9	5	1	-
..... b	0,9	2,6	2,4	-

TABL. 4(150). ELEKTROWNIE WODNE W 2016 R. (dok.)

Stan w dniu 30 VI

HYDRO POWER STATIONS IN 2016 (cont.)

As of 30 VI

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i> a – liczba instalacji <i>number of installations</i> b – moc w MW <i>power in MW</i>	Elektrownie wodne przepływowe <i>Hydro-electric power stations</i>			
	do 0,3 MW <i>up to</i>	do 1 MW <i>up to</i>	do 5 MW <i>up to</i>	do 10 MW <i>up to</i>
Powiaty (dok.): <i>Powiats (cont.):</i>				
Starogardzki a	9	2	-	-
b	1,4	0,8	-	-
Sztumski a	2	-	-	-
b	0,1	-	-	-
Tczewski a	4	1	-	-
b	0,3	0,5	-	-
Wejherowski a	10	-	-	-
b	0,5	-	-	-
Miasto na prawach powiatu: <i>City with powiat status:</i>				
Słupsk a	1	-	-	-
b	0,1	-	-	-

Źródło: dane Urzędu Regulacji Energetyki.

Source: data of the Energy Regulatory Office.

TABL. 5(151). ELEKTROWNIE SŁONECZNE W 2016 R.

Stan w dniu 30 VI

SOLAR POWER STATIONS IN 2016

As of 30 VI 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Liczba instalacji <i>Number of installations</i>	Moc w MW <i>Power in MW</i>
Powiaty: <i>Powiats:</i>		
Gdański a	2	0,1
Kościerski a	1	0,0
Kwidzyński a	3	0,0
Miasta na prawach powiatu: <i>Cities with powiat status:</i>		
Gdańsk a	2	1,7
Słupsk a	1	0,2

Źródło: dane Urzędu Regulacji Energetyki.

Source: data of the Energy Regulatory Office.